

ВІКТОР БРІДЖЕС

ЖЕВІЙЕ:ЧИК



Р У Х



ВІКТОР БРІДЖЕС
(VICTOR BRIDGES)

Д В І Й Н И К
(THE MAN FROM NOWHERE)

РОМАН

З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПЕРЕКЛАВ
П. СУМОВСЬКИЙ

КООПЕРАТИВНЕ Р У Х ВИДАВНИЦТВО

Бібліографічний опис цього видання
вміщено в „Літопису Українського
Друку“, „Картковому репертуарі“ та
інших покажчиках Української Книж-
кової Палати.

Укрголовліт 1487 (817).
ТРЕСТ „КИЇВ-ДРУК“,
5 др. ім. Леніна, Золотов. 11
Тир. 5200 12 ар. З. 2056 – 30.

Київ. 1930

Розділ I.

Коли ви дійсно голодний і маєте якраз один шілінг і шість пенсів на обід, то перед вами проблема, над якою доводиться задуматися. Я вагався деякий час, що вибрати: Паррелі чи Керсі? В Паррелі дадуть вам чотири цілком пристойних, як на шілінг, страви і ще залишається шість пенсів на випивку та служникові на чай, але з другого боку там скатерка завжди брудна і повітря сповнене отрутою, як це буває в хінських пагодах-храмах.

Під цим поглядом Керсі безумовно кращий, але коли піти туди, то на шілінг ви не дістанете щось поїсти. А як їжа була в центрі моїх думок на цей час, то я кінцець-кінцем став на Паррелі.

Коли я відчинив двері, перший, кого я побачив, був Біллі Логан. Зразу мені видалося, що я помилився, але, придивившись уважніше, я побачив довгий червоний шрам вниз через праве око, що його Біллі придбав, коли одного разу взяв участь у невдалому страйкові в Чілі.

Ів він дуже енергійно, і я тихенько підійшов до його столу, так що він мене не помітив.

— Здорові були, Біллі!—промовив я.—Що ви поробляєте на цьому світі, в цьому тихому закуткові?

Він, здригнувшись, озирнувся.

— Е! Це ж Джек Бортон!—скрикнув він.—Чоловіче, я вже гадав, що ви мертвий.

Я взяв стільця й сів навпроти нього.—Прикре розчарування для вас, Біллі,—але я ще не помер.

— Це отой віслюк Гондлей,—відповів Біллі, подаючи через стіл мені руку й потискуючи її, неначе бажав пересвідчитися, чи я справді маю тіло й кров.—Він говорив мені, що вам провалили голову в якомусь там місті в Болівії.

— Так,—відповів я холодно. Я певен, що ця чутка справа ефект. Я заперечувати цього не хотів.

Біллі оскалив зуби.

— Гаразд, я ввесь час мав великий сумнів щодо цього. Я не міг припустити, щоб вас міг відправити в небуття якийсь даго.

— В кожному разі я був дуже близький до цього,—промовив я.—Ей, дайте мені обід та пляшку пива.

— Може ви пообідаєте зі мною?—перервав Біллі.

— В такому разі,—промовив я,—я беру пляшку бургундського замість пива.

— Беріть дві,—кинув Біллі;—а тепер розповідайте все про цю справу,—додав він, коли служник відійшов геть.

— Востаннє я бачив вас, коли ви були в цьому маленькому брудному кабаре в Буенос Айресі. Пригадуєте?

— А якже, пригадую, Біллі,—відповів я. — Це було тоді, коли я приїхав із невеличкої мандрівки ради здоров'я по Болівії.

Біллі засміявся — Я не збираюсь вам робити докладного допиту про це.

Я закурив сигарету і продовжував оповідати за свою подорож верхи.

— Я знайшов щось краще, ніж здоров'я, Біллі. Я знайшов золото.

— Та невже?—скрикнув Біллі.—Де?

— Я не думаю, щоб це місце мало назву,—відповів я.— А втім, я й не намагався дізнатись про це. Я був сам у цілій країні, а навколо повно жорстоких індіців. Гляньте сюди.— Я стримав свою посмішку і показав йому відтінок чудового гарного шраму від влучно пушеної стріли.

— Це одна з їхніх візитових карток,—додав я.

Біллі глянув на неї очима знавця.—Маєте щастя, що стріла не була отруєна,—зауважив він.— А в чому воно, це золото?

— Я можу знайти це місце знов,—упевнено відповів я,—але мені потрібні гроші. Це для одної людини надсилу. Через це власне я й приїхав до Лондону.

— Для цього?

Я кивнув головою.—Там я витратив усе, що мав. Тут усі надто обережні, Біллі, а я не можу дати їм цілковитої гарантії і буду пробувати щастя в Нью-Йорці.

— Маєте рацію,—відповів Біллі,—поки пересічний британець не побачить вас у сурдугі та з добрими рекомендаціями, він не піде на вашу справу. Краще спробуйте в Сполучених Штатах. Коли ви гадаєте виїхати?

— З першим же пароплавом. Я вештався тут до того часу, поки в мене лишилось стільки, щоб заплатити по своєму рахункові. Завтра я піду в док і сяду на перший пароплав, що захоче мене взяти.

— Я б не відмовився поїхати з вами,—замислившись відповів Біллі.

— Чому ж би й ні?—під'юджував я.

Він кивнув головою.—Я встряв до одної справи,—сказав він.—Це деякі ділові перспективи, що затівають їх Мансуели в Мексиці. Вони тримають мене тут близько шости тижнів, так що я хочу діждатися кінця.

— Гаразд, дайте мені адресу,—промовив я.—На випадок, коли мої справи підуть гаразд, а ваші ні, я хотів би, щоб ви були зі мною.

Біллі дістав шматок паперу та олівець і написав декілька слів.—Це моя адреса, де я зупинився,—промовив він,—вокзал Род, 34. Я скажу, куди надсилати моє листування, коли виїду звідти.

Я поклав папірець до кишені і звернув усю свою увагу на сардини й картопляну салату, яку служник тільки поставив передо мною. Дві пляшки вина, що негайно з'явилися після наказу Біллі, швидко навіяли нам добрий гумор, і через увесь обід ми весело гомоніли, згадуючи старих друзів в Аргентині, де п'ять років тому ми вперше зустрілись.

Я запропонував закінчити цей вечір в Музик-голі; але Біллі, на нещастя, мав розв'язати деякі справи з своїми підприємцями, і це перешкоджало йому поїхати. Проте він не тільки заплатив за обід, але й настояв на тому, щоб я позичив у нього пару соверенів, якими, казавши правду, я був дуже радий. Тільки завдяки їм я міг покрити свій борг за наступний день, оскільки був цілковито без гроша.

Віддавши Біллі надобраніч, я повернув на середину Герардівської вулиці, а далі пройшов через Ленкестерівський майдан, простуючи повільно вниз до набережної. Я мешкав у Челзі і гадав, що я зможу дістатись додому і пішки, не витрачаючи три пенси на автобус.

Година була чудова; був ніжний літній вечір. Невеликий вітрець колихав дерева, підхоплював клапті паперу із залізної колії і, перенісши їх на скільки ярдів, знову безсило кидав на землю. Народу на набережній було не багато і тепер були там головню парочки, зайняті справами кохання, та зрідка стрічались колишні люди, що шукали на відкритому повітрі пристановища наніч.

Я тихо блукав, подзвонюючи двома Білліними соверенами в кишені, і міркував лїниво про свої власні справи. Чотири місяці тому я залишив Болівію в високому душевному піднесенні, думаючи, що вперше за своє життя я мав випадок за-

робити добрі гроші. Що я знайшов багатющі поклади золота, я не мав і тіні сумніву, і я був певний, що в Лондоні я зможу добути капітали, щоб організувати разом із власниками експедицію в глиб країни.

Сім чи вісім тижнів досить було прожити в Англії, щоб зруйнувалися всі мої високі надії. Я гадав, що англійські ділові люди справжні комерсанти і не потребують великих рекомендацій від чужинця; а вони, перше ніж пристати на його пропозицію, спершу дошукуються про його минуле. Щождо мого минулого, то хоч яким би інтересним воно видавалось для мене, але всеж воно було таке, що не могло викликати довір'я у капіталістів, що їхній ідеал життя обмежується Ломбардстрітом і, скажімо, Мойденходом. Завжди я був великий невдаха в своїх замірах, і коли я говорив Біллі, що грошам моїм надходить кінець, то це було так, бо тепер я був від того, що шукав, далі, аніж тоді, коли я приїхав.

Я не дуже був стурбований, бачивши, що це визначало всьому кінець. Моє неспокійне життя мало привчило мене до настирливої лондонської благопристойности, і я почав оглядати вулиці і кожную людину, що проходила мимо мене, з огидою, що все росла й збільшувалась. Правда, і в Нью-Йорці могло б бути також погано, а може навіть і гірше, але я не мав наміру витрачати багато часу в цьому верескливому пеклі. Почати з того, що мої фонди не дозволяли мені цього, і, в кожному разі, я почав уже досить стомлюватись від цього полювання на багатство. Коли б мені пощастило за скільки днів знайти симпатичного капіталіста, була б зовсім інша справа! Інакше я постановив не ламати собі голови і більше не думати за ці справи. Хай собі золото буде там, аж поки якийсь мандрівник щасливіший і енергійний, не натрапить на нього. Перш за все—життя, і я не буду марнувати його, оббиваючи пороги різних офіційних контор та розмовляючи з жирними джентельменами в сурдутах, коли цілий світ зі всіма його радощами та несподіванками лежить передо мною.

Зупинившись під ліхтарем і схилившись на парапет набережної, я стежив за огнями невеличкого пароплаву, що, старанно чмихаючи, біг униз по Темзі. Пристрасне бажання вибратися з цієї жакливої атмосфери, яку називають цивілізацією, раптом охопило мене з непереможною силою. Мені здавалося, що я відчуваю на своїх губах сіль моря і знов почув ніжний запах подуву вітру широких пампас.

Так, це було те, чого я прагнув: море, сонце, степи, і над усім життя—гармидер, голе життя з його веселістю і бороть-

бою. Далі від цих тісних вулиць, де людські серця живуть підфарбовані й холодні. Я розкрив обійми і глибоко вдихнув повітря.

— Мій боже!—напівголосно промовив я,—назавжди підугеть від усього цього.

— З чим і вітаю вас!—почувся якийсь голос.

Розділ II.

Я мав прекрасні нерви, проте мушу признатися, що цей несподіваний оклик примусив мене затремити. Обернувшись назад, я зустрівся лице в лице з високою широкоплечною людиною, вдягнуеною, як на вечірній вихід: у сурдут і зверху довге пальто. На перший погляд його статура видалась мені на диво знайомою, і я придивлявся йому, пригадуючи, де я востаннє його бачив. І раптом мені спало на думку.

— Мій боже!—гукнув я,—та ви що ж—дзеркало?

Якби не вбрання, ця людина була б цілком подібна до мене.

Він посміхнувся дивною посмішкою, що не сходила з його губ, але не справляла холодного враження; упевнені блакитні очі і всі дрібниці відповідали моїй зовнішності.

— Надзвичайна схожість,—промовив він стиха.—Я ніколи не думав, що може бути така подібність.

— І я ніколи не уявляв собі, як би я виглядав у гарному вбранні,—уклонився я, відповідаючи в тому самому напівглузливому тоні.

— Навіть голос ваш...—мурмотів він.

Я кивнув головою.—Подібність зовнішня,—проказав я,—поширюється дуже далеко: ми обидва неввічливі.

Настала коротка мовчанка, протягом якої ми ще з цікавістю придивлялись один одному, оглядаючи один одного з ніг до голови. Потім він засунув руку до кишені і витяг візитові картки з золотим обідком.

— Мене на ймення, — промовив він, — Стюарт Норзкот. Мабуть ви чули за мене? — запитав він, подзюючи мені картку.

Я не думав, що це видасться для мене сюрпризом, хоч і відчував, що скурати на цьому мені може дещо вдасться. Як і більшість людей у Лондоні, я, звичайно, дещо чув за Стюарта Норзкота, бо навіть найзначніші газети багато писали про його справи та його багатства з того часу, як він таємничо звідкись з'явився на початку сезону і заорендував будинок лорда Ламерсфілда на Парк Лайні.

Проте я взяв його картку без дальших пояснень, як нібито зустрів з мільйонером-двійником була звичайним явищем навіть у моєму житті.

— Мене на ймення,—відповів я,—Джон Бортон. Я гадаю, що відсутність у мене візитової картки не поспе наших відносин.

Він уклонився.—Гаразд, містере Бортон,—почав він обережно.—Коли вже так сталося, що випадок звів нас до купи в такий спосіб, нема чого журитися; може б,—він затримався,—може б ви могли зробити мені приємність зі мною в компанії повечеряти?

Я не міг збагнути, що саме було в його голосі; але я мав певне почуття, що він був надзвичайно неспокійний, і вирішив випробувати його.

— Це дуже мило з вашого боку,—відповів я з посмішкою,—але я лише допіру пообідав.

— Гаразд, гаразд! Тоді пляшку вина. Адже така зустріч трапляється не щодня.

Якраз у цей момент поволі проїжджав візник набережною і, не ждучи на це моєї згоди, він підніс руку і покликав його.

Коли він проходив до візника, якась обідрана фігура, що була десь трохи поодаль від нас і якої досі не було видно, раптом кинулась вперед, нібито бажаючи відчинити двері карети. Я глянув на Норзкота і помітив, як враз змінилося йому обличчя; воно виглядало так, ніби перед ним стала якась страшна небезпека. Блискавично він ухопився за кишеньку, з наміром, що його не можна було не зрозуміти.

— Геть!—сердито гукнув він.

Волоцюга, вражений його різким тоном, зразу став у півколі білого світла, що падало від електричного ліхтаря.

— Даруйте ласкаво, пане,—замимрив він,—я лише хотів відчинити двері вашій милості!

Норзкотові холодні блакитні очі якийсь момент гостро пронизували його.—Гаразд, чоловіче,—промовив Норзкот вже цілком байдужим голосом.—Маєте!

Він кинув срібну монету, пів крони, на брук, і людина, роззявивши рота від здивування, нахилилась, щоб взяти гроші. Коли він нахилився по гроші, Норзкот, що стежив іще за ним, сів до екіпажа і гукнув у відчинені двері:

— Прошу, містере Бортоне, сідайте!—А коли я сів також у кеб, він звернувся до візника і коротко наказав йому:—До „Мілану“,—і потім вслід за мною причинив двері.

Коли ми відїжджали, я побачив бліде обличчя волоцюги, що все ще розглядав свою монету, стоячи в ясному світлі ліхтаря.

Норзкот, видимо, зрозумів, що я помітив його хвилювання, бо, засміявшись якось неначе з примусу, промовив:—Мені огидливі ці волоцюги. Це без сумніву глупство—їх треба жаліти, цих бідних чортенят, але я не переносу їх, коли вони підходять до мене дуже близько.

Слова його були досить натуральні й веселі, проте вони кінець-кінцем мене не переконували, бо мені доводилось бачити дуже багато людей жахливо перестрашених, щоб помилитись в симптомах жаху.

Як би там не було, це обходило його, а не мене, і я стримався від усяких коментарів. Я думав про те, якби тактовніше змінити розмову.

— Я боюся, що не досить добре зодягнений для „Мілану“,—промовив я.—Я не знаю, як мені бути.

Він здвигнув плечима.—В такому разі ми візьмемо окремих кабінет,—відповів він.—Це буде навіть приємніше.

Тільки я почав шкодувати, що мав такий апетит в Паррелі, як кеб повернув за ріг на Strand. Висунувшись у вікно, Норзкот дав якісь інструкції кучерові, яких я не міг дочути. Але це виявилось трохи згодом, тому, що, повернувши праворуч, ми попростували до ясно освітленого знаменитого ресторану і, не доїхавши парадного входу, візник зупинився біля бокового невеличкого входу.

Ми вийшли з кебу і Норзкот, заплативши за кеб, повів мене до залі, де приємний і надзвичайно ввічливий офіціант зустрів нас.

— Я хочу мати окремих кабінет і легеньку вечерю,—промовив Норзкот.

— Прошу, сер, прошу,—відповів той.—Прошу ось сюди, сер.—Він повів нас довгим залитим брильятовим світлом коритаром і зупинився біля останніх дверей ліворуч, одчинивши їх.

Ми опинилися в маленькій, надиво розкішно вмебльованій кімнаті, в якій на столі вже було виготовлено все до вечері і чудесно декоровано квітами.

— Ця кімната замовлена для одного російського громадянина на цю ніч,—пояснив нам наш проводир таємничо.—Замовлення дано телефоном, так що коли ви її затримаєте, сер...

— Прекрасно, тут буде гаразд,—перервав його Норзкот. Другий служник, що йшов за нами, виступив наперед, пропонуючи взяти наші пальта й капелюхи. Норзкот зупинив його жестом.

— Ви можете це залишити тут,—промовив він, потім, повернувши голову до офіціанта, коротко додав:—Я був би зобов'язаний, коли б ви залишили нас самих.

Офіціант уклонився і подав знак своєму помічникові подати меню, яке той незабаром і приніс.

Норзкот, глянувши на меню, подав його мені через стіл.

— Тут немає нічого такого, що б вам подобалося?— запитав він байдужо.—Я гадав, що ресурси „Мілану“ значно більші.

Я здвигнув плечима.—Я буду більше чи менше лише за глядача в цьому разі,—промовив я.—Ви краще знаєте, як розпорядитись.

Норзкот вдруге подивився на картку і потім замовив пару страв, назви яких мені нічого не говорили.—І принесіть пляшку Гейдсек 98,—додав він,—а також цього старого лікеру бренді.

Служник уклонився й, присунувши стільця до столу, тихенько залишив кімнату. Я не міг бачити, чи помітив він нашу подібність, але коли й зауважив що, то ні одним рухом не виявив цього.

— Я завжди думав, що справді добрий служник,—обізвався я,—то найкращий мистецький витвір у світі.

— Так,—відповів Норзкот, сідаючи до столу,—а значить, і найнегідніший.

— Це визначення видається мені не досить вірним,— зауважив я.

Норзкот гостро глянув на мене.—Можете ви поважати людину, яка ради легкого заробітку перетворюється на машину, щоб рабськи задовольнити чужі примхи? Я, принаймні, більше поважаю злодія, ніж спритного льокаря.

Я засміявся.—Дозволю собі сказати, що ви маєте рацію,— відповів я.—Іноді я сам собі думаю, що я міг би швидше бути злодієм, коли б мені довелось вибирати.

— Хто ви є?—раптом запитав Норзкот.

Питання було мені цілком несподіване і я деякий момент вагався.

— Я питаю вас не ради цікавості,—додав він.

— Власне, я так і не думав,—ввічливо відповів я.—Ось томуто я й вагаюсь зразу відповісти вам.

Він засміявся, якимось кумедно приглядаючись мені з тим самим зніяковілим напруженням.

— Будемо одверті!—враз сказав він.—Я сподіваюся, що ви маєте змогу стати мені у великій пригоді, містере Бортоне.

Він замовк.

— Справді?—запитав я, запалюючи цигарку.

— Один одному,—поправився він,—звичайно інколи можливо, що й я міг би бути корисним вам.

Я пригадав чутки за його безмірні прибутки і потім за свої прекрасні Болівійські золоті поклади.

— Це цілком можливе,—визнав я поважно.

Він нахилився вперед, спершись руками на стіл. Вони були дуже м'язисті—руки людини, що багато фізично працювала.

— Але я мушу знати більше про вас. Хто ви? Звідки ви з'явилися? Чого ви сподіваєтесь від життя?

Коли він ставив останнє запитання, двері до кімнати одчинились і увійшов офіціант.

Він приніс вечерю. Поки він розставляв страви й наливав вино—до слова, прекрасне вино,—Норзкот легко й дотепно розмовляв про багато незначущих речей. Я відповідав йому на здогад в такому самому безтурботливому тоні, але моя увага була майже цілком захоплена його таємничим натяком, який він лише допіру ось мені зробив. Я був здивований, що на світі могла б бути ще послуга, яку я міг би зробити для нього. Що вона мала якісь стосунки до нашої дивної подібності, я мав цілковиту певність, але що було поза тим, я й припустити не міг. Та й уся ця справа—наша зустріч на набережній, його запросини на вечерю, і дивний натяк на якісь невідомі його заміри—все це було таке раптове й незрозуміле, що я почувався, якби я попав у якусь арабську казку на сучасний манір. Проте не могло бути великої шкоди, коли б я більш-менш зазнайомив його з своїм безвинним минулим та скрутним теперішнім. Я не мав наміру нічого заховувати, крім того, де лежить моє золоте поле. Для мене було цілком ясно, що в обмін за свою невідому послугу, якої він жадав від мене, я міг би зацікавити його своїми плянами. Я інстинктивно відчував, що Норзкотові пропозиції, якщо він їх зробить, будуть досить інтересні. А тому, коли тільки вийшов служник, я налив собі шклянку знов і, подивившись з посмішкою на свого компаньйона, почав оповідати про себе.

— Власне, тут немає чого багато й розказувати,—промовив я.—Почну з того, що мені тридцять чотири роки.

Норзкот пильно глянув на мене.—Ви виглядаєте років на п'ять старшим,—зауважив він.

— Так,—погодився я.—Коли б вам довелося років з п'ятнадцять поблукати по Південній Америці, ви б також не виглядали краще.

На мить якесь здивування промайнуло йому на обличчі. Потім він сухо засміявся.

— О!—промовив він.—Де ж саме ви були в Південній Америці?

— Майже скрізь, але найкраще я знаю Аргентину.

— Що ви там робили?

— Воно було б легше сказати, чого я не робив. Я був чабаном, торгував товаром, був крамарем, салдатом, шукачем і багато інших справ робив, що мені траплялися. Південна Америка є величезне поле для найрізноманітнішої роботи.

— Так, я вірю,—промовив він.—Ну, а до Англії що вас притягло?

— Неправдиве уявлення про британську комерційну заповзятість,—відповів я.—Моя остання справа в Південній Америці полягала в тому, що я відшукав золото—цілі золоті поклади, хіба що я прекрасно помиляюсь. І я приїхав сюди, щоб добути капітал для експлуатації.

— Ну й що ж, щасливо?

Я посміхнувся.—Британські капіталісти покищо такі не багаті, якими були й тоді, коли я приїхав.

Він кивнув головою.—Які ж тепер ви маєте пляни?

— Я їду до Нью-Йорку з першим пароплавом.

— Чи багато у вас друзів у Лондоні?—спитав він.

— Тільки господиня мого помешкання. Вона мій друг, поки я акуратно плачу по її рахунках; цим власне обмежується коло моїх знайомств.

Стала коротка мовчанка. Далі Норзкот встав із свого стільця, перейшов через кімнату й замкнув двері. Я з зацікавленням стежив за ним.

Потім знову сів на своє місце біля столу й закурив сигарету.

— Містере Бортоне,—промовив він,—як ви цінуєте своє життя? Я хочу сказати, за яку суму могли б ви погодитись піти на дуже значний ризик своїм життям?

Він поставив це запитання таким діловим і спокійним тоном, що я посміхнувся.

— Хто його знає,—відповів я.—Коли б я припускав, що воно має якусь ціну, справжню ціну, я мав би велику спокусу пустити його на аукціон.

Він перегнувся через стіл і пильно подивився мені прямо у вічі.

— Коли ви зробите те, що я хочу,—поволі промовив він,—я дам вам десять тисяч фунтів.

Розділ III.

Я досить звик до несподіванок, але тут було щось надзвичайне в цій дивній пропозиції; мені аж дух на деякий час заперло.

Я відкинувся назад і оглянув свого двійника з безмежним здивуванням.

— Видно, ви ставите справу на широку ногу, містере Норзкоте,—промовив я.—А платите готівкою?

Замість відповіді він поліз до своєї внутрішньої кишені і витяг звідти шкіряного паперовника. Розгорнувши його, він витягнув чотири банкноти й поклав на стіл.

— Ось дві тисячі фунтів стерлінгів,—промовив він спокійно.—Коли ви згодитесь, я дам вам на решту чек.

Я дивився на банкноти з тою поштивою цікавістю, з якою завжди дивляться на значних чужинців. Не було жодного сумніву, що вони були справжні. Далі, поміркувавши, я також запалив сигарету.

— Це повинна бути, мабуть, дуже неприємна справа,—промовив я розчаровано.

Вперше, з того часу, як ми зустрілися, мій компаньйон засміявся. Це був жакливий, безрадісний сміх; в ньому відчувалося щось таке, що лякало, обезкуражувало.

— Так,—сухо промовив він:—коли б я пустив її на відкритий конкурс, я гадаю, що охочих знайшлося би не дуже багато.—По деякій павзі він додав:—Перед тим, як я говоритиму далі, чи дасте ви мені ваше слово чести тримати в секреті те, що я вам казатиму і що це залишиться нашою приватною розмовою—погодитесь ви чи пристанете на мою пропозицію?

— Звичайно,—відповів я, не вагаючись.

— Прекрасно!—Він знов зупинився на якийсь момент, видимо вагаючись у виборі слів.—За декілька днів,—почав він поволі,—коли я не вживу надзвичайних заходів, я чи кожний подібний до мене чоловік буде мертвий.

Мені спав на думку інцидент на набережній і я зрозумів, що він каже правду.

— Сказавши ясніше, я мушу зникнути, бо коли я лишуся тут, у Лондоні, під своїм власним прізвищем, мене буде забито. Може бути лише питання днів чи тижнів, чи навіть місяців—це залежатиме від мене,—але кінець вирішений і цілком неминучий.

Я налив собі шклянку бренді і глянув на неї на світло.

— Ситуація,—промовив я,—тим гарна нарешті, що ясна. Та сама холодна посмішка з'явилась знову йому на губах.

— Це не так просто, як вам здається. Джентельмен, що так клопочеться, щоб прискорити моє переселення до неба, робить мені честь своєю надто ретельною дбайливістю. Я, може, міг би позбутися їх. Цієї ночі, приміром, мені це пощастило, але далі я певний, що може мені не вдасться обминути їх. Чи зміг би я, скажімо, виїхати з Англії живий, це ще велике питання.

— Он воно що!—промовив я. Справа почала виглядати для мене яснішою.

Він хитнув головою, неначе відповідаючи на моє невисловлене запитання.

— Так,—промовив він далі,—мені спала на думку ідея в той момент, коли я помітив вас там під ліхтарем. Коли б я вірив у надприродне, я сказав би, що вас послав сам чорт. Я не можу припустити, що може бути якась незвичайна сила, яка турбуватиметься за мене.

— Гаразд!—промовив я байдуже,—коли мене послав чорт, то я, щонайменше, зобов'язаний йому за прекрасну вечерю. Що я мав би зробити для вас?

Він знову замовк. Потім дуже поволі зробив свою дивну пропозицію; він говорив з великим притиском:

— Я хотів би, щоб ви стали на моє місце в цьому світі, щоб ви помінялися зі мною оджею і вийшли з цього ресторану, як Стюарт Норзкот.

Глибоко передихнувши, я нахилився вперед, стискаючи стіл у своїх руках.

— Гаразд, а що ж далі?—запитав я.

— Я хочу, щоб ви повернулись до мого помешкання, що на Парк Лайні, і тижнів зо три прожили там, нібито я сам. Коли ви до цього часу залишитесь ще живим, що дуже неймовірно, ви зможете зробити все, що вам подобається.

Зразу мені видалося все це якимось жартом, виплодом якогось дурного закладу, примхою напівбожевільного мільйонера. Але полиск жорстоких блакитних очей, що немилосердно пронизували мене, легко прогнали цю думку з моєї голови.

— Але ж це неможливе!—вигукнув я.—Навіть коли ваші слуги не зможуть помітити різниці, я можу, звичайно, де-небудь зустріти когось із ваших друзів.

— Чому?—запитав він.—Вони можуть подумати, що я став забудьком, ексцентриком, та мало що вони можуть собі уявити!

— Але, подумайте, скільки незнайомого траплятиметься мати мені: імена ваших знайомих, ваші різні договори, всякі комерційні справи, навіть ваше помешкання. Я ж можу сам себе зрадити.

— Я подумав за все, — коротко промовив він. — Коли б я не зміг усьому запобігти, я б не робив вам цієї пропозиції.

Ї здивовано глянув на нього. — А що мені перешкодить узяти ваші гроші і поспробувати не дотримати умови з свого боку?

— Нічого, крім вашого слова честі.

Знову настала мовчанка. — Гаразд! — промовив я з коротким сміхом, — гарантії, здається, не однакові, але коли це задовольняє вас ..

Я здвигнув плечима. — Погляньмо тепер, чи я правдиво зрозумів цю вашу інтересну пропозицію. За ваші десять тисяч фунтів стерлінгів, з яких дві тисячі готівкою, а решта чек на банк, я повинен стати на три тижні Стюартом Норзкотом. Це означає, що за цей час мене може бути легко забито. Далі, коли таке нещастя за цей час не станеться, я надалі вважатиму себе вільним і можу знов зробитися самим собою.

Норзкот уклонився, як мені видалося, напівіронічно. — Так, ви прекрасно зрозуміли мою думку, — промовив він.

Я налив собі другу шклянку бренді й не кваплячись з насолодою його випив. Перспектива стати мільйонером, принаймні хоч на цих три тижні, дуже імпонувала мені. Крім того, в усьому цьому було щось величне, привабливе, в цій цілком фантастичній справі. Лише декілька годин перед тим я нарікав на своє одноманітне життя, а тут доля наштовхувала мене на майже неймовірний випадок авантури й пригод. Я відчував, як сильно забилося мені серце при одній згадці за всю цю справу.

— Коли це не дуже неввічливе питання, — промовив я стиха, — я б хотів краще знати, чому це хтось так цікавиться відправити вас на той світ.

Норзкотові очі примружились, а на губах з'явилася неприємна посмішка. — Це особиста справа, — відповів він холодно, — і я гадаю, що вона такою повинна залишитись. Я можу запевнити вас, проте, що, ставши на моє місце, ви ризикуєте тільки тим, що вас можуть забити. Жадного злочину на собі я не маю, — посміхнувся він, — принаймні злочину в очах англійського закону.

— Це все гаразд, — зауважив я, — але все таки я б охотніше погодився, коли б я знав, хто це так жадає всадовити у вас ножа.

-- На жаль, я цього сам не знаю. Коли б я знав...—обличчя йому зробилося подібним до крижаної машкари.—Зрештою я гадаю, що ви знаєте приказку про двох, що виконують одну ролю в одній грі. Я можу тільки сказати, що небезпека реальна і близько. Я маю досить ґрунтовні докази, щоб повірити тому, що мої власні слуги цілком віддані мені, але позатим я нікому не довіряю.

— Це скидається на те, що мені і за поріг невільно буде ступити, — промовив я.

Норзкот засунув руку до кишені і витягнув невеличку червоної шкіри книжечку для нотаток.

— По перших десятих днях,—промовив він,—ви можете робити, як вам спаде на думку. Але на початку ви мусите дещо виконати, про це ви знайдете ось у цій книжечці.

— І ви гадаєте, що я зможу все це зробити?

Норзкот кивнув головою. — Ви маєте прекрасні нерви і здоровий розум. Коли ви дасте ваше слово честі, що ви зробите все, що буде у ваших силах, я готовий цілком звіритися на вас. Коли ж з вами що станеться, — він здвигнув плечима,—то я принаймні зможу виїхати.

Враз якась злісна радість від майбутніх переживань у цій ситуації стиснула мені серце. Я простягнув через стіл йому руку.

— Гаразд,—промовив я,—я обіцяю вам зробити все як найкраще.

Він узяв мою руку і деякий час ми сиділи на своїх місцях за столом, не промовляючи жадного слова.

Норзкот перший порушив тишу.

— Мені завидьки беруть на ваші нерви, містере Бортоне,—холодно промовив він.

— Вони вже не такі міцні, як були,— сумно відповів я.

Норзкот видер невеличкий кавалок паперу з своєї книжки і, поклавши його на стіл, почав креслити олівцем плян. Я присунув свого стільця близько до столу, щоб бачити те, що він креслив.

— Я креслю вам схематичний плян середини свого помешкання,—пояснив мені.—Ось це перший поверх, тут їдальня і кімната для більярду. Ваш кабінет і спочивальня на другому поверсі, ось тут. Вони сполучені дверима, як ось тут.

Він уміло й чітко понакреслював усі кімнати й понаписував їх назви посередині.

— Це досить зрозуміло,—промовив я, розглядаючи папір.—А як буде з прислугою?

— Там їх є лише троє—дві жінки і Мілфорд, льокай. З них усіх я дуже вдоволений цих останніх три тижні. Вони всі в мене з того часу, як я найняв це помешкання, і я думаю, що їм вірити можна. Мілфордові в усякому разі можна. Я поводився з ним добре і він, здається, ставиться до мене добре.

— Прекрасно! Коли він матиме мене за Стюарта Норзкота, я сподіваюся все це довершити.

— Так,—підтвердив Норзкот.—Друга особа, що могла б іще вас непокоїти, це є мій кузен Моріц Фурніваль... Я, здається, обіцяв йому поїхати до нього й побути декілька днів у нього, в Суфолці. Було б краще, якби ви могли обійтися без цього. В усякому разі, буде дуже добре, коли ви не зробите жодного промаху, коли бачитиметеся з ним.

— Що він за людина?—запитав я.

Норзкот нахмурився.

— Я його не певний. Він, правда, єдиний мій родич на всьому світі і я, звичайно, дещо довірив йому. Часом мені видається, що це дурниці... Коли б я знав,—звичайно...

Брови йому ще більше насунулись на очі і він так міцно стиснув свої руки, що йому аж шкіра побіліла на пальцях.

— Ваші відомості дуже докладні, Норзкоте,—зауважив я,—це мені дуже імпонує.

— Коли б я гаявся зі всякими дрібницями,—промовив Норзкот похмуро,—мене б тут уже не було зараз.

Він витягнув чекову книжку і, взявши своє перо, виписав чека на вісім тисяч фунтів стерлінгів.

— Ось, прошу,—промовив він.—Там у мене на поточному рахункові є ще кілька сотень фунтів стерлінгів і коли вам потрібно, я випишу ще кілька чеків, щоб ви могли брати на поточні потреби. До того вам мабуть треба буде ще навчитися підроблювати мій підпис,—як ви гадаєте — зможете ви це зробити?

— Мій досвід у цьому власне не дуже великий, але я дозволю собі сказати, що по деякій, невеличкій практиці мені мабуть це вдасться. А який ваш власний стан щодо грошей?

Він посміхнувся. Я вже потурбувався за це раніше і лише ждав нагоди, щоб практично їх використати.

Враз хтось постукав у двері.

Норзкот заховав свою чекову книжку до кишені і потім підійшов до дверей і повернув ключа.

Просунулася голова служника. Увійшовши він ввічливо зупинився біля порога.

— Я прийшов довідатися, не потрібно вам чого, сер.

— Дякую, ні, — відповів холодно Норзкот. — Ви краще дайте мені рахунок. Я думаю, що з вашого боку перешкоди не буде, якщо ми затримаєм кімнату ще трохи. Ми обговорюємо комерційні справи.

Слуга уклонився.—О! звичайно, ні, сер. До пів на дванадцятую ви можете зачинитись, ба навіть і, далі, коли заявите, що вам потрібно..

— Цього часу буде досить,—відповів Норзкот. Діставши п'ятифунтову кредитку і давши її служникові, він кивнув рукою, що решти не треба давати.

Служник як блискавка вилетів із кімнати, залишивши нас на самоті.

Норзкот знову замкнув двері і повернувся до столу.

— Я готовий,—коротко кинув він.

В одну мить я роздягнувся і склав свою одягу на стілець. Наше повне передягання відібрало нам із чверть години часу. Крім черевиків, що на пів номера були короткі на мої ноги, вся Норзкотова одяга на диво прийшлася мені. Я одягнувся і був дуже задоволений, мавши на собі справді прекрасну одягу,—насолода, що її не мав уже декільки років. Закінчивши передягатися, я перевірів себе у люстрі з меншим задоволенням. Подібність була цілковита.

Норзкот, одягнувши мій старий синій костюм, цілковито змінився. Він видавався типовим відбитком того відображення, яке я щоденно ранком бачив у люстрі у своїй мебльованій кімнаті.

Підійшовши до стола, я налив дві шклянки рештки смачного прекрасного міланського бренді.

— Це за нас самих, що згубили себе,—промовив я.

Норзкот випив за цей тост і поставив свою шклянку на стіл, передав мені свою чекову книжку й ключа від помешкання, що лежали тут же перед ним на столі. Все це й записку я поклав до кишені.

Враз мені спали на думку останні Вольтерові слова:—„А тепер до великої авантури!“

— Нам краще не виходити разом,—сказав Норзкот. Далі помовчавши промовив:—Бувайте здорові! Я не сподіваюся, що ми зустрінемося знов, хіба що в пеклі, коли воно справді є.

— Я принаймні матиму гарну нагоду встановити це перший,—сказав я.

Узявши довге рудувате пальто, що лежало на дивані, я пройшов через кімнату і повернув ключа в дверях. Норзкот

залишився там, де він стояв; склавши руки, він стежив за мною з дивною, сумною посмішкою.

— Бувайте здорові!—промовив я,—бажаю вам щастя!

Я вийшов причинивши за собою двері.

Пройшовши коритаром готелю, я дійшов до того виходу, яким ми ввійшли. Льокай у лівреї, що був на варті, підскочив до мене.

— Накажете таксі, сер?—запитав він.

— Так,—відповів я,—прошу таксі.

Я почував холод, хоч серце моє билосся швидше, ніж звичайно. Ця справа була, звичайно, інтересніша, ніж полювати на капіталістів, або навіть тинятися по доках, пробуючи знайти даремний проїзд до С. Ш.

Коли під'їхав таксі, я дав шілінга ввічливому джентельменові в лівреї, і проказав Норзкотову адресу в Парк Лайні. Вступивши в середину авта, я з почуттям вдовolenня й радісного гумору уместився на зручному, м'якому сидінні.

Справа тепер пішла; в цьому не могло бути жодного сумніву. Коли тільки я дотримаю слова, що його дав Норзкотові, я матиму стільки надзвичайних переживань, що їх не міг би вигадати найнахабніший розум. Поза веселою перспективою дістати собі між ребра ножа в одну прекрасну годину дня або ночі, я мав іще завдання грати чужу роль протягом яких трьох тижнів.

Мені знову спало на думку, що цей Норзкот був якийсь дивак, або що він просто хотів поглузувати з моєї персони. Я перевіряв усі деталі нашої розмови з того моменту, коли він зустрів мене.

Проте жодних ознак безумства не було, крім хіба самої дивацької пропозиції. І коли в цілій справі був дотеп,—гаразд, це обійдеться в добру копійку одному з його авторів. Поза цим я відчував певність, що людина була в розладі з своїм життям, або в усякому разі запевняв себе, що це було так.

Діставши папірця, що він дав його мені, я засвітив сірника і почав студіювати плян його помешкання. Виявилось, що це досить нескладна справа. Я лише зйду сходами і моя кімната буде якраз переді мною; видимо вікнами вона виходила в Парк. Знати це в усякому разі було досить для першої ночі. Решту деталей можна буде вивчити наступного дня.

В цей мент ми обгинали ріг Гайд Парку і, перерізавши дорогу, шофер узяв праворуч до Парк Лайну. Крім номера, що його мені дав Норзкот, я уявлення не мав, де він живе і мене неначе щось шпигнуло, коли ми враз зупинилися біля

пишного будинку, що стояв за яких сто ярдів від Енсіні Гавз.
— Мій боже!—промурмотів я,—сподіваюся, що тут немає помилки.

Але число на брамі було вірне і шофер був цілком певний, що він приїхав, куди треба. Отже я вийшов із авта і, заплативши шоферові пів крони, ступив на сходи.

Він ввічливо доторкнувся до свого кепі й, зупинивши рахівника, тихо від'їхав в напрямку Оксфордської вулиці. Секунд із тридцять я вагався, потім, зійшовши камінними сходами, я встромив ключа в двері. Двері одчинились досить легко і я, глибоко затамувавши дихання, переступив через поріг.

Опинився я в великому круглому вестибюлі, уставленому навколо багатьма камінними колонами й освітленому електричними канделябрами. Пишні пальмові дерева, а також прекрасні парникові квіти, що висіли неначе в повітрі, надавали йому затишного приємного вигляду; цей комфорт іще збільшували глибокі, м'які крісла, оббиті червоною шкірою, що стояли в кожному кутку. Отже я не мав причини бути незадоволеним із свого нового помешкання.

Тільки но встиг я зачинити парадні двері і тихо вступив на м'який турецький килим, в якому губилися звуки кроків, враз із одного кутка залі появився чоловік. Це був тихий, приємного вигляду чоловік, років на тридцять п'ять, із жвавим, чисто виголеним обличчям, із пригладженим волоссям, що почало братися сивиною. На ньому була традиційна одяга англійського льокаля.

— Це,—подумав я собі,—мабуть Мілфорд. Я скинув свого капелюха, так що світло впало мені на обличчя.

— Є листи, Мілфорде?—запитав я байдуже. Я уважно стежив за ним, коли говорив, гостро приглядаючись йому, чи не подасть він якого знаку здивовання або не помітить чогонебудь незвичайного на моїй зовнішності. Але нічого не могло бути більше природнього як те, як він підійшов до мене й допоміг мені скинути пальто.

— Було декілька листів з останньою поштою, сер,—відповів він.—Я одніс їх до кабінету.

— Дякую,—промовив я і повернувся до сходів.

— Чи принести вам зараз бренді й воду, сер?—запитав він.

Я не мав ні найменшого бажання пити ще бренді, випивши його досить уже в „Мілані“, проте це видимо була звичка Норзкотова, і тому я вирішив за краще її дотримуватись і надати.

— Так,— відповів я,— можете принести.

Я йшов широкими сходами, на яких було застелено такого ж гарного килима, як і в вестибюлі, і перейшовши через усе помешкання, одчинив двері в кімнату, яку Норзкот позначив як кабінет.

Електричний вимикач був із середини. Увійшовши, я повернув його, і всю кімнату залило ніжне м'яке світло багатьох ламп, що були заховані десь за карнізом.

Це була величезна, прекрасно умебльована кімната. Може що й можна було закинути Норзкотові, але недбайливості до власного комфорту своїх апартаментів закинути було не можна. Починаючи з дубових книжкових шаф і високих м'яких крісел і кінчаючи двома чи трьома невеличкими кабінетними лампами, що їх було поставлено на столах, здавалося, що було все, чого вишуканість могла потребувати, або винахідливість вигадати. Я стояв спиною до відкритого червонокафельного каміну, розглядаючи все це з безмежним захопленням.

Враз почувся стук у двері і увійшов Мілфорд з татцею в руці, не якій стояла карафка з бренді, сифон і шклянка. Поставивши все це на невеличкий столик, що стояв недалеко від каміну, він тихо вийшов.

В другому кінці кімнати стояв прекрасний дубовий стіл до писання, що на ньому Норзкот видимо мав звичку розглядати свої справи та кореспонденцію. Я підійшов до стола й сів у крісло.

Отже покищо все йшло гаразд. Якесь дике почуття незвичайности мого стану охопило всю мою істоту. Я відчував потребу голосно сміятися, або схопитися й вальсувати по кімнаті. Але згадавши за Мілфорда, що міг несподівано увійти, я стримав себе. Діставши Норзкотову кишенькову книжечку і розгорнувши її на тій сторінці, де були виписані його поточні справи, я почав розглядати їх. Читаючи ці записки, я лівою рукою, не задумуючись, що роблю, бавився маленьким срібним ручної роботи дзеркальцем, що стояло недалеко на столі.

Якесь незначне шарудіння, що його ледве можна було уловити, притягнуло мою увагу. Шарудіння було остільки тихе, що коли б я не мав такого гострого слуху, я міг би й не помітити його. Не рухаючись я глянув у дзеркальце.

Довга завіса, що закривала нішу коло каміну, трошки відхилилася на бік. Напруживши м'язи, я стежив, що буде далі; серце мені билось як навіжене.

Потім, враз, на моє здивування, до кімнати ледве чути увійшла дівчина. Обличчя їй було смертельно бліде й напів закрите капелюхом, але навіть у дзеркало я міг бачити, що вона була напрочуд гарненька.

На якусь мить вона затрималась, потім дуже обережно витягнула маленького пістоля з-під довгого плаща, в який вона була зодягнена, і спокійно націлилась мені просто в потилицю.

Розділ IV.

Я, видимо, нахилився вперед у той саме момент, коли вона стрелила. Пострілу я не чув, було лише коливання повітря від сильного вибуху, але куля вцілила в стіл, якраз у тому місці, де приходилась моя голова за секунду перед тим.

Все це було пророблено прекрасно, але я зовсім не хотів, щоб це ще повторилось. Я скочив через кімнату й ухопив за руку мою візитерку швидше, ніж можна було вимовити слово. Вона не робила спроби пручатися. Її невдача здавалося паралізувала всі її почування; вона кинула пістоль, тільки но я доторкнувся до неї, і стояла, дивлячись на мене широко відкритими повними жаху очима.

Вільною рукою я підняв зброю. Це був повітровий пістоль, з якого на віддаленні кроків у двадцять з певністю можна було забити людину. Поклавши його до своєї кишені, я відпустив її руку і відступив на кілька кроків назад.

— Чи не бажаєте ви сісти?—ввічливо запитав я її.

Моє запрошення мало несподівані наслідки. Із стогоном вона закрила руками своє обличчя і, не встиг я до неї доторкнутися, хитнулася наперед і тихо впала додолу.

— Оце вже зле,—промовив я до себе.

Проте залишити її так надалі я не міг; нахилившись, взяв її на руки й одніс на диван.

До цього моменту справи йшли так швидко, що я не мав навіть часу поміркувати. Але тут мене враз ударила думка, що це все могли чути за дверима, і що їх треба замкнути, бо Мілфорд, або хто інший із хатньої прислуги, міг почути постріл. Отже, перейшовши через кімнату, я повернув ключа і повернувся назад, де лежала моя незнайома візитерка. Моє перше вражіння було не зовсім вірне. Різниця поміж милим і гарним досить значна, а дівчина, що лежала передо мною на дивані, була прекрасна, як грецька статуя. Прекрасні тонкі вуста і довгі чорні вії були справді неначе вирізьблені з мар-

муру. Обличчя її було зовсім біле, і лише слабеньке дихання давало ознаки, що вона жива.

Моє знання світу було досить різноманітне, але тут була ситуація, що цілком збивала мене з пантелику. Справді, такий випадок, як цей, коли на вас опівночі стріляє молода жінка і тільки випадково не вбиває, випадок дуже незвичайний. Невдача надає найбільшого досвіду. Я вирішив, що найперше я мушу привести дівчину до притомности.

Наливши трошки бренді в склянку, я підвів її і влив кілька крапель в її заціплені зуби. Міцний трунок дав майже моментальний ефект. Обличчя її зробилося рожевим, і, глибоко зідхнувши, вона відкрила очі.

Побачивши, що я її підтримую, вона якось хоробливо затремтіла й, відкинувшись назад, притулилась до спинки дивану. Неможна сказати, щоб це було для мене приємно, але я рішив не звертати на це уваги.

— Сподіваюсь, ви себе маєте краще?—запитав я, посміхнувшись до неї. Її відповідь була така гостра й сповнена такою люттю, що я інстинктивно встав з дивану.

— Так, краще,—промовила вона,—але чому ж ви не дзвоните, чому не кличете поліції?

Вона говорила низьким, пристрасним голосом, з ледве помітним чужоземним акцентом, але голос цей був прекрасний. Він був один із тих глибоких сумних контральто, що, здається, в них бринить всесвітня печаль.

Я глянув просто в її розгнівані очі.

—Я принципово не бачу потреби кликати поліцію,—промовив я.—Крім того я не бачу нічого такого надзвичайного в цьому випадкові, хіба те, що ви трохи зіпсували бюрко.

Раніш, ніж вона встигла відповісти, раптом почувлись кроки і хтось постукав у двері.

— Хто там?—запитав я.

Ввічливий голос Мілфорда відповів з-за дверей:

— Це я, сер! Мені видалося, що я чув, ніби щось упало у вашій кімнаті, і я прийшов подивитись і запитати, чи не потрібно вам чого?

Якийсь момент я вагався; далі, підійшовши до дверей, одчинив їх так, щоб можна було побачити його.

— Це нічого; дякую, Мілфорде! Розряджаючи повітряного пістоля, я вистрілив і трохи пошкодив стіл. Взавтра роздивимось краще. До речі, чи не заходив хто до мене, коли мене не було вдома?

— Ні, сер,—відповів він, хитнувши головою.

— Гаразд! Я, може бути, згодом вийду вкинути деякі листи на пошту,—додав я,—так що коли ви почувете, що хтось вийшов, не звертайте уваги. Надобраніч!

— Надобраніч, сер!

Я причинив двері і прислуховувався до кроків мого вірного слуги, що завмирили десь там далеко. Потім, замкнувши двері, повернувся до своєї відвідувачки.

— Чи не будете ви ласкаві, поки не забули, повернути мені мого ключика від помешкання,—промовив я. Вона схопилась на ноги й дивилась на мене, як якась прекрасне, загнане звірятко. Плащ з неї впав, відкривши лінії її чудової граційної статури, що була обтягнута прекрасною чорною вузькою сукнею.

На поясі у неї висіла маленька шкіряна торбинка, яку можна було бачити на вітрині в магазині на Бон Стріті. Не сказавши їй слова, вона відчинила цю торбинку і, діставши звідти ключика, кинула його на диван.

— Дякую,—промовив я.—А тепер, і я прошу не думати, що це проста цікавість, ви не могли б сказати мені, завіщо ви хотіли мене вбити?

Вона проїняла мене поглядом, в якому надзвичайно мило було змішане і здивування, і огида.

— Для чого це ви прикидаєтесь, що не знаєте?—призириливо запитала вона.

Я хитнув головою.

— Слово честі, я зовсім цього не уявляю.

Губи їй затремтіли і вона випросталась на весь свій зріст.

— Я Мерчія¹⁾ Соляно,—промовила вона.

Я уклонився.—Це прекрасне ймення,—відказав я,—але за цих обставин воно трошки, здається, не підходить.

— О, ви не можете жартувати!—гірко скрикнула вона.—Недаремно ж вас звуть Сатиром із Кулебри.

— Справді?—здивувався я.—Ви конфузите мене. Мені й на думку ніколи не спадало, що матиму такі компліменти. Але все ж таки, що я зробив такого, щоб заслужити такої уваги?

— Що ви зробили?—Вона нервово заломила руки і дихання їй переривалося від гніву й зненависти.

— Ви питаєте мене, що ви зробили, коли ще й трава не виросла на могилі мого батька?

Затуливши лице руками, вона заплакала як мала дитина.

¹⁾ Мерсія—італійською мовою визначає „милосердя“. Пр. пер.

Признаюся, в цей момент я відчув, що я неказано неделкатний і десь там у середині почув ненависть до Норзкота.

— Можете вірити мені, або ні, це справа ваша, але я стільки ж винен у смерті вашого батька, як і ви сами.

Вона перестала плакати і, спустивши руки, якимось дико глянула на мене.

— О!.. як це ви можете так говорити!—застогнала вона.— Як смієте ви мені таке говорити! Чи не стояла я сама поруч, коли ви його застрелили! Гляньте ось..

Вона засукала рукав своєї сукні майже до плеча і показала глибокий червоний шрам, що дуже видавався на її білому тілі.

— Ось де найкращий знак від ваших куль, а ви ще насміхаєтесь брехати мені просто у вічі! О! ви не людина, а диявол!

Вона знов упала на диван у безмежному горі.

Мене охопило дике бажання вхопити її в обійми і сказати їй щось утішне.

— Подивіться но на мене,—промовив я, серйозно. Вона підвела голову.—Чи подібний я до людини, що бреше?—гостро запитав я.—Присягаюсь вам ім'ям своєї матері і всім, що для мене наймиліше, що я не винен у смерті вашого батька. Зараз я не можу сказати більше нічого, але як перед богом кажу вам, що це правда.

Надмірна серйозність тону мого голосу, здається, справила певний ефект. В її очах, коли вона дивилася на мене, з'явилося щось подібне до сумніву й вона якимось дивним жестом почала терти рукою чоло.

— Я-я не розумію,—стиха промовила вона.—Гуарец... і враз замовкла.

— Так!—підбадьорюючи промовив я. Мені стрельнула думка, що Гуарец був чоловік, за якого варта було б розвідатись дещо більше. Але упертість враз опанувала її, і вона, заціпивши вуста, встала з дивану, не сказавши й слова.

Це було дуже неприємно, бо я сподівався дещо розвідати й хотів показати, що співчуваю їй. Допитуватися далі, не порушивши своєї обіцянки, що я її дав Норзкотові, я не міг, бо й справді, моє сумління і так уже непокоїлось тим, що я не так акуратно виконую свої зобов'язання.

— Гаразд!—промовив я, здвигнувши плечима,—облишмо це. Прошу почувати себе вільною й залишити це помешкання, коли вважатимете за краще.

Всунувши руку до кишені, я дістав пістоля.

— До слова,—уклонився я, подаючи його,—коли ви повернули мого ключика, я можу, на поквитання, повернути вам вашу власність.

Вона взяла його якомсь наче б то розгублено.

— Без сумніву ви маєте ще набої, але я покладаюся на вашу честь...

— Честь!—скрикнула вона.—Ви кажеге про честь? Ви?!

Висновок був такий зрозумілий, що я не міг не відповісти на її слова.

— Чому ж ні?—запитав я.—Я вже говорив вам, що зовсім не винен у тих злочинах, що ви їх закидаєте мені.

Я підійшов до дивану і взяв ключа.

— Може ви могли б сказати мені,—додав я,—чи не шляються по Лондоні ще такі корисні речі. Коли так, то може б я замовив новий замочок.

Вона хитнула головою, дивлячись на мене з якимсь здивуванням.

— Я не знаю,—промовила вона нарешті.—Це однаково. Винні ви, чи ні—все одно вас не врятує ніяка сила.

Це було прекрасно.

— Може бути, що ви маєте рацію; я подивлюсь, може покличу завтра слюсаря. Він може принаймні відтягти час.

Підійшовши до дверей, я відчинив їх потихеньку і прислуховувався якийсь момент, чи не видно кого з челяді.

— Здається, нема нікого. Я зійду з вами і одчиню вам двері.

Щось, неначе протест, з'явилось у неї в очах, але потім вона знесилено промовила:

— Добре.

Я від широкого серця молився, щоб була кого не стрінути із слуг. Ми зійшли вниз у вестибюль без усякої пригоди і я, встроївши, як тільки можна було найтихіше, у двері ключа, одчинив їх настільки, щоб моя відвідувачка могла пройти. Коли вона була вже надворі, я вийшов за нею, причинивши за собою двері.

— Я пройдуся з вами, поки ви знайдете візника,—промовив я байдужо.

При світлі ліхтаря я побачив, як блиснули жахом її очі.

— Ні, ні, ні,—прошепотіла вона.—Ви мусите зараз же вернутися. Це небезпечно.

— Я цілком погоджуюсь із вами; це є надзвичайно небезпечно йти дівчині самій у Лондоні в такий час ночі. Це й є причина, чому я пропоную вам знайти візника.

Вона перелякано ухопила мою руку.—Я нічого не розумію,—промовила вона.—Це зовсім не те, що я сподівалася. Але прошу, прошу...

Почувся гуркіт коліс і назустріч нам показала поганенька на вигляд карета, що поволі наближалась до нас. Я махнув візникові, і вона моментально зупинилась.

— Ну, от!—промовив я весело.—Це якраз те, що нам потрібно.

Легко зідхнувши, вона випустила мою руку і нервово озирнулась навколо. Я зробив кілька кроків наперед і став біля карети, неначе бажаючи її підтримати. Вона сіла до карети, подякувавши мені ледве чутним шепотом.

— Надобраніч!—подаючи їй руку, промовив я.—Залишаю вам змогу на самоті сказати візникові, куди має вас везти.

Зайшла коротенька павза; потім вона якось перелякано нахилилася вперед і подала мені руку.

— Надобраніч!—коротко промовила вона. Я відчув легенький потиск її пальців, тих самих тоненьких пальців, що так близько були, щоб перетяти пострілом мою багатонадійну кар'єру, і дивне тремтіння вдоволення раптом сповнило моє серце.

Звільнивши її руку, я відступився на бік. Я бачив, як візник підняв буду в кареті, повернув униз і поїхав в напрямку, куди вона показала. Далі він повернув свого коня і поїхав в напрямкові Оксфордської вулиці.

— На цьому, — промовив я до себе, — кінчається перше завдання.

Ледве я це подумав, як щось притягло мою увагу на другий бік вулиці. Якраз напроти була купка дерев, що росли за огорожею в парку і, я міг заприсягтися, — в їх густій тіні неначе щось майнуло.

Мої нерви, видимо, було роздратовані до краю. В одну мить я був уже на площі. На щастя, я зараз же взяв себе в руки. Діставши сигарету, я закурив її з деякою байдужістю, а потім, не кваплючись, зійшов сходами, тримаючи в руці ключа від дверей свого помешкання. Увесь цей час я мав жахливе передчуття, що куля кожний момент може влучити мені в спину, але як більшість передчуттів, воно не здійснилося. Проте мені стало далеко краще, коли я зачинив двері й замкнув їх на всі гаки.

Коли я прийшов до свого кабінету, то найперше приготував собі шклянку бренді з содою. Мені дуже хотілося пити.

— Коли я триматимуся так, поки минуть ці три тижні,— подумав я собі,— дуже ймовірно, що під кінець я зроблюся справжнім п'яницею.

Смакуючи сигарету, я спокійно обмірковував свій стан. Як би там не було, мій природній гарний настрій почав повертатись знову до мене. Кінець-кінцем я ще живий і, очевидно, поза всякими сумнівами, усе сприяло мені.

У всякому разі Норзкот щиро й чесно говорив, що на його пропозицію мало б знайшлося охочих, коли б знали про неї всю правду. Припускаючи, що мої перші вечірні пригоди були далеко не всі, я відчував, що мої шанси на життя були не дуже великі. Бо коли б на місці Мерчії був чоловік, то напевне я б уже перейшов у небуття.

Хто була вона і які її стосунки до Норзкота? Що цей негідник спричинився до смерті її батька, було поза всяким сумнівом, але за яких обставин сталася ця трагедія, для мене було цілком неясно. Вони певно були досить сумні для дівчини, коли вона наважилася на такий крок; проте можливе й інше, що вона була лише зброя в чужих руках.

Що б там не було, я зовсім не таївся з тим, що мав жагуче бажання зустрінути її знову. Її прекрасне обличчя гостро врізалось в мою пам'ять, як прекрасна картина, яку бачив, і хоч що там, я ще, здавалося, відчував тремтіння від дотику її руки.

Міркуючи так, я враз відчув, що роблюся п'яним. Не могло бути сумніву, що я вже хотів спати, і очі мені посоловіли.

Я встав і, солодко позіхаючи, посміхнувся; вимкнув світло і попростав до своєї спальні.

Це була величезна кімната, навіть більша за кабінет, а величезне чотириохкутне ліжко цілком пасувало до її розмірів. Оглянувши уважно всю кімнату, я пересвідчився, чи там не було молодих дівчат або інших візитерів, що чекали на мене, потім уважно позамикав двері до їдальні й кабінету, роздягнувся й надів на себе прекрасну шовкову Норзкотову піжаму, що її Мілфорд приготував для мене.

Моїм останнім актом було раптове надхнення. Перед тим як покластися до ліжка, підійшов до вікна й подивився крізь щілину венеціянської штори. Тільки я це зробив, як темна постать чоловіка вийшла з тіні дерев, що закривали її, поволі попроставувавши вулицею.

Я поклався в ліжко й погасив світло.

— Хотів би я знати, чи бува не санітар Гуарец був там,— подумав я собі. Хвилин за п'ять я спав як забитий.

Розділ V.

Не зважаючи на велику порцію бренді, що я вчора випив, проснувшись на другий ранок, я почувався цілком добре. Перше, що впало мені в око, це був балдахін над ліжком. Я дивився на нього, як на цілковиту несподіванку, дивуючись, яким побитом я міг потрапити сюди. Потім враз я згадав усі пригоди минулого вечора. Я згадав, що я в Норзкотовій спальні і що хтось тихо, але вперто стукає у двері.

Схопившись із ліжка, я вступив у пантофлі, що лежали на білій баранячій шкурі і, перейшовши кімнату, одімкнув двері. Я сподівався, що там Мілфорд, але замість нього я побачив гарненьку дівчину, в гарненькій чистій сукні і білій намітці. Вона несла в руках тацю, на якій був чай і кілька листів.

— Прошу, прошу,— сказав я, помітивши, що вона завагалась.

Потім, скинувши пантофлі, я знову поклався в ліжко.

Вона, перейшовши кімнату, поставила тацю на столику, що стояв біля мене.

— Сьогодні я принесла вам чай, сер,— промовила вона.— Містер Мілфорд щось занедужав сьогодні зранку.

— Справді?— запитав я.— Мені це дуже сумно. А що таке з ним? Він же почувався гаразд учора ввечері.

Вона хитнула головою.— Не знаю, сер, але здається йому дуже погано.

— Що, йому дуже зле?

— Так, сер! Він, здається, сильно страждає.

— Гаразд! Зараз же пішліть по лікаря,— наказав я, наливаючи собі чаю.

Це було страшенно неприємно. Я, звичайно, не бажав позбавитися служника, самотньої людини, за яку Норзкот говорив, що на неї можна покластися.

— Чи не послати по доктора Рітчі, сер?— запитала покоївка.

Я кивнув головою на згоду.— Попрохайте його прийти як можна швидше. Я навідаюся до Мілфорда після сніданку.

Дівчина, закінчивши свою роботу в кімнаті, вийшла. Коли вона вийшла, я уместився на ліжку й почав переглядати невеличку купку листів, що лежали на таці. Більшість із них були рахунки, обіжники, але один з гербом на тильній сторінці коверти видався мені більш значущим. Я розкрив його.

„105, Більграв Сквер, П. 3.

Мій дорогий Норзкоте,—я вчора мав розмову з Резденом і, скільки я міг помітити, справу вже налагоджено. Резден пропонує організувати товариство на першому тижні жовтня. Є два чи три питання, про які я хотів би з вами поговорити; ми зможемо зустрітися в середу ввечері.

Між іншим, я послухався вашої поради й купив „Чайку“. Мортон загнув за неї диявольську ціну, але задовольнився завдатком. Решти йому доведеться зачекати, аж поки організується товариство.

Щирій до вас Сангет“.

Дійшовши до поганого, розмашистого підпису, я свиснув сам до себе. Бувши чужинцем у Англії, я проте знав гаразд за репутацію лорда Сангета; вона була не із дуже приємних.

Я дістав Норзкотову записну книжечку, яку витягнув із своєї кишені вчора ввечері, і відкрив її на нотатках, що були на середу. Там було три чи чотири записи ранішніх та пообідніх побачень, а наприкінці нотатка олівцем „танці у Сангета“.

— Звичайно буду там,—подумав я з приємністю.

Видимо цей Сангет і Норзкот були фундаторами Товариства, і цікаво було про нього довідатися ширше. Як комерційне підприємство воно було надзвичайне. Коли були правдиві чутки, Сангет був у Англії найбільший негідник, якого тільки можна було уявити. Скільки я знав Норзкота, уразливість була одною з його властивостей. Проте в цілому цей вечір у середу обіцяв бути дуже цікавим.

Я не поспішаючи встав дуже вдоволений з себе. В сонячному промінні, що приємно падало крізь відчинене вікно, моя пригода видалася мені багато веселішою і привабливішою на вигляд, аніж вона була мунулої ночі. Всі мої нервування, здавалося, зникли і замість них я відчував приємність від пригод, що могли трапитися далі.

Діставши Норзкотів плян приміщення, я побачив, що в спальні було трое дверей, які виходили праворуч. Перші були до прекрасної ванни, в якій я не був до речі з дня мого приїзду до Англії. Отож з приємністю вдягнувшись у Норзкотів халат, я вийшов вздовж коритара.

Ванну вже було приготовлено; все потрібне до миття та різні витребеньки лежали на столі, що був у кінці кімнати. З великою насолодою я робив свій туалет, покуруючи сигарету й утішаючися з своїх безмежних здібностей. Потім, освіжений і вдоволений, повернувся до спальні і взявся з цікавістю оглядати Норзкотів гардероб.

Багато перебравши, я вибрав прекрасний синій саржовий костюм і пару жовтих лякованих черевиків, що свідчили про професійні здібності Мілфорда.

Одягнувшись, я спокійно зійшов униз до їдальні.

Сніданок приготовлено мені на одному кінці величезного стола з приємною комбінацією блискучого срібла, свіжих живих квітів і чистенької настільної білизни. Після незграбних послуг у моїх мебльованих кімнатах, всі ці аксесуари сприяли до якнайбільшого апетиту.

Тільки я сів до столу, як дівчина, що заходила до мене в кімнату, увійшла, несучи різні закуски й запашну каву.

— Доктор Рітчі прийде, як тільки звільниться, — промовила вона, поклавши тацю й виставляючи різні наїдки передо мною.

— Це гаразд, — відповів я. — Я піду також глянути на Мілфорда, як закінчу сніданок.

Доброї півгодини сидів я над прекрасним шматком омлета, смачним мармеладом і великими куснями дині. Потім з легким зідханям я дістав із коробки сигару Кабана і перейшов на одно з широких зручних крісел, що стояли біля вікна, і почав оглядати парк.

Такий сніданок я їв з особливим апетитом; несподівано думки мої повернулись знову до дивних пригод учорашнього вечора. Крізь хвилі диму моєї прекрасної сигари сумне обличчя моєї відвідувачки, здавалося, знов повставало перед моїми очима. Я повторював в думках її ймення „Мерчія Соляно“ з якоюсь дивною радістю. Воно на диво пасувало їй. Ймення з музики й кольорів спрямовувало думку до якогось неясного суму.

Хто вона могла бути і що за ганебний вчинок в Норзкотівім минулім міг привести її сюди минулої ночі? Що він не мав цієї дівчини тільки як дівчини, було очевидно з її власних слів. Я не міг собі уявити Норзкота, щоб він втікав од жінки, або якось її образив.

Я відновив у своїй пам'яті клубок, який міг би роз'яснити пригоди вчорашнього вечора. Вона згадувала Гуареца — але хто міг бути цей Гуарец? Мені пригадався той джентельмен, що ховався в тіні дерев навпроти; а коли так, то чому він не скористався з такої гарної нагоди всадити мені кулю? Хто був той, що вона ним назвала мене? Сатир якийсь із Кулебри, коли я гаразд пригадую.

Де була ця диявольська Кулебра? Назву, здається, я знав, але ніяк не міг пригадати; я зовсім не міг знайти, де це. Відчував лише, що це десь у Південній Америці.

Я почав дошукуватися ключа цієї таємниці. Прізвища Гуарец і Соляно звичайно наводили на сумніви. Факт передчасного кінця Мерчиного батька також не здавався дуже веселим моментом. Я порішив, не гаячи часу, знайти Кулебру на мапі. Тільки я постановив це, як хтось підійшов і постукав у двері. Я дозволив увійти.

Це була покоївка.

— Пробачте, сер,—почала вона, ніби виправдуючись,—коли ви хочете зайти зараз до містера Мілфорда, він почувається краще деякий момент, так що я думаю може б..!

— Ви маєте повну рацію,—зауважив я, встаючи з крісла й поклавши сигару.—Я йду зараз із вами.

Коли я увійшов до його кімнати, він сидів на ліжку, спершись спиною на подушки. Дихав він важко і на його постарілому обличчі видно було краплі поту.

— Здрастуйте, Мілфорде,—привітався я.—Що з вами сталося?

Він привітав мене тихою посмішкою.

— Не знаю, сер!—тихо відповів він.—Я почувався якимось дивно вчора ввечері, сер, а сьогодні вранці прокинувся ось у такому стані.

Я попробував його пульс, він був слабкий і нерегулярний.

— Доктор Рітчі має ось-ось прийти й оглянути вас,—промовив я з робленою байдужістю.—Він нам скаже, що це таке. Я не думаю, щоб це було щось дуже серйозне. Чи не думаєте ви, може з'їли вчора щось недобре?

Він хитнув головою.—Ні, сер! Я обідав удома, а потім, як звичайно, випив квартиру пива у Гранвіля, що за рогом нашої вулиці. Я не думаю, що з нього могло щось статися.

Раптом болючі корчі скривили йому обличчя, перервавши мову.

— Гаразд, ви мусите лежати цілком спокійно,—промовив я лагідно,—і ні про що не турбуватися. Ми сами можемо все зробити. Коли буде потреба, я ще когось візьму на допомогу. Ви мусите думати лише за те, якби швидше встати на ноги знову.—Він глянув на мене і на обличчі йому промайнув промінь вдячності.

— Дякую вам, сер,—тихо відповів він.

В цей момент хтось подзвонив у парадні двері.

— Це мабуть Рітчі,—промовив я.—Тепер ми довідаємось, що таке з вами.

Але дівчина, увійшовши через хвилину до кімнати, сказала, що це не доктор.

— Коли ви дозволите, сер,—промовила вона,—там вас питає містер Фурніваль. Я запросила його до їдальні.

Зразу я якось не міг згадати, хто міг бути цей новий візитер, але далі враз пригадав, що „Моріц Фурніваль“ було імення Норзкотогого кузена, що, здавалося, був на деякій підозрі у мого двійника.

— Дуже добре! Я зараз вийду. Коли д-р Рітчі запитає, чи тут містер Фурніваль, скажіть, хай він раніше огляне хорого й зажде мене тут.

Я зійшов знову сходами, відчуваючи ніби невеличкий страх від цієї розмови з Фурнівалем. Моя позиція була ще для мене нова; я не був цілком певний у своїй подібності з Норзкотом, хоч вона до цього часу дивно вдавалась мені, і, виключаючи Мілфорда, Моріц Фурніваль був єдиною особою, що могла помітити найдрібніший відтінок відмінності. Але всі ці почуття лише загострювали ситуацію, і я увійшов до їдальні в звичайному веселому настрої.

Я відчув якусь безпосередню антипатію до Моріца з першого моменту, коли кинув на нього оком. Високий, вилакуваний молодий чоловік з чорним волоссям, з проділом на середині голови, він зручно розсівся в крісло, з якого я тільки но встав.

— Драстуйте!—промовив він,—ви незвичайно рано встали сьогодні. Щось трапилось?

— Зanedував Мілфорд,—відповів я трохи гостро.

— Що сталося з ним?—запитав він.

— Не знаю. Я послав зараз по Рітчі.

Він здвигнув плечима.—Це дуже добре. Викликати фахівця із Гарлей Стрінгу для служника звичайно дуже добре. Я покликав би когось дешевшого.

— Я в цьому не маю сумніву.

Щось у мойому тоні повинно було вразити його, бо він зараз же змінив свій тон.

— Я пожартував,—промовив він трошки ухиляючись.—Я дуже шкодую бідного Мілфорда. Це для вас велика неприємність?

Мене охопило сильне бажання відлупцювати його, але обіцянка Норзкотові стримала мене.

— Так, це неприємно.—Хочете сигару?

Він узяв сигару з коробки, що я її подав.

— Новенького нічого?—запитав він.

Я не знаю, чому він це вимовив так натурально, але в мойій думці враз промайнуло, що під цим зверху байдужим

запитанням заховувалось щось значно більше. Чи було це можливе, мені спало на думку, що може він знав щось за візиту Мерчії цієї ночі. Воно видалося мені самому неймовірним, але я вирішив обережно вивідати у нього.

— Так!—промовив я холодно.—Я мав дивну пригоду цієї ночі.

Кажучи це, я уважно стежив за ним, і можу заприсягнутись, що помітив легенький здвиг м'язів на його обличчі.

— Справді?—запитав він, розтягуючи слова.—А що таке? Я легенько посміхнувся.—Нехай іншим разом...

Коли він і був справді розчарований, то, треба сказати, заховав це прекрасно.

— Це на вас схоже,—промовив він позіхаючи,—ви завжди такий дивно таємничий. Я сподіваюсь, що це наслідки того, що ви живете під чужим прізвищем.

Це дійсно була новина для мене, але я прийняв її цілком спокійно.

— Мабуть, що так,—відповів я, поклавши одну сигару і замість неї взявши другу.

На цьому наша розмова на деякий час перервалася.—А що ви скажете про поїздки в Асштон?—запитав Моріц, кладучи ногу на ногу і спираючись на спинку крісла.

Я пригадав собі Норзкотову пораду, що я можу відмовитися, але якась упертість, що була в моїй натурі, прокинулася в мені. Я подумав, що можна. Я не люблю втікати від небезпеки.

— Коли ви ждете мене?—байдуже запитав я.

Щось подібне до радості промайнуло на одну мить йому в очах.

— А що, коли в четвер?—запропонував він.—Поїзд із Ліверпулю вранці відходить 2.30 і я можу зустрінути вас на Вудфорді.

— В четвер? Гарзд!—відповів я.

— Ми матимемо вибране товариство на цім полюванні,—сказав він, струшуючи попіл з костюму.—Сангет й Йорк обіцяли приїхати. Я думаю, що Джордж Вен повинен повернутися. Напевне також будуть Бараделі.

Він глянув на мене з усмішкою, назвавши останнє прізвище. Видимо моє знайомство з Бараделі мало якесь особливе значення.

— Що ж це, не погано,—промовив я.

— В усякому разі,—закінчив він,—ми гарно пополюєм. Різ сказав мені, що з куріпками справа гарзд, а качок там завжди досить.

Я замислено кивнув головою. Мені спало на думку, що коли ми будемо на полюванні, мені доведеться диявольськи стежити за тим, хто стоятиме біля мене.

Тільки но я дійшов цього висновку, коли крізь одчинене вікно побачив прекрасного автомобіля, що під'їхав до парадних дверей.

— А ось і Рітчі,—промовив я.—Іду довідатися, що він скаже.

Моріц навіть не підвівся.—Маєте рацію,—відповів він поволі.—Я також хочу почути його думку.

Я знову відчув бажання дати йому в ухо, але потішив себе надією, що на це ще буде час. Відклавши цю приємність, я вийшов з кімнати й зачинив за собою двері.

Зустрів я доктора в залі. Це була вже літня людина років на п'ятдесят, з поважним, але приємним обличчям. Він підійшов уперед і потиснув мені руку.

— Доброго здоров'я, містере Норвкоте! Мені дуже сумно було почути, що ваш слуга занедужав. Я думаю, що він прекрасна людина.

— Так,—відповів я,—Мілфорд прекрасний слуга.—Прошу вниз, ви оглянете його, докторе. Я боюся, що з ним справді погано.

Я повів його камінними сходами і ми разом увійшли до кімнати.

Мілфорд виглядав багато гірше ніж перед тим, як я його бачив. На його постарілому обличчі повиступали плями, а губи були стиснуті з болю. Побачивши нас, він зробив рух, ніби хотів підвестися на ліжку.

Рітчі підійшов зараз до нього.—Ні, ні!—промовив він сердечно,—ви мусите лежати цілком спокійно.

Потім, сівши в крісло, він почав його розпитувати, оглядаючи його груди, очі й слухаючи пульс. Обличчя йому нахмурилося.

— Боюся, що ви щось з'їли, і це дуже вам завадило,—нарешті промовив він.

Мілфорд ліг на подушки й ледве чутно прошепотів:

— Я помру, сер?

— О, ні, любий мій,—відповів Рітчі, підбадьорюючи по-смішкою.—Через якийсь тиждень ви будете зовсім здорові. Але покищо ви мусите лежати й виконувати все, що вам скажуть. Я зараз пришлю до вас сиділку і навідаюсь знову по обіді.

Мілфорд зробив рух, ніби протестуючи проти такої розкоші.

— Це так, Мілфорде,—промовив я.—Ви робитимете достеменно, що вам скаже доктор, і ні про що інше не думатимете.

Він подякував мені слабенькою посмішкою, і ми вийшли з кімнати.

Тільки ми опинилися на самоті в коритарі, я звернувся до Рітчі:

— Що з ним таке?

Він відповів не зразу.

— Це щось скидається на те,—сказав дуже спокійно Рітчі,—ніби його хтось отруїв.

Розділ VI.

Я не знаю, чи вразила мене ця новина, але самі слова справили дуже неприємне вражіння.

— Отруїли?—повторив я.—Ви гадаєте, що отруїли навмисне?

Рітчі нахмурився.—Я не можу сказати напевно. Це дивний випадок, але не може бути сумніву, що це одна з форм отруїння.

— Що ми робитимем?—запитав я.

— Зараз треба подбати, щоб дати йому блювного і треба тримати його в теплі. Я пришлю вам сестру-жалібницю з лікарні св. Георгія з докладними інструкціями, а сам приїду ще сьогодні трохи пізніше.

Я намагався не хвилюватися з цього, але відчував неспокій і був злий. Чи ж могло бути, щоб Мілфорд став жертвою делікатної уваги, спрямованої на мою персону? Або самий факт його вірності до мене був приводом, щоб його усунути геть? Як би там не було, я постановив добре відплатити комусь за цю невдалу спробу.

Я провів Рітчі нагору, і ми скільки хвилин стояли в залі, розмовляючи за цей випадок. Я помітив, що ця прекрасна людина була дуже стурбована цим надзвичайним випадком. Лікарі знають усіякі дивні справи в своїй кождоденній практиці, але знайти в Парк Лайні служника, який страждав би з наявних ознак навмисного отруїння, цього досить, щоб занепокоїти навіть найрозважніших і байдужих.

Він кілька разів замірявся запитати мене, на кого я мав би підозріння; я відчував, що питання було на кінчику його язика. Я думаю, що він знав це краще, і чекав на дальші викриття.

— Я повернуся знову десь коло півдня,—нарешті промовив він, одягаючи шапку й пальто.

— Добре,—відповів я.—Я, мабуть, буду вдома, але коли б мене не було, я дзвонитиму вам і ви мені скажете.

З цим я його відпустив.

Зачинивши за ним двері, я стояв ще декілька хвилин у залі, не знаючи, що його робити. Я міркував, чи воно буде розумним сказати Моріцові все, про що я довідався, чи тільки сказати, що я знаю, що Мілфорд серйозно занедужав. Мое інстинктивне недовір'я до молодого джентельмена нарешті перемогло, і я постановив, що покищо краще мовчати.

Коли я увійшов до їдальні, він зустрів мене довгим:—Як?

— На жаль, Мілфорд мається дуже погано, дуже погано.

— Що ж з ним таке?—запитав він.

Я кивнув головою.—Рітчі не знає,—відповів я спокійно.— Він гадає, що хвороба затягнеться на кілька тижнів. Я візьму сестру жалібницю, щоб доглядала Мілфорда.

Моріц позіхнув.

— Як це отрує життя!

— Так,—промовив я байдуже.— Я думаю, що мені доведеться знайти ще когось за служника.

Я бачив досить Норзкотову вдачу, щоб знати, як заховати свою подібність. Найбільше я мав би берегтися сентименталізму.

— Знаєте, що я вам скажу,—промовив Моріц,—ви гарно зробите, коли прогулятесь зараз зі мною до Сігрева. Однаково я маю їхати до Гановер Стріту, і ми могли б зайти до нього. У нього там багато записано цих людей по книгах.

Ця пропозиція видалася мені цілком розумною, і хоч я цілком поділяв Норзкотове недовір'я до його кузена, я не хотів з ним сваритися тепер. Краще було облишити це, поки я матиму твердіший ґрунт під собою.

— Прекрасно,—відповів я.— За хвилину я буду готовий. Я мушу лише піднятися догори й захопити деякі документи.

— Гарзд! Тільки не затримуйтеся довго.

Я підіймався сходами вгору з якимось незвичайним, але гарним почуттям. На очевидну небезпеку можна дивитись спокійно, але ці справи таємного вбивства починали впливати на мої нерви. Я розумів, чому Норзкот дійшов такого розпачливого кроку, і я спрямовував мої думки на те, щоб з'ясувати їхні взаємовідносини. Факт очевидний й він хотів, щоб мене було забито; цим він рятував себе від небезпеки, що загрожувала йому. Через те, що я не все знав, він міг навіть збрехати мені в тому, що він казав.

Як би там не сталося, розбиратися в цьому не було коли. Залишаючи на боці моє слово, я ясно бачив можливість хоч самому мати задоволення. Я протривав вбивству навіть помилково когонебудь. Отож тепер моїм палким бажанням було одвести від цього друзів теперішнього мого дому, до цього ж ще Мерчію! Що саме вона робила в цій плутанині, я не міг сказати, але як герой у грі, я відчував, звичайно, що тут не повинно було бути місця для неї. Я уявляв її собі в цілком іншому оточенні, що давало мені можливість спрямовувати мої думки на більш приємні речі.

Я дійсно піднявся нагору, щоб узяти Норзкотову записну книжку. Пообіцявши йому дотримати всіх його зобов'язань, що він їх мав на перші декілька днів, треба було подивитись, що я маю робити за розписом на сьогоднішній день. Розгорнувши книжку, я знайшов дві нотатки: одна про примітку у кравця на Соквіл Стріт 12.30, а друга директорське зібрання Лондонського Генерального Торговельного товариства на Канон Стріт в готелі після сніданку. Нічого важливого не було, але знічев'я я вирішив бути і там, і там. Я починав захоплюватись справами Норзкота.

Повернувшись назад, я застав Моріца, що ждав на мене у вестибюлі. Мене знов вразило, що якимсь задоволення було в його манері, але я відкинув цю думку, як дуже ймовірний виплід моєї уяви. В моєму стані було дуже легко вбачати скрізь симптоми підозріння.

— До речі,—промовив він байдуже, коли за нами зачинились двері,—ви хочете взяти другого служника на постійне, чи тільки замінити Мілфорда, поки він нездужає?

— О, без сумніву лише на час,—відповів я.—Я не можу розлучитись з Мілфордом.

Він кивнув головою.—Це буде зовсім легко. Сігрев може завжди добути вам потрібну людину на деякий час. Ви краще доручить це йому.

Я тільки що зібрався висловити свою згоду, коли раптом авто, що проїздило біля нас, зупинилося, і красива на вигляд, літня людина в сірому капелюсі виглянула з вікна.

— Галло, Норзкоте! — промовив він: — якраз я й хотів бачити вас.

Це було дуже приємно, але, не мавши жодного поняття хто він, я відчув деяку зніяковілість.

Моріц мимоволі врятував мене в моєму прикрому стані.

— Доброго здоров'я, лорде Ламерсфілде! — промовив він.— Сподіваюсь, що леді Ламерсфілд маєтсья краще.

Його лордівська ясність не звернула дуже великої уваги на Моріцеву ввічливість. Він холодно вклонився і обізвався, що леді так само. Мені він припав до вподоби з першого погляду.

— Ви можете бачити мене, коли завгодно, — поважно відповів я.

— Ви їдете до Сангета завтра ввечері?—запитав він.

— Так!

— Гаразд! Я вас там побачу. Мені треба лише коротенько поговорити з вами.

Байдужим рухом руки, що ясно не стосувався Моріца, він попрощався зі мною і сів назад. Авто знов поїхало по Парк Лайну.

— Приємний хлопець цей Ламерсфілд,—зауважив я уїдливо.

— В кабінеті, здається, його не мають за такою приємного,—відповів він.

Я був цілком неосвідомлений в англійській політиці і це було для мене новиною.

— Може бути, що його не розуміють,—зауважив я лагідно.— Це трапляється з нами.

Моріц гостро глянув на мене.—У вас, мабуть, чорт засів сьогодні,—промовив він.—Мені дуже шкода тих людей, що з ними ви матимете справи.

Виходячи з того, що я чув від Норзкота, ці слова говорили за деяку завбачливість, яку я ледве міг припустити у мого приймака-кузена.

— Треба бути час від часу приємним,—промовив я,—хоч би для того, щоб бути неоднаковим.

Моріц шорстко засміявся.—Я сподіваюся, ви будете досить приємним до Ламерсфілда,—відповів він.

Якось захована думка була в його словах, але вона видавалася дуже прихованою, щоб її спіймати.

Ми звернули на Гановер Сквер і, перерізавши залізничну колю, попростували по Регент Стріт.

Я уявлення не мав, де був цей Сігрев, але Моріц зупинився біля невеличкого будинку, якраз за великим магазином з квітами, і тут же я помітив невеличку табличку з написом:

Мес. Сігрев і тов. Бюро для найму.

Ми відчинили двері і увійшли. Це була порядна установа; велика окрема кімната з кріслами, розставленими біля стін і стіл з останніми тижневими газетами.

Поважний літній чоловік з сивою бородою у фракці зараз вийшов нам назустріч.

— Добридень! — промовив я, щоб почати розмову.

Він ввічливо уклонився. — Добридень, джентельмене!

— Я зайшов до вас запитати, чи не могли б ви нам рекомендувати на декілька днів служника, бо мій щось занедужав.

Він розвів руками. — Дорогий мій пане! Мені дуже прикро це чути. Містер Норзкот із Парк Лайну, правда? Я пригадую, ми вже малиприємність декілька разів давати вам слуг.

Це також було новиною для мене, але я прийняв її цілком спокійно.

— Може ви зможете й надалі так гарно робити? — запитав я.

— Звичайно, сер, без сумніву. Прошу присісти з ласки вашої на хвилину; я лише довідаюсь у своїх записках по книгах. Я не маю сумніву, що ми маємо декого, що міг би зайняти цю вакансію.

Ми сіли. Старий, пройшовши на другий кінець кімнати, почав перегортати сторінки величезної книжки. Я почав оглядати контору, але ледве глянув на першу картину, як наш сивобородий приятель поквапливо повернувся з радісним обличчям, яке свідчило, що він знайшов.

— Так, не може бути сумніву, сер! Я знайшов людину, яка вам потрібна. Через свою глупоту я не згадав за нього, але він лише вчора записався до наших книг.

— А що ж воно таке? — запитав Моріц.

— Його на ім'я Френсіс, сер! Він востаннє був за льокая у сера Генрі Трегтока. Повинен бути прекрасним служником, я гадаю.

Чому він залишив там роботу? — запитав я. Містер Сігрев здвигнув плечима. — Я можу сказати, що він там зберіг трохи грошень і стомився на постійній службі. Його записано в наших книгах лише на тимчасову працю. Сам він француз з походження, але розмовляє прекрасною англійською мовою й його референції від сера Генрі бездоганні, бездоганні.

— Ви маєте їх у справах? — запитав Моріц.

— Я дзвонив самому серові Генрі, тільки но той залишив його, і він рекомендував його, як найкращого служника, що йому доводилось мати. Дійсно, він, здається, дуже не хотів розлучатись з ним.

— Все це видається досить перекональним, — промовив Моріц, звертаючись до мене. — Як ви гадаєте?

Я кивнув головою. Досить курйозно я зустрів сера Генрі років десять тому, коли він був за англійського посла в Бо-

лівії, і я пригадав його, як порядну людину, що не могла легковажно дати гарну характеристику служникові.

— Гаразд!—промовив я.—Коли він схоче прийти до мене, я найму його на два тижні по тридцять шілінгів на тиждень.

Містер Сігрев засяяв і потер руки.

— Дуже гарно, містере Норзкоте! Ваші умови прекрасні, і я певний, що він їх охоче прийме. Я телеграфую йому, щоб він був тут сьогодні після півдня.

— Справа лише ось у чім,—промовив я,—можливо, що мене не буде вдома.

Містер Сігрев замислився.—Може краще, ви б дали мені вашу картку, сер, записавши на ній все це. Я б сам привіз його до вас.

Це, звичайно, здалося мені дуже зручним; я написав декілька слів і дав Сігреву одну із Норзкотових карток.

З виразом великої вдячності за мою особливу ласку він провів нас із своєї контори.

— Тепер я маю зайти до свого кравця,—промовив я до Моріца, коли ми були вже сами на вулиці.

— Гаразд! Не забудьте про четвер. Поїзд іде в 2.30, якщо я не побачу вас ще до того.

— Не забуду,—відповів я весело.—Я побачу, може ще навідаюсь до вас перед тим. — І певний того, що колинебудь брехня виявиться, я розпрощався з ним і попростував в напрямку Соквіл Стріт.

Мої розмови з кравцем обійшлися цілком щасливо. Виявилось, що Норзкот мав лише зайти подивитися матеріал для нового мисливського вбрання. Я вибрав рижуватий колір Борбері, що подобався мені, і далі, тільки, щоб підтримати торгівлю, дав гарному чоловікові замовлення на пару штанів до верхової їзди. Після цього поїхав до Тієрі на Реджер Стріт і купив собі пару черевиків, бо хоч я й міг носити Норзкотові, але вони були трохи замалі, мені треба було більші.

Після своєї великої економії за останні декілька місяців, тратити гроші так широко здавалося мені привабливою розвагою. І через те я продовжував купувати всякий непотріб у крамницях Реджер Стріту; між іншим я придбав дивного ціпка з вкладною шпадою, за якого я заплатив щось із п'ять фунтів стерлінгів. Під певним поглядом, він видався мені дуже дешевим.

Я вагався, що мені було робити з Норзкотовим чеком на вісім тисяч. Не було другого банку, виключаючи його власний, що міг би легко виплатити цю суму без зайвих клопотів,

і хоч така моя надзвичайна подібність до нього вивозила блискуче із усіх випадків, я всеж відчував деяку непевність, коли б з'явився перед очі касира.

Кінець-кінцем я вирішив ризикнути. Банк був Пікадільською філією Міського й Провінціального банку і я, ніби йдучи з прогулянки, спокійно увійшов у широко відчинені двері з певністю, на яку я лише був здатний.

Там було декілька чоловіка, але коли я тільки з'явився, старий касир виступив уперед з тою ввічливою поважністю, що її банківники виявляють до своїх найповажніших клієнтів.

— Добридень, містере Норзкоте!—якось поштиво промовив він.

— Добридень! — відповів я. Потім помовчавши промовив:—Я хочу подати вам до оплати чека на вісім тисяч.— А потім додав:—Чи стане мого рахунку на це?

Він посміхнувся.— Оскільки мені відомо, містере Норзкоте—стане. Коли ви дозволите, я зараз погляну ваш рахунок і скажу вам про стан вашого баянсу. Без сумніву він буде в гаразді навіть із цим чеком. Але це буде перевищувати до деякої міри мої права, може ви схочете сами побачити керівника?

Він пішов назад і через хвилинку повернувся з приємною інформацією, що там у моєму кредиті точно дев'ять тисяч сто сорок вісім фунтів чотири шілінги і шість пенсів.

Я подав йому Норзкотого чека і без усяких заперечень він відкрив касу й почав лічити банкноти.

— Я дав вам їх п'ятисотковими білетами, містере Норзкоте! Чи зручно буде вам?

— Цілком, — відповів я привітно. Мені спало на думку, що цей прислівник „зручно“ найбільш підходить до цих п'ятисоткових білетів.

Як тільки я опинився знову на вулиці, я глибоко зідхнув. Відчування, що маєш у себе в кишені десять тисяч фунтів стерлінгів, викликає найбільші почуття вдовolenня, які я будь-коли мав. Декілька днів тому я йшов цим пішоходом лише з п'ятьма шілінгами, а тепер я тут був справжнім, хоч не в дуже надійному стані, Крезом. Я вирішив своє підвищення до знаменитостей закріпити сніданком у Крітеріоні.

Розділ VII.

Над прекрасною куріпкою, що прийшла на зміну смачним грибкам, і оздобленою пляшкою саблі, я не поспішаючись

обмірковував ситуацію. За цей час, близько тридцяти годин, що минули, як я розлучився з Норзкотом у „Мілані“, я мав одну чи дві несподіванки; і я вирішив, що я, звичайно, можу вважати себе за щасливого, так успішно обминувши їх. Я був живий, мав у кишені десять тисяч фунтів і до цього часу я, видимо, грав свою роль, не викликаючи жодного підозріння.

Проте ця приємна картина мала свій зворотний бік. Перш за все я тепер мав цілковиту певність, що Норзкотів ляк перед убивством не безпідставний. Моя власна жвава розмова з Мерчією, і теперішній поганий стан Мілфорда,—все це говорило за те, що протягом наступних трьох тижнів ні одна страхова компанія, що знатиме ці факти, не погодилася б застрахувати моє життя менш, як за сто відсотків. Самої Мерчії я більше не боявся, але від таємничого Гуареца і можливих інших джентельменів з не менш поважними прізвищами, що видимо полювали на мене, вичікуючи лише нагоди закінчити роботу, яку вони так невдало почали, треба було бути на бачності.

Далі в мене був цей візит до Моріца. Я почував себе дуже зле біля мого гостинного кузена. Навіть коли б Норзкот не застерігав мене проти нього, його особи було цілком досить, щоб я був на сторожі. Увесь час, що я був із ним, я мав якісь дивні почування, що під його облесливими манірами були заховані брехня і небезпека. Чому він міг не подобатися мені, чи скажімо Норзкотові, я зовсім не знав, і мені так само було невідомо, як я мав ставитись до інших своїх невідомих друзів.

З цього погляду, прийнявши його запросини, я йшов на небезпеку. Я не з тих, що мають похливу натуру,—проте хто може розгадати чужу таємницю—особливо коли його життя поставлено на карту. Отож я вирішив дійти самої суті справ і досягти наслідків з такою енергією, на яку тільки був здатен. Тиждень спочинку на дачі в Моріца уявляв я, як пропозицію значних можливостей в цьому напрямкові; і я охоче приготувався прийняти цей надзвичайний ризик, що міг би розв'язати всю цю плутанину.

Якби я мав когонебудь певного, кому я міг би абсолютно звіритись, я думаю, що я почував би себе далеко краще! Це більше важило в моєму стані, ніж перспектива бути забитим, і моментами природньо й помітно впливало на моє душевне занепокоєння.

Коли я обмірковував це, мені раптом як блискавка чудесна ідея спала на думку. Я вдарив рукою об поручні мого крі-

сла, як це роблять поважні старі джентельмени, знайшовши вихід з мого стану.

— Біллі Logan!

Так, без сумніву. Яким же я був ідіотом до цього часу. Коли він ще не вступив у справи з цими Мансуелями, він якраз був тою людиною, що мені потрібна. Певний як криця, як нагайка,—іде на всякі справи, що йому можуть запропонувати; він може бути прекрасним партнером у тих справах, що ним я себе присвятив.

Я сквапно почав обшукувати свої кишені з адресою, що він мені її дав, і жах мене охопив, що я міг її залишити в моєму синьому старому костюмі, але надія мене не покидала і я знайшов адресу вкладену між листками моєї записної книжки.

Б. Г. Logan

34 Воксхол—П.-З.

Я, як закоханий, дивився на цю картку. Коли Біллі буде у мене за плечима, я не боятимуся й півтузіна Моріців, що будуть у компанії з одним чи й двома Гуарецами.

Що правда, викриваючи це все Біллі, я міг порушити слово й зрадити обіцянку, що я її дав Норзкотові, але зараз це на мою думку не дуже важило. Все, чого вимагав знаменитий фінансист, це те, щоб зберегти пристойність перед широким світом взагалі і зокрема перед його можливими вбійниками. Цього я вирішив дотриматися цілковито, і коли б йому була не до вподоби допомога Біллі, він мусів би все таки з цим погодитися.

Я вирішив, що можу поїхати на Воксхол Road зараз же після наших зібрань у готелі на Канон Стріт, а тимчасом написав телеграму Біллі, щоб він мене зустрів.

Це мене трохи підбадьорило і настроїв став мені кращий. Заплативши по рахунку, я наказав служникові покликати мені таксі. Я вже був зовсім вийшов, коли враз пригадав, що маю телефонувати докторові Рітчі, щоб довідатися, в якому стані Мілфорд.

Телефон був у залі; я підійшов і попросив номер лікаря.

— Це ви, Рітчі?—запитав я, коли почув: „Гальо!“

— Так,—була відповідь.—Хто питає?

— Це я, Норзкот. Я хотів запитати, як мається Мілфорд.

— О, маю приємність вітати вас; йому значно краще.

Ми щасливо переборолі очищення від отрути.

— Отже небезпека минула?—запитав я.

— Здається, так. Це, звичайно, важко сказати, через те, що ми не знаємо, поки зробимо аналіз, яка саме отрута була. Але хоч що там, а зараз він спить і пульс регулярний; коли побережеться тиждень, буде все гаразд. Наслідки матимемо через тиждень. Я наказав сестрі-жалібниці дати мені знати, тільки но він прокинеться.

— Гаразд! Отже в цілому нічого. Я найняв через Сігрева нового служника, так що Мілфорд матиме змогу не працювати, аж поки йому не стане краще.

— Я гадаю, що це ви прекрасно зробили,—відповів доктор.—Пара днів у Брайтоні вплине на нього краще, ніж усяка медицина. Я скажу вам, що це була за отрута, як тільки дістану аналіз.

— Прошу!—промовив я, і для того, щоб якимось делікатно закінчити розмову, додав:—Я мушу їхати на зібрання в готель на Канон Стріт на третю годину і бачитимусь із вами вввтра ранком.

— Гаразд, будьте здорові!

— Бувайте здорові,—повторив я і поклав трубку.

Те, що Мілфорд був уже в безпеці, значно підвищило мені настрій. Він мені подобався і я поділяв Норзкотову думку, що він заслуговував на довіру. В усякому разі, коли б він помер, я б опинився в диявольськи скрутному стані.

Іхавши в таксі, я на хвилинку зупинився на пошті в Лейстер Сквері послати телеграму Біллі.

До готелю на Канон Стріті під'їхав у чверть по третій. Я навмисно трохи запізнився, як це личить королеві фінансів. Служник, що стояв біля дверей до залі, видимо признав мене за Норзкота, бо низенько вклонився, і, не кажучи й слова, повів мене вгору сходами у величезну кімнату, де багато приемних на вигляд джентельменів у фраках сиділи навколо довгого стола.

Вони один по одному ввічливо вітали мене, що ще більш піднесло мою думку за Норзкотове життя.

— Добридень, панове!—промовив я, сідаючи на вільного стільця при кінці столу.

У відповідь вони відповіли хором:

— Добридень, містере Норзкоте!—І потім чоловік величозного вигляду, що був праворуч мене, взяв друкований папір і почав пояснити, на чому вони зупинились.

Уважаю за потрібне сказати, що моє незнання справ було таке безмежне, яким воно тільки може бути. Сидівши там

з усіма цими знаменитими експонатами, що дивились на мене з видимою пошаною, ба, навіть, з опаскою, і звертались так вимушено до мого почуття, я примушений був стримувати себе, щоб не пирснути сміхом. Прсте з великою силою я додержувався серйозности і слухав з похмурим виглядом пояснення свого сусіди. Нарешті я кивнув головою, ніби був задоволений, і засідання продовжувалось звичайним порядком.

В чому власне був цей „звичайний порядок“, я не маю ні бажання, ні вміння описати. Багато з того, що вони обговорювали, було для мене хінською грамотою, але я грав свою роль із виглядом великого знавця, що, здавалося, справляло гарне вражіння на моїх колег. Само собою зрозуміло, що розмовляв я якомога менше і лише відповідав, коли хто до мене звертався з якимсь запитанням. В багатьох випадках я давав свій висновок у короткій формі й його приймали майже без усякої дискусії. Мені почало здаватися, що професія фінансового магната була одною з тих, де я був особливо на місці.

Було вже певно пів до п'ятої, коли вся ця процедура закінчилася. Коли ми вже виходили з кімнати, якийсь маленький лисий чоловічок, що був надзвичайно балакучий під час засідання, підійшов до мене і попросив мене зробити йому честь випити з ним по шклянці шампанського. Я відповів, що нічого не маю проти, і він поважно повів мене вниз до залі готелю.

— За ваше здоров'я, містере Норзкоте! — промовив він, дивлячись на мене поперх своєї наповненої шклянки.

— Так само й за ваше! — відповів я, щоб не бути невихованим.

— Дуже вдале засідання, — промовив він, ставлячи свою шклянку, — дуже вдале. Пейффорд зробив, правда, деяку затримку з цими Дебентюрама, але ви швидко осікли його.

— Іноді доводиться робити рішуче, — зауважив я упевнено.

— Так, так. Цілком справедливо, містере Норзкоте, цілком справедливо. — Далі він замовк. — Я був здивований, — додав він трохи нервово, — чи не могли б докладніше мені пояснити про ті нові південно-американські золоті розшуки?

Мабуть я дуже гостро глянув на нього, бо він зараз же почав перепрошувати

— Даруйте, і не думайте, що я дуже причіпливий, містере Норзкоте, — і додав, — ваше прізвище згадували дуже часто в Сіті в зв'язку з цим. Але коли ви вважаєте за краще не говорити зараз, то я, звичайно, це розумію.

Його слова менс звичайно не мало здивували. Я й думки не мав, що за виключенням моїх вдасних викриттів в Болівії хтонебудь рознюхав за нові золоті поля в Південній Америці. Чи не за ці таємничі „кампанії“ згадувалось у Сангетовому листі? Я закурив сигарету, давши собі час поміркувати.

— Зараз я ще не можу подати вам жодних інформації. Але,—додав я, щоб не розчарувати,—трошки пізніше я зможу дати вам декілька корисних порад.

Його пожадливе пухке обличчя зараз же провітліло.

— Я буду надзвичайно вдячний вам, коли ви зможете це зробити, містере Норзкоте, — відповів він, — надзвичайно вдячний.

— Гаразд, гаразд! — промовив я, закінчуючи шампанське.—Тепер я боюся, щоб не спізнитися; маю на шосту побачення.

Вдячний за мою ввічливість, він провів мене до дверей готелю і чемно замахав своєю жирною рукою, коли кеб повіз мене по Гонбарну. Від готелю на Канон Стріті до Воксхол мусіло бути досить далеко, але мою увагу займало інше, щоб помітити це. І дійсно я ще посміхався з попереджень лисого джентельмена, коли візник зупинився перед цілою низкою поганеньких на вигляд, брудних, тинькованих трьохповерхових будинків.

— Ось ми приїхали, сер,—промовив він, оглядаючись назад і відчиняючи двері.

— Номер 34.

Я вийшов і сказав йому зачекати. На випадок, коли б Біллі не було вдома, добре було б мати під рукою кеб. Я знав, що за мною могли стежити, а коли б воно було так, звідки я міг знати, що з ворогів моїх, що оточували мене, не міг хтонебудь блукати в цій місцевості?

Зійшовши зруйнованими сходами, я шарпнув за дзвоника; задзвонило в нижньому поверсі. По довгому чеканні вийшла стара жінка і, вистромивши голову крізь двері, підозріло глянула на мене.

— Містер Логан вдома?—запитав я.

Вона захитала головою заперечуючи.

— Коли обіцяв повернутися?

Вона знов хитнула головою.

— Не знаю,—відповіла.

Мене страшенно кортіло вилаяти її.

— Я його приятель,—пояснив я їй.—Я надіслав йому телеграму сьогодні вдень, де я писав, що прийду. Він одержав її?

— Ні, він не одержував телеграми.

— Але вона мусіла прийти. Я сам послав.

— О, вона звичайно прийшла,—промовила вона. — Телеграма прийшла, сер. Я поклала її за люстром. Але його з учорашнього дня немає.

— Це кепсько! Чи можу я ввійти й написати йому листа?

Вона підозріло глянула на мене. — Я не знаю, чи сподобається це йому.

— О, безперечно йому сподобається,—запевняв я її.—Та власне я не маю потреби й заходити до нього в кімнату; я можу написати в передпокої, коли ви дозволите і дасте мені шматок паперу та конверта.

В моїй пропозиції було щось таке, що заспокоїло стару дівчину, бо вона обережно відчинила двері якраз настільки, щоб я міг туди пролізти.

— Я не буду довго! — гукнув я до візника і увійшов до помешкання.

Господиня одчинила ліворуч двері. — Я думаю, що тут буде краще. Це кімната містера Логана.

Я пішов за нею до Білліного святого святих, що було досить ординарно умебльоване проти мебльованих кімнат у Лондоні.

— Я дам вам шматок паперу, — додала вона, простуючи до невеличкого бюрка, що було в другому кінці кімнати.

Я сів до маленького столика, що був застелений брудним кромом, і терпеливо чекав на її папір. Мені приємно було думати, що я швидко зможу дати Біллі більші вигоди.

Після чималого пошукування вона зрештою знайшла шматок паперу й поклала перед мною на столі.

— Треба ще атраменту?—запитала вона.

— Ні, дякую! Я напишу олівцем. Це також буде гаразд.

Відкинувши скатерку, я почав писати, а прекрасна леді, важко зідхаючи, стояла й вартувала мене.

„Дорогий Біллі,—почав я.—Оце я пишу у вашій кімнаті, про що ваша господиня без сумніву скаже вам, коли ви повернетесь. Я телеграфував вам сьогодні після півдня, попереджаючи, що хочу бачити вас, але видимо через вашу погану звичку не ночувати вдома телеграма лежить за вашим дзеркалом.

Коли ви ще не закінчили своєї справи з Мансуелями, припиніть її зараз же. Я маю запропонувати вам щось далеко краще. Не можу вам зараз цього пояснити, але тут ідеться за добрі гроші і мені ви дуже потрібні, Біллі, дуже.

Приходьте до мене зараз же, коли повернетесь. Я мешкаю на Парк Лайні 46-а. Це відзначено в телефонівій книжці під прізвищем Стюарта Норзкота, так що коли захочете, можете мені спершу подзвонити. Коли питатиметеся, то питайте містера Норзкота, а не мене; так само й тоді, коли прийдете до мене на помешкання. Не робіть помилки. Коли б мене не було вдома, то служник ждатиме вас і матиме відповідні інструкції, але в жодному разі не називайте мого прізвища. Питайте тільки містера Норзкота.

Це звучить таємниче, але я вам поясню все, коли побачимося.

Не підведіть мене, Біллі. Це все так“.

Підписав я цього листа „Джек Бортон“ і далі вклав у конверту й гарненько заклеїв. Я не був певний, що господиня Біллі не читатиме його, потім поліз до кишені і, захопивши цілу жменю грошей, поволі одрахував п'ять шілінгів. Вона стежила за мною з надзвичайним зацікавленням.

— Ось вам, прошу!—промовив я. — Це за те, що потурбував вас.

— Прощу, це навіть приємно, сер,—промимрила вона беручи гроші.—Дуже вам вдячна, джентельмене!

— Може вам не важко буде дати цього листа містерові Логанові, як він тільки повернеться,—додав я, поклавши листа за люстру з другого боку від телеграми.

— Будьте певні, сер, я зверну його увагу на лист. Ви можете звіритись на мене, сер. Я дуже шкодую, що його немає, сер.

Вона відчинила мені двері майже з якоюсь облесливістю і стояла на сходах, дивлячись на мене, і уклонялася, аж поки я не сів у кеб.

— Куди?—запитав візник.

Я швидко зміркував. Знавши, що Мілфордові покращало, я не мав великого бажання повертатись до Парк Лайну, коли б навіть прийшов новий льокай. І самітний обід у цій великій їдальні також зменшував приємність. І тому я наказав:

— У кафе Рояль!

Кухні в цих приємних закладах досить гарні, щоб дати задоволення людям, що їх відвідують. Отож так було і в цьому випадкові; я їхав із радісними почуттями, що в майбутньому матиму Біллі за товариша, був у такому оптимістичному настрої, якого я ще не знав за два перші тижні мого перебування в Англії.

Я обідав обережно, вибравши вино після консультації з служником, а так само пізніше дістав прекрасні поради щодо сигар. Потім сівши зручніше, я з годину сидів, покурюючи сигару, поважно оглядаючи крізь дим своїх сусідів, що також обідали тут, і нарешті вирішив, що найкраща жінка в залі не могла б дорівнятися Мерчії Соляно.

Дійшовши такого висновку, я заплатив по рахункові і пішов до Парк Лайну. Я не забував небезпеки в нічній темряві, але вечір був прегарний, я мав свою вірну шпаду-ціпок, і почував, що я був би проклятий, коли б містер Гуарец або якийсь інший пекельний даго міг примусити мене пробути останні часи мого життя в бричці.

Проте не зважаючи на всі ці сміливі думки, я уважно розглядавсь кругом. Старе прислів'я „обережного й бог береже“ було завжди складовою частиною моєї філософії і я згадував його, коли моє око помічало, що до мене хтось простував з ознаками занепокоєння.

Збоку огорожі парку щось ворухнулось і я відчув, що я не був цілком у безпеці. Мої почування небезпеки підтвердило й те, що я бачив прекрасного вигляду полісмена, який стояв праворуч під широким електричним ліхтарем якраз навпроти мого дому.

Коли я проходив повз нього, він ввічливо привітався.

— Добровечір,—промовив я.

— Добровечір, сер, — відповів він.—Сподіваюся, що вас більше не турбуватимуть ці волоцюги.

У мене ледве не зірвалося з язика запитання, що за волоцюги?—але враз я стримав себе.

— Ні, дякую!

— З того часу, як ви скаржились мені, сер, я уважно придивлявся і уважаю, що почистив ці плями.

У мене промайнула думка, що мабуть Норзкот повинен був вжити цих хитрих заходів, щоб стежили за Гуарецом та його друзями в цій трудній справі.

— Я дуже вдячний вам,—промовив я.—Мені не хотілося скаржитись офіційно, але треба дуже уважно й далі стежити. Це ж неможливо, щоб хтось лазив навколо будинку.

Кажучи це, я всунув йому в руку пів соверена, якого він затиснув у руку, не кліпнувши й оком.

— Дуже вдячний вам, сер, — промовив він. — Я подбаю, щоб вам не було більше неприємностей, сер. Цим ви не клопочіться.

Побажавши йому надобраніч, я зійшов сходами до свого помешкання і вже всунув був ключа, щоб відімкнути двері, коли хлопчина телеграфіст, враз під'їхавши на велосипеді, зупинився біля мого під'їзду. Він пішов сходами, виймаючи телеграму з своєї торбинки.

— Це мені?— запитав я.

— Так, сер.

Я взяв її від нього і при світлі вуличного ліхтаря прочитав. Там стояло всього кілька слів.

„Звільніть негайно свого нового льокая“.

Зразу мене це здивувало, а потім я посміхнувся.

— Дякую,— відповів я.— Відповіді не буде.

Розділ VIII.

Мені дуже подобаються несподіванки, але, як казав мій старий приятель— „іноді клянемо й гарні речі, коли їх багато“.

З телеграмою в руці я ввійшов до помешкання, зачинивши за собою двері. У вестибюлі було повно світла і, сівши на кінець стола, я знову прочитав телеграму.

„Негайно звільніть свого нового льокая“.

Ії було подано в Чарінг Гросі в 9.58, і посланець, хто б він не був, був особа акуратна й бережлива.

Я придивлявся до неї з почуттям сумніву, злости й здивування. Коли це було попередження і мій новий льокай справді ховався за вугільною скринєю з кинджалом у фалдах свого фраку, то хто ж це, чортяка б його забрав, міг так турбуватися за мою охорону? Це мусів би бути певно хтось із моїх вранішніх одвідувачів, але, наскільки я знав, Моріц був єдина персона, що міг відповісти на ці питання. Але я не міг собі уявити, щоб він міг зробити це попередження. В усякому разі, коли він хотів дати мені знати, чому б йому було не зробити цього, коли ми були разом.

Як би там не було, я швидше пристав до думки, що телеграма була навмисною. Можливо, те, що я найн-в замість Мілфорда другого певного льокая, не пасувало до плянів моїх друзів, і вони мали намір налякати мене, щоб я його звільнив.

Зрештою, як би там воно не було, вихід був лише один: негайно треба було перебалакати з самим цим джентельменом і побачити, яке він справить вражіння. Отож, підійшовши до каміну, я подзвонив дзвоником і прибрав цілком спокійного і сповненого гідности вигляду.

Щодо швидкості виконання, то від Френсіса бажати більшого не можна було. За пів хвилинки він уже був у залі і стояв перед мною, чемно вітаючи мене.

Я гостро глянув на нього. Це був високий тонкий чоловік років на тридцять п'ять з густим чорним волоссям і темним обличчям.

— Отже ви прибули сюди гаразд, Френсісе?—обізвався я. Він знов схилив голову.

— Так, сер. Я прийшов близько третьої години з містером Сігревом. Вашу картку він оддав куховарці.

— Бачили ви Мілфорда?

— Так, сер. Я мав із ним коротеньку розмову.

— Як він мається?

— Здається трошки краще, сер. Він хотів показати мені мою роботу, але я думаю, що воно краще буде, коли він менше розмовлятиме. Я сподіваюсь цілком упоратися, коли куховарка дещо мені розкаже.

Я кивнув головою. — Маєте рацію,—промовив я.—Тут заперечувати нічого. Я лише хотів поглянути на вас і дати вам деякі розпорядження. Я все вам сам скажу, коли ви прийдете запитати.

Він тричі вклонився.—Так, сер. Дякую, сер.

— Гаразд, тепер я йду спати і зараз мені потрібно лише трохи гарячої води. Ви можете до мене звичайно заходити о восьмій годині.

Я віддав йому свій капелюх і пальто і, взявши кілька листів зі столу, ліниво зійшов сходами на другий поверх.

На першій площадці я навмисне упустив листа, а потім враз, ніби побачивши, що згубив, обернувся, щоб підняти його. Ця стратегія, хоч і хитра, здалася зовсім непотрібною. Френсіс був у другому кінці вестибюля і, стоявши до мене спиною, видимо чистив мого цїпка й капелюха.

Все, що сталося було вчора ввечері, спало мені на думку, і першою справою, що я зробив у своєму кабінеті, було те, що я обійшов його кругом і обдивився кожний закуток; потім оглянув нішу і спустив завісу, що закривала її. Зрозуміло, що я знав, що там нікого немає, але десь там глибоко ворушилась думка й надія, що зможу там знайти Мерцію, яка стоїть там із пістолем у руці із прекрасною напівсумною, напівпогордливою посмішкою на вустах.

Я був певний, що згодився б дістати другу кулю, якби хоч таким чином відкрити її присутність.

Але ніша були порожня — цілком, безсумнівно й гупо

порожня. З почуттям розчарування я сів на крісло й почав розпечатувати Норзкотову кореспонденцію. Зміст його листів не дав мені нічого цікавого й важливого. Там було кілька рахунків і ділових обіжників та два ділових листи, які я тільки переглянув. З мене було досить справ сьогоднішнього дня.

Продивляючись останнього листа, я почув, як Френсіс увійшов до моєї спальні. Покрутившись там скільки хвилин, видимо готуючи все до снання, він стиха постукав до кабінету і, одчинивши двері, промовив:

— Ваша кімната цілком готова, сер.

— Дякую, Френсісе,—відповів я.—Надобраніч!

— Надобраніч, сер!

Він повернувся назад, пройшов через спальню і вийшов, зачинивши за собою двері.

Я ждав, поки він мав би зійти вниз, а потім, підвівшись з кресла, вжив деяких заходів, щоб забезпечити свої позиції. Хоч у душі я й вірив, що телеграма була даремно на сполох, проте здавалося не зайвим буде вжити деяких заходів безпеки.

Отже, закуривши люльку, я почав уважно оглядати обидві кімнати—спальню й кабінет. І цілком був задоволений, бо там не було нічого незвичайного, бомб чи що, десь захованих. Оглянувши кімнати, я також уважно перевіряв засувки вікон, там також було все гаразд. Дійсно, наскільки я міг бачити, ніщо не могло пролізти до мене в кімнату без моєї допомоги, крім пороху та підробленого ключа. Зробивши це, я проте зібрав усі залізні речі від двох камінів, залишивши для своєї потреби лише залізну кочерижку; склав їх купками перед обома дверима. Засвітивши нічну лампу, я вважав, що коли хто силою вдиратиметься з того боку до кімнати, то музичний акомпанімент від цього залізаччя зараз же розбудить мене. Потім з полегшенням я поволі роздягнувся і поклався спати.

Електрична лампа стояла на столику біля мене, але я на всякий випадок поклав ще під подушку коробку сірників. Свою вірну кочерижку я поставив напхвваті збоку ліжка, щоб можна було в кожному хвилину її дістати, коли буде потреба.

Оглянувши все востаннє, я побачив, що все було гаразд. Коли я погасив світло і ліг навznak на подушку, я відчув приємність від невеликої надії, що в попередженні, що я його одержав телеграмою, могла бути правда. Мені видалося, що так багато я турбувався даремно.

Поклавшись спати, я більш-менш швидко засинав, хоч знав, що й ця ніч не мала випасти з загального правила. В уся-

кому разі я не пригадую, що сталося між моментом, коли я заснув, мацаючи рукою з приемним задоволенням кочерижку, і моментом, коли я враз схопився на ліжку, почувши залізносталевий звук.

Я прокинувся і слухав зі всією уважністю, на яку лише був здатний. В темряві навколо мене абсолютно нічого не було видно і я рукою шукав електричного вимикавача, що був недалеко від мене. В такому стані я був кілька хвилин. Серце мені шалено билось, але я думаю, що ляку я не почув.

Потім я почув, як тихо зачинились двері і хтось ступив у кімнату. Без шуму вільною рукою я ухопив під ковдрою мою вірну кочерижку, і сів так, щоб бути обличчям до того, хто увійшов; далі, не вагаючись, увімкнув електрику.

Я мав на думці, як тільки засвітиться електрика, запустити в нього кочерижкою або, зіскочивши з ліжка, накинутись на мого відвідувача і силою вдарити його по голові, не давши йому отямитись. Все це залежало від того, чи приніс він з собою револьвера.

На жаль ні того, ні другого з цих прекрасних замірів я не зміг виконати. Вимикавача повернуто, але замість блиску світла залишилась та ж п'тьма.

Мене це так вразило, що я не можу сказати вам, що воно сталося. Страшна небезпека мого стану зразу вдарила мені в голову; в одну мить я схопився з ліжка і відскочив у бік дверей.

Це було якраз вчасно.

Ледве встиг я опинитися на підлозі, як почув стук одсунутого стола і потім щось упало на подушку з такою силою, що аж ліжко затрусилось...

Я важко упав на всю широчінь килима, але небезпека викликає надзвичайну активність. Ні одна кішка не могла б схопитися на ноги і відскочити назад у темряву з такою блискавичною швидкістю. До стола було всього лише один ярд і я, скочивши туди, вдарився об стіну з такою силою, що мені аж дух захопило. Там я припишк задиханий і переляканий, але кочерижку ще з силою стискав у своїй руці.

Таке становище було не з привабливих, коли додати, що я був лише в піжамі й босий. Лише те тишило мене, що відвідувач мій, що промахнувся у своїм першій ударі, також був не в кращому за мене стані. Справді, коли, як я собі уявляв, це був не хто інший, як мій новий льокай, я мав ту перевагу, що мабуть удвічі був дужчий за нього. Я не міг припустити, щоб мене міг перемогти Френсіс навіть у темряві.

Присівши біля стіни, я вдивлявся перед собою у темряву й уважно прислухався. Після свого першого, такого блискучого нападу на ліжку, мій візитер, видимо, спочив на лаврах. Я чув лише його прискорене дихання, але більше не було ні звука. Не знаючи, що сталося зі мною, він очевидячки вичікував, що буде далі.

Думка моя працювала сказано. Коли б я покликав на допомогу, це могло б вирішити мою долю; мавши в руках револьвера або яку іншу вогнепальну зброю, він міг пальнути в напрямку мого голосу. Крім цього я відчув дуже сильне бажання справитися з цим ділом без жодної допомоги.

Мій плян був такий: обійти його ззаду і, коли щастя та моя кочерижка допоможуть, першому шарахнути його по голові. З такою думкою я тихенько почав рухатись спиною до стіни. На третьому кроці я наштотхнувся на невеличку картину, що похитнулась на цв'яхові і полетіла додола з таким грюкотом, що я аж затремтів увесь. На мить я пригнувся до підлоги й, важко дихаючи, ждав пострілу.

Але пострілу не було, лише ледве помітний рух в напрямку ліжка говорив мені, що мій візитер був на бачності. Я все ще сидів, насторошивши уші, щоб спіймати щонайменший звук; далі дуже тихо, так що навіть мій прекрасний слух ледве їх схоплював, почувися кроки, що простували в мій бік.

Протягом наступного моменту моя думка працювала прекрасно. Було два виходи: або залишитись тут і ждати, або кинутися вперед і навпомацьки вдарити в темряві. Що б я зробив, сказати не можу, бо моя рука доторкнулася до різка картини, що тільки що зірвалася з стіни.

Цікавитися мистецтвом ніколи не було властиво мені. Але тепер я схопив цю благословенну раму з подякою голодної людини, що раптом натрапила на поживу, і перекинувши мою кочерижку в ліву руку, швидко й радісно встав на ноги.

Тільки почувлося шарудіння, коли вставав, кроки зупинились. Проте я знав, що мій візитер мусить бути надзвичайно близько. Якусь мить ми стояли в абсолютній тиші; кожний стримував дихання, щоб не викрити себе.

Далі з темряви до мене дійшло ледве чутне шарудіння. Як блискавка я розмахнувся своєю правою рукою і зо всієї сили жбурнув картиною в напрямку шарудіння.

Я думаю, що вона влучила просто в ніс мого візитера, бо не було другої причини, що б могла викликати такий жахливий вереск, який почувся з темряви. Я далі не ждав, а

схилившись попростував ліворуч до дверей. Він видимо почув мене, бо, ступивши вперед, з силою вдарив об стіну, якраз біля моєї голови й вибив цілий кавалок тиньку. Я на це відповів таким сильним ударом в порожнє повітря, що ледве не звихнув собі плече. Оттут я відчув, що до цього моменту я мав перевагу. Я скочив назад.

Хто його зна, чим би закінчилась ця бійка, коли б не вплуталася цілком несподівана обставина. З другого боку дверей з коритару почувся шум і поквапливі кроки. Двері з тріском відчинились і темряву прорізав промінь світла, за-сліплюючи нам очі; на порозі з'явилася фігура, висока фігура в білому убранні, тримаючи в одній руці свічку, а в другій палицю чи щось подібне.

Мене сором охоплює за те, що сталося. Коли б я мав лише розум червака, то мусів би догадатись, що мені треба було кинутися до дверей, щоб відібрати змогу втекти моєму візитерові. Ще гаразд, що я не кинувся в другий бік, допустившись думки, що це міг прийти новий ворог.

Я зрозумів свою помилку зараз же, але вже було занадто пізно. Почулись легенькі кроки і на порозі сталася дика бійка. Коли свічка полетіла, я почув Мілфордів голос, що кликав на допомогу.

З прокляттям я кинувся вперед, але заплутався в залізі. В коритарі блимало ще невеличке світло і я міг бачити два тіла, що звивались в жахливій боротьбі.

Якраз у той момент, коли я підскочив до дверей, один із них знепритомнів, а другий, звільнившись, дико стрімголов скочив із сходів. Я полетів за ним. Ми гнали вниз сходами, як дикі кози.

Коли б двері були замкнені ключем, я був би догнав його, але він одкрив їх завчасно і з люту вдаривши їх ногою вилетів просто на вулицю. З усієї сили я жбурнув за ним свою кочерижку крізь двері, але не влучив його. Далі він полетів вздовж вулиці, як заяць, і моментально сховався за рогом.

Розділ IX.

Я вийшов на середину вулиці і підняв свою зброю. Виключаючи кота, що умиваючись сидів під ліхтарем навпроти, в Парк Лайні було зовсім пусто. Стоявши так на вулиці, залитій сліпучим світлом, почув, як на годинникові пробило тричі.

Я не з тих людей, що дуже легко здаються. Особливо, коли мене розсердити, але я був одягнутий так, що доганяти його не можна було й думати. Летіти вниз по Пікаділлі в таку годину ночі лише в піжамі, босоніж, з кочерижкою в руді, це набрало б такого розголосу, що я ніяк не міг би уникнути його. Отже, почувши тремтіння від холоду, бо мої босі ноги почали вже мерзнути, я направив свої кроки до дому.

Причинивши двері, я почув неначе якийсь стриманий плач за спиною в кінці вестибюля. Озирнувшись, побачив у півтемряві двох жінок, що навпочіпки сиділи проти поручнів.

Обидві вони були в нічних сорочках, і одна з них, у якій я впізнав покоївку, мала розплетені коси, що спадали їй аж на плечі. Волосся у неї було гарне, дуже гарне.

— Все гаразд,—потішаючи їх, промовив я.—Ніхто не постраждав.

Старша з них—кухарка, я гадаю,—зайшлася істеричним плачем.

— О сер! О, містер Норзкоте! О, любий; о любий! Ми думали, що вас усіх повбивано.

— Нікого не забито,—відповів я.—Ідіть і одягніться та довідайтесь, чому не горить електрика.

Моя веселість і упевненість у руках справила на них добре вражіння. Обидві жінки перестали плакати й несміливо повставали. Покоївка навіть знайшла час порожевіти.

На другому кінці вестибюля на столі горіло дві свічки; узявши одну з них, я швиденько зійшов сходами нагору. Коли я вже вийшов нагору, я почув звук голосів і, дійшовши до площадки, знайшов свого вірного Мілфорда, що видимо воював навкулачки з жінкою зодягнуеною в убрання сестри жалібниці. Коли він побачив мене, то якимось скрикнув і сів на дубового стільця, що стояв позад нього.

— Не гаразд, Мілфорде,—суворо промовив я.—Це не добре для інваліда.

Він досить твердо сперся об стіну, а я побачив, що весь перед його нічної сорочки був заюшений кров'ю.

— Що це, вас поранено?—швидко запитав я. Він хитнув головою.—Ні, ні, сер! У мене все гаразд. Це той другий мав скривавлене обличчя.

Я звернувся до сестри, бо я відчував потребу, що їй треба дати якісь пояснення.

— Тут був замах на грабунок,—пояснював я без усякого сорому.—Я вчора найняв нового льокая, а він, видимо, прийшов з фалшованими документами. Що сталося, я не знаю,

але коли я прокинувся, то застав його в своїй кімнаті і, звичайно, вдарив його. Ви мабуть чули цей гармидер внизу?

Сестра жалібниця, що здається була єдина жінка, що не розгубилася, кивнула головою.

— Мій пацієнт почув це,—промовила вона закутуючи Мілфордові плечі в шалю, що тримала в руках.—Я пробувала здержати його в ліжку, але це було неможливо. Він одштовхнув мене і, як був, погнався наверх. Все, що я могла зробити, це побігти за ним та засвітити свічку.

— Ви нічого не могли кращого зробити,—обізвався я,—бо без цього, хто знає, де б ми тепер могли бути. Цей мерзотник видимо щось зробив з електрикою.

— Я була у вестибюлі,—відповіла вона,—коли ви погнались за ним. Після того як ви вискочили, я побігла нагору і знайшла свого пацієнта, що пробував бігти за вами. Я гадаю, що зробила гаразд, затримавши його. Ви здається не дуже потребували допомоги.

— О, безперечно ви мали рацію,—промовив я. Далі повернувшись до Мілфорда, я поклав руку йому на плече.—Ви добрий приятель, Мілфорде!—і додав:—Але ви були поганим пацієнтом. Ви зараз же мусите йти і покластися в ліжку.

Він слабо посміхнувся, не відповівши нічого. Звівши його на ноги і підтримуючи рукою, я допоміг йому поволі спуститися вниз; сестра йшла за нами. Тільки но ми зійшли наниз, враз засвітилась електрика і покоївка, тимчасом перевдягнувшись, з'явилась у коритарі. Вона здавалась ще трохи стурбованою.

— Знайшли причину, чому не світила електрика, сер,—промовила вона.—Хтось вимикнув струм.

— Добре, тепер усе гаразд! Ідіть і лягайте спати. Більше ніхто не турбуватиме. Це був лише замах від того нового льокая на пограбування, що я його найняв учора. Він уже вилетів і до ранку вам нічого робити.

Через декілька хвилин, довівши Мілфорда, я залишив його на догляд сестри, а сам повернувся назад до вестибюля, де замкнув вихідні двері, загасив обидві свічки й засвітив електрику.

Мій візитер залишив кривавий слід через увесь килим і я знайшов ці самі криваві плями на шматках декорацій сходів і на площадці. Видимо він студіював мистецтво пильніше, ніж судові закони.

Розвеселившись від цього викриття, я ввійшов до своєї кімнати, і, засвітивши світло, зачинив двері. Там був повний

розгардіяш: шклянка розбита, залізо порозкидане, кавалки рами від картини та перевернений стіл валялися скрізь по кімнаті.

Прибравши все це, як умів, я далі перевірів з деяким інтересом знаки, що залишились після двох невдалих ударів, що їх зробив по мені підчас дуелі мій супротивник. Яка в нього була зброя, я, звичайно, не можу сказати, але по знаках, що залишились після них, це мусіло б бути щось подібне до сокири. Моя подушка була зовсім розтята надвоє. Слід, що залишився від його вдару в стіну, цілком ясно доводив мені, що коли б він влучив мене, то з моєї голови тільки би знак залишився.

Витерши Парк Лайнівське болото, що попроставало до босих ніг, я поклався в ліжку, повернувши розрубану подушку на другий бік. Світло я залишив, бо боявся, щоб у темряві бува що не привиділось мені. Далі з приємністю відчув, що день минув гаразд. Я закутався в ковдру і через п'ять хвилин уже міцно спав.

Ця невеличка нічна справа повинна, я думаю, бути прекрасним тренуванням для здоров'я. В усякому разі я прокинувся наступного ранку в доброму гуморі і, спустившись униз на сніданок, їв навіть з кращим апетитом, ніж попередні дні.

Я забув сказати, що гарненька покоївка, здається, втратила спокій. Я віддав їй багато уваги, покликавши її, коли ще лежав. Пізніше, коли вона принесла мені яйця й бекон, я помітив, що вона має темні смуги попід очима і взагалі виглядає погано пробула цю нещасливу ніч.

— Я боюся, що вам не гаразд спалося,—промовив я.

Вона хитнула головою.—Ні я, ні куховарка й очей навіть не стулили цілу ніч, сер,—відповіла вона ображено.

— О, мені дуже шкода,—сказав я.—Ви повинні піти спати дуже рано сьогодні. Чи не чули, як там сьогодні Мілфорд?

— Сестра, здається, думає, що йому гаразд, сер. Я думаю, що швидко й лікар повинен надійти.

Ледве ці слова злетіли з її вуст, як я побачив крізь вікно авто Рітчі, що під'їхав до парадного, і звідти виходив сам Рітчі.

— А ось і він,—скрикнув я, вставши від столу.—Прошу сказати йому, щоб на хвилинку зайшов сюди.

Вона вийшла і я чув, як одчинились парадні двері. Через хвилинку, тримаючи в руці капелюха, в сірому убранні увійшов лікар.

— Добридень, містере Норзкоте!—промовив він, протягнувши мені руку, яку міцно потиснув.

— Як мається наш пацієнт сьогодні?

— Гаразд, лікарю! Є ще одна причина, чому я бажав бачити вас. Ми мали деякі неприємності цієї ночі.

Він здивовано звів свої брови, а я, не чекаючи запитань, повторив свою стару брехню, що був замах на пограбування, про який я говорив і сестрі жалібниці.

— Це був грабунок,—говорив я,—ба, власне, лише замах на грабунок. Я найняв собі нового чоловіка, Френсіс на ім'я, на Мілфордове місце і, прокинувшись серед ночі, побачив його у своїй кімнаті, коли він пробував зламати мого стола.

— Мій боже!—скрикнув із співчуттям у голосі лікар.

— Звичайно я дав йому доброго відкоша,—вів далі я,—але він наробив такого галасу, що, на жаль, розбудив Мілфорда. А той, не зважаючи на протест сестри, як сміливий хлопець, прилетів наверх; і тільки то він з'явився на порозі, як злодій кинувся геть, штовхнувши двері. Вони зціпились у коритарі і Мілфорд перекинувся навznak.

— Хай бог боронить,—промовив доктор,—чи не поранено його?

— Ні,—відповів я.—Це вийшло дуже кумедна справа. Знавши, який він був слабкий, я сподівався знайти його вже мертвим, але навпаки, йому, здається, навіть не погіршало від цього.

Рітчі хитав головою.—Це цілком можливо,—відповів він, замислившись.—Піднесення такого сорту могло бути якраз те, що йому було потрібно. А що сталося з тим чоловіком?

— На жаль він утік. Це просто надзвичайний випадок, бо я ж найняв його через контору Сігрева і його рекомендації були прекрасні. Я просто не знаю, що його робити тепер.

— Я гадаю, що найкраще передати все це до рук поліції.

— Цілком згоден,—погодився я, хоч це було вже пізно і я мав інші заміри; з цими екстравигадками я повів лікаря униз на перший поверх.

Після нічної пригоди Мілфордові зовсім покращало; ми його застали, як він галантно сидів у своєму ліжку і з видимим задоволенням їв булку з молоком.

— Галло, Мілфорде,—промовив я.—Це виглядає зовсім добре.

Старий посміхнувся.—Дякую, сер, я почувуюся сьогодні зовсім добре. Мені здається, що я вже й до роботи зможу взятися.

— Цього я не знаю,—посміхнувшись, зауважив доктор.—Але без сумніву боротьба з грабіжником гарно вплинула на вас. Дайте ваш пульс.

Сестра, що брала участь у цій порожній біганині, тут зауважила, що пацієнт прекрасно спав з того часу, як ми поклали його до ліжка.

— О, йому зараз далеко краще,—промовив лікар.—У цьому не може бути жодного сумніву. Я не думаю, щоб йому навіть зашкодило, коли б він устав. Звичайно, працювати якихось два, три дні йому не можна, але можна вважати, що лікування закінчене. Надалі я рекомендуватиму в таких випадках грабіжника, бо цей напад гаразд впливає.

Посміявшись сердешно з свого власного жарту, він відпровадив мене нагору.—Це дійсно відкриття,—промовив він.—Людина зовсім одужала, пульс трохи слабуватий, але в цілому все гаразд. Це тільки ілюстрація, як добре впливає розумовий здвиг у випадках знесилення. Отже, я одержу наслідки аналізу сьогодні.

— О!—зауважив я,—що він може сказати?

Доктор нахмурився.—Це є дивна річ, але я припускаю, що в даному разі ми маємо невдачу. Був точний вислід рослинної отрути, але вона не відповідає звичайному станові. Проте ми робитимемо далі дослід, так що я сподіваюся мати знову щонебудь.

— Ви повинні сказати мені, щоб я знав,—промовив я, подаючи йому його капелюха.—Я мушу дійти кінця в цій справі.

Пообіцявши мені це вдруге, поздоровивши мене з щасливим кінцем грабування, заслужена людина вийшла. Що у нього мусіла бути особиста думка про мою челядь, я ледве міг припустити, але він не подавав і тіні знаку, щоб передати цю справу поліції; мене дуже тішило, що все залишилося так, як воно було.

Перед тим, як від'їхати на коротку розмову з моїм приятелем містером Сігревом, я покликав свою покоївку і дав їй інструкції, що коли Біллі Логан подзвонить чи заїде, як мене не буде вдома, вона повинна сказати йому, що він застане мене вдома трохи пізніше після півдня. Далі озброївшись своїм вірним ціпком-мечем, я поїхав просто на Гановер Стріт.

Мої думки були заповнені розмовою, яку ви собі можете уявити, і ті слова, що я їх казатиму цьому поважному джентельменові, який надіслав мені Френсіса минулого дня. Але, як сказав якийсь забутий філософ: „для сварки потрібні двоє“. Бо справді, неможна ж змагатися з черв'яком, а містер Сігрев нагадував це плазуще створіння більше як хто інший.

В момент, коли я ввійшов до його контори, він кинувся мені назустріч з таким виглядом, що мій прекрасний талант

на лайку не мав випадку цілком себе виявити.—Чи ви одержали мою записку, містере Норзкоте? Я не можу висловити вам, як це мене вразило, що така справа могла статися з-за нашої контори. Від імени нашої фірми я приношу вам наші найглибші, наші найщиріші вибачення. Я певний, що тут не було прикрих наслідків. Що мав на думці розбишака, знає небо. Я...

— Слухайте, містере Сігреве,—перебив його я,—про віщо балакаєте, чорт його забери? Я жодної записки вашої не одержував.

Витрищивши очі і потираючи руки, він крутився коло мене, як переляканий песик. Я думаю, що він уже раніше мав деякі неприємності з моїм запальним двійником.

— Ви повинні були її одержати, містере Норзкоте!—промовив він.—Я одіслав її одним із наших службовців чверть години тому. Факт той, що ми чули сьогодні від Генрі Трегтока, що він зовсім не знає Френсиса. Я писав йому вчора надвечір, просив його підтвердити рекомендацію, і він відповів, що він зовсім не знає, кого я мав на оці. Він ніколи не мав служника з таким іменням і ніколи мені жодних рекомендацій не подавав. Все це дуже неймовірно, нечувано. Без сумніву, це хтось подзвонив телефоном від імени сера Генрі.

— Чи відомо вам, містере Сігреве, що чоловік, якого ви вчора прислали мені, не тільки намагався ограбувати помешкання цієї ночі, але зробив замах на моє життя?—Сказати, що містер Сігрев аж знепритомнів, це було б дуже слабо сказано.

— О, боже! Це ж жах, сер, жах!—стогнав він.—Такого нещастя ще не було за весь час існування фірми. Це можна зруйнувати нас, коли стане відомо, цілковито зруйнувати.

Його одвертий егоїзм навіть сподобався мені.

— Так! Я не думаю, щоб це могло бути для вас дуже добре,—відповів я,—але немає причини, щоб воно стало відоме.

Я помітив, як промінь надії промайнув йому на обличчі.

— Справа стоїть так,—почав я,—що я проти того, щоб про цей випадок стало відомо. Поперше я дуже занята людина, щоб гаяти на це час. Цей чоловік утік і на щастя ніякої шкоди не зробив. Я зовсім не хочу, щоб поліціянти вешталась мені по помешканню (це була таки правда). Але ви мусите бути обережніші!—суворо додав я.

— Ми будемо, сер, справді будемо. Я ніколи не буду надалі задовольнятися з телефонних референцій. Я буду вдячний вам більше, ніж можу це висловити, коли зможете сами розв'язати цю справу. Злодога видимо мусів мати спільника в домі сера Генрі.

— Гаразд, з сером Генрі ви мусите полагодити сами, як там зможете. Все, чого я хочу, це щоб ви мене більше не турбували.

Я обернувся, щоб вийти з контори. Уклонившись, він впровадив мене, запевняючи, що мій спокій не буде порушено і що він буде до самої смерти мені найбільш зобов'язаним.

Вдовольнившись цілком своєю розмовою, я попростував назад до Парк Лайну, дорогою я лише зайшов до крамниці на Бонд Стріт і купив собі полотняний пояс, що його одягають просто на тіло. За тих надзвичайних умов, у яких я тепер жив, не можна було розгулювати в Лондоні з десятьма тисячами фунтів стерлінгів у кишені.

Ідучи додому, я з приємністю згадував пригоди минулої ночі. Було приємно знати, що один із моїх незнаних друзів носив наочний доказ мого рукоприкладства, хто б він не був, цей Френсіс—таємничий Гуарец, чи якийсь інший панок з такими ж замірами. Я принаймні знав, що за декілька днів я матиму змогу впізнати його під усяким убранням. Я був певний, що ні один чужинець з проламаним носом, попавшись мені назустріч, не насмілиться й близько підійти до мене.

Після півдня я нікуди не виходив, сподіваючись почути щонебудь за Біллі. До шостої години проте жодної вістки не було. З цими думками я зійшов униз подивитися, як почуввається Мілфорд. Я знайшов його в коморі цілком роздягненим; він сидів у зручному кріслі й читав „Дейлі Телеграф“. Сестри вже не було.

Він, здавалося, дуже зрадів, побачивши мене, але все, що я міг для нього зробити, це переконати, щоб він залишився сидіти на своєму зручному кріслі. Він здається думав запропонувати кухонного стільця для моєї шановної персони.

— Я не можу зрозуміти, Мілфорде,—промовив я,— як це вам надано захворіти?

Він хвилинку помовчав.—Я й сам не можу додуматися, сер,—поволі відповів він.—Це мусить бути з тої шклянки пива, що я її випив у Гранвіля.

— Але ж коли пиво отруїло вас,—зауважив я,—то воно могло іще когонебудь отруїти.

— Я не думаю, щоб мене пиво отруїло, сер, коли б я пив сам,—відповів він, акцентуючи останнє слово.

— Що це означає, Мілфорде?—запитав я.

Він трохи заворушився на своєму кріслі.—Бачите, сер, це може бути фантазія і ви може подумаєте, що я кажу дурниці, але не можу позбутися думки, що людина, з якою я роз-

мовляв, могла щось підсипати у шклянку, коли я одвернувся.

— Чоловік, ви кажете? Який чоловік?

— Був там у пивній один такий, сер. Високий на вигляд, ніби чужинець. Він почав зо мною розмову, коли я ввійшов, хоч скільки пригадую, я ніколи його раніш не бачив. Мені здається, що це він з якихось своїх власних причин підсипав мені щось у шклянку.

Ця Мілфордова теорія настільки пов'язувалась з моїми власними припущеннями, що на мить я відчув, ніби я був до певної міри винним у цьому.

— Ви могли б його впізнати?—запитав я.

— Авжеж, сер! Він високий, чорнявий парубок, одне плече трошки вище за друге. Він не подобався мені з першого погляду, коли забалакав до мене.

Тільки я хотів зауважити, що хазяїн може міг би дещо сказати за цього панка, коли хтось постукав у двері й увійшла покоївка.

— Перепрошую, сер,—промовила вона.—Містер Сімсон тут.

Настав скрутний момент, бо, зрозуміло, що я зовсім не уявляв, хто це такий містер Сімсон, але мене зараз же врятував Мілфорд.

— Я посилав за ним, щоб він прийшов, сер. Ви сказали, що поїдете взавтра до Вудфорду, коли буде добра година. Отож я викликав його, щоб ви сказали йому, чи буде вам потрібне авто.

Це була дійсно для мене новина.

До цього моменту мені й на думку не спадало, що я належу до знаменитостей, які мають власні автомобілі.

— Маєте рацію, Мілфорде,—сказав я, виходячи.—Я гадаю, що сам керуватиму мотором, коли буде гарна днина.

Я піднявся нагору і застав містера Сімсона у вестибюлі.

Це був невеличкий, чорненький, чисто виголений чоловічок, зодягнутий у звичайне вбрання шофера.

— Добри вечір, сер!—промовив він, приклавши руку до козирка.—Я тільки зайшов довідатись щодо авта. Містер Мілфорд казав, що ви може захочете поїхати взавтра до Суфолка.

— Так, якщо буде добра година.

Я тут же вирішив, що до Вудфорду поїду мотором замість їхати поїздом.

— Чи бажаєте ви, щоб я керував, сер?—запитав містер Сімсон.

Я швидко міркував. Я не мав великого досвіду керувати машиною, проте я мав нагоду працювати з деяким успіхом багато разів в Буенос-Айресі. Турбувало мене лише питання про Біллі. Коли він повернеться своєчасно, я хотів би взяти його до Вудфорду з собою і денебудь недалеко залишити. Але була думка, що Сімсон, коли він поїде, міг про це на-тякнути комунедь із Моріцових слуг. Отже я вирішив їхати сам.

— Ні,—відповів я;—вас не треба, Сімсоне. Під'їдьте машиною в чверть на одинадцяту і налейте бензину. Я можу побути два чи три дні там.

Він знову козирнув мені й вийшов.

Мое останнє викриття надало мені надзвичайно веселого гумору. Мавши авто в своєму розпорядженні, я почувався багато краще приготованим до моєї візити у Вудфорд. Я був далекий від того, щоб звіряти містерові Моріцові, а мотор є чортівськи зручна річ, коли вам доведеться залишити гостину без церемонії прощання, або нехайно.

Єдине, що псувало мені гумор—це відсутність Біллі. Я почав уже побоюватись, що він уже договорився з Мансуелями, та що мені доведеться виїхати без нього. Проте я мав, як правило свого життя, ніколи не боятися лиха, поки воно не прийде; отож ще сподіваючись чогось кращого, я зійшов нагору й почав, не кваплячись, прибиратися на вечірку до лорда Сангета.

На восьму годину я замовив собі легенький обід, під час якого я дискутував про прекрасні підосви з котлет, що мені їх прислала куховарка. Далі я пояснив покоївці, що коли Б Біллі приїхав, як мене не буде, то його за всяку ціну треба затримати.

— Скажіть йому, що я незабаром повернуся, що нарешті він може в мене ночувати. Я сподіваюсь, що вільна кімната знайдеться!

— О, без сумніву, сер!—відповіла покоївка;—треба лише буде провітрити ліжко.

— Провітріть його,—промовив я,—і робіть, що знаєте, аби тільки містер Логан не вийшов, поки я повернуся.

Ждав я на нього до пів на одинадцяту, покурюючи сигару та перебираючи Норзкотові убрання, що здавалися мені найбільш потрібними на дачі. Далі, не маючи жодних звісток від Біллі, я одяг капелюха й пальто і попростував до' вихідних дверей; вийшовши, я найшов таксі і наказав шоферові везти себе на Вельгравський сквер.

Сангет жив у власному великому окремому будинкові на розі вулиці, оточеному кругом садом. При головному вході був грецький портик, від якого йшов червоний дах до головної брами.

Сила карет і моторів під'їздило й від'їздило, а поліціант, що стояв біля брами, давав знак і показував місце тим, з яких уже повиходили гості. Вся ця Сангетова шиковність видимо була дотримана для певного стилю. Мій скромний таксі підкотив і зупинився. Я вийшов і почав іти сходами, які було заслано великим килимом. Ліворуч від вестибюля, у якому було повно шиковно вбраних чоловіків і жінок з діамантами, з відкритими голими білими руками й плечами, був великий передпокій, де стояли в пишних лівреях льокаї, ждучи прийняти наші капелюхи й пальта.

Пройшовши через цю заставу, я повернувся і поволі почав підійматися сходами нагору, де на площадці стояв Сангет і самовпевнено приймав своїх гостей. Багато гостей вітали мене, називаючи на ім'я, а одна чи дві прекрасних леді багатозначущо посміхнулись мені через усю залю. Мені вперше спало на думку, що Норзкот міг залишити мені спадщину й приємнішу, ніж ця, що я її тепер мав.

Нарешті я дійшов до площадки, де стояв блискучий льокай, що докладав про гостей. Він видимо впізнав мене.

— Містер Стюарт Норзкот!—проголосив він поважним голосом.

Лорд Сангет, що разом із старою сивоволосою леді вітав кожного гостя, обернувся, почувши моє ім'я. Це був високий, гарно збудований, років на сорок п'ять чоловік, з поважним, чисто виголеним обличчям і гострими блакитними очима. Я зразу відчув до нього сильну антипатію.

— Я дуже вдоволений, що ви приїхали, містере Норзкоте,—прошепотів він, потискуючи мою руку.—Ви одержали мою записку? Я хочу побалакати з вами, як тільки закінчу оці дурниці.

— Гаразд!—відповів я.—Де я зможу вас знайти?

— О! Прошу завітати до мого кабінету. Я вислизну коло одинадцятої і ви зможете мене там застати.—І далі голосніше додав:—Я не думаю, щоб ви зустрічалися з моєю тіткою. Дозвольте вас познайомити.—Тітка Сюзана. Це містер Норзкот.

Неможна змалювати тієї посмішки, що нею обдарувала мене стара леді, навіть оптиміст не назвав би її ласкавою, але як багато я бачив їх з приемних облич.

Дійсно, якщо вона мала мене за Норзкота, то я не міг сподіватися симпатії від старої діви. Сангет видимо помітив, що вона не досить рада мені, бо злісний вогник блиснув у його очак. Проте він не сказав нічого і я пішов до бальної зали, намагаючись не виявити, як усе це мене смішило.

Заля була сповнена гомоном юрби, що конвульсійно крутилася в якомусь танкові, технічна назва якого була здається „Бостон“. Я стояв оддалік на порозі освітлений блискучим світлом, блиском діамантів і прекрасними кольорами, що миготіли повз мене з провокаційною швидкістю.

Раптом я відчув, що хтось стоїть позад мене і хоче увійти. Я ступив набік і озирнувся. Від несподіванки серце мені забилось так сильно, неначе хотіло вискочити через рот. Просто переді мною, спираючись на руку літнього чоловіка, обличчя якого було мені дуже знайоме, стояла Мерчія Соляно.

Розділ X.

Я так зрадів, побачивши її, що просто з глузду з'їхав. Тільки но я ступив крок наперед, щоб привітати, як знайому, як щось на її обличчі стримало мене. Вона якось дуже зблідла і я побачив, що рука, якою вона спиралась на руку свого компаньйона, мимохіть затремтіла. Її стурбовані очі щомить поглядали на мене не то зі страхом, не то з виразом полегшення.

Потім вона відійшла і я почув, як хтось за мною промовив моє ім'я. Інстинктивно обернувшись, я опинився віч-на-віч з лордом Ламерсфілдом, гарною літньою людиною, добродушним державним діячем, що зупинив мене вчора на Парк Лайні. У вечірньому одязі і поношеній ленті Гартера він був дуже відмітна фігура.

— А, Норзкоте!—промовив він, злегка кивнувши мені головою.—Я саме цікавився, чи приїхали ви. Це просто щастя зустріти кого в цій людській течії.

З великими труднощами ми пішли разом.

— Так,—відповів я, посміхаючись.—Сангет повинен буде клопотатися. Але пізніш нас певно буде ще більше.

Лорд Ламерсфілд цинічно засміявся.

— Дивна річ людський голос. Сам він може бути ще нічого, але в колективі...

Він здвигнув плечима.

— Колективно,—закінчив я,—він вражає мене, як найприкріший галас тварин.

— Прекрасне порівняння,— промовив Ламерсфілд.

Сподіваюся, ми змінимо його на кімнату до куріння і спробуєм Сангетових сигарет.— Я хотів би поговорити з вами в одній, двох справах, якщо ви можете дати мені хвилину десять.

— Чому ж би ні?— Звичайно,— відповів я, повертаючись від дверей бальової залі. Пройшовши через переповнену людьми площадку, ми пішли вздовж довгої галереї, де на стінах було порозвішувано фамільні портрети. Кімната до куріння була аж у кінці, і коли ми увійшли туди, там нікого не було.

Звичайно, я був цікавий, які то „одна чи дві справи“ могли бути, що за них містер збирався зі мною розмовляти. Дуже могло статися, міркував я, що Норзкот міг бути замішаний у якійсь політичній справі і, оскільки я не розумівся на цих справах, я був дуже обережний, щоб не зрадити себе яким невдалим зауваженням.

Вся увага моя скупчилась на цій точці, але в цілком несподіваний спосіб. Перші слова, що їх промовив Ламерсфілд, здивували мене більше, ніж це могла зробити всяка політична розмова.

— Через себе не переплигнеш, Норзкоте,— промовив він спокійно.— Я зараз не маю грошей, а дістати їх я не маю жодної змоги.

Коли вражений цими словами я не скрикнув: „Які гроші?“ то в цьому допомогло мені більше небо, ніж деяка догадливість з мого боку.

— Будем розмовляти щиро,— вів лагідно далі Ламерсфілд.— Я у ваших руках; коли ви захочете натиснути на мене, мені доведеться продати Креплей і одійти від політичної роботи. Британська опінія може все дарувати своїм лідерам окрім адьюльтеру або банкрутства. Останнє уважають, я знаю, навіть за більший злочин, особливо, коли, як у цьому разі, воно сталося через програш на перегонах. Коли ви можете заждати, я цілком розрахуюсь з вами при першій нагоді. З другого боку, коли мене теперішнє чортівське щастя й надалі переслідуватиме, то ймовірно, що від Креплей нічого не залишиться для вас після його реалізації.

Тим часом я настільки отямився, що дав собі раду розібратися в ситуації. Норзкот, певно, позичив лордові Ламерсфілдові гроші, і видимо добрі гроші, і в цей день він, мабуть, повинен був йому повернути борг. Я уявлення не мав, що тут мав на думці Норзкот, коли хотів заручитись прихильністю чоловіка, що міг бути дуже корисним. Але немає ні-

чого приємнішого, як бути добродійним чужим коштом, і я вже постановив зробити це в даному випадкові.

— Знаєте, лорде Ламерсфілде, індійське прислів'я,—промовив я,—яке каже, що „поспіх, то чорт.“ В даному разі я цілком погоджуюся з ним.

— Чорт—це звичайно стосується до мене,—зауважила одверто його лордівська ясність.—Мої п'ять тисяч фунтів, що я їх одержую від міністерства, це все, що я маю на життя зараз. Коли я витримаю хоч до наступного року, то мої справи покращають. Деяку суму грошей я дістану весною від страхової компанії, та ще я маю пару жеребців у Креплей, на яких дуже покладається Моріц. Проте ми не можемо вважати, що вони нас цілком забезпечать.

Я посміхнувся. Коли б лише пересічний ліберал виборець міг послухати розмову свого поважного лідера, уявляю, яке б у нього було обличчя. Мене почало дивувати, невже всі міністри були такі прекрасні люди, як лорд Ламерсфілд.

— Гаразд,—промовив я, постукавши кінчиком своєї сигарети.—Цього забезпечення цілком досить для мене. Мені часом подобається спекулювати своїм капіталом.

Коли моєму співбесідникові бракувало деяких властивостей британського політичного діяча, то над своїм почуттям він панував прекрасно.

Він вислухав мої слова, але на його обличчі нічого не відбилося.

— Це може звучати трохи іронічно, коли я скажу, що я глибоко вдячний вам, Норзкоте,—відповів він. Потім помовчавши додав:—Кажучи цілком одверто, я не сподівався, що ви це зможете зробити, якби це висловити... так спокійно. Ваш останній лист...

— О!—жваво перебив я його, клянуци в душі Норзкота.—Не будемо розводитись за цього останнього листа, коли вам це не доподобить. Я з того часу змінив свою думку.

Ламерсфілд сприйняв цю правдиву інформацію з ввічливим укланом.

— Як ваша ласка,—відповів він.—Я безмежно вдячний вам. Я можу лише додати, що коли станеться щось таке, що я зможу вам прислужитися, тепер чи коли, ви можете, не вагаючись, звертатись до мене. Міністерство внутрішніх справ єдина неприємна установа для інтелігентної людини, але вона має принаймні ту перевагу, що воно може бути корисним, коли треба допомогти приятелям.

Я посміхнувся. Мене дивувало, як його яснолордівська

динічність дивилася на людську натуру і на міністерські привілеї.

Він видимо приготувався до деяких прохань з мого боку в обмін за те полегшення, що я йому зробив, і я замислився, що міг би зажадати Норзкот, коли б він був на моєму місці. Я не мав сумніву, що мій енергійний двійник повинен був мати якісь потаємні наміри, коли позичав міністрові гроші.

Кинувши сигарету в попільничку, я встав з стільця.

— Дуже вам вдячний,—промовив я,—але зараз я не маю жодної потреби турбувати високу установу. Я колись пригадаю вашу ласкаву пропозицію. Може статись, що якогось дня мене заарештують за недозволено-швидку їзду на авті.

Лорд Ламерсфілд сухо засміявся.—Я буду готовий допомогти вам у такому випадкові,—уклонившись відповів він.—А тепер, я думаю, ми повернемося на сцену фестивалю. Бачите, я пообіцяв протеже моєї дружини познайомити її з деким із наших політичних діячів, і хоч особисто я не поділяю смаку молодій леді, але обіцянка є обіцянка.

Майже перша персона, яку я зустрів, коли ми повернулись до залі, була Мерчія. Вона стояла біля стіни так, ніби її не було, ледве слухаючи слова похмурого на вигляд джентельмена з довгими сивими баками. Раптом я вирішив, і, повернувшись до Ламерсфілда, запитав:

— Ви тут усіх знаєте. Хто оця гарненька дівчина, що стоїть он там з старим Бошампом.

Він глянув туди.—А, так! гарненька, правда? Бошамп своїм смаком покриває брак інтелігентности. Її віднайшла десь леді Трегток; це міс де-Розен. Кажуть, що її знайдено десь у Південній Америці. Я можу вас познайомити, якщо ви хочете.

Пригода з Френсісом ще була свіжа у моїй пам'яті і ця інформація за леді Трегток чимало мене вразила. Але Ламерсфілдові гострі очі вп'ялись у мене, і я намагався затамувати в собі всякі ознаки здивування.

— Гаразд, коли це вам не дуже важко,—весело відповів я.

— Навпаки, я вважаю за свій обов'язок одвести молоду жінку від Бошампа.

Я пішов за ним через залу, де стояла ця невідповідна пара.

— Міс де-Розен!—промовив він ввічливо уклонившись. Маю велику честь зазнайомити вас з моїм приятелем містером Норзкотом. Потім, звертаючись з посмішкою до судді, він жартівливо додав:—А, Бошамп, мені якраз треба було ба-

чити вас. Можете ви на хвилинку відпустити міс де-Розен? Тим часом вас розважатиме Норзкот.

Все це було зроблено так ловко і з такою досконалою ввічливістю, що я не встиг ще й отямитися, як залишився на самоті з Мерчією, а Ламерсфілд, поклавши руку на плече судді, пішов собі далі.

— Коли я всього спробував за своє життя,—посміхнувшись промовив я,—то сподіваюся, що Бошамп не бажав би бути на лаві підсудних.—Потім, не давши їй відповіді, я додав різко:—Я хотів би побалакати з вами. Може м'ч вийдемо звідси й пошукаємо затишнішого місця.

Вона взяла мене під руку і від легенького дотику її руки я сповнився якимось дивним почуттям щастя. Ми пробралися крізь юрбу, що танцювала в залі, і зійшли сходами вниз, де ще зрідка з'являлись запізнілі гості. Праворуч від вестибюля був зимовий сад — прекрасне, чарівне царство азалій та клумб інших квітів,—і в найдальшому куточку під листям велетенських пальм я відшукав два зручні самітні крісла.

Мерчія видалася мені гарною тої першої ночі, але тут, у м'якому світлі, що освітлювало її оголені плечі і широко відкриті, що дивно дивилися, її сумні очі, її краса справила на мене чарівне вражіння.

— Я був здивований, коли побачив вас знову,—нарешті промовив я з певним задоволенням.

Вона глянула на мене і раптом вся зашарілася від гніву.

— А тепер ви вдоволені?—гірко запитала вона.—Ви зробили зі мною те, що я ненавидітиму себе до кінця мого життя. Ви гадаєте, що я можу дивитися на вас, забувши, що я зрадила свого батька?

— Коли ви думаєте, що зробили б приємність вашому батькові, всадивши кулю мені в голову,—відповів я,—то мені здається, що ви погані про нього думки.

Вона нахилилась вперед, спершись руками на поручні крісла, і її чорні очі майже з жалем дивились на мене.

— Якби я хотіла зрозуміти,—проказала вона,—якось не... знаю, не можу повірити, що ви мені неправду говорите, і все таки...

— І все таки?—перепитав я, коли вона змовкла.

Вона одвернулася з розпачем.—Я прошу бога, щоб після цього вечора ми не зустрічались ніколи.

— Є певні шанси, що вашу молитву буде вдоволено,—підкреслив я,—принаймні, коли міркувати на підставі вчорашніх пригод.

Вона швидко глянула на мене.—Що це означає?

Я здвигнув плечима.—Тільки те, що льокай, що я його найняв учора ранком, зробив спробу забити мене вчора опівночі.

Обличчя їй сполотніло.—О!—промовила вона, ухопившись за груди.—Вас... вас поранено...

— Ні, не поранено. Я боюся, що льокай було швидше поранено, але він сам винний. Бо, знаєте, дуже важко бачити, що робиться в темряві.

Я замовк, вдивляючись їй в обличчя.

— Дивне те,—додав я,—що цю людину було надіслано до мене з прекрасними референціями від сера Генрі Трегтока.

Вона зустріла мій погляд без жодного хвилювання, але решта кольору зійшла з її щік.

— Сер Генрі Трегток?—якось механічно повторила вона.

— Так,—упевнено відповів я навмисно м'яким довірливим тоном.—Я дістав цього парубка через контору Сігрева, що на ГанOVER Сквері. Помилки тут не могло бути, тому що я сам зранку заїхав туди й Сігrev запевняв мене, що не тільки з референціями все гаразд, але й що він дзвонив Трегтокові і мав підтвердження телефоном.

Вона сильно затремтіла, викриваючи себе, але стрималась і лише прошепотіла:

— Так.

Я сперся на спинку мого крісла. Це мене тішило, хоч я й відчував, що був трохи брутальний.—Тепер ми підійшли до найцікавішої частини нашої історії. Сьогодні ранком я довідався від Сігрева, що не тільки референція була фалшива, але що й телефоном відповідав хтось чужий, коли не було Трегтока. Сер Генрі, видно, сам нічого не знав про це.

Вона деякий час мовчала. Брови їй насупились, в очах видно було здивовання.

— Я нічого не розумію,—нарешті промовила вона.—Навіщо вам треба було нового льокай? Там уже був у вас один вночі...

— Ах, так!—перервав я її,—прекрасний Мілфорд. Але, бачите, хтось із ваших друзів підлив йому якоїсь отрути.

— Отрути?!—скрикнула вона, і, нахилившись до мене, дивилась на мене з якимось безмежним жахом.—Ви хочете сказати, що він помер?

— О, ні!—промовив я повільно.—Ми досить дужі, я й Мілфорд. Проте вони все таки зробили, що змогли. А все таки ви нічого не варті... Ви вже не втрапили раз по мені на віддаленні якихось п'ятьох ярдів.

Мені здається, що Мерчія не помітила мого останнього невеличкого жарту. Вона ввесь час закривала руками обличчя і коли його відкрила, я помітив, що її прекрасні очі світилися гнівом.

— Але ж це гидко! — крикнула вона. — Я не знаю, я... я щось чула, але в дійсності я нічого не знала. — Це... — і вона враз себе припинила.

— Це без сумніву був геніальний Гуарец, — сказав я. — Тільки такого й треба сподіватись від людини, що має таке ймення. Я не припускаю, щоб ви мали якісь стосунки до цієї справи.

— О котрій годині, — запитала вона значно спокійніше, — дзвонили вони телефоном?

Я захитав головою. — Я не знаю точно години, але я можу довідатися. В усякому разі це було після півдня в середу.

— А! — промовила вона, злегка зідхнувши. Помовчавши, вона знову запитала: — Чи ви знаєте, що я живу у Теттоків?

— Ламерсфілд тільки но сказав це мені, — відповів я. — Та справа не в цьому. Я взавтра маю їхати у Вудфорд до Моріца Фурніваля. Отож ви не матимете знову такої неприємності, щоб зустрітись зі мною, в усякому разі якихось декілька днів.

Вона якось дивно глянула на мене.

— І ви гадаєте, що там вам буде безпечно? — запитала вона.

Я засміявся. — Ну що ж, може не більш небезпечно ніж у місті. Зрештою, Моріц же мій кузен, ви не знаєте це?

— Ваш кузен? — повторила вона напівнедовіркою, і раптом якийсь вогник засвітився їй у очах. З легким жестом вона нахилилась наперед й поклала свою руку мені на плече.

— Не їдьте! — промовила вона з жахом. — Я...

В цей момент у вестибюлі почулися звуки кроків і з-за пальм з'явилась тричі проклята фігура містера Бошампа.

— Ах, міс де-Розен, — почав він якось пишно, що пасувало більше до його гумору в суді, — я знаходжу вас, як арабську дівчину під пальмами.

Мерчія своїм звичайним манером весело посміхнулася. — Це з тої причини, — жартівливо відповіла вона, — що в бальовій залі неможливо душно.

— І без усяких перспектив, що там покращає, — додав я. — Тут принаймні хоч ніг не натрудимо.

— І все таки, — обізвався суддя, звертаючись до Мерчії і демонстративно обминаючи мене, — з вашого дозволу, я за-

беру вас з вашої оази. Ідучи сюди я здібав сера Генрі. Він бажає порозмовляти з вами і я пообіцяв приставити вас до нього.

Він запропонував їй руку. Мерчія якусь мить вагалась, потім граційно встала з стільця і прийняла її.

Встававши, вона швидко глянула на мене.—Ви мусите оповісти мені кінець історії пізніше ввечері, містере Норзкоте!—промовила вона.

Я вклонився і потім стояв деякий момент, стежачи за тим, як балакучий старий пан, який очевидно уявляв, що поквитався зі мною, переможно розмовляв з нею.

Вона мені, звичайно, залишила дещо, над чим я мав подумати. Що Мерчія жила у Трегтока під чужим ім'ям, само по собі було дивною великою новиною. В цілому, зіставлення фалшованої референції та її брехливе підтвердження починало проливати світло на цю темну історію. Все таки я цілком вірив, що Мерчія не мала жодного стосунку до отруїння Мілфорда. Без сумніву, вона намагалась упевнити мене, але це зовсім інша справа. Отруїння льокая було вбивством такого роду, в якому я ніяк не міг припустити участі Мерчії.

Я не міг зрозуміти, як вона могла познайомитись з Трегтоками. Ламерсфілд щось таке казав мені за це, що ніби її вивезено десь з Південної Америки, і це досить збігалося із моїми підозріннями сьогодні ввечері. Її власна фраза „Сатир із Кулебри“ раптом вдарила мені в голову і я пригадав, що я ніяк не міг знайти цього місця на мапі, хоч я його шукав. Трегток, я знав, був послом в Болівії декілька років, отже було більше ніж можливе, що він знав і мав деякі стосунки до мого темного минулого.

Далі цей Моріц, що його ролі я ніяк не міг тепер зрозуміти у цій картині. Мерчія з тих чи інших причин дала мені досить ясний натяк, що цьому молодому джентельменові довіряти не годиться, і дійсно, Норзкотові слова та мої власні спостереження вже привели мене до цих висновків. І ще, коли він був кузен і єдиний, до кого Норзкот завжди, видимо, гарно ставився, то чому він плутався з Мерчією та цими даго, її друзями, що дуже завзято намагалися покінчити зі мною? Дуже було можливе, що мій найближчий родич міг мати на оці моє неправдиво нажите багатство, але не насмілювався одержати так багато навіть за допомогою своєї теорії.

Я ще ламав голову над всією цією чортівською плутаниною, коли почув тихі кроки на мозаїчній підлозі і, глянувши, я побачив лорда Сангета, що швидко простував до мене.

— Прекрасно!—промовив він.—Я так і знав, що знайду вас тут. Ходім до мого кабінету.

Казавши правду, зустріч з Мерчією так мене зворушила, що я зовсім забув за призначене мені побачення, і його наскок на мене в такий момент був як удар. Проте я не поінформував його ясність про цей факт і пройшов з ним через сад просто до дверей з другого боку, які він одчинив своїм маленьким ключиком. Я мав, видимо, найцікавіший вечір.

Сангетів кабінет був такий, як я і сподівався. Великий стіл до писання не був ознакою, що в ньому було втілено розумову енергію, яка властива була б його титулові. Головні меблі становили металеві зручні крісла і звичайні на вигляд карточні столики в далекому кутку.

Мій шляхетний хазяїн почав з того, що уважно замкнув двері на ключ.

Потім, проказавши, що „випивка не буває поганою справою“, налив дві шклянки бренді—з содою і одну подав мені.

Я гадав, що я точно граю Норзкота.—Я можу сказати вам,—промовив він, випивши бренді,—за тиждень від цієї страшної ділової розмови буде мені кінець. Хочете закурити?

Він узяв коробку сигар і запропонував мені дуже гарного Лоранаджа.

— Так!—промовив я.—Я можу собі уловити насолоду від проведеного вечора.

Він похмуро посміхнувся.—Гаразд! Вони за це будуть платити; це єдина втіха.

Перейшовши через кімнату до столу, він висунув шухляду і добув багато друкованих на машинці аркушків.

— Ось воно,—промовив він, подаючи один мені.—Розден і я накреслили його після нашої останньої розмови з вами. Ви мабуть візьмете це додому з собою, але ви повинні пробігти його зараз; подивіться, може щонебудь додасте тепер. Я бачитиму завтра Роздена знову.

Я взяв папери і сів на одному з зручних крісел. Один погляд показав мені, що я тримав у себе вексельовий бланк, де вгорі через усю першу сторінку великими літерами було написано:

Акційне товариство золотих розшуків Південної Америки
Капітал 2,000,000 фунт. ст.

Р о з д і л X I.

Від здивування я як засліплений дивився якийсь час на цей документ. Потім зятагнувся своєю сигарою, і відновивши свій

спокій, перечитував знову цей дорогоцінний документ від початку до кінця.

Він видався мені одною із найкращих і найнахабніших вигадок, що будьколи попадали до моїх рук. Коротко казавши, він у блискучих словах подавав на увагу британській людності нову й багатющу групу золотих полів, що її знайдено в північній провінції Аргентини. Бувши гарно обізнаний з тою країною, я відчув майже певність, що політичні діячі задумали колосальну брехню, та мушу відзначити, що твердження цього документу були надзвичайно переконливі. Рада директорів складалася з Стюарта Норзкота, есквайра, лорда Сангета, Матью Роздена та сеньйора Боніто Морамса, експрезидента республіки. Останній панок був мені відомий, як один із найвідоміших негідників, що їх виробляє Південна Америка; те, що він узяв участь у цій шахрайській компанії, підтверджувало мої підозріння.

Поки я читав, лорд Сангет ходив переді мною по кімнаті, видимо пробуючи опанувати незвичайну роль бути ввічливим до такої сили народу. І коли я прочитав і поклав папір, він нетерпляче звернувся до мене і запитав, якої я про це думки.

— Мені воно здається досить переконливим, — промовив я холодно: — але можна ще дещо додати.

— Добре! В фінансових газетах будуть замітки, — відповів Сангет. — За це подбає Розден. Він казав, що зможе все це зробити за двадцять тисяч акціями.

Мені здалося, що це досить одвертий спосіб так дешево видурити два мільйони з кишень англійської публіки і я обмежився тим, що мовчки кивнув головою.

— А потім залишився ще Ламерсфілд, — промовив Сангет. — Коли ви зможете полагодити справу з ним, то все буде гаразд. З міністром унутрішніх справ наші акції підуть як гарячі пиріжки. Я знаю цих ідіотів.

Тільки й треба було зробити ці зауваження, щоб уся ця афера стала для мене цілком ясною. Я допіру зрозумів, що Норзкот повинен був позичати гроші лордові Ламерсфілдові, маючи на думці примусити цього геніяльного шляхтича впутатися до цих його плянів. Як міністер, він звичайно не міг бути за директора будь-якого підприємства, і Норзкотів плян полягав видимо в тому, що він якимось чином примусить його піти до демісії. З ім'ям лорда Ламерсфілда в правлінні „Акційного товариства золотих розшуків в Південній Америці, могло б, як казав Сангет, іти, як гарячі пиріжки“. Це був

прекрасний плян, дійсно гідний тої високої думки, що я її мав уже за свого двійника.

— З Ламерсфілдом усе гаразд,—промовив я з легенькою іронією, що знищувала мого компаньйона.—Він уже в мене в руках.

Сангет підло посміхнувся.—Я так і думав. Сподіваюсь, ви сьогодні ж побалакаєте з ним. Ви прекрасний ділок, Норзкоте. Можу просто це сказати вам у вічі.

Я прийняв цього комплімента з приємною посмішкою, хоч відчував гостру спокусу показати його лордівській ясності, що, як людина акції, я був ще більше вправний. Дійсно, за виключенням поважного Моріца я нікого не здибав, кому б я з таким задоволенням надавав би ляпасів.

Не знаючи своєї небезпеки, лорд Сангет налив знову свою шклянку.

— Здається, я повідомив уже вас у своїй записці,—промовив він,—що я вже вирішив відносно „Чайки“. Цей старий дідько Мортон хотів за неї тисячу, але я збив його до дев'яти сот нарешті. Це прекрасний човен, але..

Його інтересну мову враз перетяв короткий стук у двері. З роздратованням він, перейшовши кімнату, відчинив двері.

— Хто це там?—запитав він. Льокай стояв на порозі і ввічливо кланявся.—Даруйте, пане лорде, але її лордівська ясність послала мене сказати, щоб ви, коли можете, прийшли нагору.

Я не можу сказати, що Сангет вилачвся.

— Гаразд,—сказав він.—Скажіть їй, що я буду там за хвилину.—Потім, зачинивши двері, він обернувся до мене і лагідно сказав:

— Здається, я мушу йти туди і бути чемним з усією тою шпаною. Ви візьміть з собою проспекти й потім дасте знати, що б ви хотіли змінити.

Я поклав папери до кишені і вийшов за ним у сад, де ми зробили разом кілька кроків. Нас помітила якась пристаркувата леді.

Промимривши щось ніби вибачення, Сангет замкнув кабінет і залишив мене віч-на-віч з вогнем.

Я не мав ні найменшого поняття, хто міг бути мій новий приятель, але на щастя моя невічливість не зробила вражіння, бо вона зараз же почала розмову з швидкістю й запальністю, що не дала мені змоги відповідати навіть, коли б я й хотів того. Поскілки я далі міг зрозуміти, Норзкот мав якісь запросини від неї, яких він не вволив. Отож вона по-

чала вичитувати мені в формі жарту, і це мене дуже пригнітило.

— Само собою зрозуміло, я знаю, що ви великий фінансист й ставите жажливі вимоги до свого часу. Ми бідні громадяни повинні ловити вас, де зможемо. Але, любий мій Норзкоте, ви не можете й уявити, яка була розчарована бідна Міні. Дурненька дитина зробила цілком так, як ви—хо, хо, хо. Вона була зовсім неввічлива до бідного милого лорда Клевдона, що був найуважніший до неї. Але дівчата всі однакові—чи ж не так? Я завжди казала, що діло не втече, коли ми того бажаєм. Страх, як душно, правда? Я тільки но розмовляла...

Треба було рятувати себе. Я перервав потік запитанням прекрасній леді, чи не матиму я можливості порозмовляти з нею за вечерею? Вона вхопилася за мою пропозицію з жадністю, погодилася провести мене нагору до великої кімнати, де Сангетові гості розтринькували свою енергію.

Ідучи сходами, я довідався, що ймення моєї компаньйонки було містріс Гарнет. Поза всім тим у мені прокидались і росли якісь симпатії до містріс Гарнет. Я знав Гарнета, як джентельмена, який стріляв колись у залі на Віла Марія декільки років тому; отже ці відомості були не дуже сприятливі для неї.

Тому я стримався з запитанням, коли вона дещо оповідала, задовольняючи себе тим, що оглядає властивості моєї компаньйонки та обмежувався коротким: „Так“ або „ні“.

Ми були разом у їдальні мабуть півгодини, і за цей час я встиг випити більше як пів пляшки шампана і, скільки пригадую, зобов'язався поїхати до „Стайнес“ у наступну суботу і заспокоїти якусь там закохану Міні. Само собою зрозуміло, що в мене й на думці не було робити щось таке, але навіть мій природній нахил до правди на деякий час був паралізований і я хотів іншим разом спробувати довести неможливість такої візити.

Коли ми повернулись до бальової залі, увагу містріс Гарнет притяг якийсь легковажний чужинець. Я скористався з цієї хвилини і втік, але попав в обійми літнього директора лондонської генеральної торговельної компанії, що сидів біля мене на нашому веселому короткому зібранні сьогодні опівдні.

Старий джентельмен тримав мене за гудзика з таким очевидним задоволенням, що хоч як я бажав знайти Мерчію і закінчити нашу розмову, але я й вигляду не подав, щоб не вразити його почуттів і не бути занадто неввічливим у розмові з ним. Коли нарешті я відійшов, бальову залю почали знову

наповнювати гості, але я ніде не бачив того прекрасного обличчя, що його шукали мої очі. Я пробував пройтися по площадці та по двох довгих коритарах, де було повно гостей, але її й там не було. Коли Мерчія не вечеряла, то очевидно вона мусіла б бути внизу в саду. Я зійшов туди, бажаючи долю, щоб ніхто з докучливих Норзкотових знайомих не перепинив мене на дорозі.

На моє здивування там зовсім було пусто. Я думаю, що вечеря й бальова зала, в якій тепер вони мали можливість танцювати, були досить привабливі, щоб тримати там гостей. Як би там не було, я скористався з цієї нагоди, щоб побути на самоті; я сів у віддаленому кутку ближче до зачинених дверей Сангетового кабінету і дозволив собі закурити сигарету.

— Можливо,—думав я собі,—що Мерчія вже пішла додому. Я вирішив іще раз оглянути все навколо і, коли б ця спроба нічого не дала, піти за її прикладом. Тим більше, що я мав певні передчуття, що Біллі жде на мене в Парк Лайні і весело скалить зуби.

Як на мене... але що це таке. Із Сангетового кабінету враз почувся крик і зараз же на ним приглушений гуркіт перекинутого стільця. Я схопився на ноги, уважно прислухаючись, а потім знову... Але, мій боже, це був голос Мерчії. В один мент я опинився біля дверей і ухопився за ручку. Вони були замкнені, але мені було не до церемоній. Одступивши назад, я з усієї сили вдарив плечем у двері і вони, з тріском розколовшись, одчинилися переді мною.

Сангет стояв посеред кімнати з розчервонілим од злоти обличчям. Мерчія задихана, розгнівана й сполотніла нахилилась біля каміну. Коли його лордівська ясність побачила, хто це так нахабно порушив його спокій, його експресія моментально змінилась на якусь зовнішню розгубленість.

Потім з страшною погрозою він попростував до мене.

— Що ви думаєте робити?—хрипко прошепотів він.

Я навіть і не глянув на нього.

— Міс де-Розен,—промовив я дуже лагідно.—Зараз танцюватимуть той танок, що ви мені пообіцяли.

Мерчія мило посміхнулась.—Здається так,—промовила вона.

Я ступив наперед. Сангет мовчки відступився мені з дороги. Потім мабуть його добрий ангел щось прошепотів йому на ухо, бо він враз відійшов на бік, а я, навіть не глянувши на нього, наблизився до Мерчії і запропонував їй руку.

— Мені дуже шкода, що я трошки запізнився,—промовив я тихо.

З легенькою посмішкою вона взяла мене під руку. — Ви завжди душа швидкості, містере Норзкоте, — відповіла вона.

Коли б можна було вбивати поглядом, то ніхто з нас не дійшов би до дверей, але провидіння на наше щастя розпорядилося розумніше. Сангетова убійча експресія не мала іншого ефекту, як тільки збільшила моє щастя. Коли ми вже виходили, я глянув на нього через плече.

Я повернувся назад. — Ми з вами побалакаємо, якщо ви схочете заждати мене тут, — промовив я.

Він нічого не відповів. Я спокійно провів Мерчію в зимовий сад. Хтось зачинив за нами двері.

— Наше знайомство, — зауважив, — видимо може стати дуже цікавим.

— Так судилося, здається, — відповіла вона, — що я буду зобов'язана перед вами. — Я думаю, що навіть боги сміються з нашого життя.

Я вдоволено засміявся. — Хай сміються, я нічого не маю проти. Я вже думав, що ви пішли додому і що наша коротенька інтересна розмова залишилася б незакінченою.

Вона на мить зупинилась і швидко оглянулась навколо, ніби боялась, що нас хтось може почути.

— Я залишаюсь при тому, що я сказала, — швиденько промовила вона. — Не їдьте до Вудфорду. Я... я не можу пояснити вам. Я навіть не повинна вас попереджувати, але ви зробіть це завтра, вигадавши якусь причину, не їдьте!

— Коли ми зійдем нагору й знайдем два крісла, — запевняв я, — може бути. .

— Ні, ні, — жваво перепинила вона. — Я не можу залишатися тут довше. Сер Генрі пильнує на мене, щоб поїхати додому. В усякому разі я не можу сказати вам більше нічого.

Ми пішли до великої залі, де було багато гостей, що збиралися від'їздити додому. Між ними я помітив старого сивобородого чоловіка, що був Мерчиним компаньйоном, коли вона тільки ввійшла до бальової кімнати. Я тепер упізнав його. Це був Генрі Трегток; тільки тепер я зрозумів, чому його обличчя здавалося мені знайомим. Він виглядав багато суворіше, ніж коли я бачився з ним в Ля Пац, десять років тому.

Побачивши нас, він зараз же пішов нам назустріч.

— А, ось де ви, Мерчія? — промовив він. — Я ніяк не міг зрозуміти, що сталося з вами. Я хотів би, щоб ви...

Він різко зупинився, встромивши на мене погляд, і враз відступився з виразом, у якому видно було разом здивування й ворожість.

Мерчія враз сполотніла. — Ви.. ви знайомі з містером Норзкотом? — промимрила вона. — Я піду одягнуся. Я одну хвилинку.

Вона відійшла, залишивши мене самого виплутуватись із цього прикрого становища. Це неможливо, щоб сер Генрі міг пригадати мене з тих п'яти хвилин розмови, які ми мали з ним так давно; в усякому разі, коли він і пригадав, то яка причина тому, що він так настопирчився на мене. Мені спало на думку, що він мабуть помилився, прийнявши мене за мого двійника.

— Міс де-Розен здається має рацію, містере Норзкоте, — зауважив він з холодною ввічливістю. — Ми зустрічались раніше, але за інших умов.

— Так, — відповів я просто. — Я мав приємність хвилин із п'ять розмовляти з вами років десять тому в Ля Пац.

Його брови трохи піднялись. — Справді? — зауважив він. — Я маю на думці значно пізнішу дату. Можливо, що ваші експерименти в Сан Луці не були такі приємні для вас, щоб у вас про них лишилися гарні спогади.

Це було те, що Біллі називав: „штрикнути у виразку“, але я прийняв це без вагання.

— Ніколи за все своє життя я не був у Сан-Луці, — вперто відповів я.

Відповідь сера Генрі Трегтока була ясно виписана в його очах.

— Боюся, що Сан Лука не мала такого щастя, як оце ви сказали, — упевнено проказав він.

Це трапилося вперше, що мене названо брехуном, і це сказав мужчина; на якусь хвилинку мене опанував гнів.

Я зробив крок наперед, але пригадав свою обіцянку, що дав її Норзкотові, і з великими труднощами зтамував свій гнів.

— Це є принаймні доказ того, що ви зріклися дипломатії, сер Генрі, — відказав я.

Ми обидва так були зайняті компліментами, що в перший момент і не помітили, як повернулась Мерчія. Вона мусіла ясно бачити, що ситуація була сильно напружена, і вона поспішила запобігти неприємности, що ось мала статися.

В білому пальті і накинутій на плечі індійській білій шалі вона виглядала ще краще, ніж до цього. Підійшовши до сера Генрі, вона злегка доторкнулась до його плеча.

— Можна покликати карету? — запитала вона.

Він зараз же повернувся, а я, уклонившись Мерчії, відступив назад у зимовий сад і залишив їх удвох.

Моя різка, коротка розмова з сером Генрі настроїла мене агресивно, і я подумав, що одверто поговорити з лордом Сангетом було конче потрібно в цю хвилину. Отож, не гаяючи часу, я перейшов через сад і постукав у його двері.

— Прощу!—гукнув він.

Він видимо догадався, хто це міг бути, бо великої приязності не почувалося в його голосі. Проте, діставши дозвіл, я увійшов до кімнати і зачинив за собою двері.

Сангет стояв спиною до каміну; він скидався на тигра, коли йому болить голова. Я підійшов до нього і зупинився навпроти якраз у кінці дивана.

— Послухайте, Норзкоте! — кинув він, видимо намагаючись стримувати свій гнів.—Я хотів би знати, за кого ви хочете себе видавати?

— Ми обидва хочемо довідатись,—відповів я.—Я бажав би знати, що ви думали, ображаючи міс де-Розен?

З початку він погрозово глянув на мене, а потім засмівся якимось особливо неприємним сміхом.

— Так ось воно що?!

Мої пальці свербіли ухопити його за горло і вдарити головою об стіну, але на щастя, може бути нас обох, згадавши свою обіцянку Норзкотові, я відійшов назад.

— Так! Я нічого не знаю, якої ви думки про це, але мені здається, що ви й я не можемо дозволити собі тепер сваритися за жінку. Жінка й справи це різні речі,—сказав він.

— Це цілком так і для даного випадку,—відповів я;—ви повинні поводитись якось пристойніше!

Він скинув на мене поглядом, що його важко було назвати ніжним.

— Ви схилили на криву лінію, Норзкоте; я не такий чоловік, кому можна загрожувати; і ви це повинні знати.

Я посміхнувся.—Коли так,—відповів я,—ви мусіли б довідатись дещо й за мене.—Це було сказано навмання, бо тут я цілком не знав, як дійсно далеко сягали відомості Сангета за мого двійника. Що його знання були досить широкі, це було видно з його відповідей на мої зауваження.

— Мушу віддати вам справедливість, Норзкоте, що ви цілком довершений негідник,—граційно проказав він,—але все таки я порадив би вам не втручатися в ці справи. Ви маєте свою гру, а я свою.

— Я лише відзначу,—відповів я,—що ваша гра видається мені занадто вже брудною.

Він почервонів і кепкуючи промовив:—Це новина, що

ви починаєте вчитувати мораль. Що таке сталося? Може ви бажаєте одружитися з цією дівчиною?

Я ледве стримав свою злість.—Сподіваюся, що ми залишимо на боці ім'я міс де-Розен. Ми можемо сказати, що поки наше товариство почне працювати, буде безпечніше для вас і краще для справи, коли ви зможете стримувати ваші почуття в межах дозволеного.

Видимо гнівні ноти, що були в моєму голосі, справили вражіння, бо мої слова, як я бачив, значно зменшили його гнів.

— Коли ви думаєте, що можете налякати мене, — бундючився він, — то помиляєтесь. Тут не Південна Америка. мусите це знати!

Я посміхнувся.—Коли б це була Південна Америка, я не турбував би себе попереджувати вас,—промовив я люб'язно.

Настала коротка павза. Сангет злісно дивився на мене; видимо, він зважував ситуацію. Нарешті здвигнув плечима.

— Гаразд, це справа ваша,—промовив він.—Я не чинитиму шкоди Товариству ні за одну жінку в світі.

— Це правильно,—відказав я весело.—Я думаю, що ви зробите розумний висновок із цього випадку.

Коли я це говорив, величезний годинник в дальшому кутку задзвонив; була перша година. Я пригадав, що мабуть Біллі ждав на мене.

— Тепер, коли ми закінчили цю невеличку справу,—обізвався я,—мені можна піти додому.—Помовчавши я додав; —Надобраніч! Я дуже вдячний вам за сьогоднішній прекрасний вечір.

Вигляд лорда Сангета був досить красномовний, але коли він нічого не відповів, я далі не пробував продовжувати розмову. Вийшовши з кабінету, я пройшов через вестибюль, де залишив свого капелюха й пальто, і зодягнувшись за допомогою напудреного льокая, зійшов униз і вийшов у сквер.

Пригоди цього вечора так радісно вплинули на мене, що я на якийсь час забув і за небезпеку, що загрожувала мені. Я швидко пішов уперед, роздумуючи про те, що я довідувався, і пробував пов'язати одно з одним.

У мене тепер була цілком ясна думка про те, як я мав ставитись до них обох: Ламерсфілда й Сангета. А моє знайомство з Мерчією, здавалося, заходило на більш приємну лінію. Я все ще не знав, чи вона в душі все ще вірить у мою провину; а коли вірить, то тим приємніше, що вона попередила мене проти Моріца.

Враз мені спало на думку, що нічого не сказав їй про таємничу телеграму, яка без сумніву врятувала мені життя. Що той, хто телеграфував, був цілком щирий, сумніву бути тепер не могло.

Чи могла вона сама послати її? І коли так, то як вона могла так майже гостро відкидати свою участь у цій Мілфордській справі?

Я мучив свою голову цією проблемою, а далі мої думки перебігли до сера Генрі Трегтока. Хоч яка коротка була ця розмова, вона пролила деяке світло на Норзкотове минуле. Сан Лука!.. Так ось де був ключ до цієї таємничої брехні.

Я почав шкодувати, що підчас моїх мандрівок по Південній Америці ніколи не попадав у цей веселий закуток, за який мовиться мова. Все, що я знав про цю місцевість, було те, що років зо два тому підлий розбишака Ігнац Прадо тримав у своїх пазурях поважних громадян, які нарешті повалили його з його високим палацом і вибрали другого президента, зручнішого для себе. Дуже можливо, що Норзкот був замішаний у цих звірствах, і коли так, то було дещо, що виправдувало Гуареца та інших джентельменів, які так жагуче бажали забити мене.

Думка про можливе вбивство раптом звернула мою увагу на моє безпосереднє оточення. Я вийшов із помешкання в такому сильному піднесенні почуттів, що небезпека зовсім не спадала мені на думку, хоч я робив дуже необачно, ідучи сам додому в такий пізній час ночі.

А що, коли за мною йшов хто назирці? Інстинктивно я обернувся і гостро глянув назад на довгий освітлений кривий тротуар. Я якраз був у короткому відтинку, але далі безлюдний простір позад шпиталю св. Георгія був у цілковитому розпорядженні когонебудь, хто бажав би встромити ножа в прекрасного чужинця, не зробивши жодного шуму.

Я проте не побачив нічого небезпечного. Не було й натяку на присутність якогось даго, що крадькома йшов би моїм шляхом. І дійсно, ціла вулиця виглядала, як пустеля, спокійна, як тільки може бути вулиця в Лондоні.

Ступивши на брук і тримаючись сторожко, озираючись кругом, я швидко промайнув тих сто ярдів, що відділяли мене від рогу Гайд Парку. Тут, як звичайно, не зважаючи на пізну годину, було ще деяке життя і рух. Поважний на вигляд полісмен повільно крокував вздовж паркової загороди, поки весело освітлені кафе провадили свої справи між візниками та своїми відвідувачами.

Із спокійним почуванням безпечности я перейшов вулицею і вступив у Парк Лайн. Уся віддаль була коло сотні ярдів; мабуть я вже пройшов три чверті і вже діставав свого ключа від дверей, коли в темряві на дорогу безшумно вийшла тінь якоїсь фігури, що раптом плигнула до мене з швидкістю пантери. Я побачив полиск ножа і в ту ж мить сильно вдарив її кулаком. Я думаю, що швидший і вправніший наскок міг би коштувати мені життя.

Розділ XII.

Мабуть до дому ми підійшли разом. Я відчув сильний біль у плечі, ніби хто доторкнувся до нього розпеченим залізом, а мій нападник відлетів кроків на п'ять і вдарився об стіну так, що аж луна пішла по вулиці. Потім почувся шум кроків і вниз тротуаром до нас безшумно, але швидко побігла фігура людини.

Джентельмен, що завдав мені клопоту, не побажав ждати на дальший розвиток подій. Він видимо був дуже витривалий, бо не зважаючи на те, що він так гепнувся об стіну, помчав як заяць; завернув за ріг і зник раніше, ніж до нас встигла підійти нова людина.

Тільки на цей новий попав у повне світло найближчого електричного ліхтаря, я побачив, що це був Біллі. З радісним вигуком, що затримав його швидку ходу, я кинувся до нього.

— Бортоне!—скрикнув він.—Еге! Я знав, що може таке статися.—Далі він голосно зареготав.—А де ж той дівся?—запитав він.—Що, ви його проковтнули?

— Ні, Біллі,—відповів я.— Він видимо дав тягу. Йому не до смаку було глянути на вас.—Я знову відчув гострий біль у плечі.—Він видимо чимось мене проколов,—жалісно додав я.

В одну мить Біллі був біля мене.

— Погано,—гостро зауважив він.— Чи зможете ви почекати, поки я його притягну сюди.

Я посміхнувся й кивнув головою.— Він мені непотрібний, Біллі, а вам все таки спасибі. Дайте мені руку й підемо до дому. Все гаразд, мене ще не занотовано в реєстрі мертвих.

— Не так іще й швидко занотують,—упевнено проказав Біллі.—Ще не виготовлено того ножа, щоб забити вас. Ну, ходім і поглянемо, що там у вас.

Я почував, що кров струмком тече по моїй руці і, не гаявши часу, прийняв запропоновану мені руку; ми хитаючись

по тротуарові долізли до мого помешкання. Я все ще тримав ключа в руках, але потребі в ключеві не було, бо вони стояли одчинені навстіж.

— Біллі, Біллі!—промовив я,—чи хтось заходив, поки мене не було?

— Я оповім вам усе згодом,—відповів він.—Подумаємо спершу за рану. Вона може бути багато гіршою, ніж ви гадаєте.

— Відчуваю я її здорово. Зачиніть двері й ходімо до кабінету.

Видимо Біллі знався на ножевих ранах, бо він швидко й легенько роздягнув мене, а потім ножицями розтяв білизну і відкрив місце, де була рана. Це був розтин зверхньої частини плеча, з якого юшила кров, як із невеличкого джерела. Уважно оглянувши рану, Біллі став веселий.

— Нічого,—промовив він,—лише маленьку жилу пошкоджено. Я моментально залагоджу її.

— Ви не дуже мене потішайте, Біллі. Я цілком спокійний. Діставши свою кишенькову хусточку, він обмотав мені нею плече. Потім перейшовши до спальні, незабаром повернувся з шклянкою теплої води й чистим рушником та з пляшкою лістерину.

— Ви, видимо, знаєтесь на цьому?—зауважив я.

— Траплялося,—відповів він.—Я ждав на вас тут години зо три. Тепер, дивіться не кричіть—я може зроблю вам боляче.

Десять хвилин по тому обмотаний за всіма правилами професійного уміння, я лежав на дивані, а Біллі змішував бренді з содою, щоб підкріпити наші сили.

— Ви тепер на своєму місці,—промовив я, беручи від нього шклянку.—Оповідайте спершу за себе; потім я розповім вам своє.

Біллі здвигнув плечима.—Мені, власне, немає що довго розказувати,—відповів він.—Я одержав вашого листа лише сьогодні ввечері о дев'ятій годині. Ці Мансуели запросили мене поїхати до Ліверпулю, і коли я приїхав, вони затримали мене на якихось двадцять годин, а далі одмовились дати мені працю.

— Сподіваюся, ви протестували?—лагідно зауважив я.

Біллі засміявся.

— Старий Мансуел знає мою думку за нього, і це мені приємно. В усякому разі я повернувся до Лондону в досить неприємному настрої і хотів порадитись з вами, а тут якраз ваш приємний лист за дзеркалом. Я зараз же

сів на візника і просто до вас. Дівчина, яка впустила мене, сказала, що ви десь на вечірці чи щось подібне, та що я можу тут переночувати й ждати на вас. Гаразд! Я ждав вас до чверть на дванадцятку, а потім подзвонив їй і запитав, може ви пробудете там всю ніч. Вона відповіла, що не знає, і виглядала такою заспаною, що я порадив їй краще піти спати, та що я сам піджду вас. Вона трохи завагалася й промовила, що має вам сказати щось дуже важливе. Що ж, гаразд,—промовив я.—Це можна одкласти на завтра. Нарешті вона вийшла, залишивши мене з пляшкою бренді, і я просидів над нею майже до першої години. Далі я вийшов пройтися й подихати свіжим повітрям. Пробувши біля дверей хвилин дві, не більше, я враз побачив, як сціпилися двоє, і, знаючи гаразд вашу натуру, я вирішив, що це мабуть ви. Отож я й кинувся подивитися, що там таке, ну а далі...—ми ось тут.

— Так, Біллі, ми тут,—відказав я,—і я п'ю за ваше здоров'я.

Ми мовчки випили кожний свою шклянку і Біллі поставив свою на стіл.

— А тепер,—промовив він,—може б ви були ласкаві мені розказати. Востаннє я бачив вас, коли ви замірялися пуститися у широкий світ, здається, до Америки. І ось, я бачу, що ви мешкаєте у Парк Лайні, як відомий мільйонер й називаєте себе Стюартом Норзкотом. Як же це сталося, ви, стара шельмо?

Допивши свого бренді з содою і вмостившись зручніше спиною на подушки, я відказав:—Я скажу вам, як це сталося, але не перебаранчайте мені, аж поки я не закінчу.

Потім поволі, лагідно і, я думаю, не пропустивши ні одної важливої деталі, я виклав йому все, що сталося з того часу, коли ми вечеряли з ним на Лейкестерському сквері. Біллі сидів і мовчки слухав, схиливши голову на руку; він придивлявся уважно до мене і коли я вже скінчив, він насмілювався зробити своє критичне зауваження.

— Знаєте, це просто нечувано!—промовив він.

Він підвівся з свого стільця і, заклавши руки в кишені, два чи три рази пройшовся по кімнаті. Потім зайшовся довгим веселим реготом.

— Мій боже, це ж неймовірно!

— Я думаю, що вам це приємно?—вдоволено зауважив я.

— Приємно?—він зупинився.

— Ніколи ніщо так мене не вражало за все моє життя. Ви завжди вишукували собі якихось надзвичайних пригод, але це побило всі рекорди.

— Але ж ви допоможете мені у всьому, Біллі?

Він ударив кулаком об кінець стола.—Я вже з вами, мій сину,—промовив він,—до останнього вашого півгроша.

Настала коротка мовчанка. Тим часом Біллі, якому повернувся його прекрасний настрій, знов смакував бренді; далі почав знов ходити по кімнаті.—Ви думаєте, що цей — як його там на ім'я, Моріц—цей ваш кузен—член цієї банди, що полює на ваше життя?

— Так, бо я за його порадою найняв Френсіса.

— Я повинен їхати взавтра з вами і затриматись десь не далеко в коршмі.

— Авжеж! Ви ж бачите, я не дуже боюся, що зі мною може щось статися вдома. Проте, яким би негідником не був Моріц, він не з тих, що кинеться головою в пельку, коли зможе обійтись без цього. Моя власна думка така, що дехто з цих милих даго, що так спритно тут орудують, певно поїдуть за мною і спробують там відшукати зручнішої нагоди. Моріц щось дуже вихвалював полювання на качок.

— Розумію,—задумливо промовив Біллі.—Ось тут я й наскочу.

— Якраз це й треба. Між собою зв'язок буде певно троти утруднений, бо навколо будуть полювати.

— Я бажав би знати, хто ви такий тепер?—запитав Біллі, обмірковуючи ситуацію.—Це значно полегшило б справу—чи ж не так? Все це має якесь відношення до Сан Луки. Давайте мапу і погляньмо, де вона—ця дірка.

— Правильно, Біллі! А також за одно пошукаєм місце, яке має назву Кулебра. Аджеж я є „Сатир із Кулебри“, як мене назвала Мерчія, і я хотів би точно знати, де це моя батьківщина.

Біллі, пошукавши в бібліотеці, знайшов величезний атлас.

— Ось, маємо!—промовив він, переглядаючи показника.

— Кулебра 10-35, 35-38. Великий боже, та це в Коста Ріка!

— Це дуже приємно,—обізвався я.

— Кумедна річ,—промовив Біллі.—Я певний, що я десь чув цю фразу—„Сатир із Кулебри“.

— Може бути вони родом звідти?—впевняв я.—Це звучить дуже гарно.

— А ось і Сан Лука,—зауважив Біллі, перегорнувши одну з мап Південної Америки.—Погляньте, що про неї написано: суходольна республіка, межує з Бразилією та Аргентиною. Населення 300.000, включивши індіців, складається з деякої частини негрів і білих гіспанців та частини перемішаних.

— Звідти без сумніву й є Гуарец,—коментував я.

— Президент,—читав далі Біллі,—генерал Сільверія де-Селіс, обраний після Ігнаца Прадо, що скинув і забив першого президента Мануеля Соляно.

— Що таке?—майже скрикнув я.—Мій боже, це якраз воно саме. Мерчія Соляно мабуть його дочка і, не може бути ж одного сумніву, що мій двійник був одним із чорної гвардії Ігнаца Прадо. Не дивно, що бідна дівчина хотіла всадити в мене кулю.

Біллі засміявся. — Щось скидається на це. В кожному разі вона мусить бути дуже гаряча. Мені так здається.

— Вона дуже мила, Біллі!—переконливо промовив я,—і я не хотів би чути за неї щось погане.

— Мені подобаються такі завзяті дівчата.

— Такий і ви,—похмуро відповів Біллі.—Це була б прекрасна пара, ви й вона.—Потім, видобувши годинника, він глянув на нього.—А тепер вам треба спати, Джеку, коли ви збираєтесь від'їхати опів на десяту. Рана ваша до ранку заживе, але ви витратили багато крові. Отже спіть!

— Ви, як справжній лікар,—промовив я, противлячись, бо такий неспокійний вечір, як був мій, зовсім одігнав мені сон.— Ми розберемся в цій цікавій справі взавтра дорогою.

— Отже,—запитав Біллі,—яка моя роль?

— О, це пусте,—відповів я, вставши легко із дивану.— Ми десь залишимо наше авто. На гроші зважати в ці дні немає потреби.

— Прекрасно!—промовив Біллі.—Тепер я хочу спати.

Найперше я показав йому його кімнату. Потім, повернувшись звідти до мене, він роздягнув мене зовсім, не зіпсувавши пов'язки. Я замкнув обоє дверей на ключа і більш жодних пересторог не робив. Я відчував, що навіть містер Гуарец та його друзі повинні мати вільний вечір і що після мого невеличкого боксу на вулиці я міг сподіватися на кілька спокійних годин.

Мої сподіванки цілком виправдались.

Я міцно спав цілу ніч без усяких неприємностей і прокинувся лише ранком, коли моя гарненька покоївка постукала в двері.

Як і раніше, я вискочив з ліжка і впустив її. Я пригадав, як Біллі говорив, що вона має щось дуже важливе мені сказати.

— Ну,—промовив я потягаючись,—що там такого?

Поставивши чай на столику біля мене, вона промовила: —Даруйте, сер, ви не знаєте, що трапилося з містером Мілфордом?

Я здивовано глянув на неї.—Мій боже! Ви хочете сказати, що з ним знову щось сталося?

— Він учора десь вийшов, скоро но ви пішли з дому, і досі ще не повернувся.

Я мовчки вислухав цю дивну звістку.

— Вийшов,—повторив я.—Як же він вийшов? Він же напевно був ще дуже кволий?

Вона кивнула головою.— Я про це нічого не знаю, сер. Якийсь хлопець прислав йому листа і він вийшов; узяв візника, зараз же, візника, сер.

Я почав сміятися. Дійсно я не міг запобігти цьому.—Гаразд,—промовив я нарешті.—Містер Мілфорд хоч узяв з собою сухарів?

Гарненька покоївка якось дивно глянула на мене.—Може бути, він не при собі, сер. Куховарка і я думали, що може він не знав, що робить. Він дуже дивний, сер.

Я кивнув головою.—Я не дивуюсь, коли це справді було так.

Як на цей випадок, її теорія могла бути зовсім імовірною, але деякий час ще нічого неможна було сказати.

— Скажіть містерові Логанові, щоб він увійшов сюди,—додав я, коли вона повернулася, щоб вийти.—Ми подумаємо за Мілфорда, коли я встану.

Через хвилинку ввійшов Біллі, блискучий у своїй піжамі.

— Нове діло, Біллі! У нас зник десь Мілфорд.

І я оповів йому все, що допіру довідався.

Найбільше його вразила, як мені видалося, незвичайність цієї справи, бо він, сівши біля мене на ліжку, весело мене обійняв.

— Ця вигадка не є вже така сумна,—обізвався він.—Вона з тих, що можуть подобатися. Що ж у світі могло б статися з ним?!

Я хитнув головою.—Світі його знають,—відповів я.—Можливо, що його замаїв кудинебудь цей милий Гуарец, хоч я ніколи не міг би подумати, що Мілфорд може бути такий віслук.

— Чи не є й він часом із цієї самої банди?—запитав Біллі.

— Ні, я цілком вірив у Мілфордову порядність. Навіщо б вони пробували отруїти його і чому він допомагав би мені тої ночі. Мене це дуже турбує, Біллі!

— Так, це не гаразд. А що ви гадаєте зробити?

— Я не знаю,—відповів я встаючи з ліжка.—Поліції я сказати не можу. Отож мусимо ждати й дивитися—от і все.

— А покищо,—зауважив Біллі,—дайте но я гляну на вашу руку.

Він розмотав пов'язку і досвідченим оком оглянув наслідки моєї пригоди останньої ночі.

— Перший сорт! Зажило зовсім. Це результат життєвого досвіду. Я думаю, що краще залишити пов'язку на день, так воно буде певніше.

— Гаразд! Ви її зробите після ванни. До речі, ви вмієте правити автом?

Біллі кивнув головою.—Мені доводилося багато це робити. В Буенос Айресі мабуть ще й тепер згадують.

— Отже ви повезете мене сьогодні,—зауважив я.—Я не професор взагалі їзди на авті, а тепер з цією рукою й зовсім.

— Покладіться на мене,—проказав упевнено Біллі. Ми обидва викупались у ванні, а після цього Біллі перев'язав мені руку, а я в подяку за це дав йому свою бритву погелитися.

Хвилювання куховарки за зниклого Мілфорда зовсім не позначились на смакові нашого прекрасного сніданку, за який ми негайно взялися.

Біллі був сильно вражений тією пишністю мого життя, яку він бачив.

Була десята година. Авто було замовлено на 10.30. Отож, закуривши люльку, я скористався з того часу, що мені залишився, і зійшов униз, щоб передати своїм домашнім, що я маю від'їхати. Я почав боятися, що може через останні пригоди куховарка й покоївка одмовляться від посади, або просто повтікають, коли мене не буде вдома, і цій можливій трагедії я вирішив запобігти, якщо це буде можливо.

Я знайшов їх обох у кухні і, знаючи, що швидка атака найкращий спосіб оборони, я зразу ж узявся до діла.

— Яка прикра неприємність з Мілфордом,—промовив я.— Без сумніву йому щось завадило на голову. Я сьогодні ж розпитаюся і сподіваюся, що ми його знайдемо; але покищо я не знаю, що його робити. Після нашої останньої пригоди мені не хотілося б брати нову людину без певних референцій. Чи не могли б ви вдвох залишитись і доглядати помешкання; за це я дам вам подвійну платню, що до певної міри задовольнить вас.

Моя смілива пропозиція була цілком удала. Обидві жінки зараз же виявили свою готовість і розуміння всієї справи; куховарка так захопилася, що навіть погоджується на все для такого джентельмена, як я.

Обом їм дуже кортіло побалакати за Мілфорда, але я, сказавши, що мені треба закінчити збиратися, втік від них і знову піднявся нагору. Тут я знайшов Біллі, що милувався з мармурових колон.

— Це мабуть дрібнички коштує,—критично зауважив він.— Уявляю собі, які були Норзкотові прибутки.

— А як же! тисячі чотири фунтів на рік. Ходім, допоможете мені спакувати речі.

Тільки но ми кінчили збиратись, як я почув, що мотор підїхав до парадного і, виглянувши у вікно, побачив свого чесного Сімсона, що лагодив до подорожі автомобіль.

— Він винесе все це,—промовив я.—Ви, Біллі, не турбуйтеся.

Зійшовши вниз, я дав інструкції, і коли мої речі було винесено до авта, я відкрив Норзкотового гардероба і вибрав два костюми, один для Біллі і один собі.

— Ну, як іде машина, Сімсоне?—запитав я, коли шофер, що ніс мій багаж, галантно одчинив переді мною двері.

— Дуже добре, сер,—відповів він.—Я їздив учора весь вечір і не думаю, щоб він завдав вам клопотів. Бензину також повний бак, сер.

— Керуватиме містер Логан, бо я ушкодив собі руку.

Біллі, що вже сидів на шоферському місці, уважно оглянув усе приладдя, зробив кілька запитань; потім, перевірши швидкість і повернувши руля, плавко покотив вниз вулицею.

— Дякувати богам, ми відїхали,—промовив я з м'яким натиском на слова ми.—З мене мусить бути вже досить цього Парк Лайну, Біллі.

Він засміявся.—Куди ж ми маємо їхати? За яким пляном?

— Насамперед я мушу вдарити Моріцові телеграму, а далі ми мусимо дещо придбати для вас. Як ви щодо Геррода? ¹⁾

— О, Геррод цілком підходить!—відповів Біллі.—Я не гордий.—Він звернув на Наптер і, обминувши Бромптон Роад, підїхав до величезної крамниці. Коли ми увійшли через двері-самокрути, я дав йому пачку кредиток.

— Вибирайте, що хочете, Біллі, і кладіть у авто, а я піду дам телеграму.

Моє послання Моріцові по деякому обміркуванні мало такий вигляд:

„ Не турбуйтеся зустрічати поїздом. Їду автом. Буду на обід.—Норзкот“.

¹⁾ Магазин готової одежі.

Давши телеграму, я купив гарну мапу Ессек і Суфолка в сусідній крамниці і пішов шукати Біллі.

Я знайшов його у відділі білизни. Сумний прикажчик пакував закупки у великий новий Гладстонівський мішок.

— Знайшли все, що вам треба було?—запитав я.

Біллі кивнув головою.—Тут роблять усе найкраще,—лагідно відповів я.—Не зовсім у мойому звичайному стилі, але досить гарно, як для дач.

Обличчя прикажчика було дуже уважне, але ми не мали часу даремно оцінювати цю уважність, бо ще було чимало різних дрібничок, що нам були потрібні. Діставши все нам потрібне, ми повернулись до авто і поповнили мішком наш багаж.

Біллі сів на своє місце, а я розіклав мапу в себе на колінах.

— Гайда!— промовив я.—Спочатку до банку, а потім махнемо через східній кінець.

Із тріумфальним гуком рижка ми махнули в нашу далеку подорож.

Розділ XIII.

Було щось близько пів на п'яту, коли ми в'їхали на околицю Вудфорду. Авто йшло досить добре. Дійсно, виключивши маленьке непорозуміння на нашій мапі з сусіднім Ченмефордом, наша подорож була надзвичайно вдала. Під'їхали ми до старомодного готелю „Плау“, що був у центрі міста та мав червоно-білу вивіску, де говорилося, що там є „гараж“.

— Ось, Біллі! Це зовсім нам підходить,— промовив я. Коли Моріців маєток не дуже далеко, то нам найкраще зупинитися тут.

Ми повернули авто на подвір'я і там зупинились. З багажними мішками на спинах ми попростували до бару. Там в одному кутку, розмовляючи, сиділи двоє чоловіків, а за прилавком сиділа господиня бару.

Я скинув шапку й замовив дві чарки віскі.

— Ви не знаєте випадково, де знаходиться Асштон, маєток Моріца Фурніваля?

— Асштон?—перепитала вона.—Здається, я чула цю назву. Це десь тут недалеко.—Я думаю, що слідчий може сказати вам. Містєре Раве, цей джентельмен хоче знати, де Асштон.

Один із тих, що сиділи в кутку, глянув на нас.—Це тут недалеко,—обізвався він.—Просто через місто, потім вниз

під гору ліворуч. Звідси може бути з півтори милі. Ви знайдете візника, він доведе вас.

Подякувавши, я запросив його випити по чарці, на що він весело погодився. Як на слідчого, він видавався дуже геніяльною персоною.

— Чи зможу я тут мати кімнату на декілька днів?—ніби випадково довідався Біллі.

— О, так! Я гадаю, що можна, сер,—відповіла леді з-за прилавка.—Я зараз покличу містера Мартіна.

Вона вийшла і через хвилину повернулась разом із хазяїном, що тримав у руках щітку і мав засукані рукава.

Біллі повторив своє запитання, і наш хазяїн, інформуючи, що тут є прекрасні кімнати, вивів нас із бару й повів на другий поверх.

— Ось прекрасна світла кімната,—промовив він, одчинивши двері ліворуч.—Вона вікнами виходить на головну вулицю, гарний веселий кваевид.

— Гаразд,—заявив Біллі.—Хоч воно може статися, що пси погризуться чи коняка пробіжить, чи ще щось подібне.. чи то я знаю? Словом, я беру її та й годі.

— Можете ви дати нам щонебудь попоїсти?—попросив я.

Хазяїн посміхнувшись кивнув головою.—Звичайно, сер. Я накажу приготувати вам у їдальні. Ось сюди, сер!

Ми повернулись назад; спустились униз і увійшли у велику довгу кімнату. Скрізь там було понавішувано картини колись відомих рисаків та портрети королівської фамілії. Через кілька хвилин гарненька суфольська панночка принесла нам чай, варення, хліб з маслом і два сорти пирожків.

Взявшись за ці атрибути, як вони того заслуговували, ми з Біллі обмірковували наш плян кампанії, придумуючи найкращий вихід, який ми могли знайти. Я погодився зустрітись з ним другого ранку перед сніданком недалеко Асштону по дорозі до Вудфорду. А тим часом він має зібрати всі можливі інформації про Моріца та його родичів, звернувши особливу увагу крім того, чи немає часом у цій околиці джентельмена з розбитим носом, або іншого спортсмена, у якого одно плече вище за друге.

— Я з вами залишу мотора, Біллі,—промовив я,—а до Моріца поїду візником, щоб ми мали завжди його наготові, як це буде нам потрібно.

— Але ж вони поцікавляться, що з ним сталося,—зауважив Біллі.

— Я скажу їм правду, або щось подібне на правду,—відказав я.—Я скажу, що машина трохи зіпсувалася і я залишив її тут, у гаражі.

Біллі здивовано глянув на мене.—Джек,—промовив він,—який гарний піп був би з вас!

Ми замовили візника. Потім, давши Біллі на всякий випадок ще трохи грошей і наказавши, щоб він не дуже залицявся до гарненької служниці, я сів на візника й поїхав до Моріца.

Асштон був прекрасний—досить великий напівпорослий лісом маєток. Будинок стояв недалеко над шляхом. Коли візник під'їхав до будинку, я побачив двох чоловіків, що сиділи на лавочці в садку; в одному з них, під'їхавши ближче, я впізнав Моріца. Вони обидва встали, коли бричка зупинилася біля парадного, і пішли мені назустріч.

— Галло!—промовив Моріц.—Я гадав, що ви приїдете автомобілем.

Я подав йому, а також його компаньйонові руку. Це був грубий, свіжий чоловік, що виглядав, як провінційальний писар. Він, видимо, знав мене.

— Я так і зробив,—відповів я,—але мені довелося залишити авто в Вудфордї. Там дещо треба було полагодити.

— Це завжди дратує в цих моторах,—обізвався той чоловік,—завжди вони псуються.

— Ви взяли з собою шофера?—запитав Моріц, коли льокай забрав мої речі.

Я кивнув головою.—Нї,—відказав я,—я не думав, що він буде мені потрібний тут і ви сами побачите, що воно так.

Можливо, що це мені так тільки видалося, але я помітив, як промінь неначе якогось вдовolenня промайнув на обличчі мого „кузена“.

— Гаразд! Ходімо в сад,—промовив він.—Чи може ви хотіли б чаю, чи ще щось? Бараделї поїхав наніч до міста, а Йорк і ледї Бараделї десь вийшли. Але тітка Мерї повинна бути десь тут недалеко. Чи ви не знаєте, Вен, де вона?

Товстий чоловік розправив свої вуса.—Поливає троянди,—лаконічно відказав він.—Міс Йорк із нею.

Нашу розмову враз припинила поява з-за кущів агрусу двох ледї, що простували назустріч нам. „Тітка“ Мерї—була середнього віку, трошки сивувата жінка, а її компаньйонка висока, гарненька дівчина років двадцяти восьми, в прекрасному вбранні.

Я пережив важкий момент, не знаючи, чи я повинен був знати їх обох, але їх привітання розвіяло всі сумніви.

— Я дуже рада, що ви мали змогу приїхати,—промовила тітка Мері, хоч і без особливої радості.—Це не часто буває, що вас можна витягнути з Лондону.

— Бо я не дуже часто маю такі милі запитання,—відповів я, потискаючи їй руку.

Вона якось здивовано глянула на мене і мені враз спало на думку, що може я був уже надто ввічливим для дійсного Норзкота. Я зовсім не знав, чи була тітка Мері родичкою йому, чи ні, проте видимо вона гаразд знала мого двійника і без сумніву була гаразд обізнана з його характером. Я мусів бути обережним.

Міс Йорк здавалася більш дружня до мене.—Я чула, що ви маєте приїхати мотором, містере Норзкоте?—запитала вона.—Сподіюся, він досить великий, щоб покатати нас усіх.

Я засміявся.—Я доїхав ним якраз до Вудфорду, а там він застрайкував. Проте, я думаю, що він буде готовий через кілька днів.

— Погана справа, міс Йорк, не правда?—обізвався сер Георг Вен.

— Це не має значіння,—встряв Моріц.—Якби він і тут був, то не довелось б кататися. Ми ввввв завтра їдемо на полювання, а позавтра вввв вввв у Кузберта, а далі крікет-матч, що його організує Берті.

— О, крікет!—промовила зневажливо міс Йорк.

— Берті захоплюється крікетом. Ви граєте, містере Норзкоте?

— Не часто,—відповів я, і почув, як Моріц засміявся.

По доріжці почувлися кроки і ми всі озирнулись.—Ось як раз Берті й леді Барадель,—промовила міс Йорк.—Хотіла б я знати, де це вони були?

Мені враз пригадалася багатозначуща посмішка Моріца, коли він згадав ім'я Бараделі, будиши в мене в Парк Лайні; і я з деякою цікавістю придивлявся до фігури, що наближалася до нас. Берті, що, як я догадувався, був брат міс Йорк, був типова військова людина років тридцятьох; але його компаньйону—леді Барадель—звичайно неможна змалювати одним словом.

Висока й струнка, вона наближалась до нас з тим майже нахабним виглядом вдоволення, який деяким прекрасним жінкам так часто властивий. Вона, звичайно, була гарна, але проти Мерчії (тепер я всіх порівнював до Мерчії) це була краса вогню проти сонця. Здається, що справді швидше її можна було порівняти з вогнем. Він палав у її прекраснім

бронзовім волоссі і горів небезпечним полиском у її глибоких карих очах з золотистими іскрами. Зодягнена вона була в сукню майже такого ж самого вогненого кольору, що цілком доповнювало ілюзію.

— Отже цей великий чоловік зглянувся на нас,—промовила вона поволі своїм музичним голосом.—Невже в Лондоні така жахлива спека, містере Норзкоте?

— Мені здається, що я маю дуже незаслужену репутацію,—запротестував я.—Ніхто більше не любить краси життя, ніж я.

Леді Барадель підвела брови і з посмішкою глянула навколо.

— Савл серед пророків,—промовила вона іронічно.—Моріц, що сталося з ним?

Я з цікавістю чекав на Моріцову відповідь.

— Не знаю,—промовив той.—Я сам питав його скільки днів тому, і він відповів мені, що іноді треба бути ввічливим хоч би для різноманітності.

Всі засміялися. Десь здалека почувся звук гонгу.

— Час одягатися Мері,—зауважила тітка.—Боже, як швидко надходить вечір.

Всі ми попростували до дому. Моріц, взявши мене під руку, дуже приязно провів мене й показав мою кімнату. Це була велика, прекрасно умебльована кімната, вікна її виходили в сад.

— Вам тут буде добре,—промовив він.—Ніхто не турбуватиме вас, хіба що Бараделі, що в цьому ж коритарі.—Вам справді нічого не треба?

— Дякую, нічого.

— Обід о восьмій,—додав він, виходячи й зачиняючи за собою двері.

Не поспішаючись я почав передягатися, намагаючись розібратися у вражіннях, які я мав з моменту мого приїзду сюди. До цього часу все здається йшло цілком добре. Що правда, я може видався трохи жвавішим за Норзкота, але м.єї тотожності із ним ніхто в цьому домі, не виключаючи навіть Моріца, не міг запідозрити.

За своїх гостей-компаньйонів я ще не мав певного вражіння. Вен і Йорк здавались досить поважними, і я міг вірити, що вони не були в змові проти мене. Леді Барадель була складніша натура. Жартівливість і простота її зауважень доводили мені, що наші відносини були інтимніші, як це могло видатися на перший погляд. Чи вона знала що про

Норзкотову історію, чи ні, мені було байдуже, але я був певний, що щось між ними було.

Пов'язуючи краватку перед люстром, я критично оглянув себе при світлі двох свічок. Коли б я не знав, що в дійсності я був Джек Бортон із Буенос Айресу, то хто його зна, чи я міг би заприсягтися, що вид, який я бачив у люстрі, був вид людини, з якою я розлучився в ресторані „Мілан“ три дні тому.

Увійшовши до їдальні, я застав там уже компанію в повному складі, за виключенням леді Барадель. Вона прийшла трохи пізніше в пишному темного кольору вечірньому вбранні з дорогоцінним ізмарагдовим кольє, що прикрашало її пишне волосся.

Я вів до столу тітку Мері, що, я думаю, їй не дуже припало до душі. Леді Барадель з сером Георгом Веном сиділи навпроти мене.

Я не пригадую, про що говорилося за обідом; здається, щось звичайне, тривіальне. Здається, забавлялись якимись дуже старовинними анекдотами сера Джорджа, що, видавалося, черпав свій гумор із гардеробу. Я пригадав ту величезну настирливість, з якою Моріц рекомендував мені льокаю, і мене охопив злісний намір розповісти в м'яких формах цікаву пригоду з Френсісом. Мені спало на думку, що коли Моріц відповідає за те, що було прийнято того джентельмена, то моє наївне оповідання могло переконати його, що я не маю жодного підозріння щодо нього. Він напевне вже знає, як усе закінчилося, і мовчання з мого боку могло б видатися підозрілим.

— До речі, Моріце!—гукнув я через стіл:—я не казав вам за того льокаю, що мені рекомендував Сігрев.

Якщо парубчина був дійсно винний, то нерви він мав прекрасні.

— Ні, ви не говорили нічого,—холодно відповів він.—Що він за чоловік?

Я засміявся.

— Трошки нахабний, особливо серед ночі.

Потім, побачивши, що на мене звернули увагу всі, що були за столом, я почав оповідати свою пригоду приблизно так, як я говорив містерові Сігреву. Проте за референції сера Генрі Трегтока промовчав.

Коли я закінчив, усі хором висловили своє здивовання. Леді Барадель глянула на мене з якимось дивним вогником в очах.

— Який негідник!—скрикнула вона.—Сподіваюсь, ви добре провчили його.

— Я думаю, що він ще й досі трохи сумує,—зауважив самоупевнено я.

— Але ж дивно навіть подумати, що такі люди, як цей, ще на волі,—промовила міс Йорк з маленьким тремтінням.— Ви заявляли поліції?

Я кивнув головою.—Я не хотів, щоб мене турбували. Я розповів усе Сігреву і передав йому цю справу.

Моріц, спершись на спинку свого стільця, розсміявся.

— Мені надзвичайно неприємно, що я затягнув вас у цю брудну справу,—широ зауважив він.—Я завжди думав, що Сігров заслуговує на повну довіру. Це ще гаразд, що ви змогли постояти за себе.

— О, вас я не винувачу, Моріце,—промовив я великодушно.

— Я спишу цю пригоду з Френсісом,—вставила леді Барадель.

— Добре, обговорюйте все, як знаєте,—промовила тітка Мері, вставши з крісла.—Коли закінчите, ви знайдете нас в біліярдній, Моріце.

Коли ми залишились сами, Моріц підсунув своє крісло до мене.—Бажаєте взавтра поїхати на полювання, Стюарте?—запитав він.—Я гадаю, коли буде добра година, піти на качок. Різ казав, що їх тепер сила силенна.

— Гаразд,—відповів я.—Я завжди готовий до полювання.

— От і прекрасно,—зауважив радісно Моріц.—На чотири рушниці ми матимемо прекрасну здобич.

Я вже готовий був погодитися з ним, але деякі застереження, що я хотів зробити до своїх слів, перепинив сер Джордж Вен, що швидко перехопив розмову згадкою за качок; він занурився в іншу старовину, і все оповідав різні непристойності. Ми з ввічливості слухали б, аж поки не настав би божий суд, та Моріц запропонував перейти в біліярдну. Там ми знайшли міс Йорк; вона спритно практикувалась у грі, а тітка Мері та леді Барадель дивилися на неї.

— Мені треба на хвилину вийти переговорити з мисливцями,—промовив Моріц.—Сподіваюсь, ви пограєте у чотирьох, поки я повернуся. Я довго не баритимусь, а Вен буде вам записувати.

Ця пропозиція мене трохи здивувала. Я себе уважав за пересічного грача. Три роки останньої практики в Буенос Айресі з деякими, на весь світ знаменитими, жуліками ви-

разно позначались на моїй грі. З другого боку, я зовсім не знав, як грав Норзкот і чи взагалі грав.

Капітан Йорк визволив мене з цього прикрого стану.

— Коли я добре пригадую, Норзкоте,—промовив він,—то ви, здається, майстер цієї справи. Я думаю, що мені краще грати з сестрою.

— Це дуже ввічливо щодо мене,—запротестувала сміючись леді Барадель.

— Не турбуйтеся, леді Барадель,—втрутився Моріц,—ви їх легко переможете. Стюарт ніколи не програє.

Я зрозумів, що Моріц натякає на мою останню при-году з Френсісом і посміхнувся про себе.

— Я колись пробував і грав блискуче,—відповів я.

Моріц вийшов, а ми, розставивши кулі, почали грати. Завдяки дійсно мистецькій стратегії з мого боку, гра йшла прекрасно. Я грав так, щоб тільки вести перед і не викликати підозріння, що можу грати значно краще. Йорк та його сестра—обоє грали добре, а моя партнерша іноді робила просто знамениті вдари.

Отож після одного з таких ударів Йорк зауважив, сміючись :

— Коли б я не знав сера Чарля, я не міг би сказати, що вам дуже везе в коханні.

Якраз, коли він це говорив, я натирав крейдою кий для леді Барадель і на одну мить її рука торкнулась моєї.

— Я не думаю, що мені везе,—відповіла вона з якоюсь дивною посмішкою.

Може бути, що це був збіг, але як би там не було, я відчув якусь зніяковілість. Ця зніяковілість ще збільшилась після того, як леді Барадель, скористувавшись з того, що на нас ніхто не дивиться, кілька раз глянула на мене з такою посмішкою, що лише страшна впертість могла б побачити брак приязни. Скидалося на те, що я вдруге попав у дуже складну ситуацію.

Проте я грав з філософським спокоєм, аж поки не скінчилась гра; в цей момент якраз повернувся Моріц. Потім ми грали на п'ять кийів; протягом цього часу сер Джордж Вен та тітка Мері розважалися в пікет.

Десь опів на одинадцятю, випивши трохи з принесеного на таці питва, тітка Мері ризикнула подати думку, що пора вже, здається, йти спати.

— Мабуть усі на це пристануть,—погодила міс Йорк, чемно стримуючи бажання позіхнути.—Ми залишимо чоловіків, хай собі бавляться в брідж або якимись страшними

непристойностями, що ви їх собі дозволите, коли ми вийдемо.

— Я подаю свій голос за те, щоб піти скромно викурити по сигареті. Я ноги собі відходив, гуляючи сьогодні з леді Барадель.

Тут усі засміялися; в цей момент Моріц виступив уперед до столу, де горіли свічки та стояли принесені напої.

— Надобраніч, — промовила леді Барадель, потискаючи руку Йоркові та серові Джорджеві.—Я думаю, що лише одна я й не почуваю втоми.—Далі вона підійшла до мене.—Надобраніч, містере Норзкоте!—потім тихесенько, ледве спіймало моє вухо, додала „au revoir“.

Це була річ, на яку більшість чоловіків відповіла б з ентузіазмом, але я персонально не відчув жодної радості від цього. Проте відповів, трохи інтимніше потискаючи руку:—Надобраніч, леді Барадель!—В такому стані я ледве чи міг іще щось зробити.

Я власне не брав помітної участі в тій розмові, що далі зайшла на якусь півгодину. Інші співбесідники, коли я добре пригадую, дискутували про перегони, які мали відбутися десь у жовтні. Виключаючи це, я нічого не пам'ятаю; мої думки були заняті спортом на тему зовсім іншого, делікатнішого характеру. Воно може могло б видатися трохи дивним, що я дозволив багато справ, які турбували мене. Але з того часу, як я зустрів Мерчію, мої погляди на певні справи значно змінилися, і, скільки я міг бачити, наслідки обіцяли бути не досить добрі.

Моріц іще раз чи два натякав мені, що час іти спати.

— Я майже готовий уже спати,—відказав я. Бо через Сангета спалося мені останньої ночі дуже погано.

— Я також з вами,—приєднався Йорк. Ми залишили Вена й Форнівалья, нехай собі змагаються удвох.

Взявши свічки та побажавши один одному надобраніч, ми вийшли з біліярдної. Я провів Йорка аж нагору в кімнату; вернувшись у свою, я запер за собою двері.

Була тепла місячна ніч. Одчинивши вікно і схилившись на підвіконня, я просидів якийсь час перед тим, як роздягнутися. Я відчував якийсь неспокій. Приказка про „жінку, яку зневажаєш“... спала мені на думку, коли я пригадав, що почуття леді Барадель могли ймовірно бути легко спровоковані. Я сподівався, що якийсь інстинкт зможе підказати Мерчії, як я ризикнув заради неї.

Нарешті краса саду, прошитого то сріблястим світлом, то тінню, поволі заспокоїла мою увагу. Підкінець я злегка

позіхнув, і намагаючись забути леді Барадель та всі інші неприємності, що оточували мене, закрив вікно і, спустивши фіранку, роздягнувся й пішов спати.

Видимо світло заважало мені заснути, бо звичайно я зараз же засинаю. Отак я лежав деякий час у якомусь напівдрімотливому стані, що вже трохи почав переходити в сон, коли враз почулося легеньке шарудіння, яке примусило мене насторожитися. В одну мить я зіскочив з ліжка.

Двері моєї кімнати тихесенько відчинились і в блідому світлі місяця я побачив леді Барадель. Вона була босоніж, зодягнена в довгий блакитний шовковий халат, а пишне бронзове волосся її було розсипане по плечах Мушу визнати, що виглядала вона на диво гарною.

Зачинивши тихенько двері, вона з радісним блиском в очах попростувала до мене.

— Ох, Стюарте, Стюарте!—прошепотіла вона, простягаючи руки. Гадаю, що ніколи не почував себе глупіше за все моє життя.

Розділ XIV.

Не зважаючи на всі мої зусилля бути приятним, не міг я переконати леді Барадель, що в моїх до неї почуттях не сталося зміни. Люди, як правило, вибирають зовсім інші, зручніші години для візитів, коли не сподіваються на тепліший прийом, як я міг запропонувати.

Я помітив, як підозра і злість вкривали її обличчя і на решті вона відступилася, заломивши руки.

— Навіщо ви обдурюєте мене?—кинула вона сердито.— Тут щось є... Скажіть мені правду, Стюарте, зараз же!

Правда якраз була в тому, що я не хотів її говорити, і я залишився в стані занепокоєного мовчання.

— О, немає потреби, щоб ви мені говорили,—гірко додала вона.—Я знаю вас занадто добре.—Потім вбивча, нестримна злість враз запалала в її очах.—Ви дурень! Чи не думаєте ви, що я з тих жінок, яких можна взяти й кинути, коли захочете? Певно ви думаєте, що мене хоч можна обдурити?

— Ні,—відповів я сумно.—Я цього не думав.—Вона заміялась неприємним, рвучким сміхом і, відкинувши назад свої коси, глянула мені в обличчя, як якась пишна тигриця.

— Я кохаю вас, Стюарте!—твердо промовила вона.—Кохаю, як, думаю, ні одна жінка не кохала чоловіка, але я волю бачити вас мертвим, ніж в обіймах другої жінки.

Далі вона, не сказавши й слова, повернулась і вийшла з кімнати...

Я як стояв, так і залишився на місці, дивлячись на двері. Я відчував, що був подібний до людини, яка несподівано доторкнулася до динамітної бомби. Як би там не було, а погроза, що чулася в останніх словах леді Барадель, могла бути страшнішою за всіх моїх ворогів, якими мене обдарував Норзкот. Я від щирого серця проклинав свого двійника і всі його справи.

Трохи заспокоївшись, я знову повернувся до ліжка. Засинаючи я знайшов, що леді Барадель була ясно не права. Бо пару годин принаймні я мусів хвилюватися в безсонні, перебираючи в умі кожний момент цього нового відкриття, яке загрожувало заплутати ще більше мої шляхи. Дійсно, дякуючи лише моїй надзвичайній фізичній утомі, я закрив очі і впав у бажану дрімоту.

Сон, хоч який він короткий, завжди заспокоював мене і повертав мені мою звичайну веселість. Прокинувся я другого дня, як завжди, о восьмій годині з надзвичайно легким почуттям. За думки, що опанували були мене серед ночі, не було й згадки. Ранкове сонце світило в мою кімнату крізь одчинене вікно, а ввічливий на вигляд льокай готував мені ванну.

— Теплу чи холодну любите ви, сер? — довідувався він.

— Холодну; це здоровіше, я думаю, — відповів я. — На котру годину сніданок?

— На дев'яту годину, сер. Зараз за чверть восьма.

— Гаразд, — обізвався я. Отож це давало мені час зробити як слід мій туалет і піти побачитись з Біллі ще до того, як усі вийдуть до сніданку.

Годинник на каміні показував точно пів на дев'яту, як я вийшов з кімнати.

Тихо й швидко я зійшов униз, бо я не мав жодного бажання зустріти Моріца чи кого іншого, і, перейшовши через сад, я вийшов на шлях. Пташки весело щебетали, а з блакитного неба сонце посилало приємне тепло. Як сказав Уікіс — я відчував добродійну приємність.

Біллі сидів на шляху за першим зворотом і курив люльку. Він весело привітав мене.

— Значить, вас ще не порішили цієї ночі, — промовив він вдоволено.

— О, навпаки, Біллі; крім кохання й ласки я нічого не бачив.

Сівши біля нього, я критично додав:—Ну, знаєте, я не дуже високої думки за ваш тютюн.

— Це найкращий, що можна знайти в Плаці,—відповів Біллі.—Ви вже починаєте пишатися.—Далі похлопавши мене по плечі, він промовив:—Джек, я знайшов своє покликання в житті; я можу дати пару очків уперед Шерлокові Голмсові і покласти його в одну мить.

Біллі не був хвальком і тому я з цікавістю подивився на нього.

— Кажіть далі, Вільяме!—промовив я.

Забиваючи тютюн у люльку великим пальцем, він посміхнувся.—Цієї ночі,—почав він,—я зробив велике викриття. Я подумав собі, що було б не погано пронюхати й видивитись, що тут робиться навколо, щоб потім не каятися, і як найшвидше прийшов сюди. Я постояв деякий час з того боку воріт, вивчаючи місцевість; потім побачивши, що нікого не видно, я переліз через огорожу і пробрався через корчі аж до самого дому. Пробув я там хвилин з десять, ховаючись під корчами, коли враз помітив, що йде не хто інший як ваш старий приятель.

— Хто?—запитав я.

— Та голова, що вшанувала вашого льокая отрутою, всипавши її до пива. Принаймні він був точнісінько такий, як ви мені його змалювали: високий, негарний, кривобедрий і одно плече вище за друге.

— Далі, Біллі, далі,—просив я.—Це вже стає цікавим.

— Гаразд! Він підкрався, як мисливський пес, на дорогу і сів на балюстраді якраз навпроти того місця, де заховався я. Я подумав, що він на когось чекає, і справді не минуло й десяти хвилин, коли вийшов панок у вечірньому вбранні—ваш кузен. Я впізнав його з зовнішнього виду.

— Моріц виходив трошки на свіже повітря після обіду,—вкинув я.—Він говорив, що йому треба перебалакати з мисливцями.

— Ось воно що?—промимрив Біллі.—Ну, так він же його й бачив! Вони стояли, розмовляючи хвилин із двадцять, і все за вас, мій друже...

— Але це цікаво було?—запитав я.

— Те, що я чув, було цікаве, але до мене доходило лише одно з десяти слів; вони здебільшого розмовляли пошепки. Здається мені, вони умовлялись на сьогодні за щось, що тичеться вас і якогось морського берега.

Я кивнув головою.

— Видимо, має щось статися на сьогоднішньому нашому полюванні, або я здорово помиляюсь,—сказав я.

— Щось на це скидається,—похмуро відповів Біллі.—Вони, здається, були надзвичайно задоволені з себе. Та ще я чув за вашу дівчину з пістолем—як її на ім'я... Мерчія?

— Мерчія!..—повторив я.—Що вони за неї говорили?

Біллі ще дужче нахмурився.—Мені подобається дивитися, як зростає ваша зацікавленість, Джеку!—промовив він і стукнув люлькою об лавку, вибиваючи попіл.

— Біллі, ви граєтесь зі смертю,—промовив я.—Кажіть далі.

— Я лише чув її ім'я,—посміхнувся він.—Кривобедрий джентельмен промовив його й потім декілька разів повторив знову. Мені здається, що він був чомусь невдоволений з неї, судячи з того, як він це казав. Ваш кузен у чомусь запевняв його.

Раптом мені спало на думку, що Мерчії загрожує небезпека. Я розумів, що ми мали діло з злочинною бандою, і коли б стало відомо, що вона намовляла мене не їхати до Асштону, їй могла загрозувати така ж небезпека, як і мені.

Біллі видимо читав мої думки.—Я думаю, що вона зараз у безпеці,—промовив він,—з тої причини, що ця банда йде по ваших гарячих слідах. Я ще не оповів вам за найголовніше, Джек! Мені пощастило трохи їх обдурити.

Він відхилився назад і гордо глянув на мене.

— На бога, Біллі!—скрикнув я.—Ви робите чудеса! Як це ви зробили?

— А ось як! Після того, як закінчилась розмова і ваш кузен повернувся додому, я дав другому час повернутися на шлях і потім назирці пішов за ним, давши йому одійти кроків на сто чи що, щоб можна було стежити за ним. Він подався просто до Вудфорду і зайшов до одної коршми—не до Плау, а до другої, що на цьому боці. Я увійшов за ним і побачив, як він наливав чисте бренді. Що він даго, в цьому не може бути жодного сумніву.

— Ви розмовляли з ним?—запитав я.

Біллі хитнув головою.—Я подумав, що найкраще буде покластися на щастя. Хазяїн, що був балакучий як осел, здається знає його; отож виждавши трохи, поки наш хлопча винаїсся геть, я запитав його, хто то такий.—О!—промовив хазяїн,—це ейталієн-джентельмен, містер Баретті. Він недавно найняв Холлі, дачу полковника Патона на кілька місяців. Здається, приїхав учора. Ввічливий і приймний пан.

Він вийшов на шлях, а я, заждавши, поки він сховається за зворотом, встав і пішов назад до хати.

Проходивши через сад, я побачив Моріца і Йорка, що стояли з того боку тераси.

— Галло!—гукнув Йорк;—ви перемогли нас усіх. Я гадав, що я перший зійшов униз.

— Та воно вже занадто гарна погода, щоб лежати в ліжку,—обізвався я.—Я ходив знайомитися з околицями.

Коли Моріц і мав які підозріння, то не виявив їх нічим.

— Я ніколи не припускав, що ви можете бути лінивим,—відповів він.—Ходімо снідати, ось тількищо був гонг.

Ми увійшли до їдальні, де тітка Мері поралася, готуючи до чаю. Ледве ми сіли, коли враз побачили міс Йорк і леді Барадель, що входили разом до їдальні. Коли я не був широко здивований тоді вночі, то тепер я, звичайно, від усього серця здивувався. Жодної зніяковілості в її манері й помітно не було; навпаки, вона себе почувала цілком весело і вільно.

— Мій боже! Які страшенно енергійні тут люди!—промовила вона, з посмішкою оглянувши кімнату.—Навіть містер Норзкот уже внизу, а я думала, що він завжди снідає в ліжку.

Йорк посміхнувся.—Внизу,—повторив він,—та він уже метеликів ходив ловити.

— Ранніх пташок,—відказав я,—це більше мені до смаку.

— Ну, а що ми всі робитимемо сьогодні?—запитала тітка Мері весело.—Я думаю, що ви на полювання поїдете після півдня, Моріце?

Той хитнув головою.—Ми могли б піти на зайців, коли б хто захотів,—відповів він.—Бо на качок краще йти пізніше. Як ви думаєте, Стюарте?

— Як на мене, то до качок ми ще маємо час,—відповів я, не бачивши рації піддавати себе гід зайву небезпеку.

— Пограємо в теніс сьогодні,—зауважила міс Йорк.—Ми ще не пробували майдану. Ви граєте чи ні, містере Норзкоте?

Я ніколи за все своє життя навіть не тримав ракетки в своїх руках, отже мимоволі довелося збрехати.

— Я волю дивитися й підбадьорувати,—відповів я.—В автіцими днями загорівся бензин і моя рука ще й досі дає себе почувати.

Всі висловили мені співчуття, а Моріц навіть запитав, чи зможу я поїхати на полювання.

— О, так!—заспокоїв я його.—З рушницею я ще зможу справитись.

По деяких суперечках погодились, що міс Йорк і Моріц гратимуть проти її брата й Вена. Вен, як виявилось, був нікудишнім партнером, а Йорк, що колись грав на військовій службі, був, видимо, дужчий за всіх. ●

Майданчик до тенісу був рядом з будинком. Отож після сніданку, проглянувши вранішні газети, ми позабирали стільці й поставили їх у холодильник, звідки ми могли б стежити за грою. Я тільки но сів у крісло, коли побачив, що тітка Мері йде до мене.

З того часу, коли я мав невеличку розмову з моєю хазяйкою, її поведження в нашу першу зустріч, її ввічливість, досить поверхова, мали показати мені, що я був не дуже бажаним для неї гостем. Далі проте вона видимо розтанула і оце зараз підійшла до мене з посмішкою на своєму приємному, трохи стурбованому обличчі.

— Мені хочеться трошки поговорити з вами, Стюарте,— промовила вона, коли я подав їй стільця.

— Дуже прошу,— відповів я, дивуючись, про що б вона хотіла розмовляти. Ми не мали нагоди погомоніти з того часу, як я приїхав.

— Мені здається, що ви страшенно змінились за останній час.

Це природньо була фронтальна атака, але я витримав її спокійно.

— Так; я змінився,— погодився я.

— І на краще,— додала вона.— Стюарте, коли ви вперше повернулись з Америки, ви мені сильно не подобались.

Я уклонився.— Ви мали цілковиту рацію.

— Я не знала, яке там було ваше життя,— провадила вона далі,— та й взагалі я далека від того, щоб судити вас, але всі мої почуття, здається, говорили за те, що ви були поганим, зіпсований наскрізь. Мені боязно було за ваш вплив на Моріца.

Вона замовкла. Думка, що хтось може зіпсувати цього молодого чоловіка, могла видатися жартом. Проте проникливість тітки Мері щодо характеру Норзкота мене дуже вразила і я стримав посмішку.

— Моріц буде сам винен,— промовив я просто,— коли попаде через мене в біду.

Вона поклала свою руку мені на плече.— Я вірю вам, Стюарте,— промовила вона.— З того часу, як ви тут, я, здається, цілковито змінила свою думку про вас. Це дивно тому, що, як правило, моє перше вражіння ніколи не міняється.

— Я дуже радий, що справляю таке вражіння. Іще я дуже радий, що Моріц має щось таке, що викликає зацікавленість до нього.

— О!—відповіла вона,—якраз за Моріца я й хотіла поговорити з вами.—Далі, повагавшись якусь мить, вона додала:—Мені страшно за Моріца, що він попав до поганій компанії. Єсть щось таке в нього на думці, щось таке, що страшно змінило його за останні кілька місяців. Може це грошові справи; я знаю, він дуже по великій грав на конях, але мені здається, що є щось, що турбує його.

— Я прекрасно розбираюсь у тому іншому, що турбує його,—подумав я собі.

— Нема нікого, Стюарте, з ким би я могла поговорити, виключаючи вас. Ви наш найближчий родич і знаєте добре життя. Ви знаєте всі спокуси таких молодих людей, як Моріц. Я хотіла б, коли ви згодні, щоб ви допомогли йому. Які б не були його хиби, все ж таки він син нашої дорогої Аліси. Коли тут ходиться лише за гроші, може ми могли б цю справу залагодити проміж себе. Але мені не хочеться розпитувати його самого. Він міг би прийняти це від вас багато легше.

Я відчув якусь жалість до бідної леді. Моріц, видимо, був дуже дорогий їй, і хоч я напевно знав, що молодий бандит плянував забити мене, я не побажав додавати ще одної печальної зморшки на її струженому турботами лиці.

— Даю вам слово,—промовив я просто,—що я зроблю все, що зможу, щоб утримати Моріца від лиха.

Вона посміхнулася приємною, але ледве помітною посмішкою вдячності.

— Дякую вам, Стюарте,—промовила вона.—Я шкодую, що так погано думала за вас.

Потім вона встала з свого місця й, обминувши теніс, де сміялись і здіймали гармідер грачі, попростувала до дверей біліярдної, звідки був вихід у сад.—Я мушу йти доглянути свого дому,—кинула вона,—я ще не розпорядилась за обід. Тимчасом, коли ви поїдете з Моріцом на качок, то не спізнуйтеся. Я повинна запитати Моріца.

Моріц з дуже холодним і гордим виглядом, у білій фланелі, якраз ішов через площадку. Тітка Мері пішла назустріч йому і по короткій розмові повела його до хати.

Міс Йорк зробила мені знак ракеткою.—Ми ждемо на ваші оплески, містер Норзкоте!—промовила вона весело.—Ви не потребуєте плескати нам, коли почуваетесь погано, але ви мусите всіх розвеселяти.

— Аж луна розійдеться по всьому тенісові від них,—відповів я підбадьорливо.

Міс Йорк засміялась.—О, це гаразд!—відповіла вона.—А ось і леді Барадель іде допомагати вам.

Коли б я навіть і хотів утікати, то вже було дуже пізно. Граційно й прекрасно зодягнена леді Барадель ішла через сад просто туди, де я сидів.

— Ви здається не зле себе маєте, як я бачу,—посміхнувшись, промовила вона.

— О, можете покластись на це, Норзкоте,—вкинув Вен з посмішкою блазня.

— Я думаю, що ми всі збожеволіли, гравши в теніс у таку спеку,—промовив Моріц.

— Гаразд! Дозвольте надіятися, що буде якийсь метод у вашому божевіллі,—відповіла леді Барадель.—Як глядачі ми всі можемо бути дуже критичні.

Вона сіла на те крісло, де допіру сиділа тітка Мері, і злегка обмахувалась великим пальмовим листом.

— Стюарте,—звернулась вона до мене, коли всі заняли свої місця на майданчику,—мене цікавить, що ви думаєте про мене.

— Зараз думаю, що ви найкраща жінка в Суфолці.

Вона засміялась, глянувши з-підлоба на мене своїми надиво золотистими очима.

— Мені здається, що я була трохи гістерична вчора вночі,—ніжно сказала вона.—Але знаєте, ви надто жорстока людина, Стюарте. Єсть багато способів подати погану новину. Хто вона?

На мить я завагався.—Хотів би я знати, чи повірите ви мені,—промовив я,—коли б я сказав вам правду?

— Гра—кохання!—почувся тріумфальний вигук міс Йорк, коли Вен спрямував енергійним ударом м'яча в садок біля кухні.

— Гра—кохання!—повторила леді Барадель, вдивляючись на галявку напівпримруженими очима.

— Ах, Стюарте, я повірю вам!

Я нахилився вперед і гостро глянув на неї.—За який-небудь місяць ви подаруєте мені все іменно за цю ніч.

Настала коротка павза. Далі вона промовила стишеним голосом:—За прощання між нами не може бути й мови.

Коли вона говорила, я побачив, як відкрились двері білярдної і тітка Мері, в компанії високого, поважного на вигляд чоловіка в чорному вбранні, вийшла на площадку.

Леді Барадель мило посміхнулась.—Мій чоловік,—промовила вона,—має всі добродетності, навіть пунктуальність.

Розділ XV.

— Я розпорядилась з обідом на півдев'яту,—промовила тітка Мері,—отож коли зможете, не запізнуйтеся. Ми всі до того проголодаємося.

— Ми повернемося ще до того,—відповів Моріц.—Качки вилітають десь опів на сьому, а звідси всього півгодини ходу.

Ми з рушницями стояли біля брички: Моріц, я, Йорк та Вен. Післяполуднева лінь, що залишилась ще з уранішнього чаю, зникла на тенісі, і тепер ми були цілком готові до нашої експедиції на качок. Барадель ухилився від нашої експедиції, волівши залишитися у товаристві своєї жінки.

— На початку ми проїдемося полем,—запропонував Моріц,—бо немає рації їхати на воду раніше шостої, та може підстрелимо кілька фазанів або зайців.

Я, не ждавши цієї інструкції, зайняв місце між Йорком та Веном. Я вважав за дуже ймовірне, що Моріц спробує розіграти нещасливий випадок, але коли навіть і так, то все таки слід було подбати зменшити ризик.

Коли ми від'їхали, пси бігли навколо нас, а два невизначеного виду чоловіки в штанях у смужку замикали похід.

Це навіювало мені трохи веселіші думки, бо обидва вони були без рушниць.

Такий спосіб полювання був безперечно для мене зовсім новий, але зі мною часто траплялося, що моя вечєра залежала від моєї рушниці. Отже було неймовірним, щоб я промахнувся, стріляючи в якогось довірливого англійського птаха.

Дійсно, коли Йорк хвалив мене за мої влучні постріли в пуріпки на швидкому льоті, я почав думати, що може було б розумніше, коли б заховав свої здібності. Бо ж нарешті я зовсім не знав, як стріляв Норзкот.

Близько пів на п'яту ми приїхали на берег довгої затоки. Вона була три чверті завширшки і вода протікала з моря, відмежована смугою, що лежала паралельно до суходолу. Це була дика місцевість, що дуже нагадувала аргентинські береги. Жодний багатий котедж або самітна хатина не звеселяли дикого краєвиду. Лиш один старий човен було видно ген-ген прив'язаний до берега.

— Тепер ми мусимо розійтись,—промовив Моріц, звертаючись до всіх нас.—Тут є чотири чи п'ять затишних кутків, де можна гарно постріляти качок, коли вони повертатимуться; це один із них. Що ви на це скажете, Стюарте? Може ви захочете залишитися тут?

Це запитання було таке щире, що я на мить навіть здивувався: невже він мав на думці убити мене? Але як би там не було, я не мав наміру відмовитись від його пропозиції. Я хотів бачити, що буде далі.

— Гаразд; я звичайно залишусь тут,— промовив я.— Який же буде програм?

Він показав невеличку смугу, порослу очеретом, на пів дороги до затоки.

— Ви мусите переїхати на той бік човном,— промовив він.— О пів на шосту качки, повертаючись, якраз летітимуть над вами і коли ви гарненько заховаєтесь, то принаймні хоч постріляєте добре.

Я на знак згоди кивнув головою.— А де ж будете ви?— запитав я.

Він кивнув головою праворуч.— О, ми ходитимемо вздовж берега. Як ви гадаєте, потрапите ви звідси додому?

— Сподіваюсь, що потраплю,— засміявшись промовив я.— Думка, що я загублюсь у корчах за три милі від Суфолка, видалась мені звичайно дивною.

— Прекрасно,— відповів Моріц.— Може вам спаде на думку самому повернутись додому; це дало б нам змогу не ходити знову сюди за вами. За качок не турбуйтеся. Коли ви залишите їх там у човні, я накажу одному з служників приїхати й привезти їх додому.

— Залиште, хай там плавають біля човна,— вкинув жартом Вен.

Вони пішли залишивши мене самого.

Через декілька хвилин я сів на березі, стежачи, як вони відходили вниз затокою, та роздумуючи, що за приємний сюрприз могли знаменувати Моріцові розпорядження. Я відчував, що то були якісь особливі наміри, але що саме, не міг ніяк додуматися. Наскільки я міг бачити, за виключенням невеличкого острівка, на якого звернув мою увагу Моріц, та довгої смуги суходолу напроти не було нічого, де міг би заховатися навіть кроль. Біллі ніде не було видно. Якщо він заховався донебудь у човні, то це мусіло бути ліворуч, за зворотом затоки, де море вливається в неї.

Одв'язавши човна, я вліз у нього й направився просто на острів. Мені прийшла думка, що коли небезпека заховується там, то я мушу бути там раніше, ніж решта компанії відійшла б настільки, щоб не можна було іще чути їх голоси. Хіба що Вен і Йорк були в змові, але це було мало ймовірним. Я був у безпеці, поки вони були недалеко від мене.

Декілька помахів весел доставили мене до визначеної мені місця. Острів густо заріс очеретом. Він був дуже маленький і я побачив, що я був там абсолютно один. Я витягнув човна на берег і прив'язав до корча; потім востаннє озирнувся кругом і сів на берег, ждучи на качок та дальших подій.

Просидів я так, мабуть, хвилин з десять, коли враз з другого кінця затоки почувся якийсь дивний сумний крик птаха.

Схопивши рушницю, я почав тихенько зводитись на ноги. В цей час мені враз спала щаслива думка. Я присів знову і, скинувши капелюха, надів його на цівку моєї рушниці. Потім тихенько, не кваплячись, підніс її над очеретом.

— Бух!..

Капелюх полетів прострелений наскрізь кулею, а сильний дзвінкий удар по руці довів мені, що це шматок цівки полетів за капелюхом. Я кинув рушницю і, не довго вагаючись, високо підскочив і впав просто в очерет.

Цей трюк надзвичайно популярний між індіанцями Болівії, що таким робом обдурюють своїх ворогів, і коли ті, наївні, підходять близько, вбивають їх ножем, який завжди носять з собою.

Щось подібне заворушилось і в моїй голові, коли я помітив, що одна цівка моєї рушниці залишилась ціла. Я злісно посміхнувся від задоволення. Отак лежавши, захищений у густих порослях очерету, я швидко зарядив її. Потім із спритністю пуми пробив собі дорогу до берега затоки. Розтуливши обережно очерет, я уважно оглянув місцевість.

З відкритого берега ліворуч відпливав невеличкий човен, простуючи до затоки. В нім сиділо двоє людей; навіть на далекому віддаленні я міг побачити, що один із них був без сумніву еїталіянський аристократ, що за ним ганявся вчора ввечері Біллі. У другому, що тримав у руках карабіна, я впізнав свого приятеля, що я його взяв був до себе за льокая в Парк Лайні.

Хоч цей кривобедрий злодюга правив човном одним веслом, він швидко плив через очерет; другий, схилившись униз, мав наготові свою рушницю.

Як друзі Роберта Бруса вони видимо їхали „творити розправу“.

З посмішкою полегшення я припав до землі, виставивши вперед рушницю так, що лише кінчик цівки виглядав із очерету. Милосердя в моєму серці не було, бо я й відчував деяку персональну досаду проти мого нічного відвідувача. Власне це ж Норзкота, а не мене вони справді стріляли, а при-

чини до цього у них могли бути дуже поважні. Проте я мав намір вліпити набої їм обом, тільки вони наблизяться до мене на постріл. А щоб не мати потім жодного амбарасу, я мав, як доказ, що вони перші напали на мене, свого наскрізь простреленого капелюха.

Все ближче й ближче підпливали вони.

Чоловік, що сидів, схилившись, вистромився вперед і гостро оглядав острів. Поклавши другого набоя напоготові, взявши на мушку його спину, я поклав палець на курок. В цей момент човен зупинився.

На якусь секунду в мене промайнула думка, що мене викрито; вичікувати далі було неможливо. Я натиснув собачку, розлягся постріл мавзера і я побачив, як від човна відлетів величезний шмат дерева. З прокляттями великий чоловігя захитався і щосили почав веслувати назад у затоку, а його товариш підняв рушницю в тому напрямкові, звідки почувся постріл.

Можу сказати, що я часу не марнував.

Вибравшись із моєї засідки, я обережно поліз через очерет на другий бік острова, де, як і треба було сподіватися, я побачив свого вірного Вільяма. Він стояв навколішках у своєму човні і уважно націлювався в тих двох розбишак, що втікали човном.

— Стріляй їх, Біллі!—гукнув я.

Але він підвів рушницю і стрелив угору. Потім з переможним виглядом попрямував до острова.

— Хай вони будуть прокляті, Джек,—промовив він, коли човен, перепливши затоку, вперся на берег.—Я думав, що ви вже готовий. Дивіться но на цих душогубців.

Він показав униз затоки, де наші невдалі нападники чухрали від нас з такою прудкістю, ніби гнались на приз. Потім, сівши на землю, він почав нестримано реготати.

— От штука,—промовив він, коли трохи отямився.—Джек, мій друже, ви мали рацію, коли ото йшли на полювання. Треба було мені свиснути. Я можу заприсягнутися, що був би не випустив їх.

— Коли ви не потрапили знищити їх зараз, Біллі,—відповів я,—то я їм це зроблю. Ви врятували мене від страшного гріха пролиття крови.

— Я сам це їм зроблю,—запротестував він.—Оцей даго, що був з рушницею, зіпсував уже свої нерви. Як це все сталося?

Я коротенько розповів йому головніші факти.—Це був певний плян,—закінчив я,—щодо цього, то тепер не може бу-

ти жодного сумніву. Мене знайшли б забитим, коли Гуарец та його хлопці зникли б, а Моріц з чистим аллібі, що забезпечило б його від усяких турбот, міг би собі спокійнісінько заволодіти Норзкотовою спадщиною. Це надто безчесний світ, Вільяме!

— Маєте радію,—промовив Біллі, хитаючи головою,—але на щастя часом усе виходить на добре. Я бачив усю цю справу. Я прив'язав свого човна он там з того боку й вицарапався на гору. Стежив за вами, коли ви переїздили човном на острів, і вже пустився йти до вас, коли цей байстрюк, вонючка, поплив геть. Я думав, що ви загинули, Джеку! Ви так чортівськи добре зробили це, що мені вже не було чого робити.

— Сподіваюсь, ви жаліли мене?—запитав я.

— Жалів?—засміявся Біллі.—Я був до безтяти лютий, скажу я вам. Я був би загриз оцих двох дагівських фулерівських ватажків, що втікли човном.

— Я дуже задоволений, що ви цього не зробили, Біллі,—відказав я.—Я подивлюся, може сам щось зроблю в цьому напрямку.—Глянувши на годинника я додав:—Пів на сьому це якраз година, коли повертаються качки. Я дуже боюся, що ми їх переполохали.

— Я теж так думаю,—відповів Біллі.—Коли б я був качкою, я б звідси вибрався щонайменше на два тижні. Ходімо ліпше зо мною; он тудю перейдемо через луки і просто до Вудфорду та й вип'єм по чарчині. Ви ще встигнете повернутись додому на восьму.

— Гаразд! Коли я навіть трохи спізнюся, то воно нічого; хай містер Моріц похвилюється зайву годину. Він мабуть не бачив своїх хлопців, так що йому буде невеличка приємна несподіванка, коли я з'явлюся здоровий.

Залишивши човна, там де він і був (я не хотів позбавляти людей Моріца від зайвої турботи), ми сіли в Білліного човна і швидко поплили затокою. Наших приятелів ніде й знаку не було, але звуки пострілів на березі говорили нам, що решта моєї компанії видимо жваво полювала на качок.

— Я дивуюся, як може Моріц стріляти влучно,—посміхнувшись промовив я.—Він повинен був би чути нашу невеличку перепалку; я думаю, він певний, що вже все покінчено. Хіба що для випробування нервів?

— Важко, щоб він виграв щонебудь на цьому,—заперечив Біллі.—Я б дорого дав, щоб глянути на його обличчя, коли увійдете ви.

Ми залишили човна коло маленької пристані за ріжком і просто через поле пішли до Вудфорду. Зайшли до „Плау“ і, пробувши там з півгодини, випили по чарці хересу й гіркої, розмовляючи за наступні пляни.

— Нема нічого кращого, як іти просто,— промовив я.— Я одверто скажу їм, повернувшись назад, що хтось пробував мене забити. Я хочу почути Моріцові пояснення з приводу цього.

Біллі похитав головою.— Це правильна гра,— відповів він.— Коли ви підете навпростець, він знатиме, що ви підозрюєте його. Покладайтесь на себе й дивіться, що трапиться.

— Я так і зроблю. Піду навіть на те, що скажу йому, що в мене є свідок— турист, який зупинився в „Плау“, і йому трапилося саме цей момент бути там на полюванні. Може він захоче прийти і провідати вас, Біллі.

— Сподіваюся, що так,— відповів Біллі.— У мене так мало знайомих англійських аристократів! А покищо,— додав він,— я трохи краще розвідаюсь за його справи. Я не знаю, чи від'їдуть ваші приятелі після цієї невеличкої невдачі, але збираюсь повартувати біля Холлі цієї ночі та подивитися, хто туди приїде. Мені не дуже довподоби ці ейталіянські шляхтичі, що шпацерують навколо з своїми карабінами. Їх треба простежити.

— І гарненько провчити,— вставши додав я.— Я мушу йти, а то спізнюся на воскресіння з мертвих.

Біллі провів мене аж до дверей.— Де я зустріну вас завтра?— запитав він.— Чи зможете навідатись сюди?

Я завагався.— Я прийду сюди опівдні,— відповів я.— Скажу їм, що мені треба глянути, як іде ремонт автомобіля.

Відчуваючи приємність несподіванки для Моріца, я швидким кроком помаршував дорогою до Аштону. Проїшовши зо три чверті дороги, я вже збирався був повернутись за ріжок біля того місця, де я був зустрів Біллі сьогодні перед сніданком, коли помітив перед собою невеличкого хлопчика з замурзаним обличчям, що сидів на лавці біля дороги. Коли я наблизився до нього, він скочив з лавочки і, гостро глянувши на мене, виступив на дорогу.

— Даруйте, сер,— промовив він,— ви містер Норзкот?

— Так, мій сину,— відповів я.

Засунувши руку в кишеню, він видобув звідти заялозенного конверта.— Леді просила мене передати вам оце, сер.

Я взяв листа й відкрив його. Вже було смерком і я ледве міг розібрати, що там було.

„Коли ви трохи цїнуєте своє життя, вам негайно треба залишити Асштон. Гуарец та інші чатують на вас, а ваш кузен з ними в змові. Це все з моєї вини, а тому я роблю цю останню спробу попередити вас. Більше я не можу нічого зробити. Коли ви дійсно не винуваті, я прошу бога, щоб вам пощастило урятуватись, поки є ще час. Знищїть цього листа.—М. С“.

— Хто тобі передав цього листа?—запитав я. Він завагався:

— Леді наказала мені не говорити.

Я дістав із кишені п'ять шілінгів.

— Глянь но, сину,—промовив я:—я дам тобі це, коли мені скажеш.

Він рішуче хитнув головою.—Я обіцяв леді, сеньйоре!

Я сховав гроші, відчувши сором.—Томі,—промовив я,—ти гарний хлопчина. Як ти дізнався, що я містер Норзкот?

— Леді описала мені вас. Вона сказала, що ви високий з смуглявим обличчям.

— Так вона сказала?—засміявшись сказав я. Потім помовчавши запитав:—А від мене ти передав би їй листа? Леді тобі не заборонила зробити це?

Він кивнув головою.

— Дуже добре! Коли ти це зробиш, я дам тобі десять шілінгів.

Величезна сума прекрасно вплинула на нього.

— Пів кїда?¹⁾—прошепотїв він.

— Це все одно, Томі,—промовив я, даючи йому монету.—Ось на!

Він міцно затиснув монету в своїй маленькій лапці, і поки він отямився від подиву, я вирвав аркушик із своєї записної книжки і написав відповідь.

„Чи можете ви зустріти мене завтра о третій годині в „Плау“ в Вудфордї, або залишити там мені записку, зазначивши, де я можу побачити вас? Стюарт Норзкот“.

Склавши записку вчетверо, я передав її хлопцеві.—Ось маеш!—промовив я.—Передай це мені як можеш швидше.

Несподіване щастя ніби паралїзувало йому мову; кивнувши на подяку мені головою, він дряпнув дорогою, оскільки могли тільки витримати його ноги.

Я дивився йому вслід, аж поки він не зник з моїх очей, а потім підніс до губ Мерчине мелодраматичне послання і

1) Пів фунта стерлінгів.

поцілував його. Коли воно трохи й спізнилося, воно не стало від цього менше бажаним; як турбота за мене, воно було дуже мені приємне. Серце мені билосся радісною перемогою. Певність, що вона пробує врятувати мене, була достатнім доказом, що вона повірила мені на слово, проти всіх доказів проти мене.

Якби ж мені пощастило побачити її завтра, я б міг довести їй, щоб вона не сумнівалася в моїх почуттях. Я б розплував усю цю довгу пекельну таємницю. Але моя присяга Норзкотові тяжіла на мені і переважала моє бажання. Навіть через кохання я не міг примусити себе зрадити його секрети, поки не минули три тижні.

Порвавши її листа на дрібні шматочки, я пустив їх на вітер і продовжував свою путь, звернувши до бокової фіртки. Почало уже смеркатися, і коли б хтонебудь і міг за мною стежити, то я дуже сумніваюсь, щоб він міг мене побачити, коли я йшов через сад.

На терасі нікого не було. Французьке вікно, що виходило з кімнати до куріння, було відчинене і світло великими золотими пасмами падало з нього. Я обережно, щоб не вийти з темряви, підійшов до вікна.

Тут я почув Моріців голос.—Це щось надзвичайне,—говорив він.—Як каже Джордж, човник був прив'язаний на острові, а його ніде й знаку не було.

Я тихо посміхнувся.

— Я думаю, щоб він, борони боже, не впав у затоку,—почувся схвильований голос Йорків.—Ми б краще ще походили та пошукали гарненько до того, як мали б прийти розповісти це жінкам.

— Це було б найкраще,—відповів Моріц.—Я дійсно страшенно за нього турбуюсь.

Вмить я опинився на порозі.—На цей випадок, Моріце,—проказав я,—дозвольте мені полегшити ваші страждання.

Розділ XVI.

Не думаю, щоб я колинебудь міг забути Моріцове обличчя в ту мить. Вилиці йому зробилися сірими, як попіл, і він скільки секунд придивлявся мені з невимовним жахом. Коли б я навіть мав деякі сумніви щодо його провини, то цей драматичний момент, звичайно, розвіяв би їх.

Нарешті з великим зусиллям він отямився настільки, що якось терпко посміхнувся.

— На бога, Стюарте! Як ви налякали нас!—промовив він.—Ми вже були перелякалися, що ви впали в затоку.

— Ні,—люб'язно відповів я,—туди попав лише мій капелюх.—І, знявши капелюха, я підніс його на світло, так щоб можна було бачити дірку, де влучила куля.

— Що це означає?—скрикнув Йорк. Він узяв капелюха й почав уважно його оглядати. Сер Джордж також придивлявся через його плече.

— Це означає,—відповів я,—що я втратив щонайменше двадцять п'ять шілінгів. Це один із моїх найкращих капелюхів.—Потім, ніжно поглядаючи на Моріца, я надхнено почав оповідати свої пригоди.

Коли я закінчив, настала коротка мовчанка, яку порушив сер Джордж, що з своєю звичайною ввічливістю вислухав цю дивну пригоду.

— А-а-але ж це вбивство!—промимрив він,—зухвале вбивство!

— Я б швидше назвав це псуванням капелюха,—відповів я спокійно.—Але заміри, здається, були дуже недвозначні.

Моріц, обличчя якого вже набрало свого звичайного кольору, з прокляттям промовив:

— Це мабуть ці пекельні мисливці. Вони й раніше турбували мене, але щоб дійшло до цього?!

— Чому ви так гадаєте?—запитав Йорк, дивлячись через дірку капелюха.

— Чому? Тому, що їх тут до біса вештається по болоті, полюючи на качок. Мене попереджали, коли я взяв цей маєток. Вони думають, що тільки вони можуть вештатись та стріляти качок, і ніхто більше. Я чув багато всяких історій за їх вчинки, але у мене й думки не могло бути, що вони зайдуть так далеко, як ось зараз.—Він обернувся до мене:—Мій дорогий друже, я просто висловити не можу вам, як це мене вразило!—додав він.

Я думаю, що я міг би йому сказати, що саме його вразило, але я стримав себе і зробив заспокійливий знак рукою.

— Не сумуйте, Моріце; це такий незначний випадок, що траплятиметься ще не раз.

— Ви на диво байдуже ставитесь до цього, Норзкоте,—зауважив сер Джордж.—Коли б це сталося зі мною, я, чорт його бери, все село заарештував би.

— Я зараз же передам цю справу до поліції,—промовив Моріц;—чи не могли б ви впізнати тих двох чоловіків?

Я хотів відповісти „так“, щоб мати приємність подивитись на його обличчя, але подумав, що це могло б бути трохи завчасно відповісти йому так до другої візити до поліції.

— Заприсягнутися не можу,—відказав я,—але насмілюсь іще сказати, що приємний чужинець із „Плау“ міг би. Він краще розгледів ніж я.

Це, не викриваючи Біллі, могло б, так я собі гадав, принаймні зробити неприємність Моріцові на якусь чверть години.

— Це ж нечесно,—прорвався Вен.—Це нечесно. Всі ці паскудні начальники сидять і нічого не роблять. Коли б це на мене, я б перестріляв їх.

Це було трошки засміливо, як на сера Джорджа, але в цьому випадкові сентимент уколов мене, як занадто вже го- лосний.

— Може б ми вже перестали говорити надалі за цю справу? Я не хотів би турбувати всіх у домі через якогось капелюха.

На Моріцовому виді з'явилась ознака ніби якогось полегшення.—Маєте радію, Норзкоте,—промовив він.—Це могло б лише зденервувати жінок. Найперше треба поїхати до Вудфорду завтра вранці і побачитись з інспектором. Я в землю зажену їх, можете бути певні цього.

На цьому ми заспокоїлись і пішли передягатися до обіду.

Обід, а також і решта вечора пройшли досить весело. Леді Барадель та міс Йорк, здається, були в прекрасному настрої, бо немилосердно глузували з нашого дуже вдалого й пожиточного полювання на качок (півтори штуки), що ми спромоглися принести з нашої експедиції. Я не міг уявити собі, що вони сказали б, коли б знали за ті великі спортивні можливості Суфолкської небезпеки, яких довелося зазнати мені.

Спати пішов я рано і для різноманітності проспав цю ніч цілком спокійно. Я став таким байдужим до прекрасних жінок, що на деякий час я відчував повну неуважність. Проте, коли я вночі був лінивий, то на другий день обіцяв бути досить жвавим. Отож, розваживши себе такими думками, я спокійнісінько заснув.

Гадку про те, що нам треба їхати до поліції, мені подав дуже тонко Моріц на другий день за сніданком.

— Я боюся, що нам, Стюарте, доведеться в деяких справах поїхати до Вудфорду,—натякнув він.

Дами, звичайно, всі враз запротестували.

— О! але ж ми обіцяли дати реванш у теніс!—заявила міс Йорк.

— Я не сподівалася, що ви можете мати якісь справи у

Вудфордї,—зауважила ледї Барадель.—Я думаю, що ви хочете провести цей час за політичними розмовами на розї вулицї.

— О, це лише невеличка справа,—обізвався Морїц.—Це нас не затримає довго. Ми поїдемо бричкою і на одинадцятьо годину повернемося.

— Гаразд, коли треба, то їдьте,—промовила тітка Мерї.— Скажете Куперовї, щоб прислав мармелад. Ви нагадайте, Стюарте, бо Морїц дуже забудькуватий.

Я дав слово, що мармелад буде неодмінно доставлений. Отож, мавши оцих два завдання, ми сіли після сніданку на бричку й поїхали. Морїц, що правив кіньми, здавався трохи пригніченим.

— Я думаю, що поліція матиме змогу знайти цих розбишак, не робивши гармідєру з цієї справи,—промовив він, злісно підганяючи коня.—Зовсім не бажано, щоб газети підхопили цю справу.

Я бачив, що немає потреби турбувати його більше.

— Мусимо надїятися на краще,—привітно відповів я. Я не боюся турбот, аби лише я міг допомогти вам позбутися таких сусідів, як ці.

Я не мав сумніву, що він був дуже вдячний за ці милї сентименти, але не промовив ні слова. Їхали ми мовчки і, проїхавши околицї Вудфорду, попростували до поліційної станції, де чемний джентельмен в смужкових штанях, з кінською головою прогулювався край дороги. За кілька кроків стоїв з пригніченим виглядом констебль, що привітався, коли впізнав Морїца.

— Інспектор є? — запитав Морїц.

Констебль відповів:—Так, сер, тількищо прийшов, хвилинку тому. Ви бажаєте його бачити, сер?

Морїц кивнув головою. Прив'язавши коня, ми в супроводї „Роберта“ пішли в контору.

Інспектор, дуже солідного виду людина, сидів за столом і уважно щось писав. Коли ми увійшли, він відклав ручку і зідхнувши витер свої пальці об штани.

— Добридень, містере Фурнівалю!—привітався він.—Чим я можу вам прислужитись сьогодні?—а потім, побачивши мене, додав:—Добридень, сер!

— Добридень, інспекторе!—відповів Морїц.—Ми прийшли до вас у дуже серйозній справі.

Інспектор вирішив, що я можу його уявити собі лише в офіційальному вигляді. Поклавши руки на колїна, він вигнув закаблуки, нахилився вперед і грізно вставився на нас.

— У чому справа, сер?—запитав він.

В коротких і з вигляду сердитих фразах Моріц оповів йому пригоду вчорашнього дня, обертаючись то до нього, то до мене для підтвердження свого оповідання.

— Мисливість та грабунки,—закінчив він,—я ще міг би обійти; але коли це переходить до зухвалого кровопролиття й обдуманого вбивства одного з моїх гостей, то я гадаю, тут уже поліція не може бути байдужою.

Більше здивовану людину, ніж цей бідний поліційний інспектор, я рідко бачив. Він слухав усю історію з таким здивуванням, яке межувало з патетичністю, і коли Моріц закінчив, він дістав свою хусточку й витер спітливе чоло. Він промовив:

— Хай бог милує, містере Фурнівалю! Хто б це міг подумати?

Далі його професійні почуття переважили. Взявши свою велику книжку до записування, він спитав: „О котрій годині це сталося?“

— Це сталося,—відповів я,—десь так о три чверті на шосту.

— А,—промовив він, занотовуючи цей факт,—а могли б ви, сер, впізнати їх?

Я захитав головою.—Непевний того. Це було досить далеко і я точно не уявляю їх. Ви краще запитайте джентельмена з „Плау“, що прийшов мені на допомогу. Він мабуть краще запримітив їх.

— А,—промовив інспектор,—на ім'я він буде...

— Ломан,—відповів я,—чи щось подібне.

Записавши все це, інспектор так закритив книжку, що аж вітер подув.

— Я візьмуся за цю справу зараз же, пане,—промовив він.—Я не можу робити вам жодних обіцянок, але гадаю, що завтра ми вже знатимемо щонебудь за це. Їх тут до біса. Я їм покажу, як і кого стріляти—не буду я інспектор!

Ця його невеличка заява стосувалася мене.

— Дякую,—відповів я.—Я вірю, що це діло попало до певних рук. Тепер мені треба піти до „Плау“, сказати містерові Ломанові, чи як там його на ім'я, що ви хотіли б бачити його.

Ми вийшли. Джентельмен у смужкових штанях ніжно гладив коня, критично поглядаючи на констебля.

— Чи не поїхали б ви зо мною?—запитав я Моріца.—Я б з приємністю познайомив вас з моїм рятівником. Він, здається, досить порядна людина.

Моріц похмуро кивнув головою.—Я мушу їхати назад грати в теніс. Запросіть вашого приятеля назавтра до Асштону, може він цікавий подивитись крікет.

Припустивши, що він вірив у те, що Біллі унеможливив його наміри щодо мого вбивства, ці запросини видалися мені дійсно дивними.

— Добре,—відповів я лагідно.—До речі, я якраз подивлюся, як там діло з автом, так що ви не ждїть швидко на мене. Хїба перед дообїднім чаєм або навіть аж на обїд.

Моріц кивнув головою.—Куберти запрошували сьогодні до себе і я думаю, що тїтка Мерї хотїла б, щоб хтось із нас туди поїхав. Але коли ви занятї, то, видимо, ми обидва не зможемо.—Це останнє зауваження він зробив з приємно підкресленим поглядом, який говорив менї, що він має на думцї ледї Барадель.

— Дякую,—відповів я спокїйно.—Ви ідеальний господар. І, залишивши його обмірковувати цей комплімент, я перейшов через вулицю в напрямку до „Плау“.

Знайшов я Біллі самого в барї, де він переглядав ранїшню газету і потроху випивав пива з величезної кварти.

— Сподїваюсь, я не перешкодив вам снїдати, Біллі,—промовив я.

Він схопився з мїсця і, засмїявшись, кинув газету на стїлець.

— Я так і сподївався, що ви прийдете зранку,—відповів він.

— Отже виходить, що ви сподївалися на бїльше, нїж я. Звїдки ця певнїсть?

Він підїшов до прилавка, взяв звїдти листа, що лежав там посеред пляшок, і подав його менї.

— Ось вам любовний лист, мїй друже,—сказав він.—Я сказав служницї, що ви зайдете по нього сьогодні зранку.

Я взяв листа і відкрив його; пригадавши своє послання до Мерчїї, я затремтів від задоволення.

— Коли його принесено, Біллі?

— Принїс його якийсь хлопчина вчора пізно ввечерї десь близько дев'ятої години. Якраз трапилося так, що я був тут; отож і сказав йому, що ви зупинились в Асштонї, але без сумнїву завїтаєте сюди після снїданку. Не поганї новини, га? Що таке? Ледї з рушницею?

Дїставши листа з конверту, я прочитав:

„Можу бути біля старого млина, що за Бармгамським мостом, о четвєртїй годїні“.

Підпису не було, але я його не потребував.

— З якого часу ви провадите детективну роботу, Біллі?— запитав я.—Ваша сила і нюх просто знамениті.

Він засміявся і повернувся назад до столика біля одчиненого вікна.

— Ходімо краще в сад,—промовив він.—Я маю про дещо поговорити з вами, а служниця може повернутися кожної хвилини.

Ми вийшли на стежку, що вела до садка за хатою, і сіли в холодочку під величезним дубом на старенькій лавці.

— Справи воруються,—промовив я, витягаючи з кишені люльку, і почав набивати її тютюном.—Моріц і я допіру відвідали місцевого поліційного інспектора. Замах на вбивство містера Стюарта тепер проблема дня поліції.

Біллі свиснув.—Це гаразд!—гукнув він.

— Дав йому Моріц якісь вказівки?

— Ні,—відповів я.—Вони сподіваються, що ви їх дасте. Я розповів їм, як приемний турист, що мешкає в „Плау“, нагодився і врятував мене. Ви справжній герой, Біллі. Поліційний інспектор хоче бачити вас якомога швидше, а Моріц наказав мені запросити вас на завтра до Асштону подивитися на крікетний матч.

Біллі плеснув себе по коліні.—Оце приємна подорож!— захоплено гукнув він.—Але ж не думайте, що лише ви один робите історію. Я вам викладу один невеличкий розділ, від якого всі ваші новини підуть на марне.

Помовчавши, він показав на листа, що я його тримав у руці.—А знаєте, де мешкає ваша прекрасна вбійниця?

Я хитнув головою.

— Міс Мерчія Соляно!—вів Біллі далі, одкинувшись на спинку лавочки і склавши навхрест руки на грудях.—Оце зараз вона має честь гостювати у містера Баретті.

Я аж підскочив на лавці.—Що ви, Біллі! Та невже ж це правда?

Він кивнув головою.—Навіть більше,—додав він.—Я бачив її. Вчора вночі, коли принесено цього листа, я вийшов прогулятися й дійшов аж до Холлі. Перш за все я гарненько оглянув місцевість з дороги. Всі занавіски були спущені і віконниці спереду позачинювано. Отож мені довелося зробити величезне коло і підійти ззаду через город. Там було відчинене вікно на другому поверсі. В кімнаті було світло. Тоді, не довго думавши, я виліз на дерево, що було близько до хати, і зазирнув у середину.

— І дійсно ви бачили Мерчію?—нетерпеливився я.

— Я побачив усю їхню банду,—відповів Біллі.— Був там і той джентельмен, що прострелив вашого капелюха, і нечепурна на вигляд жінка. І останній, але не маленький, ваш особистий сердечний клопіт. Я думаю, що це була вона, гарненька дівчина з переляканими очима.

Я жалібно глянув на нього.—Ви завжди з своїми дотепами, Біллі,—промовив я,—але ж ви нічого не сказали мені за ту гарненьку жінку. Що вони робили їй?

— Здається лаяли її, оскільки я міг розібрати,—з посмішкою відказав він.—Я, звичайно, нічого не міг чути, бо був дуже далеко, але я бачив їх рухи, їх голови і стискання плечей, і найбільшого того величезного даго. Мені було видно, коли вони, здається, пробували переконати її, щоб вона встромила вам ножа. Я так думаю.

— Мене це й не дивує. Але я сьогодні попівдні знатиму все. Я маю побачитись з нею о четвертій годині.

Біллі нахмурився.—Чи не видається вам, що ви без усякої потреби стромляєте свою голову в зашморг?—запитав Біллі.—Вона живе з ним в одному домі, і після цього ви ще можете довіряти їй?

— От тому то я й хочу довідатися якнайбільше,—відповів я. Потім, поклавши руку йому на плече, я додав веселіше:—Мені конче треба побачити її, Біллі. Я не можу довше без неї бути.

Він щось промурмотів.—Гаразд, нема чого розмовляти про це, раз ви собі забрали її до голови. І все таки, я думаю, що ви віслюк, мій друже. Що ви маєте на думці?

— Я думаю ще трохи побути тут, оглянути авто, дещо закупити, поки ви підете з докладом до поліції. Потім ми можемо закусити і я піду на побачення до Мерчії.

— Де ж це місце побачення?—запитав Біллі.

Я подав йому листа.

Прочитавши його, він знову нахмурився і повернув його мені назад.—Ви звичайно краще знаєтесь на своїх справах, але коли ви хочете послухати моєї ради, то візьміть з собою якусь зброю до кишені. А де цей знаменитий млин?

— Я не знаю. Поки ви справитесь там з інспектором, я в когось розпитаю.

— Що ж я маю йому казати?

— О, ви можете сказати йому, що полювали на качок і зустріли двох джентельменів, що стріляли в мого капелюха. Коли він запитає, чи могли б ви впізнати їх, вам краще було б сказати, що вони були трохи жулікуваті з виду і

трохи подібні до поліційних констеблів. Нам не бажано поки щоб поліція навідувалась до Холлі.

Біллі засміявся.—Гаразд!—промовив він, вставши.

— Я розмовлятиму з ними покищо в рукавичках. А тепер треба йти. Дивіться, щоб з вами чого не сталося, поки мене не буде.

Ми разом вийшли з готелю. Біллі пішов до поліційної станції, а я, перейшовши вулицю, пішов купувати мармеладу для тітки Мері. Маючи інструкції закупити різні речі до Асштону, я пішов вештатися та оглядати старе місто. Отак добрів я аж до ресторану під назвою „Болл“, другий головний готель у Вудфордї. Мені спало на думку, чи не міг би я тут розвідатися, де саме є Бармгамський міст.

Цю довідку дав мені голений джентельмен в спортивному вбранні, що якраз випивав там ранішню порцію гіркої.

— Бармгамський міст?—відповів він.—Та це миль зо дві звідси по дорозі ліворуч. Тут помилитися не можна, тому що старий зруйнований млин стоїть рядом з ним на полі.

Я подякував йому і ми з чверть години весело розмовляли з ним. В цій розмові виявилось, що на ім'я його Комінг; що мешкає він у сусідах, шириї яхтмен і з професії відомий письменник кривавих пригодницьких романів для популярних щотижневих газет. Я лише шкодував, що обставини перешкоджали бути мені таким відвертим, як він. Бо коли б не моя обіцянка Норзкотові, я міг би дати тему, що могла би зробити його моїм приятелем на все життя.

Повернувшись до „Плау“, я попрохав ключа від гаражу і уважно оглянув автомобіля. Мої знання моторів дуже обмежені, але як він гарно працює, то мені здавалося, що нічого з ним статися не може. Вдовольнившись з такого висновку, я почав наливати бензину та наповувати олії до підмазки. Словом я цілком був зайнятий цією операцією, коли з'явився Біллі.

— Мені сказали, що ви вже вийшли,—промовив він.—Нічого не сталося з автом?

— Ні,—відповів я,—все гаразд. Я лише хочу приготувати його, бо попідні я думаю поїхати ним. Ну, тепер кажіть, що там у інспектора.

Біллі хитро посміхнувся.—Ми стали великими друзями,—промовив він.—Я йду по обіді з ним допомагати ловити злочинців. Він каже, що ця справа досить небезпечна.

— До того аж надто пекуча,—додав я,—коли ви так надовго прилипли до неї. Я боюся, Біллі, що ви вже напоїли того бідолаха в цурки.

— Йому цього вже не потрібно було,—проскрипів Біллі, взявши мене попід руку.—Хоч я б іще випив! Ходімо до залі та черікнем. Полювання наше почнеться рівно о пів на третю.

Ми ввійшли в довгасту залю, куди літній служник приніс нам прекрасний сніданок з холодної куріпки та Стильтонського сиру, до якого ми додали скілька пляшок Пильзенського пива.

— Крім полювання на вбійників, я ще маю роботу на сьогодні,—говорив Біллі.—Коли я повернуся назад, я знову навідаюся до Холлі. Там я нагледів водосплинну трубу якраз під вікном; вона витримає мою вагу.

— Дивіться, Біллі,—запротестував я,—це моя справа і ви не беріть на себе найнебезпечнішої її частини.

— Це як на чий погляд,—засміявся він.—Як би там не стояло, я цілком задоволений. Ви лише спіймайте Мерчію Соляно, а я візьму Хампти-Дампти і решту, які найбільше приємні!

Він підвівся і глянув на годинника.—Я мушу йти,—додав він.—Я пообіцяв Шерлокові зайти по нього в чверть на третю, а закон не повинен ждати. Я розповім вам усе завтра. О котрій годині починається крікетний матч?

— А хобора їх знає!—відповів я.—Мабуть об одинадцятій.

— Гарзд! Завтра я буду на цей час там. Так що, мій друже, не забувайте покищо, що всі жінки родяться брехухами.

— Виключивши Мерчію,—поправив я.

Розділ XVII.

Я зупинив автомобіля по цей бік Бармгамського мосту, звернувши на густу траву, що росла край дороги. Мерчія вибрала прекрасне затишне місце для нашого побачення. Ген, праворуч на вершечку невеличкого горбка, стояв старий, майже зруйнований млин. Нічого, виключаючи ці руїни, не порушувало монотонности картини Суфолкського краєвиду.

Відчинивши браму, я попростував стежкою, що, видимо, за давніх часів протоптав її мельник. Мені спало на думку, що коли б Мерчія мене підманювала, я дійсно був би за прекрасну ціль майже за милю, але я цього не припускав. Це була лише уява, витвір крови, що так весело танцювала в моїх жилах.

Як би там не було, я сміливо пішов на гору, оглядаючись навколо, чи не стежить хто за мною. Оглянувшись вдруге, я побачив Мерчію. Вона стояла на порозі млина, бліда й прекрасна, як ніколи. Серце мені забилося від якоїсь шаленої радості. З великими труднощами я переміг себе, щоб не вхопити її в обійми і не поцілувати.

— О, яке щастя, що знов бачу вас!—промовив я, простягаючи їй руку.

Вона швидко перелякано відступила назад.

— Чи за вами ніхто не стежив?—прошепотіла вона.

— Ні, я приїхав в автомобілі. Він там унизу під горою.

Вона аж легше зідхнула.—Мені так страшно було. Я думала, що вони підозрюють. Це божевілля, оце наше побачення тут.

— Тоді я проситиму бога, щоб ніколи не видужати від цього божевілля,—промовив я з безпечною посмішкою.— О, Мерчіє! Моя солодка, біла, прекрасна Мерчіє! Невже ви думаете, що життя варте б було чогось для мене, коли б я не міг бачити вас? За зустріч з вами я охоче дав би відтяти собі обидві руки.

Пристрасть, що почувалась у моєму голосі, викликала краску на її щічках. Вона, притулившись до стіни млина, благогально прошепотіла:

— Не треба!.. Не треба!..

Я ніжно глянув на неї і похитав головою.—Все, що хочете, Мерчіє!—промовив я:—але як не можна сказати сонцю, щоб воно не світило, так не можна говорити мені, щоб я не кохав вас.

Я підійшов ближче і взяв її за руку, але вона злегка звільнила її.

— Ви не повинні тут так говорити зі мною,—майже скрикнула вона.—Чи ж не досить того, що я пробую врятувати вас?! Невже вам цілком не шкода мене? О, їдьте, втікайте, поки ще є час. Ідіть з мого життя і дайте мені забути вас!

— Ніколи!—твердо відповів я.—Я кохаю вас від щирого серця, Мерчіє, і всім убійникам Південної Америки не пощастить розлучити нас.

Вона глянула на мене переляканими очима.

— Чи свідомі ви того, що ви кажете? Чи припускаєте ви за можливе, щоб дочка Мануеля Соляно могла бути близькою до вас?

— Ні,—рішуче відповів я.—Я цього не розумію. Я вже заприсягнувся вам, що мої руки не винні в смерті вашого батька, і ви повірили мені. Я знаю, що ви мені вірите.

Вона піднесла очі свої на мене.—Так!—промовила вона спокійніше:—я вам вірю. Чи була б я тут, коли б не вірила? Я вірю вам всупереч поглядам, проти доказів усієї Сан Лукка, проти свого власного розуму. Отут то й воно, чому я пробувала врятувати вас від тих.

Мене аж тремтіння пройняло від цих слів.

— Мерчіє!—прошепотів я.—Мерчіє!

Вона знов закрилась руками і це вгамувало мої почуття.
— Але, коли ви не вбили мого батька, то принаймні знаєте, хто це зробив. То ж скажіть мені правду, скажіть правду!

Вона з таким благанням вимовила це, що я трохи не зрадив свого рішення. Але ж я дав слово Норзкотові, і мене коштувало великих зусиль дотриматися його.

— Я не знаю нічого певного,—відповів я.—Коли інші вірять, що я винен—вони помиляються. А втім, залишімо їм самим, хай вони й мстяться. Вони, здається, цілком на це згодні.

Вона вся затремтіла.—Тепер це вже дуже пізно. Тепер лише один порятунок від ліги—смерть. Коли вони прийшли і сказали мені, що ви живий ще, я пішла з ними, не вагавшись. Я думала, що нарешті я зможу помститися за свого батька. Потім та ніч у Парк Лайні показала мені вперше, що я помилилась. Я зрадила їх, я їм брехала. Але може вони не вірять уже моїм словам, напевне вже не вірять. Я думаю, навіть, що вони підозрюють мене.

Її напівплутана мова нарешті трохи з'ясувала мені істину.

— Мерчіє!—запитав я.—Як ви думаєте, хто я?

Вона глянула на мене якимось розгубливо.

— Ви—Ігнац Прадо!—поволі показала вона.

— Як перед богом заприсягаюсь вам, що ні!—відповів я.

На мить стала мертва тиша. Потім з різким, рішучим рухом вона поклала свою руку на мою.

— Хто ж ви?—прошепотіла вона злякано.—Говоріть, кажіть швидше. Я почуваю, що я.. я божеволю.

Я вхопив її руки й притис до себе.—Мерчіє! Мое серденько,—промовив я, стискаючи її в обіймах і зазираючи в її милі, злякані очі.—Ви мусите звіритися мені, як я звірів вам своє кохання. Ми заплутались—я й ви—в якомусь чортівському павутинні і сам бог не знає, чим усе це може закінчитись. Слухайте! Я присягаюсь своїм коханням, що я не Ігнац Прадо, та що я нічогісінько не знаю за смерть вашого батька. Більш сказати вам зараз я не можу, але ви мусите

повірити мені, Мерчіє! Ви повинні мені вірити!—додав я майже люто, коли вона спробувала визволитись із моїх обіймів і бліда, як статуя, знову притулилась до стіни.

— Я відчуваю, що ви сказали правду,—проказала вона,—але, ой! у якій ви жахливій небезпеці. Гуарец та інші заб'ють вас певно так само, як певне те, що світить сонце. Вам залишається лише втекти, і то зараз же зникнути. Вони ж усе таки певні, що ви Ігнац Прадо, а ваш кузен Моріц Фурніваль—це він та людина, що зрадила вас,—він перший подав відомості до ліги, що ви тут, у Лондоні.

— Так!—промовив я похмуро.—Я майже був певний, що містерові Моріцові зобов'язаний цією приємністю.

— І ви виїдете, виїдете негайно ж?

— Я виїду, Мерчіє,—відповів я,—так же негайно, як і ви. Коли ви уявляєте, що я міг би від'їхати один і залишити вас саму з цією веселою бандою горлорізів, то ви робите велику помилку.

— Але ви мусите!—майже скрикнула вона благально.—Мені нема небезпеки. Справді мені не загрожує небезпека.

— Я не можу вірити вам,—провадив я своє.—Чи знає сер Генрі Трегток, де ви є?

Вона зніяковіла.—Він... він думає, що я у друзів. Я повернуся через день, два. Я приїхала лише, щоб попередити вас.

— Ви цим нічого не досягли,—відповів я.—Коли б я поїхав, ви поїдете зі мною? Я лише заскочив би до Вудфорду, а потім одвіз би вас просто до Лондону.

Вона розпачливо глянула на мене.—Яка з цього користь?—скрикнула вона.—Вони можуть забити нас обох!

— Ледве чи так! Вони зараз зайняті тим, щоб забити мене.

Вона хитнула головою.—Ліга не дарує ніколи! Вона лише чекає слушного випадку. За якийсь тиждень ви будете мертвий і ваш товариш також. О! Ви не знаєте, в якій ви небезпеці. Слухайте! Було ще четверо, крім Прадо й Лопеца, яких засудила Ліга, і кожного з них уже забито. А ви знаєте, що сталося з Лопецом?

— Ні!—відповів я.—Я загалом нічого не знаю про ці пекельні справи, виключаючи те, що вони тричі нападали на мене, та що хтось із них зробив замах на нещасного Мілфорда. А тепер почну змагатися з ними хоч би на те, щоб помститися за нього.

— Мілфорд?—перепитала вона, глянувши на мене з жахом,—це той чоловік, що вони хотіли отруїти його?

— Авжеж,—відповів я.—Він зник два дні тому й тепер хіба небо знає, що з ним.

Вона глибоко зідхнула.—А!—прошепотіла вона,—тому то мабуть зник і Да-Коста. Він залишився стежити за помешканням і повинен був писати щоденно Гуарецові. Ви нічого про це більше не чули?

Я від здивування скрикнув:—До біса, може й Мілфорд...

Але враз звуки кроків знядвору перепинили мене. Інстинктивно я вхопився за кишеню; деяку мить ми стояли в абсолютній тиші. Далі почулися кроки; чоловічий голос і не дуже голосний жіночий сміх. Я зараз же впізнав цей сміх і нова думка спала мені в голову.

— Ходім, Мерчіє!—прошепотів я швидко.—Це двоє з наших аштонських гостей. Нам треба якось виплутатись. Пояснення дозвольте давати мені.

Вона нічого не відповіла і ми переступили через поріг на сонце.

Кроків за десять від нас Йорк і леді Барадель ішли на гору, простуючи до нас. Побачивши нас, вони зупинились і ми всі якусь мить мовчки, зняковіло дивились одні на одних.

Перший отямився Йорк.—Та це ж ви, Норзкоте,—обізвався він.—Леді Барадель впевняла мене, що це ваше авто.

— Леді Барадель має рацію,—байдужо відповів я.—Дозвольте мені вас усіх познайомити. Міс де-Розен, леді Барадель, капітан Йорк.

Леді Барадель, кинувши на Мерчію гострий погляд, приємно посміхнулась.

— Ми йшли до Кубертів,—зауважила вона,—і побачили ваше авто он там на траві. Мені й на думку не спадало, що ви такий антиквар, містере Норзкоте!

— Ні?—запитав я холодно.—О, я маю багато талантів.—Йорк, що здається відчув, як гусне атмосфера, зробив велике зусилля розрядити її.

— А що, авто полагодили?—мило запитав він.

— Оце я його спробував,—відповів я;—воно прекрасно працює; при цьому я ледве не переїхав міс де-Розен.

Мерчія якось підозріло посміхнулась.—Я завжди говорила містерові Норзкотові, що він дуже швидко їздить. Я думаю, проте, в суфолкській пустелі він був би безпечний.

— Ви тут мешкаєте?—спитала леді Барадель м'яким голосом.

— Зовсім близько, у своїх приятелів,—відповіла байдуже Мерчія.—До речі це нагадало мені, що я маю поспішатись додому, бо вони турбуватимуться, чи не трапилось чого зі мною.

— Бувайте здорові, Норзкоте. Дякую вам дуже за катання. Ви musíte зайти до нас перед вашим від'їздом. До побачення! Граційно посміхнувшись до інших, вона повернулась, збираючись відійти.

— Чи можу я сподіватися, що ми побачимося з вами, міс де-Розен?—запитав я.—Я ж завинив перед вами, захопивши вас з вашої дороги, то може б одвіз вас.

— О, ні!—засміялась вона.—Я можу перейти навпростець через поле. Я маю звичку завжди гуляти сама.

Вона махнула мені злегка рукою і весело пішла з гори. Її спокій просто зачудував мене.

Леді Барадель, що придивлялась до мене із злою цікавістю, глузливо посміхнулась.

— Який ви популярний, містере Норзкоте!—обізвалась вона.—Ви не можете заховатись від ваших друзів навіть тут у Суфолці.

— Ні,—відповів я.—Скидається щось на те, що всі дачі заповнені ними. Надалі, коли я захочу залишитись один, я буду сидіти в Лондоні.

— Гарненька дівчина,—промовив Йорк, коли фігура Мерчії вже зникла з очей.

Я не мав настрою ні до яких одвертих балачок і тому запитав:

— Хочете, я доведу вас у авті до Курбетів? Обіцяю вам, що їхатиму обережно.

— Це прекрасна думка,—підхопив захоплено Йорк.

— Гаразд, але ви musíte бути дуже обережний,—погодились леді Барадель.—Ви щасливий чоловік, що вам не треба дбати за сукню та зачіску. Я не хочу приїхати з виглядом суфражистки після боротьби з полісменом.

Уявити леді Барадель у такому стані було так важко, що ми обидва засміялись.

— Це не на злість, але ви виглядатимете як міс де-Розен!

— Вона була надзвичайна,—солотко зауважила ясна леді.

Ми спустились униз і через пару хвилин сиділи вже в авті. Йорк збоку біля мене, а леді Барадель позаду; обережно обминувши Бармгамський місток, я поїхав вдовж Суфолкського шляху, що йшов поміж соковитих сінокосів та невеличких кущів.

Йорк знав дорогу і я їхав за його вказівками. Ми швидко доїхали до старого Джакобіна, за яким посеред прекрасного лісу було видно будинок.

— Як же ви вернетесь назад?—запитав я.

— Фурніваль і моя сестра приїдуть бричкою,—відповів Йорк,—а там буде досить місця й для нас.

— В такому разі я думаю зрадницьки покинути вас біля дверей.

— О, ні, ходімо з нами,—запротестував Йорк. Потім, повернувшись до леді Барадель, він додав, посміхаючись:—скажіть йому, хай іде з нами; він послухається вас.

Вона кивнула головою.—Я боюся, що мабуть погоджуся із ним. Я певна, що він матиме далеко більше приємности провести свій час десь, ніж розмовляти про моркву та попів.

Йорк зідхнув.—Так! Я назву це не по-компанійському, Норзкоте! Ви й Вен—обидва вилюдки.

— Це вже привілеї віку,—відповів я, поволі завертаючи авто до парадних дверей.—Ми зустрінемося за обідом і ви мені розповісте все.

Деякі зауваження Йорка могли бути цікавими хіба для льокаля.

Леді Барадель, оглянувши себе, чи не подібна вона до суфражистки, граційно зійшла з автомобіля і в ту ж мить я вже мчав назад до Вудфорду.

Я горів з бажання розповісти Біллі мої останні викриття, але коли я опинився у „Плау“, то побачив, що Біллі ще не повернувся із своєї мисливської експедиції на болота. Поставивши авто знову до гаражу, я просидів добру годину, сподіваючись, що він надійде. Нарешті, не дїждавшись, я увійшов до залі, написав йому коротенького листа і доручив служниці передати його Біллі.

Я писав йому, що маю ще одну новину і надзвичайно цікаву щодо нашої справи, і просив його неодмінно прибути до Аштону другого дня. Потім, вирішивши, що така довга відсутність може викликати підозріння у Моріца, я пішов додому.

Я прийшов до Аштону якраз у той момент, коли приїхала й бричка. Підійшовши до парадних дверей, я застав там Моріца та інших, що стояли навколо східців.

— О, я сподіваюсь, що вам соромно за самого себе, Норзкоте!—гукнув, сміючись, Вен.—Ми тут усі чотири безнадійно загинули в той час, як ви, Йорк та Леді Барадель егоїстично розважались.

— А що ж тут поганого?—ввічливо запитав я.—А як там мається піп та морква?

— Піп нічого,—зауважила міс Йорк,—усе попиває чай.

Всі весело засміялись. В цей момент до Моріца підійшов льокай і подав йому на срібній таці телеграму.

— Вибачте пане! — промовив він. — Телеграма прийшла опівдні, тільки но ви од'їхали. Я думав, що щось дуже важливе...

Моріц узяв телеграму; коли він почав її одкривати, ми закінчували свою розмову.

Міс Йорк допитувалася з веселим сміхом, як я провів свій час.

Мушу сказати, що я взагалі натура не з тих, що легко захоплюються, отож відповідаючи на її запитання, я глянув на Моріца.

Я помітив, як він, одірвавши від телеграми очі, в яких світилась якась диявольська мішанина радості, зненависти й перемоги, глянув на мене. Це була лише мить. Як тільки наші погляди зустрілися, цей вираз зразу же зник йому з обличчя, неначе його хто стер гуною, і з рвучким сміхом він почав м'яти телеграму в руці.

— Надзвичайна неприємність, — промовив він.

— А що таке? — запитали всі хором.

— Я боюся, що мені доведеться виїхати на ніч до Лондону. Тут... тут трапилось якесь непорозуміння з якоюсь довіреністю, чи що. Я зовсім не розумію телеграми, але вони хотять, щоб я приїхав поговорити якомога швидше.

Всі, за винятком мене, висловили йому своє співчуття.

— О, тут нема нічого особливого. Я не маю сумніву, що матиму змогу взавтра ж повернутись назад, або найпізніше післязавтра. Ви й не думайте роз'їздитись. Я запевняю вас, що мої справи не затримують мене більше, як на декілька годин. А тим часом тітка Мері забавлятиме вас. А ось і вона!

Тітка Мері, що вийшла з вестибюлю, зараз же довідалася за новину.

— Таки справді мусиш їхати, любий Моріце? — запитала вона. — Як усе це неприємно. Тобі треба поспіти на поїзд до Вудфорду, що йде в 9.50. Само собою зрозуміло, що ти там не забаришся. Стюарт замінитиме господаря, поки тебе не буде.

— Гаразд! — промовив Моріц, глянувши на мене з дружньою посмішкою. — Ви вже дивіться за всім, стара голово! Я зараз піду і зберу свого чемодана. Обідатимемо в звичайний час.

Коли він говорив, ми почули звуки гонгу і всі рушили до хати.

Я пішов до своєї кімнати, де сівши на ліжку, закурив сигарету.

Що за чортovinня? — запитав я себе. — Що воно могло бути в тій телеграмі?

Розділ XVIII.

Що я не взяв участі в крікетному матчі, це було не з вини Йорка. Він настирливо й патетично пропонував мені за сніданком заповнити вакантне місце його одинадцятого партнера.

— Облиши ти містера Норзкота!—сказала нарешті його сестра.—Вже грають десять чоловіка, ну й досить для такої дурної гри.

— Десять?—повторив брат.—Що доброго з цих десятих, коли половина з них селянські хлопці.

— Вони ще палкіше гратимуть за інших,—відповів я.—Сьогодні день не дуже гарний до вправ. Я краще сидітиму в холодку та критикуватиму.

— Ви будете дуже вправний, капітане Йорку, я певна цього,—промовила тітка Мері.

— Крім того,—додала леді Барадель з характерною посмішкою,—думаю, що не буде чести виграти у слабших. Коли б грав містер Норзкот, це могло б зарані визначити наслідки.

— Гаразд, таке вже моє щастя,—скривився Йорк сумно.—Коли б я знав, що Фурніваль поїде оце зараз до Лондону, я б ніколи не улаштував цього магча. Ми не матимемо тепер жодного м'яча і напевно ганятимемо по полю цілий день.

— Це краще для здоров'я,—зауважив я.—Треба думати, що матимете прекрасний апетит до обіду.

Як би там не стало, Йорк ухилився допомагати і був у дуже поганому настрою, коли після сніданку він розставляв своїх партнерів на прекрасному крікетовому майдані в далекому кутку саду. Вони склались головне з місцевих талантів Вудфорду та молодого доктора-сусіда, що приїхав мотоциклом.

Поки йшли всі ці готування, я прогулювався з міс Йорк, виглядаючи, чи не йде Біллі. Я намагався не викрити жодного симптому свого зворушення, але моя розмова з Мерчією минулого дня залишила в мені багато нелегких думок і я природньо нетерпеливився почути, чи нема у Біллі ще яких новин. Я відчув проте певність, що в той чи інший спосіб раптовий від'їзд Моріца до Лондону був пов'язаний з моїми справами. Хто б міг надіслати йому телеграму? Хіба що лише Коста (що на мою думку був не хто інший, як мій старий приятель Френсіс).

Я зовсім нічого не розумів.

Леді Барадель, тітка Мері та сер Джордж вийшли перед початком матчу. Енергійному Йоркові пощастило переконати самого Бараделі одягнути фланелеве спортивне вбрання, хоч як він патетично запевняв, що він не доторкувався до крікета вже років двадцять. Решта гостей розмістилась на кріслах у холодку під двома величезними в'язами і зовсім приготувались з інтересом стежити за грою.

Леді Барадель здивовано глянула через плече на свого чоловіка.—Чарль, глянь но любий сюди!—Потім звернулася до міс Йорк:—Вбрання вашого брата на диво пасує йому.

— Ви не дуже смійтеся з нього, моя мила,—промовила тітка Мері.—Я думаю, що це є найкраще в його грі. Я певна, що він посадив би на вправах усіх нас і особливо вас, Стюарте.

— Чарль,—зауважила леді Барадель,—завжди сідає на вправах. Це його професія.

Міс Йорк засміялась.—Ви часто сідаєте на вправах, містере Норзкот?—запитала вона, повернувшись до мене.

— Принципово, лише коли попереджений, але й це тільки для ефекту,—відповів я.

— Містер Норзкот,—додала ніжно леді Барадель,—сам собі закон. Це дуже щаслива властивість, коли хто має силу розуму для цього.

— А хто ж це йде?—раптом запитала тітка Мері. Всі разом глянули в тому напрямкові, куди дивилась вона, і там побачили фігуру в сірому фланелевому вбранні. В ній я одразу впізнав Біллі.

Я поспішився відповісти:—Його на ім'я Логан, він зупинився в „Плау“. Ми познайомилися з ним на полюванні і Моріц наказав мені запросити його на крікет.

Тітка Мері, що була в душі видимо надзвичайно гостинною, аж засяяла з радості.—О, це дуже приємно! Може він гратиме?

— Дозволю собі думати, що буде, коли ви запросите його,—відповів я, вставши з свого крісла.

Біллі, що ніколи не знав соромливості, підійшов просто до нас і скинув капелюха. Скількома словами я перезнайомив усіх.

— Я надзвичайно рада, що ви прийшли, містере Логане,—промовила сердечно тітка Мері.—Чи не бажаєте ви взяти участь в нашій грі? Капітан Йорк грає сам і я думаю, він був би радий, коли б ви допомогли йому.

Я помітив, як Біллі моргнув мені.

— Я боюся, що не потраплю,—чемно відповів він.—Правду казавши, я ніколи й не бачив крікету з того часу, як вийшов із школи. А містер Норзкот певно грає?

— Містер Норзкот нічого не тямить на цьому,—відповів я, значущо глянувши на Біллі.—Він знає свої сили.

— Надзвичайно соромлива голова—Норзкот, особливо в спеку,—відповів Вен.

Нашу розмову перервала поява одинадцятого, що, програвши загін, вилетів у поле і гнав м'яча з найбільшою силою. Йорк та один з селян сильно протестували проти випадкового удару, що загнав їх до брами.

Матч почався і в наступну півгодину наша розмова головне складалася з вигуків: „Прекрасний удар, сер“. „Гаразд, добре зроблено!“ Не знавши зовсім термінології гри, я уважно прислухався до Вена, що мав у цьому респект і знав стратегію. Я помітив, що Біллі її також знає.

Коли всі захопилися грою, я вирішив, що вже час хоч коротенько особисто поговорити з Вільямом. Зробивши йому непомітний знак рукою, я встав із крісла і, сказавши, що ми пройдемося до павільйону, забрав його з собою.

— Я дуже радий, що ви вийшли, — промовив Біллі, коли були вже так далеко, що нас не могли чути. Я маю деякі цікаві новини для вас, мій друже, і нарешті я помираю без курева.

— Гаразд, гаразд! Ходімо далі,—промовив я.—Леді Барадель напевно буде стежити за нами.

Біллі підозріло глянув на мене.—Хто це леді Барадель?—запитав він.—Здається мені, ви повинні тримати її таємницю. А друга та...

— Леді Барадель,—відповів я спокійно,—дуже чарівна жінка, але вона не знає за наші клопоти, принаймні офіційно.

— Я бачу,—промовив Біллі.

Ми зустріли Йорка біля дверей павільйону, розчервонілого, в прекрасному червоно-жовтому одязі. Я відрекомендував йому Біллі, як джентельмена, що врятував мене від смерти. Ми поговорили декілька хвилин про цей кримінал і поздоровили Йорка з його успішним черговим ударом.

— Він герой на годину,—промовив я, показавши рукою в сторону, де стояла купка дерев.—Ідіть по свої лаври.

Він пішов, заперечуючи це з справжньою англійською іронічною соромливістю, яку він вдавав. Отже ми з Біллі, продовжуючи свою прогулянку, дійшли аж до лавочки, що була в найдальшому кутку саду біля поля.

— Сподіваюсь, що ви не маєте поганих новин, Біллі?—запитав я з деякою опаскою.

— Не такі то вони вже й приємні,—відповів він серйозним голосом.—Боюся, що ваша дівчина в скрутному стані.

Серце мені мало не вискочило.

— Покищо нічого серйозного,—додав він швидко,—але ці гицлі з Холлі довідалися, що вона бачилася з вами учора, і, коли я не помиляюсь, вони її десь заховали.

— Звідки ви це все знаєте?—запитав я.

— Крізь вікно чув,—відповів Біллі.—Коли б воно було хоч трохи більше одчинене, я почув би значно більше, але свіже повітря шкодить даго.

Він запалив свою люльку і якусь хвилинку енергійно її смоктав.—Я виліз по ринві,—додав він.—Її якраз закриває дерево.

— Ви камінь Біллі,—палко промовив я.—Про що ж вони ще розмовляли?

— Гаразд! Ви знаєте, що мова дагів—напів гішпаґська, напів англійська. Це тривало з дев'ятої до дванадцятої. Оскільки я міг чути, а я мусів дбати, щоб не гепнутись додолу, їм хтось сказав, що ви з Мерчією провели все післяполудня разом. Може ви пригадаєте, хто б це міг сказати? Вони диявольськи за це сердились, і, здається, дискутували, що їй за це зробити. Коли б довелось бити об заклад, я б і двох пенсів не дав за Мерчин успіх, але на щастя старий даго переміг там. Він настояв, що не може бути розправи зараз: решта погодилась нарешті з ним.

— Щасливий він,—промовив я похмуро.

Біллі кивнув головою.—Диявольськи щасливий,—повторив він.—Коли б вони дійшли якогось іншого рішення, я б їх перестріляв крізь вікно. Я мав з собою свою рушницю. Але справи склалися так, що я залишив це на інший раз.

— Це буде незабаром. Ми мусимо визволити Мерчію цієї ж ночі, що б там не сталося.

— Так!—погодився Біллі.—Ми ще маємо час. А які ваші новини?

Без зайвих слів я переказав йому нашу розмову з Мерчією і про таємничий від'їзд Моріца.

— Що за біс?!—промовив він, замислившись.—Це дещо пояснює і в нашій справі. А що, коли Норзкот—дійсно цей підлий Прадо! Мені завжди говорили, що він був англійцем, але я не вірив цьому. Нема нічого дивного, що ви такий непопулярний, мій друже.

— Хотів би я знати, як він утік?—промовив я,—і що це за чортівська ліга, що переслідує його.

Біллі засміявся.—Така людина, як Прадо,—твердо відповів він,—може легко втекти, коли нарід громив його палац. Я б не здивувався, коли б він його сам запалив і вибрав влучний момент зникнути з країни. А щодо ліги—ви знаєте гаразд, які закони в цих невеличких Південно-Американських Штатах. Прадо, ймовірно, знав деякі таємниці громади, що допомогла йому забити Соляно і стати президентом. А потім, я не маю сумніву, він їх обдурив, коли розпочав цю справу. Вони повинні мати дуже поважні причини полювати на нього по всьому світу, як це вони й роблять.

— Які б там не були причини,—перебив я його,—я йду визволяти Мерчію з того будинку сьогодні вночі і повезу її до Лондону. Я не заспокоюсь, аж поки вона не буде в безпеці, у Треттоків.

— Я з вами!—відповів Біллі.—Які наші пляни надалі?

Я трохи замислився.—Гаразд! Візьмімо приклад з Моріца,—промовив я.—Ви зараз їдете до Вудфорду і десь коло п'ятої вдарите мені телеграму, що я маю негайно виїхати до Лондону. Це буде мені за причину від'їхати. Я скажу їм, що поїду автом, а потім ми зустрінемося в „Плау“.

Біллі хитнув головою.—Маєте рацію,—відповів він.—Я огляну, чи готове авто.—Потім засміявшись додав:—Ми матимем веселу ніч сьогодні!

— Такі справи, Біллі, не дуже приємні. Ми не хочемо жодної боротьби, якщо зможемо забрати Мерчію без цього.

— Це залежить від того, як усе складеться,—відповів Біллі.

— Я можу сказати, що старий даго добровільно її не відпустить. Що тоді?

— Це вже він вибиратиме,—відповів я.

Настала коротка мовчанка.—А що ж далі буде, коли ми приїдемо до Лондону?—зацікавився Біллі.

Я здвигнув плечима.—Не варта забігати наперед. Я пропоную, а сеньйор Гуарец вирішує. Мене цікавить лише те, що я не можу звідси від'їхати, поки не мине три тижні. Я дав слово Норзкотові.

— Гаразд!—промовив Біллі;—ми не сумуватимемо. Я гадаю, що мені краще залишити своє помешкання і переїхати до Парк Лайну.

— А чому б і ні?—відповів я.—Ви й не думайте, що я залишу вас, поки всі справи ці не дійдуть кінця! Я хотів би, щоб ви були завжди зі мною.

— До ваших послуг,—промовив Біллі.—Хоч я гадаю, що мені більше личило б бути головою плакальниць на похоронах.

В той час, як він так підбадьорував себе цими жартами, я враз побачив, що сер Джордж та міс Йорк, гуляючи, простували до нас.

— Отже вирішено, Біллі! — промовив я швиденько. — Ви поїдете, приготуєте авто і вдарите мені телеграму, а я зустріну вас у „Плау“ близько сьомої години.

Він погодився й ми пішли назустріч серу Джорджеві та міс Йорк.

— Нас послано, щоб привести вас назад, — почала міс Йорк. — Чоловіки дуже стомлені, так що ви не повинні бути егоїстом.

Ми всі четверо повернулись разом до невеличкої групи стільців, що були в холодку під в'язами, де Йорк пояснював тітці Мері й леді Барадель деякі моменти гри.

— Ви залишитесь на сніданок у нас, містере Логане! — промовила ласкаво тітка Мері. — Ми завжди готуємо на більше осіб у дні, коли буває крикет.

— Це звучить надійно, — посміхнувшись відповів я, коли Біллі з недвозначною приємністю виявив свою згоду на це запрошення. — Це буде такий сніданок, який рідко доводиться мати. Ніщо так не сприяє апетитові, як картина, коли інші їдять.

— Невже гарний апетит тишить вас, містере Норзкоте? — вмшталася злісно міс Йорк.

Леді Барадель вразливо засміялась. — Прекрасний апетит, — повторила вона, — але для того, хто має характер керувати почуттями й контролювати себе. Тому то містер Норзкот є такий вдатливий.

Тут раптом почувся крик: „Як це, виголошувати другий програм“? — „Це дев'ятий“ обізався Йорк сердито. — „Дев'ятка проти дев'яносто вісьмох і лише сер Чарль залишився“.

— Ви могли б висловлюватися трошки ввічливіше, — зауважила леді Барадель.

На це зауваження всі враз засміялися. Коли Йорк висняв свою перемогу, ми побачили, як від павільйону, простуючи до нас, ішов у дуже поганому гуморі пригнічений Барадель. Він підійшов до воріт, уз'яв воротаря, і як мені видалося, обережно позначив місце одного з м'ячів. Потім зухвало глянувши, погнав м'яча вперед з спритністю гідною подиву і з середини загилив його з такою силою, що він вилетів аж за майданчик.

— Хай йому абищо, — зауважив я, — ось як треба грати, містере Норзкоте!

— Бідний, милий сер Чарль, — промимрила тітка Мері, вставши з крісла, — нарешті він спромігся.

— Та що,—промовив у тон їй Біллі,—це найкраща з усіх нагород.

Крікет зтягнувся аж до сніданку. Сніданок був як звичайно; описувати його не варт. Мені треба було лише знати вимоги тітки Мері, що репрезентувала родину; я вмістився на почесному місці столу, честь, яка значно збільшилась від чарівної присутності Біллі. Як би там не було, іноді дивившись на нього в розривках загальної бесіди я відчував майже непереможне бажання пирснути від сміху. Коли б я мав лише змогу встати й сказати правду про себе на цьому бенкеті! Ми закінчили наш сніданок, викурили люльки й після приємних балачок про матч та за інші справи з гомоном повернулись знов до крікетного майдану.

Не було чого боятися занадто великої інтимності з Біллі і я залишив його забавлятися з леді Барадель та іншими, а сам пішов прогулюватися з сером Джорджем кругом майданчику. Біллі, що завжди мався з жінками досить просто, був задоволений. Але ще не було й пів до третьої, коли він встав і попросив вибачення у тітки Мері.

— Сподіваємося, що ви знову навідаєтесь до нас, містере Логане!—запрошувала хазяйновита та леді.—Мій небіж повернеться взавтра і я б хотіла познайомити вас з ним.

— Я б сам цього хотів,—відповів сердечно Біллі.—Я так багато чув про нього.

Він потиснув усім руку, зокрема приязно леді Барадель і від'їхав, весело помахавши рукою Йоркові, що знову вже заходжувався коло майданчику.

— Прекрасна людина!—обізвалась тітка Мері.—Цікаво знати, яке він місце посідає в нашому суспільстві.

— Він думає купувати маєток,—пояснила міс Йорк.—Казав, що страшенно стомлений від подорожів і дуже хотів би десь осісти.

Я ледве втримався, щоб не пирснути зо сміху.

— Це було б дуже приємно. Це якраз людина, яку б ми бажали. Я перебалакаю з ним про Пріморс Лігу, це його мабуть зацікавить. Він міг би зовсім легко придбати його і бути нам сусідою. Як ви гадаєте, леді Барадель?

Леді Барадель засміялась.

Решта дня для мене проминула в гнітючому настрої. Навіть коли б я мав можливість зацікавитися крікетом, мене б, проте, увесь вечір біла лихоманка нетерпеливості. Думки, що Мерція в руках цих жахливих бандитів, сповняли мене непереможним жахом: мені було над силу огидно сидіти ще

тут і я майже вороже дивився на цей банальний матч. Я ждав на телеграму Біллі, що могла б виправдати мій від'їзд додому в моїх невідкладних справах.

Нарешті голосні вигуки дали знак, що матч закінчено, і ми всі пішли в сад пити чай. І тут, коли ми вже сиділи за столом, хтось сказав, що прибула телеграма. Я побачив, як Моріців льокай вийшов із дому і попростував до нас, несучи в руках срібну тацю. Всі мої м'язи інстинктивно стиснулись. Це дуже добре, коли, сподіваючись на якусь акцію, ви тренуєте своє серце цілий день.

— Я взяв телеграму і одкрив її, попросивши вибачення у тітки Мері.

„Мушу бачити вас увечері у дуже важливій справі товариства. Джекбс“.

Я вдавано посміхнувся, ніби це було мені неприємно.

— Із-під дощу та під ринву,— промовив я злісно.— Спершу Моріца викликано до міста, а тепер я мушу їхати.

— Як, увечері?— скрикнули враз тітка Мері й міс Йорк.

— Боюся, що так,— відповів я:— цього вимагає справа. І тут же голосно прочитав телеграму.

— О, любий мій! як же це сумно,— приказувала тітка Мері.— Але ж потягу немає до 9.30.

— Ну, це не велика шкода. Коли б ви могли мене довести лише до Вудфорду, а там я маю авто.

— Але ж ви пообідаєте?

— Ні! Я поїду зараз же після чаю,— посміхнувшись сказав я.— Обід менше важить.

Це тітку Мері дуже пригнітило.— Але ж ви мусите хоч щось поїсти за чаєм?— промовила заклопотано вона.— Я скажу куховарці, щоб вона приготувала вам сандвічів та молока. Вони будуть готові, ще ви й речей своїх не спакуєте.

І, не звернувши уваги на мій протест, мила хазяйка пішла в покої.

Я пішов за нею і в супроводі льокая, що допомагав мені пакуватися, увійшов до своєї кімнати. Всю свою літню одягу я спакував у глостонівський мішок, який залишив мені сердечний Норзкот. Я вже майже закінчував збиратися, коли почув гуркіт коліс і до парадних дверей під'їхала бричка.

Вся компанія вийшла проваджати мене.

— Ви ж повертайтеся знову, Стюарте, як тільки зможете,— запрошувала тітка Мері.

Я відчув якусь незручність, хоч нічого поганого не зробив.

— Чому б і ні? Звичайно приїду,—весело відповів я.— Міс Йорк пообіцяла навчити мене грати в теніс. Чи ви думаєте, що я міг би пропустити таку нагоду!

— Зайдіть до Моріца і приїдете з ним ввечері разом,— переконувала вона.

Я кивнув головою.—Це прекрасна думка, якщо він не боїться авта. Гарзд! Бувайте здорові!

Я подав руку всім окрім леді Барадель, що стояла біля коня і гладила його шию. Коли я підходив до брички, льокай поклав мого чемодана, вона підійшла до мене.

— До побачення, Стюарте!—тихо промовила вона.—Чи не могли б ви виконати маленького доручення?

— З охотою: прошу!—відповів я.

Легким рухом вона всунула мені в руку скручений клаптик паперу.—Я там написала,—прошепотіла вона. Потім подавши мені руку, вона вже голосно зробила мені декілька зауважень щодо другого приїзду.

Заховавши папірця до кишені, я сів поруч з візником. Приємний далекий хор „бувайте здорові!“, з якого особливо виділявся голос тітки Мері: „сандвічі під сидінням“, і ми помчали алеєю.

Ще не доїхавши великого шляху, я витягнув „доручення“ леді Барадель. Воно складалося з кількох слів, нацарапаних на клаптику зім'ятого паперу.

„Моріцова телеграма тієї ночі стосується вас. Мені здається, що ви в великій небезпеці, але що саме—я не знаю“.

І після цього деякі люди думають, що вони розуміють жінок!

Розділ XIX.

— Добрий важкий шрубовий ключ,—промовив я,—повинен бути в моїй скрині.

Біллі пошукав там і, вибравши, що мені було потрібно, передав мені.

— Якщо ви з цим добре упораетесь, то нам не потрібно більше жодної зброї,—обізвався він.

Я засунув його в бокову кишеню.—Зброї не вживайте, Біллі,—промовив я,—виключаючи крайню потребу. Цим також можна зробитиприємність усім.

Біллі засміявся і, обійшовши навколо авто, уважно його обдивився.

Великий годинник на стіні вежі показував якраз пів на сьому.

Заплативши хазяїнові готелю і швидко поївши, ми прив'язали наші речі з-заду до авта і пустили мотор. Все було готово і я, повернувши машину, поволі виїхав із подвір'я на вулицю. Я почув, що серце мені билосся сильніше, ніж звичайно, від приємного передчуття боротьби. Крім самого факту, що ми мали добути Мерчію з помешкання, у нас не було жадного пляну. За всяку ціну ми мусіли знайти шлях її добути, і коли Біллі говорив, що треба попасти в середину, то ніяка банда дагів не зможе зупинити нас.

Шлях нам лежав через старе місто, що потопало в ясному промінні вечірнього сонця. Була якась приємна невідповідність між цією ясністю сонячних вулиць і диким замахом, на який оце ми їхали. Я сам сміявся, думаючи за свої хвилювання. Як би вони нас зустріли там, коли б вони могли передчувати наші справжні заміри?!

Холлі було за пів милі збоку від Вудфорду на Обріджському шляху. Біллі думав, що за свої дві попередні експедиції він знає кожний куш на полі. Він загальмував машину біля невеличкого соснового лісу, ярдів за сотню від будинку, і потім як тільки можна тихіше повернув.

— Вона буде тут наготові,—промовив він пошепки,—але ми краще залишимо її на ходу. Можуть бути великі неприємності, якщо ми її зупинимо.

Я погодився, кивнувши головою; і пішовши до авта, дістав звідти кілька вірйовок, що ми їх зарані приготували. Біллі тимчасом, наготувавши усе до від'їзду, озброївся таким самим шрубним ключем, як і я.

— Ми підємо кругом через кущі,—промовив він пошепки, зважуючи ключ у руці.—Це виведе нас якраз напроти задніх дверей.

— Роби, як краще, Макдуф!—вдоволено відповів я:—Веди!

Вже майже смеркалось і навіть на відкритім місці нічого не було видно, але ми, попрощавшись з денним світлом, навмисне трималися сутінків лісу. Як знавці полювання в лісі, ми, маючи більший досвід, тихо йшли, і, я думаю, не зробили більше шуму, ніж це було потрібно. Нарешті ми тихо перелзли низький пліт, що одділяв кінець саду Холлі від лісу.

Тут ми зупинились. Біллі торкнувся рукою мого плеча.

— Гляньте но сюди, Джек!—прошепотів він.—Я підую перший і роздивлюся гаразд, а ви залишайтеся тут і приготуйте револьвер. Ви ж краще за мене стріляєте.

Це було якраз подібне до Біллі, що він брав на себе виключно небезпечну справу, але не було часу міркувати.

— Ідіть!—промовив я:—і дасте мені знак.

Тихенько пробираючись крізь кущі, він попростував до високої сосни, від якої падала тінь на галявку. Деякий момент я міг стежити за ним, коли він маячив у темряві, тихо посуваючись уперед.

Взявши револьвер у руку, я гостро придивлявся в напрямкові будинку, вслухуючись в кожне шарудіння навколо себе. Четверо вікон виходило позад дому, двоє було в першому поверсі і двоє на другому. Скрізь було темно і всі вікна були зачинені.

Фігура Біллі знову показалася; він був біля дверей, далі знову зник і декілька хвилин я стояв, напружено вдивляючись у темряву.

Враз долетів ледве чутний вигук сови.

Засунувши револьвера до бокової кишені, я почав пробиратися тою самою стежкою, що й Біллі, через галявку в напрямку будинку. Нарешті я побачив, що він присів навколішки біля вікна ліворуч, серед густо порослого винограду, звідки його майже не було видно.

— Я дещо знайшов,—прошепотів він мені в ухо, торкнувшись моєї вилиці.—Оце вікно з середини відчинено, тут мабуть комора. Отже ми сюдою й вліземо.

Він, крадучись як пантера, пішов уперед, а я, тримаючи в руці ключа, пішов за ним. Іти треба було недалеко, кроків двадцять, але я ніколи так палко не молився за щасливий кінець, як оце зараз.

Зупинились ми перед невеличким віконцем футів зо два від землі. Верхня рама трошки була відчинена і крізь цей отвір нам було видно невеличку смужку світла, що падало з відчинених навпроти дверей.

— Краще мені полізти першим,—прошепотів він.—Ви в дідька така махина, що ще застрянете у вікні.

Я кивнув головою і ми з великою обережністю спустили мотуза, поки було можна. Далі, вилізши мені на спину, Біллі встромив ноги у вікно, спускався, аж поки його ноги не дістали долівки.

На якусь мить ми стихлились, прислуховуючись до найменшого шарудіння. Нічого! Біллі, визирнувши з вікна, знову прошепотів мені в ухо:

— Лізьте головою, Джек! Для вас це єдина можливість.

Я послухався його поради. Ніколи не думав я, що міг би пролізти, тому що мої плечі принаймні вдвічі були ширші за

Біллі, але проте, за його допомогою, я з великими труднощами нарешті опинився в середині поруч із ним.

Виждавши якусь мить, так що я міг передихнути, ми тихенько, як кішки, почали підкрадатися до дверей. Обмацуючись у темряві навколо себе, я потрапив на клямку дверей і, натиснувши її, побачив, що путь вільна.

— Ви готові, Біллі?—прошепотів я, добуваючи з кишені револьвера.

— Так!—почув я швидко відповідь.

Мить—і двері одчинені; ми опинились у довгому низькому коритарі, освітленому газовою лампою, що миготіла десь ген-ген над боковими дверима. Виключаючи голосне стукування годинника в кімнаті, що була навпроти, скрізь було тихо, як у могилі.

Посередині коритара ми спинились, наш слух спіймав перший звук небезпеки. Біллі щосили кинувся до дверей перший, але я якраз приготувався попередити його. Схопивши за клямку, я навалився на двері і одчинив їх, на всякий випадок піднявши револьвера. Це була майже квадратова кімната, дуже бідно умебльована і погано освітлена, з якої вели сходи на другий поверх. Навпроти видно було двоє зачине-них дверей, і за одними з них ми почули звуки голосів.

Біллі ухопив мене за плече і ми зупинились, прислухаючись. Чути було брязкіт костей до грання і веселий сміх та брудну гіспанську лайку. Вмить ми пересікли картирар.

— *Madre de Dios!* Я стомився з цього. Ви маєте диявольське щастя.

Біллі ухопився за клямку дверей.

— Ви готові, Джек?—прошепотів він.

— Так!

Двері з грюкотом одчинились, блиснуло світло, і ми, як блискавка, влетіли до кімнати. Що було далі, я завжди пригадую дуже неясно. Пригадую, що я побачив перед собою чоловіка—велетня, чорного хлопця з диким здивованим обличчям. Він спирався на крісло, з якого він, видимо, тільки но встав. Далі я, певно, замахнувся ключем, бо обличчя йому враз пополотніло й подвоїлось і він повалився через стіл з несамовитим ревом. Глянувши вперед, я побачив, що Біллі товк чиеюсь головою об стіну, а далі я зрозумів, що сам стою навколішках на підлозі, зійшовшись у дикій боротьбі з якоюсь гнучкою закривавленою потворою.

Скільки швидких обхватів вірйовкою, яку я витягнув із кишені, і я знову схопився на ноги, задиханий, але персможець.

Голос Біллі, веселий і впевнений, почувся з другого кутка кімнати:

— Все готово, Джек! ідіть лише до нас, ми зв'яжемо ще цю потвору.

Він у далекому кутку зручно сидів верхи на якійсь масі з руками й ногами, з якої вилітала незрозуміла гішпанська та англійська брудна лайка.

— Ходіть, мій друже, і допоможіть мені!—додав він.— Обережніше тільки, бо він дуже сердитий.

Ще маленьке змагання і наш другий бранець лежав смирний і безпомічний, як і перший.

Біллі з сміхом звівся на ноги.—Прекрасна робота!—промовив він.—Диявольськи прекрасна!

Потім, підійшовши туди, де лежав мій бранець, він додав:—Я казав, що він попадеться, цей старий даго, правда? Його робота дає право тримати його так, як оце він зараз виглядає.

Я підняв свій закинутий ключ.

— Я залишу вас тут, Біллі, а сам піду пошукати Мерчію.

З хвилинку я вагався, не знаючи, куди його йти: нагору, чи сперше пошукати в нижній частині дому. Друге видавалося мені більше ймовірним. Отже перейшовши через коритар і знайшовши двері, я одчинив їх і вийшов у той прохід, кудю ми увійшли недавно з Біллі.

Перші двері праворуч, звідки ми чули стукання годинника, були до кухні. Вона була порожня, лише одна кішка спала на припічку.

Я моментально повернувся й вийшов назад до коритару.

— Мерчіє!—гукав я.—Мерчіє!

Із далекого кінця коритару почувся якийсь кволий придушений звук, що скидався на стогін когось за життя похованого.

Два диких скоки і я був там. В поїденій шашлями підлозі був люк, засунутий дерев'яною бантиною. Моя лють ще більше зросла і я, напруживши всі м'язи свого тіла і ухопившись обома руками, зсунув її геть.

Декільки камінних ступнів вели вниз. Майже за один плиг я перелетів їх і опинився в задушливій темряві, і в ту ж мить Мерчія була в моїх обіймах.

— Ах,—скрикнула вона:—це ви? це ви!—І я відчув її милу руку. Вона обмацувала мій рукав з риданнями, змішаними з недовірливою радістю. Далі наші вуста якось самі злились і всі перегородки проміж нас геть зникли в першому

палкому поцілункові. Я виніс її в коритар, з тривогою вдивляючись у її сполотніле обличчя. Вона страшенно тремтіла з переляку, та й мої руки дрижали, як лист на дереві під час бурі.

— Вони вам не зробили шкоди, Мерчіє?—пошепки запитав я. Потім мої очі впали на її руку з чотирма синяками.

Вона соромливо потягнула рукав на ці знаки.

— Це нічого, це нічого,—схлипувала вона.—Я така рада, що ви прийшли.

Я легенько взяв її руку і підняв рукав, так щоб бачити її синяки. Це були синяки від чоловічих пальців,—у цьому не могло бути навіть сумніву—від брутального тиску, що легко міг переломити її ніжну руку.

— Що це таке, Мерчіє?—повторив я.

— Це Роджес,—відповіла вона;—але це не тепер. Він міг би мене забити минулої ночі, коли б Гуарец не заступився за мене. О, втікайте звідси, поки вони не довідались, що ви тут.

— Вже занадто пізно для цього, Мерчіє,—відповів я спокійно.—Вони прекрасно знають, що я тут. Біллі сидить там із ними в їдальні зі шрубовим ключем у руках.

Вона глянула на мене якимось напівскептично, а потім ласкава посмішка промайнула їй в очах.

— Вони останньої ночі говорили, що ви чорт, а не людина. І я думаю, що цьому треба вірити.

Я щасливо засміявся.—А тепер вони будуть певні цього. А де та жінка?

— Джанета? Вона в Лондоні. Гуарец послав її відшукати Да-Коста. Приїде вона сюди останнім поїздом.

— Я боюся, що ми розминемося з нею. Ми мусимо від'їхати за десять хвилин. Можете ви бути готові, Мерчіє?

— Так, так! Я вже готова. Я мушу лише зібрати деякі речі. Але як же ми поїдемо? Куди ви мене повезете?

— Тут недалеко моє авто. Я вам оповім усе, коли ми від'їдемо. Я мушу піти сказати скільки слів сеньйорові Роджесові.

— Ви хочете забити його?—злякано запитала вона.

Я хитнув головою.—Ні, Мерчіє! Не зараз принаймні. Він живий багато цікавіший. Я збережу його.

— Це буде краще,—промовила вона, посміхнувшись.—І Гуарец також живий?

Яксь дитяча безпосередність була в її запитанні; вона зворушила мене до самого серця.

— О! А як же. Звичайно живий; але вони так погано почують себе в цій частині Англії. Коли б тут було Сан-Лукка, це було б краще.

Взявши її за руку, я повів її до кімнати, а на сходи по камінних плитах я виніс її на руках і цілував без тьми її очі, вуста, волосся, аж поки ми не прийшли.

Біллі вигідно сидів на кінці стола і, посмоктуючи люльку, вартував двох в'язнів, що лежали посеред кімнати.

— Все гаразд!—промовив я.—Жінка в Лондоні і я знайшов Мерчію. Вона може зараз же їхати з нами.

Він кивнув головою.—Я слухаю вас.

— А як там Гуарец?—запитав я, підійшовши до свого ворога.

— Так це він, цей самий Гуарец?—запитав Біллі спустившись зі столу.—О, він зовсім добре мається, ви йому лише обличчя трохи попсували. Але з цього йому нічого не станеться. Я його направляю.

Тут треба відзначити, що мій останній ворог був не дуже поранений. Він лежав на долівці і нічого не говорив, лише злісно поглядав на нас одним оком; друге на деякий час було позбавлене роботи.

— Нічого, якось обійдеться,—промовив я.—Я хотів би сказати пару слів цьому другому джентельменові. Дозвольте мені познайомити вас: Сеньйор Роджес із Сан-Лукка—містер Вільям Логан із Лондону. Біллі, як ви гадаєте, що треба зробити тому чоловікові, що так скрутив дівчині руку, що трохи не зламав?

— Всипати йому гарячих,—весело відповів Біллі.

Якусь лайку, надто брутальну, щоб повторити її, вигукнув безвладний даго, що лежав зв'язаний на долівці.

— Крім цього,—додав Біллі,—це може навчити його трохи ввічливіше розмовляти.

Він нахилився і вмить поставив в'язня на ноги. Я оглянув кімнату. Трохи далі в кутку стояв ясиновий кийок, опертий до стіни.

Хоч яка була природня мовчазність сеньйора Роджеса і хоч як він панував над собою, але він враз змінився, коли побачив у моїх руках цю зброю. Він прорвався якимось гішпанським жаргоном—помісь гішпанського й аргентинського Гінтерманду—і заверещав, щоб ми не робили цієї ганьби над ним.

— Забийте мене, Прадо!—верещав він.—Забийте! Я не боюся смерти.

— Годі!—промовив Біллі.—До біса є кращі голови, щоб бути церемонним з такою вонючкою як ви. Ходімо!

Він поволік фігуру через кімнату до столу і дав їй такого стусана, що вона впала під стіл головою.

Погрожуючи їм кийком, я сказав гішпанською мовою:

— Ось, мої друзі, чим вас треба вчити, щоб ви не були брутальні з жінками.

Як би там не було, я не можу сказати, що моє оптимістичне пророцтво сповнилось, але певно сеньйорові Роджесові було незручно заховати свої переживання. Він заревів і заверещав з такою силою, що розтопив моє серце. Коли ж його голос остаточно обірвався і розмова стала менше задушевною, я пустив свого кийка.

Біллі відпустив його, а той, нахилившись униз, плакав і стогнав, як дитина.

— Оце вам кінець другої лекції,—обізвався сердито Біллі. Потім, перевернувши плаксиву фігуру, він додав приємним голосом:—Беріть приклад з мене, малята, і підв'язуйте гарненько штанці перед тим, як іти стріляти Прадо.

Я засміявся і швирував кийка в куток.

— Ми залишаємо тут кийка на знак пам'яті. Ходімо, Біллі! Мерчія мабуть уже зібралася.

Ми вийшли з кімнати, зачинивши за собою двері. Мерчія, несучи дорожнього мішка в руках, уже йшла вниз сходами. З блиску її очей я догадався, що вона дещо почула з нашої розмови.

— Мерчіє!—промовив я, взявши мішка:—це Біллі! Наше власне щастя—Біллі.

— Чим я можу віддячити вам?—промовила вона, подавши йому руку з ніжною грацією, що така властива була кожному її рухові.

Біллі нахилився і поцілував кінчики її пальців.—Я не потребу жодної подяки,—промовив він, глянувши на неї з своєю одвертою посмішкою.—Я люблю боротьбу, це для мене все.

— Ви зовсім готові, Мерчіє?—запитав я.

Вона кивнула головою і ми вийшли, добре зачинивши за собою двері.

Авто стояло там, де ми його залишили; його дві ~~сильні~~ лампи кидали ясне золоте світло на мовчазний шлях. Коли ми попростували до нього, Мерчія, що йшла між нами, раптом похитнулась. Я підхопив її на руки, щоб вона не впала.

— Я... я думаю, що я трошки виснажена,—заїкаючись промовила вона.—Я ще з учорашньої ночі нічого не їла.

Я енергійно вилаявся. Потім узявши її на руки, легенько поніс і посадив у авто.

— Ми зараз залагодимо це, промовив я.—Який я був ідіот, не подумавши за це раніше.

Добувши свого мішка, я дістав сандвічі та віскі, з якими так дбайливо випровадила мене мила тітка Мері.

Мерчія весело засміялась. Після першого ковтка спирту очі їй повеселішали, а бліде обличчя розчервонілось.

Біллі стояв недалеко, гнівно хмурячи брови.—Шкода, що їм так мало дісталось,—пробубонів він.—Я зараз повернуся і ще трохи додам їм.

— Ні, ні!—запротестувала Мерчія.—Я й так задоволена. Я певна, що ви надавали їм цілком досить. Я чула, як вони кричали, і цього буде. Ви не повинні більше їх бити. Давайте швидше звідси їхати геть; це все, чого б я бажала.

— Нехай буде по-вашому,—погодився Біллі.—Я ще матиму нагоду з ними порахуватися.

Він зайняв своє місце за кермом, а я, посадовивши зручно Мерчію, сів з нею рядом на задньому сидінні. Через хвилину ми мчали на південь крізь холодне повітря ночі дорогою на Вудфорд—Лондон.

Я ніколи не зможу забути цієї подорожі. Дивні прекрасні почуття інтимні зайшли між мною і Мерчією; і я сидів, тримаючи її дорогі ручки в своїх руках під пледом. Сповнений невимовного щастя, я пригорнув її до себе; я не потребував ні розмов, ні пояснень. Зненависть та якась заплутана розгубленість, здається, вже минулися і не було більше причини до тризogi й сумнівів.

Бар'єра перейдено. Ми знали, що кохаєм одне одного і проміння свідомости освітлювали ті труднощі, що маячили ще там десь, але видавалися вже зовсім незначущими.

— Мерчіє! Коли Треттоки сподівалися на ваше повернення? Швидко?—запитав я.

Вона хитнула головою.—Я казала їм, що пробуду декілька днів, але точно нічого не говорила.

— Гарзд! Мені здається, що найкраще буде, коли ми, приїхавши в Лондон, зможемо зупинитися десь у готелі. Тоді ви могли б повернутися взавтра, нібито ви приїхали з Вудфорду.

— А ви?—злякано запитала вона.

— Я мушу повернутися до Парк Лайну. Що б там не сталося, я мушу пробути там два тижні.

— Але ж це божевілля,—прошепотіла вона, вжахнувшись.—Тепер це навіть більше ніж божевілля. Невже ви думаєте, що Роджес забуде?..

— Ні,—байдуже посміхнувся я.—Я цілком певний, що він довго цього не забуде. Але байдуже! Я однаково не маю на думці від'їздити. Я попрошу Біллі залишитись при мені й ми будемо добрими компаньйонами.—Потім, глянувши їй просто у вічі, я гостро запитав:—Мерчіє! Чого ви їздили до Вудфорду?

— Гуарець викликав мене,—відповіла вона одверто.—Він говорив, що ви повинні вмерти на другий день по приїзді, і я подумала, що може мені пощастить урятувати вас.

— Навіщо ж ви йому були потрібні?—перепитав я.

— Я думаю, що він... почала вона поволі.—Да-Коста бачив нас тоді, в Парк Лайні, і з того часу Гуарець запідозрив, що ви небайдужий до мене.—Він хотів скористатися з мене—що б ви думали? як принадою. Для цього мене викликали до Холлі і лише там...—Вона здригнулась.

— Справи не так склалися, як він плянував,—докінчив я.—Звідки він довідався за нашу зустріч?

— Ваш кузен переказав йому.

— Моріц?—здивувався я.—А звідки ж той довідався?—Але враз мене вдарила думка.—Он що! Це мабуть леді Барадель наговорила йому.

Мерчія подивилась на мене спокійно.—Леді Барадель?—повторила вона:—ця гарна жінка, що кохає вас?

Я аж підскаочив на місці:—Хто це вам сказав?

Мерчія здвинула плечима.—Ніхто мені не казав. Я бачила по її очах, коли вона розмовляла з вами.

— Ви бачили?—з ще більшим здивуванням запитав я. Я цілком змінив цього дня свою думку про жінок. Помовчавши, я додав:—Хотів би я знати, чого поїхав Моріц до Лондону. Я певний, що він щось затіває недобре.

— До Лондону?—запитала Мерчія.—Хіба ваш кузен у Лондоні?

Кількома словами я переказав їй детально випадок з телеграмою.—Коли це стосувалось мене,—закінчив я,—то я не можу додуматись, хто б це її надіслав, хіба що ваш зниклий Да-Коста.

Вона хитнула головою.—Ні, це видимо не Да-Коста. Він би Гуареца першого повідомив, коли б у нього було щось важливе. Певніше за все—це лорд Сангет.

— Сангет?—повторив я здивовано.—Яке ж відношення має до цієї справи Сангет?

Мерчія зніяковіла.—Я не знаю, але боюся, що ваш кузен говорив йому дещо. Вони згадували його вчора ввечері. Вони... вони... далі вона запнулась.

— Кажіть, Мерчіє!

Я відчув натиск її руки.—Я думаю, що він погоджувався допомогти їм, коли вони віддадуть йому мене. Мені здається, що через це Гуарец не дозволив Роджесові й забити мене.

Це враз мені роз'яснило увесь цей пекельний плян. Біллі дуже своєчасно подув у ріжок, заглушивши коментарії, що мимо моєї волі зірвалися мені з уст.

— Коли так,—промовив я тихо,—я мушу мати невеличку розмову з Сангетом.

Деякий час ми їхали мовчки.

— Мерчіє!—почав я;—чому ви назвали себе міс де-Розен? Я думаю, що Трегток знає, хто ви справді! Він, видимо, мав мене за Прадо тоді, на вечірці у Сангета?

Вона хитнула головою.—Ні, він не знає, що я Мерчія Соляно. Він був другом мого батька, коли був у Сан Лукка, але я тоді була ще зовсім маленькою дівчиною. Пізніше, коли я приїхала до Англії, хтось із друзів написав йому про мене і леді Трегток запросила мене до себе жити.

— Але чому ж ви не сказали їм свого справжнього імені?

— Я не хотіла, щоб убійник мого батька знав, що я в Англії,—відповіла Мерчія. Потім з якимось пристрасним тремтінням у голосі вона звернулась до мене:—О! я вірю вам, вірю від щирого серця. Але ж скажіть мені, в ім'я мого нещасного кохання, скажіть мені: хто ви? Хто ви, такий подібний до Прадо, що навіть Гуарец міг помилитися.

Я від усієї душі хотів би дати їй відповідь на це запитання, але моя обіцянка Норзкотові як чорна стіна повстала між нами. Я знав, що її бажання помститися над людиною, що забила її батька, була глибша й сильніша за кохання до мене, проте, хоч Прадо й був злочинцем, я все таки дав йому слово берегти його таємницю три тижні.

— Ще декілька днів, Мерчіє,—просився я.—Один бог знає, що я оповів би вам зараз, коли б лише міг, але я дав слово честі й не можу порушити його.

Вона кілька хвилин не відповідала, потім поволі пошепки сказала:—Хай буде так, як ви хочете. Я вірила вам завжди тому... тому, що кохаю вас.

Раптом шалений вигук Біллі, різкий поворот авта такий, що нас мало не викинув з нього, і ми знову влетіли на шлях, у супроводі прекрасного дуета лайки, яка долетіла до нас із темряви.

Біллі, посміхнувшись, глянув на нас.

— Годі!—сказав він.—Заманулося виявляти кохання серед шляху.

— Де ми?—запитав я.

Він показав уперед на групи вогнів, що ген-ген маячили в темряві.

— Он там Рашфорд, здається. Тепер я їхатиму тихіше, бо ми вже в'їхали в цивілізацію.

Через безкінечні лондонські передмістя ми поїхали просто до південно-західньої частини міста. Біллі керував автом з веселою упевненістю, що характеризувала його скрізь і у сьому, не запитуючи навіть, куди їхати. Він, видимо, користався з блиску зірок, які давали йому певність, що він узяв вірний напрямок. Обернувшись до нас, він промовив:—Ви не могли б помилитися і не попасти до Лондону навіть тоді, коли б цього й хотіли.

Кінець-кінцем ми в'їхали в натовп; публіка, що тільки но висипала з сліпуче освітлених ресторацій на блискучі вулиці, оточувала нас. Двічі нам довелося затримуватися, припиняти хід, тому що, попавши в цю юрбу, ми були як той в'язень, що попавши в натовп, мусів іти в тому напрямкові, куди його веде цей натовп.

Нарешті замість будинків почали з'являтися склади та фабрики; за декілька хвилин ми справді перескочили у вільний проїзд до міста.

— Ну, тепер усе гаразд,—сказав Біллі ввічливо.—Куди б ви бажали заїхати?

— Мерчію треба одвезти наніч до готелю,—відповів я.—Отже одвеземо її, а потім поїдемо до Парк Лайну.

— Що ви скажете щодо готелю Палас?—обізвався Біллі.—Я там стояв тижнів два минулого місяця, і добре знаю завідувача.

Мерчія, будши надзвичайно стомлена, мовчки кивнула головою на знак згоди.

— Отже гаразд, Біллі,—промовив я.—Ви зайдете спершу—подивитесь і займете кімнату. Скажіть йому, що ми хворі чи щось у цьому роді.

Обминувши ратушу і повернувши вниз до Чін Сайду, ми під'їхали до парадних дверей готелю, в якому Біллі декілька тижнів уперто боровся зі злиднями.

— Я піду налагоджу всі справи,—промовив Біллі.—Не затримаюсь і хвилинки зайвої.

Мерчія і я залишились у авті на широкій освітленій вулиці, що в цей час була зовсім порожня. Я взяв її руку і підніс до губ.

— До завтра, найдорожча! Я дзвонитиму вам ранком, перед тим, як ви поїдете до Трегтока. Тоді ми умовимося, де побачитись.

Вона легенько погладила мою руку своїми ніжними пальчиками.

— А ви будьте дуже обережні, — настоювала вона. — Ради мого кохання.

Я засміявся з її пересторог.

— Моя Мерчіє! — прошепотів я. — Тепер я маю для кого жити!

Біллі повернувся з готелю в супроводі чоловіка з коротенькою сивуватою борідкою.

— Все гаразд! М Полан подбає, щоб міс де-Розен було цілком спокійно.

М. Полан уклонився. — Я певний, що всі бажання мадемузель будуть виконані.

Я одчинив дверці і допоміг Мерчії вийти. Служник, що вибіг з готелю, поніс її саквояжа. Я настоював, щоб вона зараз же лягла, бо вона була така зморена, що ледве тримала відкритими очі. Ми розпрощались у коритарі. Мерчія сіла в ліфт, а ми з Біллі повернулись до авта.

— Боюся, що ми знайдемо наше помешкання зачиненим, — промовив я. — Шкода, що я не дав телеграми з Вудфорду про те, що ми приїдемо.

— Що ж! Нічого не вдієш! — відповів Біллі. — Доведеться чекати, поки вони не попрокидаються. Де ми залишимо авто?

— Хороба його знає! — засміявся я. — Я й не догадався запитати Сімсона...

Біллі скерував за ріг на Парк Лайн. — В такому разі, — обізвався він: — тут є великий гараж у Пікаділі. Залишімо його там наніч, а завтра я його заберу.

Ми швидко доїхали і зупинились перед дверима. Крізь двері у вестибюлі я побачив у залі світло.

— Там, видимо, хтось є, — промовив я.

— Вони, певно, запросили до себе на вечерю поліціантів, — гукнув Біллі. — Невеличкий приємний сюрприз буде їм. Ви йдіть і постукайте, а я зажду і подивлюся, що буде.

Я зійшов сходами і встромив ключа у двері. Не встиг я це зробити, як двері раптом одчинились і я опинився віч-на-віч з людиною, що стояла по той бік порога. За його плечима я помітив злякане бліде обличчя своєї гарненької покоївки.

Якусь хвилину ми мовчки дивились один на одного. Це був високий широкоплечий чоловік з короткими підстриженими вусами і гострим пронизливим поглядом.

— Прошу мене вибачити, але дозвольте запитати, хто ви?

— Я інспектор Нейл із Скотлянд-Ярду, — відповів він спокійно. — Здається, я маю приємність розмовляти з містером Джеком Бортоном?

Це мене страшенно вразило, але я спокійно стримався.

— Так, — відповів я. — Що ж далі?

Біллі, залишивши авто, зійшов також на сходи.

Чоловік підніс руку і впевнено та рішуче поклав мені її на плече.

— Далі, сер, мій обов'язок заарештувати вас! — промовив він.

Настала павза. Я дивився на нього з безмежним здивуванням.

— Заарештувати мене? — перепитав я. — Та за віщо ж?

Відповідь прийшла швидко і зовсім ясна.

— За вбивство Стюарта Норзкота.

Р о з д і л ХХ.

Рідко трапляється пережити хвилини такого колосального вражіння. Як людина зовсім невинна, я мав би відступити назад і скрикнути: — Сили небесні! Хто сміє так мене ображати? — Але, казавши правду, я нічого такого не зробив.

Якусь мить я ніяково дивився просто у вічі моему новому приятелеві, потім враз почав реготати, не маючи сили стримати себе. Мій сміх видимо заразив і Біллі, бо той, сидючи внизу на ґратках, і собі зайшовся сміхом, як навіжений.

На інспекторовому обличчі також з'явилась весела посмішка.

— Перепрошую! Я надзвичайно вражений! — нарешті спромігся вимовити я. — Зайдімо краще до помешкання!

Тримаючи все свою руку на моему плечі, інспектор поступився назад, а я й Біллі увійшли за ним до залі. Покоївка зачинила за нами двері.

— Тепер може ви будете ласкаві пояснити, в чому річ.

Коли я це говорив, почувися важкі кроки і я побачив, що згори зійшов поліціант.

Інспектор глянув на мене з недуже неприязною цікавістю.

— Тут власне немає чого й пояснити, сер. Я маю наказа заарештувати вас, як убивника містера Стюарта Норзкота, і маю за свій обов'язок попередити вас, що все, що ви тепер скажете, буде використано, як доводи проти вас.

— Але що дає вам право думати, що містера Норзкота забито? — запитав я.

— А те, що його тіло зараз у покійницькій Іст Стріту.

Багато я переживав неприємностей за своє життя, але подібного до того, що я тепер відчув, ще ніколи зі мною не було. Навіть Біллі, чию рівновагу міг порушити хіба лише землетрус, був так вражений, що лише свиснув од здивовання.

Так вони все таки його забили! Його ненависті, безпринциповості, хитрощам, майже диявольській винахідливості, з якою він захував так довго свої сліди Ігнаца Прадо і своїх чорних вчинків, прийшов нарешті кінець. Подумавши за Мерчію, я повеселішав.

— Ваші новини досить неповні, інспекторе,—промовив я;—ви, здається мені, занадто лаконічні. Де ж трапився цей прикрий випадок?

— Я не можу відповідати тут на ваші запитання, сер,—відказав інспектор ввічливо.—Винувачення вам подадуть у поліційній станції, коли б ви побажали порадитись з юристом, ми допустимо його до вас на підставі закону.

Я хитнув головою.—Даруйте, що я турбую вас, але мені так рідко доводилося бути арештованим за вбивство. Що ж буде далі?

Очі інспекторові заблищали.—Я попрошу вас піти зо мною до Бов Стріту, де вас буде затримано, поки це винувачення не буде з'ясовано.

— Чи можна й мені піти?—запитав спокійно Біллі, закурюючи сигарету.

— Це—містер Логан, інспекторе!—промовив я.—Ви й за ним стежили так само добре?

Інспектор хитнув головою.—Я не маю наказу арештовувати вас, сер! Але як ви приїхали з містером Бортоном, я візьму вас під догляд до завтра.

— О, це добре!—скрикнув Біллі.—Заждіть лише, я відведу машину до гаражу, а потім повернуся й піду спати. Ви б краще залишили „Роберта“ зі мною. Він міг би спокійно переспати тут, а взавтра ми обидва прийшли б до Бов Стріту.

Я не знаю, наскільки багатий досвід у таких справах був у інспектора Нейла, але наша оригінальна й весела метода розв'язання ситуації, видимо, його вразила.

— Дуже гарно, сер,—відповів він з легкою посмішкою. Потім повернувшись до кнстебля, додав:—Джаксоне, ви відповідальний за цього джентельмена до завтрашнього ранку. Можете мені телефонувати до Бов Стріту, коли зайде якась потреба.

Констебль зробив струнко.—Подзвонити тепер по таксі?— запитав він.

Коли він зробив скільки кроків, простуючи до телефону, моя прекрасна покоївка, що увесь час стояла за нами і слухала нашу розмову, враз виступила вперед. Обличчя її було страшне і вона, ламаючи руки від сильного хвилювання, заридала.

— О, що ж це таке, сер? Невже ж це вони заберуть вас до в'язниці, сер?

— Ну да!—відповів я широко.—Ви залишайтеся тут і доглядайте без мене помешкання. Через скільки днів я повернуся.

— О, сер, я боюся, що я щось наговорила. Вони мене все розпитували. Але ж я нічого за вас не сказала, нічого ніякого.

Бідна дівчина так розхвилювалась, що я мусів заспокоювати її. Поклавши їй на плече руку, я промовив:

— Найкраще це завжди казати правду. Я певний, що ви так і зробили.

— Не журіться, Джандоліно!—додав ввічливо Біллі.—Ми не довго їстимемо даремний хліб: даю вам у цьому слово.

В цей момент почувся шум мотора, що під'їхав до парадних дверей.

Я звернувся до інспектора:

— Це, здається, подали нам карету. Будете надівати на ручки, чи що?

Той хитнув головою.—Я не думаю, щоб у цьому була потреба, сер,—промовив він.

— Отже не надовго, Біллі,—промовив я.—Побачимось завтра вранці. Залишайтеся з „Робертом“, ключ від пивниці у куховарки.

Біллі кивнув головою.—Прекрасно!—промовив він.—Будемо забавляться, гордий констебле?

І ось у такий, не зовсім звичайний спосіб, я зійшов сходами, щоб стати на суд, як убійник.

Жодних розмов і зауважень по дорозі до Бов Стріту не було. Я не вбачав ніякої потреби робити інспекторові якісь запитання; я вирішив, що цілком неварто витратити енергію на всякі розмови. Вся справа сталася остільки несподівано і так блискавично швидко, що я лише починав розбиратися в ситуації.

Не могло бути найменшого сумніву, що Прадо дістав смертельний удар від зниклого Да-Коста. Бо решти банди тут не було; це я дуже переконально міг довести. Де і як

сталася ця трагедія, я абсолютно не міг собі уявити, і це не давало мені змоги зрозуміти, як поліція викрила таємницю моєї подібності. Раптовий Моріців од'їзд із Асштону без сумніву був пов'язаний із цим, і я тепер тільки зрозумів, чому він глянув на мене з таким дивним поглядом та напівзахованим тріумфом, читаючи свою телеграму.

Не зважаючи на серйозність ситуації, я не почував себе надто стривоженим. Справді, я мав одне почуття:—яко мога швидче покластися спати. Було ще одно найбільше почуття, це те, що з цією справою вже був кінець. Я мав уже досить цієї історії з містером Стюартом Норзкотом. Було надзвичайно приємно почати бути знову Джеком Бортоном, не зважаючи на те навіть, що над моєю головою зависло винування в убивстві.

Мої думки різко обірвались; ми під'їхали до Бов Стріту. Перший вийшов інспектор, а потім я—на велике здивування нічних бродяг, що розглядали нас на безпечному віддаленні з пішоходів.

Ми зішли просто на сходи і увійшли в довгий ярко освітлений коритар. Полісмен, що стояв тут на варті, зустрів нас з курйозним поспіхом, ввічливо приклавши руку до кашкета, вітаючи мого компаньйона.

Потім, одчинивши двері праворуч, він промовив:—Прошу!

Тут була контора, велика, дуже гарно прибрана кімната з двома американськими столами. За одним із них щось писав сиволосий військової виправки чоловік в цивільному вбранні. Він подивився на нас, коли ми увійшли, і я помітив, що його погляд упав на мене.

— Це містер Джон Бортон,—промовив мій вартівник з певною пихою в голосі. Потім, обернувшись до мене, він додав:—Це інспектор Кортіс. Він вам подасть винування.

Інспектор Кортіс швидко опанував своє хвиливе зворушення.—Де стався арешт?—запитав він, зацікавлено оглянувши мене.

— В Парк Лайні,—відповів той.—Я якраз наводив справки, коли містер Бортон під'їхав у в авті з своїм товаришем. Того я залишив під доглядом. Жодного опору не роблено.

Інспектор Кортіс кивнув головою і, вставши з свого місця, перейшов через кімнату до цілої низки невеличких шухлядок. Із одної з них він узяв якийсь офіційний папір.

— Я зачитаю вам винування,—промовив він.

Боюся, що тепер я не зможу слово в слово передати цього поважного документа. Коротко казавши, він закидав

мені злісне, зарані обмірковане вбивство Стюарта Норзкота в ніч на 5-е вересня в помешканні, що зветься Бахтерс-Ренте, що на Іст Стріті, в Стейні.

Немає потреби казати, що, навіть будши сонний, майже з захопленням слухав я, коли цей прекрасний чолові'яга читав мені це винувачення таким серйозним і поважним голосом.

— Надзвичайно вдячний вам,—промовив я, коли він закінчив. Далі, втративши над собою всякий контроль, я смачно позіхнув.

— Даруйте ради бога!—промовив я.—Це було дуже цікаво, але правда й те, що я страшенно хочу спати.

Вони обидва засміялись.

— Ви можете зараз же піти спати, коли ви так хочете,— промовив інспектор Кортіс, складаючи документа.—Ви також вільні листуватися з вашим оборонцем та взагалі з ким побажаєте.

Я кивнув головою.—Ліжко,—обізвався я,—це все, чого я зараз бажаю. А взавтра рано я все зроблю, що буде потрібно.

— Прошу, тоді за мною,—промовив інспектор Нейл і, повернувши кругом, повів мене з контори довгим коритаром у маленьку, гарно умебльовану спальню, на вікнах якої були важкі залізні ґрати. Там стояло ліжко і простирадла виглядали чистими; в моєму напівсонному стані це було більше, ніж досить для мене.

— Взавтра ви матимете змогу послати за своїми речами, а на сьогодні, я думаю, вам буде і цього досить.

— Звичайно!—відповів я.

— Ще одна неприємність, сер! Я мушу обшукати ваш одяг, раніш, ніж ви роздягнетесь. За правилами ми повинні обшукувати всіх арештованих.

— Гаразд,—відповів я.—Звичайно, я не мав наміру заховати щось собі в горло, але коли це таке правило..

Я підніс руки з розчепіреними пальцями, а він спритно й швидко обшукав мої кишені, видобувши все, що там було.

— Все це буде заховано й повернено вам. Надобраніч!

— Надобраніч!—відповів я, повернувши ключа в замкові.

Я був надто стомлений, щоб відчувати будь-які невігоди, що їх звичайно переживають в'язні. Яко мога швидше роздягнувшись, я поклався до ліжка, покрутив електричного вимикувача, загасивши світло. Через п'ять хвилин я вже спав так міцно, як мабуть ще ніколи за все своє життя.

Коли француз, сказавши, що варта жити хоч би для нових в'язнів, мав рацію, то я ніяк не міг нарікати на свою

долю, коли прокинувся другого ранку. Було надзвичайно оригінально проснутися в поліційній станції завинуваченим у вбивстві і побачити рядом з собою біля ліжка поліційного інспектора, що стоїть з вашим чемоданом у руках.

Це був мій завойовник учорашнього дня, а чемодан був один з тих, що я його брав із собою до Вудфорду.

— Доброго ранку!—промовив я, сонно посміхнувшись до нього.

— Я з приємністю бачу, що ви добре виспались. Ось ваші речі. Я сьогодні вранці посилав по них до Парк Лайну.

— Це надзвичайно мило з вашого боку, інспекторе. Тепер я матиму змогу поквитатись із вами, коли ви попадете на моє місце.

Він приязно посміхнувся.—Ви звичайно захочете поснідати; але коли там немає особливих страв, то ви можете послати по сніданок.

— Це я залишу вам,—відповів я.—Адже не часто випадає щастя користуватися з гостинності його королівської величності.

— Дуже добре!—сказав він. Потім помовчавши додав:— Вас візьмуть до суду об одинадцятій годині. Ваші листи будуть одіслані зараз же звичайним тюремним порядком. Я дозволю вам дати після сніданку конвертів і паперу.

Я кивнув головою.

— А коли б ви захотіли поголитись, то я надішлю вам перукаря.

— Мені здається, що Савой на Бов Стріті найкращий готель у Лондоні.

Інспектор знову посміхнувся.— Ми намагаємся зробити своїм ув'язненим все, що тільки можна,—відповів він і виїшов, залишивши мене робити свій туалет.

Я почав поволі вдягатися; потім з'їв сякий-такий про-стенський сніданок, що його придуркуватий констебль приніс мені на таці.

В цілому я був зайнятий обмірковуванням свого стану в цьому останньому притулкуві, коли враз мені спала прекрасна думка: написати лордові Ламерсфілдові. Увесь час мордував собі голову, не знаючи, з чого почати й чого домагатися. Але Бов Стрітське какао навіяло мені цю щасливу думку.

Відсунувши набік тацю, я взяв аркуш паперу, що мені його приніс констебль, і написав такого листа:

„Поліційна станція Бов Стріт.

Четвер

Дорогий Лорде Ламерсфілде!

Востаннє я мав приємність бачити вас на вечірці у лорда Сангета. Ви були остільки люб'язні, що запропонували мені свою допомогу на той випадок, коли б я опинився у в'язниці. Як ви побачите з цієї адреси, це сталося несподівано швидко. Я не знаю, чи відомо у нашому товаристві за цей злочин, що тяжить надо мною, а коли так, можу запевнити вас, що зараз я маю цілком незаслужену славу. Коли б ви змогли приділити мені півгодини часу сьогодні, я був би надзвичайно вам вдячний за ваші поради. З свого боку я обіцяю вам розповісти дуже цікаву історію, що допоможе розвіяти сум вашого Міністерства, за який ви мені оповідали на нашому останньому побаченні.

Сердечно Ваш

Стюарт Норзкот“.

Оскільки я знав лорда Ламерсфілда, я був майже певний, що цей лист примусить його приїхати на поліційну станцію. Під цим поглядом винувачення, що тяжіло надо мною, було таке екстраординарне, його персональні інтереси остільки близько стосувались моїх, що його цікавість до цієї справи мала бути величезна, якщо йому про неї вже доповіли.

Я вже написав адресу на конверті, коли інспектор Нейл увійшов ізнов, привівши перукаря. -

— Ось прошу, інспекторе,—промовив я, давши йому листа.—Лише цього одного листа я бажав би надіслати зараз, і був би надзвичайно вдячний, коли б ви його не затримали.

Прочитавши адресу, він перейнявся певною пошаною до мене. Потім, покликавши полісмена побути при голінні на той випадок, щоб я була чого не скоїв, він вийшов з листом у руці.

Коли гоління було вже майже закінчено, повернувся знову інспектор Нейл.

— Прийшов ваш учорашній приятель, містер Logan. Коли бажаєте, можете з ним побачитись.

— Я дуже радий бачити його,—відповів я. Через хвилину Біллі був уже в камері, куди його увів констебль і зачинив за ним двері.

Біллі оглянувся навколо з виразом легкого здивування.

— Галло, мій друже,—привітався він.—Я сподівався знайти вас у підземній темниці. Що означає цей комфорт?

— Ми обставляємо наших ув'язнених з найбільшим комфортом, який тільки можливий,— відповів я.— Мені дуже сумно, що я не можу запропонувати вам віски, але ось є какао.

Заклавши руки в кишені, Біллі примостився на кінці стола.— Гаразд!— проморив він.— В погану справу ми встряли.— Потім глянувши на двері, він додав:— Я думаю, що вони не підслуховують нас?

— Сподіваюся, що так,— відповів я,— але це не має значіння. Я тепер зроблю, як колись зробив Джордж Вашингтон. Раз Норзкот помер, я вважаю, що наша справа закінчена.

Він кивнув головою.— Звичайно так. Тепер лише треба звільнити себе від усяких підозрінь. Вам доведеться запросити правника чи юриста, як вони там називаються, щоб він залагодив усе. Я знаю одного, хочете?

— Я написав до Ламерсфілда і просив його зайти до мене. Я хотів би почути його пораду перше, ніж розпочинати щось далі.

— Так!— скрикнув Біллі,— це прекрасна ідея! Це нічого собі мати за плечима самого міністра внутрішніх справ. І ви гадаєте, що він прийде?

— Думаю, що прийде, Біллі!— відповів я упевнено.

— Маєте ще якінебудь нові факти?— запитав він.— Який це чорт забив Прадо і як це поліція натрапила на ваш слід?

— Мені здається, що це справа Да-Коста, але швидко ми ще дещо розвідаєм. Мене поведуть до суду об одинадцятій.

Біллі глянув на годинника.— Об одинадцятій?— перепитав він.— Тож мені треба вже йти. Я пообіцяв вашій дівчині, що поведу її в суд.

— Мерція?— скрикнув я.— Хіба вона знає?

— Так!— відповів Біллі.— Я сказав їй сьогодні ранком, коли вона телефонувала. Що, хіба не гаразд?

Я здвигнув плечима.— Ні, чому ж? Вона однаково довідалась би пізніше. Всі газети мабуть повні цією сенсацією. Справа лише в тому, коли це можна, мені не хотілося б її ім'я вплутувати в цю історію.

— Як би там не було, вона на суд у всякому разі прийде,— промовив Біллі.— Отож я й думаю забрати і провести її туди, щоб вона знала всю правду. Це позбавить її від зайвого хвилювання.

Я простягнув йому руку:— Біллі, ви справжній друг!

Потиснувши міцно мою руку, він встав із стола.— Злодійський гонор, мій друже!— засміявшись, промовив він.

Підійшовши до дверей він почав сильно стукати. Відчинив двері мій приятель поліціант з такою швидкістю, що це навело нас на деякі думки.

Махнувши мені рукою, Біллі вийшов у коритар.

В наступні двадцять хвилин я морочив собі голову, поновлюючи точно дату і всі подробиці нашої зустрічі з Прадо на набережній. Я постановив розповісти Ламерсфілдові всю правду і бажав передати її коротко й стисло, як тільки мога.

Ледве я встиг звести до купи всю цю плутанину, як повернувся інспектор Нейл.

— Приїхав суддя,—промовив він.—Він розглядатиме вашу справу першою.

— Я зовсім готовий, інспекторе!— промовив я, весело вставши з стільця.

Коли я вступив до судової залі, мене спершу обгорнув сумнів, чи знала широка публіка за мій арешт. Не зважаючи на досить пізню годину, зала була заповнена глядачами, але, пройшовши аж до дубової лави, де інспектор показав мені місце, я не бачив жодного знайомого обличчя, за виключенням Моріца. Він сидів у центрі залі і старанно уникав мого погляду. Преса була в повному складі і, сідаючи, я почув, як усі навколо мене почали жваво перешіптуватися.

Але всі ці шепотіння враз припинив вигуком: „Тиша!“ поважний джентельмен, якого я мав за судового писаря.

Самого суддю я кілька разів бачив. Він зовні не був подібний до лорда Ламерсфілда,—дуже приємна, дотепна людина років шостидесяти, з гострими пронизливими очима під золотими окулярами. Я ввічливо йому вклонився і він жваво відповів мені пронизливим блиском очей.

Далі вся процедура була, як звичайно пишуть газети— „стисла й формальна“.

Перш за все інспектор Нейл зайшов на місце, звідки відповідають свідки, і описав з найменшими деталями момент мого арешту. Виявилось, що іншого поліційного чиновника було виряджено до Вудфорду і мій раптовий приїзд мотором до Парк Лайну був цілковитою несподіванкою.

Після цього виступив інспектор, що зараз же підніс клопотання перед судом, щоб відкласти справу на декілька днів.

Суддя, гумористично глянувши на нього крізь свої окуляри, обізвався сухим голосом:—Я не можу змінити постанови про арешт; це тільки визначатиме, що ви помилились.

Я не думаю, щоб інспектор був вдоволений, але він був надто старий, щоб будьчим зрадити свій спокій. Жваво, в сти-

слих висновках він почав оповідати судді про цей випадок. Я, можна сказати, слухав його з надзвичайним інтересом.

Він почав з того, що тіло забитої людини, знайдене в „Бахтерс-Ренте“, без усякого сумніву визнають за труп Стюарта Норзкота. Друге, зі слів свідків видно, що я провів деякий час разом із забитим у ресторації „Мілан“ за два дні перед убивством. Тої ночі, коли стався злочин, я був на вечірці у лорда Сангета, як Стюарт Норзкот, і його лордівська світлість може засвідчити, що я вийшов звідти трохи рано в дещо піднесеному настрої. Я не повертався додому в Парк Лайн аж до світанку, а вбрання, в якому я ходив того вечора, знайдено скривавленим. Правда, є ще деякі темні моменти в цій справі, але він обстоював, що й цього було цілком досить для юстиції, щоб мене затримати.

Суддя вислухав його майже без жодного запитання, а потім звернувся до мене.

— Чи бажаєте ви, щоб тут допитали свідків?—запитав він.

Я хитнув головою.—Ні, це зробить мій оборонець, коли я буду вдруге перед вами. Я однаково платитиму йому, тож нехай він і працює.

На обличчі судді промайнула посмішка.

— В такому разі,—промовив він,—я затримаю вас до завтра. Сподіваюсь, що поліція дасть вам змогу приготуватися до оборони за встановленим порядком.

— Я не можу ні на що поскаржитись,—відповів я, глянувши з посмішкою на інспектора Нейла.

Гомін притишеної розмови знову сповнив залу і, оглянувшись назад, я вперше помітив Мерчію й Біллі. Вони сиділи праворуч ззаду, але навіть на такому віддаленні Мерчине обличчя виглядало як пишна прекрасна біла квітка. Я зробив вигляд, що не знаю їх, бо ці джентельмени від преси стежили за мною із зацікавленням хижаків, а я дуже боявся, щоб не вплутати її в цю справу.

Я думаю, що моя невеличка похвала поліції сподобалась інспекторові Нейлові, бо він, вівши мене назад до моїх апартаментів, був дуже приязний до мене. Він навіть не повернув ключа, коли залишив мене самого в камері, і я міг, таким чином, бути у його помешканні не запідозреним убійником, а неначе приватним гостем. Це мені подало думку, що може він не почувався цілком так упевнено, як дехто з його колег, щодо очевидності моєї провини.

Але мої розмірковування тривали не дуже довго. Не минуло й чверти години, як я повернувся до в'язниці, коли до кім-

нати увійшов вартівник і з побожністю на своєму з природи доброму обличчі проголосив:

— Приїхав міністер внутрішніх справ. Він бажає вас бачити зараз же.

— Дякую вам, інспекторе!—відповів я таким же поважним тоном.

Через хвилинку лорд Ламерсфілд входив до кімнати.

Я встав і, коли інспектор вийшов, зачинивши за собою двері, я уклонився своєму високоповажному візитерові.

— Це дуже добре, що ви так швидко прийшли,— промовив я.

Якусь хвилинку лорд Ламерсфілд не відповідав.

Він гостро дивився на мене з напів здивованим, напів гумористичним виглядом на своєму гарному, цинічному обличчі. Далі раптом простягнув мені руку.—Навіть міністер, містере Норзкоте, іноді дотримує свого слова.

Я засміявся, потискуючи йому руку.

— Лорде Ламерсфілде!—промовив я.—Я просив вас прийти сюди, щоб розповісти вам правду.—Далі, помовчавши, я глянув йому просто в вічі.—Я не Стюарт Норзкот!—додав я неквапно. Цей інтересний джентельмен помер. Це видимо єдиний пункт, у якому поліція гаразд поінформована.

Лорда Ламерсфілда це ні трохи не вразило.

— Скотланд Ярд робить дивний поступ,—обізвався він. Потім, поклавши капелюха на стіл, підсунув стільця й сів.

Повагавшись якусь мить, я почав:

— Я думаю, що буде найкраще, коли я розповім вам свою історію від початку до кінця. Я можу принаймні пообіцяти вам, що сумно вам не буде.

Лорд ввічливо уклонився.—Мені нічого не надокучає окрім політики,—відповів він.

Далі своєї характеристики мушу зауважити, що мені краще говорити, коли я на ногах. Отож коли Ламерсфілд сидів на своєму стільці, не викривши ні одним рухом свого здивування, я ходив взад і вперед по кімнаті і оповідав йому цілу свою дивну пригоду, починаючи з того моменту, коли я здивався з Норзкотом на набережній. Я не згадав за два чи три окремих випадки, як ось Мерчія чи леді Барадель, але решту історії я оповів йому з найможливішою ясністю і подробицями.

Коли я зовсім закінчив, він усе ще сидів і дивився на мене, не говорячи ні слова; потім тихо засміявся.

— Я вам дуже вдячний, містере Бортоне!—промовив він нарешті.—Я був певний, що джентельмен такого ґатунку, як

ви, існує тільки в романах. Ця історія доводить, що я помилявся.

— Це через те об'єкт стає прикрашеним, що я ризикнув надіслати вам свого листа,—сказав я.

Він знову глянув на мене з цинічним подивом.

— Так, я уявляю, що життя може бути дуже інтересне і цінне для людини з таким травленням їжі та такою мораллю як ваша.—Потім, помовчавши, він додав:— Я вірю в правду подібність вашої історії, містере Бортоне. Вона надто неправди подібна, щоб у ній сумніватися.

Я уклонився.

— Окрім цього,—провадив він далі іронічно,—вона ніще ту цінність, що пояснює багато фактів, над якими ніякий добрий приятель інспектор Кортіс зараз ламає собі голову.

— Думаю, що мені доведеться казати правду,—промовив я нерішуче.

Лорд Ламерсфілд підніс руку на знак протесту.—Це зовсім не означає, що треба це доводити до краю. Я надіслав до вас Джорджа Гордона сьогодні опівдні. Він з природи остільки не любить правди, що я ніколи не бачив ще нічого подібного. Коли тільки є змога визволити вас із вашого стану, не брешись до правди, може бути певні, що він знайде її.

Він назвав ім'я молодого знаменитого правника, бласкучого криміналіста, що на нього покладала великі надії консервативна партія.

Я почав йому дякувати, але він коротко перепинив мене.

— Я дивлюся на справи з погляду інтересів свого молодого життя. Хоч як я поважаю британський нарід, я не соромлюся охоти, щоб він знав мої особисті стосунки до містера Пруа. Я навіть просив би вас, щоб ви викинули цю частину листа, коли розмовлятимете з Гордоном.

Я кивнув головою.—О, без сумніву я це зроблю, Прудо напевно залишив деякі документи у своїх справах і коли його кузен забере все, то... ви знаєте гаразд із цього оповідання, що являє собою містер Моріц Фурніваль!.. та

Лорд Ламерсфілд здвигнув плечима.

— Мусиш стати філософом, коли маєш діло з політвсі. На гірший кінець це означає мені додаткову відпустку. Я слугуюю на звільнення, коли через свою глупоту мали порядну людину розбишаку,—нашого небіжчика-друга. Я певність, що він прагнув тільки титула.

— Я не думаю, щоб він іще чого хотів окрім Товари-

золотих розшуків у Південній Америці,—промовив я, коротко насміявшись.

Лорд Ламерсфілд встав з свого місця.

— Нещасний!—промовив він.—Це був прекрасний титул і я нехтував його.

Розділ XXI.

Містер Джордж Гордон приїхав близько пів на четверту. Його ввів інспектор з таким же поважним виглядом, як і міністра внутрішніх справ.

Це була висока, бездоганно одягнена молода людина, з довгими підборіддям і стомленим блідим обличчям та чорним блискучим волоссям з проділом по середині. Він виглядав більше імпозантно до Райнелоджа і Гайети, ніж до політичного діяча тих днів.

Привітавшись, містер Гордон гостро глянув на мене своїм пронизливим поглядом з-під важких повік.

— Як ся маєте?—промовив я.—Я дуже вдячний, що ви дозволили мені вас побачити.

— Коли половина з того, що мені оповів лорд Ламерсфілд, правда,—відповів він,—то я певний, що ми виграємо. Якби він це говорив, почувалося, що це дійсно сильна аргументація. В його голосі почувалося щось таке, ніби посвистав він.

Добре!—промовив я,—коли Ламерсфілд уже оповів вам історію, то може ви волієте просто робити мені запитання?

Ні, містере Бортоне, коли ви дозволите, я волів би слухати цю історію від вас. Ламерсфілдові поняття про історію мають швидше політичне, ніж юридичне значіння,—відповів він, хитнувши головою і сідаючи до столу.

Пригадавши думку міністра за Гордона, я не міг стриматися, щоб не посміхнутись.

— Маєте рацію,—промовив я і почав, не довго вагаючись, розповідати.

Сперечкавав я йому все, як і лордові Ламерсфілдові, за вирахування тих моментів, що мали цілком особистий характер.

Сідаючи до столу, мій відвідувач уважно слухав, поклашав голову на руку і зрідка робив нотатки на аркушиковій папері. Раз чи двічі переривав він мене короткими запитаннями, що свідчили, з якою пильною увагою він стежив за цією історією.

Коли я закінчив, він, одкинувшись на спинку крісла, за-
клав ногу на ногу і став оглядати стелю. Я вже почав був
думати, що він ставиться до цієї справи, як до колосальної
брехні, коли він раптом встав і присунув до себе свої нотатки.

— Сподіваюсь, ви розумієте, містере Бортоне!—неквапно
цідив він,—що завтра ви будете найзнаменитішою людиною
в цілій Англії.

— Дорого коштує ця забавка,—зауважив я сумно.

— О, навпаки,—сухо посміхнувшись, відповів він.—Коли
ви скористаєтесь з газет як слід, то я думаю, що ваші ме-
муари дадуть вам колосальне багатство. Як би там не було,
я певний, що з завтрашнього дня кожний журналіст переслі-
дуватиме вас, щоб довідатися за всі дрібниці, що траплялися
з вами за ці останні чотири місяці вашого життя.

Говоривши це, він увесь час пильно дивився на менс.

Я здвигнув плечима.—В такому разі вони знайдуть його
диявольськи нецікавим. До минулого тижня моє життя було
зразком добropopядности.

Настала коротка павза.—Коли подані від вас факти прав-
диві,—промовив нарешті він,—то вам звичайно немає чого
особливо боятися. Отже почнім з того, що свідчення містера
Логана якнайкраще доводять ваше цілковите алібі. З другого
боку вам важко буде уникнути судової справи. Ваша історія
надто неймовірна для суду, щоб їй повірили.

Я зідхнув.—Що ж удієш, коли все розкриється,—промо-
вив я;—значить, так мусить бути!

Він хитнув головою.—Я зараз довідаюся, які докази має
поліція, і перегляну цілу справу. Це не буде важко дістати
свідчення від міс Соляно або вашого приятеля містера Логана?

— Зовсім ні! Логан мешкає зараз у моїм помешканні на
Парк Лайні під поліційним доглядом. Він напевне трохи піз-
ніше буде тут. Міс Соляно живе у Трегтоків, але я б хотів,
щоб її ім'я вживалося якомога менше.

Він занотував собі це останнє зауваження.—Надішліть
містера Логана до моєї контори, тільки но він прийде,—
коротко промовив він.—Найперше я піду добуду наказа на
арешт Гуареца та інших. Далі ми мусимо відшукати вашого
льокая Мілфорда, якщо він ще живий. Ця людина має всі
кінці справи в своїх руках.

— Ви, ймовірно, могли б знайти його хіба в Темзі, коли
його взагалі можна знайти. Моя одинока надія, що він спро-
мігся забити Да-Коста.

Гордон встав із свого стільця. Його звичайна манера стом-

лености враз зникла, а в чорних очах з'явилися відблиски такого розуму й енергії, що цілком пояснювали його величезний успіх.

— Я зроблю все, що можна,—промовив він.—Поліція напевне проситиме призначити наступний розгляд на завтра, і навіть краще, коли його вдовольнять. Коли слухатиметься вдруге, ми знатимемо, як стоїть справа, і тоді зможемо вирішити, чи нам змагатися, чи дати йти справі самій по собі. Тим часом можете ви дати мені скільки адрес ваших друзів в Аргентині, або таких, що могли б встановити вашу особу?

Я виписав йому імення багатьох своїх найповажніших знайомих, що знали мене до мого від'їзду до Англії, і він сховав усе це до кишені.

— Я сьогодні ж пошлю їм каблограму. Не забудьте надіслати до мене Логана, а міс Соляно я знайду сам.

Він вийшов, залишивши мене з почуттям, що як професійний оборонець він був прекрасний, принаймні в мене було таке вражіння. Була лише одна неприємність, що мені доведеться притягти до цієї справи, як свідка, Мерчію.

Що б там не сталося зі мною, я вирішив, якщо можна буде не допустити цього, не висвітлювати прилюдно її справжніх стосунків до цієї справи. У Франції це без сумніву не мало б такого значення, бо французи подивились би на її помсту Прадо, як на природне явище і як на таку справу, що навіть заслуговує на пошану. Так само і я дивився на цю справу. Але тут, у Лондоні, я просто уявити собі не можу, який би галас зчинився між моїми добрими компатріотами. Що б там не сталося, а Мерчію треба було врятувати з цієї брудної справи.

Цікавий я був знати, як мене виставили в пресі. Я не маю сумніву, що кожний видавець з Фліт Стріту докладе всіх зусиль, щоб прислужитися юстиції, і було б дивним, коли б я залишився байдужим до цього. Отож коли констебль приніс мені сніданок, я спитав його, чи не порушу встановлених правил, коли попрохаю його дістати мені скільки вечірніх газет.

Подивившись трохи недовіркою, він промовив:— Добре, я довідаюся. Які ви бажаєте газети?

— Принесіть якомога більше. Це ж не щодня трапляється бути винуваченим в убивстві.

За півгодини він повернувся з пакою вечірніх газет у руці.

Я глянув на „Зору“ і перший мій погляд показав мені, що Гордонове пророкування про те, що я стану найзнаменитішою людиною в Англії, не дуже розминулося з правдою.

Стюарта Норзкота смертельно поранено.

Двійника мільйонера вбійника замкнуто до Бов Стріту.

Хто Джонсон Бортон?

Дивна таємнича пригода у високих колах.

Величезними літерами через усю першу сторінку газети у три колонки були заповнені звітом про вранішню процедуру. Далі йшов сенсаційний опис Норзкотових успіхів та блискучої кар'єри серед лондонського суспільства.

Щодо особи самого забитого, газета видимо блукала в темряві, як і я. Я зрозумів проте, що труп Стюарта Норзкота було знайдено три дні тому в якомусь готелі на Іст-Енді. Він був зодягнений у звичайне матроске вбрання. Його забито видимо після впертої боротьби, бо на сходах знаки крові, що показували, кудюю втівав його вбійник. Хазяїн готелю сказав, що мертвого чоловіка хтось відвідував попередньої ночі, але більше не міг нічого сказати про його смерть. Він не чув навіть ознак боротьби, хоч боротьба не є щось звичайне для дуже серйозного готелю Степней.

Огляд документів померлого навів поліцію на дивне припущення, що це був не хто інший як Стюарт Норзкот, відомий мільйонер. Поліція повела слідство швидко й таємно, і в результаті був мій сенсаційний арешт, і те, що „Зоря“ описала як „справжню таємничу пригоду“.

— „Правда“, — закінчував дописувач, — „дивніша за вигадку; і навіть Шерлок Голмс міг би помилитися, поки суд не розв'яже цього дивного криміналу“.

Газета „Пепні“, хоч зневажливо обійшла драматизм дії, присвятила величезну увагу пригоді — як фактові. Я бачив ще багато інших блискучих думок, що їх викликала ця справа. В інших газетах я знайшов декілька зауважень щодо моєї надзвичайної подібності до Стюарта Норзкота. В цілому лише одна „Глоб“, здається, мала відомості, що я гостював у Моріца у Вудфордї, як у кузена забитого Норзкота. Проте всі сходились на тому, що це було „щось дивовижне“ й „таємниче“, а одна з газет повторила зауваження репортера „Зорї“, що правда буває дивніша за вигадку.

Я почав задумуватися над тим, що тепер відчувала Мерчія. Від Біллі вона повинна б довідатися за правдиву ролю мою в цій пригоді, і що лише моє втручання в цю справу не давало змоги лізі помститися за смерть її батька. Я був певний, що наші відносини через це не зміняться; адже її кохання до мене з'явилося ще тоді, коли вона була певна, що я Прадо! Таке кохання, напевне, зможе знести багато

болів, які доля мала для мене. Я більше клопотався за її душевний стан, бо я боявся, що вона сильно страждатиме. Без сумніву Біллі пробував запевнити її, що мені нічого не загрожує. Але вона знала, як ставляться до мене Моріц та Сангет, а це напевне могло її нервувати, хоч би й не було жодного криміналу.

Писати їй я не хотів, бо я не мав певности, що мої листи не читатимуть ті, кому не слід. В усякому разі це могло б навести поліцію на всякі небажані допитування.

Коли я отак обмірковував ці питання, увійшов констебль і сказав, що Біллі зайшов знову і, що коли я бажаю з ним бачитись, то це можна.

— Я боюся, що завдаю вам багато клопоту,—промовив я.

Він не відповів на це, а лише посміхнувся і вийшов з кімнати. Через кілька хвилин він увів Біллі.

— Гаразд, мій друже,—промовив Біллі, коли зачинились за ним двері.—Читатимуть за вас сьогодні в пресі!—промовив він і показав рукою на купу газет.

— Я вже проглянув їх, Біллі. Виходить, що й порядна людина робить багато бруду.

Біллі скривився.—О, ви справді так думаете? Все місто лише за вас і балакає, і як на газетяря, то все зроблено гаразд. Їх зараз довкола Парк Лайну густіше, ніж листя на дереві. Я мусів пустити в роботу обидва кулаки, щоб пробитися сюди.

— Як там Мерчія, Біллі?..

— Все гаразд. Цих Соляннів не так легко проїняти. Я оповів їй цілу цю історію ще до того, як ми прийшли до суду, а вона навіть і оком не моргнула. З міцного матеріялу зроблено цю дівчину.

— Вона не прислала мені жодної записки?

— Здається, вона сказала, що ви їй ще не зовсім надокучили,—відповів Біллі,—чи щось подібне. Але ми були дуже заняті слуханням доповіді вашого слідчого, навіть більше, ніж любовними листами. Це був би удар для Шерлока Голмса, коли б він викривав факти. Він переконаний, що він вас закопав.

Я хитнув головою.—Ні, він не дуже певний цього. Мій лист до лорда Ламерсфілда чимало наробив їм клопоту, і, коли Гордон прибув сьогодні опівдні і взявся обороняти мене, я не думаю, щоб це не справило на них деякого вражіння.

— Гордон?—перепитав Біллі.—Цей великий парламентський дивак?

— Це джентельмен,—відповів я.—Ламерсфілд надіслав його до мене, і його прихід викликав повагу до нас. А тимчасом він запрошував вас до своєї контори негайно, і я пообіцяв, що пришлю вас.

— А де ж вона?—запитав Біллі.

— Я не знаю. Але інспектор мабуть вам скаже.—Потім я додав тихо:—Ви нічого не кажіть там за те, що Ламерсфілд позичав гроші у Прадо. Я тримаю це в таємниці. Окрім цього можете розповісти всю правду.

— Гаразд!—промовив він, уставши з ліжка.—Коли я ще не забув усього, то розповім.

— І, Біллі,—додав я:—пильнуйте Мерчію! Мене не так уже обходить Гуарец та його доля,—Гордон напав на їх слід,—як цей розбишака Сангет. Знавши, що я тепер безсилий, він може зробити щось brutальне.

— Я зовсім не бачу, щоб він міг щось таке зробити. Мерчія тепер повернулась уже до Трегтоків і цілком у безпеці.

— Сподіваюся, що воно так, але я не довіряю Сангетові.

Біллі заспокійливо поклав мені руку на плече.—Нічого не станеться, старий друже,—промовив він;—надаремне не печальтеся з цього. Я протелефоную їй, як тільки знайду Гордона. А якщо до чого, то взавтра я сам відведу її додому з суду, як це зробив і сьогодні.

Я сердечно потиснув йому руку.—Дякую, Вільяме! Ви як біблійний вісник завжди з'являєтеся в важкі хвилини.

Він засміявся і попростував до дверей покликати констебля, щоб той його випустив.

До вечора ніхто до мене більше не заходив. Нічого важливого не трапилось й до другого ранку, коли десь за пів години до суду до мене впустили містера Гордона. Він приніс невеличкий шкіряний саквояж, але з цим саквояжем він виглядав більш подібним на гультья з Бов Стріту, ніж на себе.

— Оце гаразд, що ви прийшли і заспокоїли трохи мої нерви,—промовив я.—Я вже починав боятися, що не побачу вас аж до суду.

Поклавши свого саквояжа на стіл, він подивився на мене своїми стомленими очима.

— Містере Бортоне!—промовив він,—я дуже стомлена людина, але я працюватиму, щоб повалити мур, коли в цьому є потреба.

— Це мені дуже приємно,—засміявся я,—але я не бачу тої дірки в стіні, якою ви увійшли.

Він одкрив свого саквояжа і дістав цілу купу списаних паперів.

— Я сподіваюсь, що я вже маю право на деяку одвертість,—відповів він.—Ваші таланти, містере Бортоне, такі, що поліціянти зможуть знайти в них багато для себе повчального.

Я здвигнув плечима.—Гаразд! Я чекатиму на запрошення, тепер уже Прадо не моє.

Він присунув стільця й розгорнув свої папери на столі.

— Чи не заперечуватимете ви мого клопотання не розглядати в суді справу сьогодні?—запитав він, пильно глянувши на мене.

— Це залежить від того, для чого ви підносите це клопотання,—відповів я.—Коли б ви могли добитися в суді, щоб мене відпустили на поруки, чи як там воно зветься, я б, звичайно, не мав нічого проти. Але оскільки Гуарец та його банда ще на волі, я хотів би звідси вийти хоч би для того, щоб подбати за міс Соляно.

— Міс Соляно вже в безпеці,—відповів він коротко.—До помешкання Трегтоків приставлено приватного детектива, що стежить за ним і вдень, і вночі. Щождо Гуареца та його компанії, то я дістав наказа заарештувати всю банду. Тепер ходиться лише про те, щоб знайти їх.

— Мені здається,—задоволено зауважив я,—що мені немає нічого кращого, як цілком покласти на вас.

Він хитнув головою.—Я не бачу жодної потреби в протесті проти вимоги поліції. Їх свідчення надто серйозні, щоб суд міг припинити справу. Сангет та один із його служників ладні навіть присягнути, що ви вийшли від Сангета опівночі, і проти цього ми маємо лише свідчення міс Соляно та містера Логана.

— О котрій годині забито Прадо?

— Десь між дванадцятою та першою. Імовірно, що хтось відвідував його ще раніше, ввечері, а другий чи може й той самий чоловік повернувся знову зараз по дванадцятій.

— Як же, у дідька, поліція довідалася, що він Норзкот?—нетерпеливився я.

— Він, видимо, мав із собою якісь папери. Які саме, я не знаю, але вони напевно виявили правду. Поліція вдарила телеграму Моріцові Фурнівалеві і той зараз признав у ньому свого дідька. Він наговорив поліції, що він зразу впізнав, що ви самозванець, тільки но ви приїхали до Асштону.

— Це ж чиста брехня,—обізвався я.—Звідки ж він міг знати моє імення?

— Почасти з Норзкотових паперів, а почасти від хазяйки вашого помешкання, бо вона заявила поліції, що ви зникли, і її опис вашої зовнішности цілком зійшовся з зовнішністю забитого.

— От ніколи не сподівався цього. Треба було мені надіслати цій старій бабі тоді ж листа, що я повернуся,—промовив я, а потім, помовчавши, додав:—проте які ж ваші пляни надалі?

Гордон нахилився вперед і, стиснувши руки, промовив якимось дивчим голосом, різко обриваючи кожне речення:

— Нехай поліція затримує справу й надалі. Я сподіваюсь, що ми матимемо не далі, як взавтра, Гуареца та його компанію у своїх руках. Не може бути сумніву, що вони з Холлі втікли, але я доручив Престонові, одному з найкращих агентів, відшукати їх сліди, і сподіваюся кожної хвилини мати від нього звістку. Я перевернув також увесь світ, щоб знайти Мілфорда. Поліція мені допомагає, так що, коли він є на світі, його знайдуть.—Потім, вставши з свого місця, він почав ходити по кімнаті.—Як бачите, правда така неправдива, що я не дозволяв би собі братися до справ, поки ми не матимемо цілком певних доказів. Що більше поліція знайде подробиць цієї справи, то краще буде для нас.

Тільки но я хотів висловити своє погодження, як раптом одчинились двері і до кімнати увійшов поліціант.

— Суддя тільки но приїхав, містере Гордоне,—промовив він таким тоном, неначе це було нахабство з боку судді—приїхати, не запитавши дозволу на це у містера Гордона.

— Гарзд!—відповів мій оборонець, згортаючи свої папери.—Я маю ще одну чи дві справи,—додав він, повернувшись до мене,—отож я буду тут, як тільки почнеться справа.

Лякливість не властива мені, але я мушу признатися, що почувався надто непевно, коли знову йшов перед суд у супроводі дбайливого інспектора Нейла.

Крім моєї газетної слави, що сама собою могла збентежити людину, мене турбувала думка, що я маю показатися на очі багатьох людей, з якими я зазнайомився протягом цих десятих днів.

Кинувши перший погляд на залу, я побачив, що вся аштонська компанія була тут. Я навіть помітив бліде, здиговане обличчя бідної тітки Мері, апоплексичну фігуру сера Джорджа Вена, трохи далі від них сиділа прекрасно зодягнена леді Барадель; нахилившись вперед, вона придивлялася мені з якимось пристрасним здивуванням. Але Біллі і Мерчії не було видно.

Як і раніше, гомін, що знявся був у момент мого появи, зараз же припинив судовий урядник. Оглядаючи хо-

лодним поглядом кругом залю, він заявив:— Якщо присутні тут не можуть себе стримати, я накажу залишити залю!

Ця погроза справила вражіння, бо в тій хвилі настала цілковита тиша, переривана лише вставанням похмурого джентельмена, в якому я впізнав представника поліції.

— Я маю наказ затримати далі винуваченого, сер,— промовив він, звертаючись до судді.— Ця справа для поліції видається ще неясною.

Суддя ввічливо звернувся до мого оборонця:

— Чи не маєте ви що сказати до цього, містере Гордоне?

Містер Гордон встав з свого місця і ледве помітне тремтіння пройняло всіх присутніх у залі.

— Коли поліція клопочеться в інтересах правосуддя,— почав він,— то ми не маємо жодних заперечень. Проте, щоб в'яснити деякі непорозуміння, я хочу заявити, що мій клієнт має повну й готову відповідь на всі безпідставні винувачення, що висунуті проти нього. Ми готові допомогти поліції в усіх заходах, що вона їх робитиме.

Знову по залі пройшов шум, і я помітив бліде, сповнене жахом обличчя Моріца, що впився поглядом у Гордона.

— Ви не бажаєте зробити перехресного допиту поліції?— запитав суддя.

Гордон хитнув головою.— Зараз ні! Коли справу відкладено на кілька днів...

Враз якась метушня у кінці залі перервала йому промову. Головні парадні двері одчинилися навстіж, і напроти всіх спроб вартового полісмена в залю вдерлося троє чоловіків, дуже схвильованих.

Тут розлігся через усю залю сердитий голос судді:— Хто там робить гармідер? Що це за люди?

Як і всі, я витягнув свою голову наперед, щоб краще побачити, хто це увійшов. Один із них був одягнений як пастор, а другий був високий чисто поголений, сивуватий чоловік. Обличчя третього закривали плечі поліціянта, але голос судді примусив одійти поліціянта на бік.

Я трохи не вискочив із своєї шкіри. Це був Мілфорд! Не було жодного сумніву, сам Мілфорд своєю персоною стояв там у сутінках коритару. Він виглядав блідим і зденерованим; його звичайно чисте вбрання було пом'яте й брудне, але, що це був він, у цьому не могло бути жадного сумніву.

Я нетерпеливо обернувся до Гордона, але раніше ніж я зміг звернути його увагу, чоловік, що був зодягнений як пастор, виступив на середину залі і звернувся до судді:

— Даруйте, містере Ковдене, що я вдерся так нагло до суду. Я пастор Меріл із Степней і приставив вам дуже важливого свідка.

Піднесення присутніх дійшло до найвищого напруження, майже до лихоманки. Не зважаючи на повторне секретареве прохання дотримувати тиші, по залі пройшов ледве стримуваний шепіт.

— Тут немає чого пробачати, містере Меріле,—відповів суддя, підвівши голову.—Коли ви маєте можливість пролити світло на цю справу, ви цілком гаразд робите. Хто ваш свідок?

— Джон Мілфорд, льокай померлого. Він хоче зробити заяву, що безперечно освітлить цю темну справу. Доктор Роббінс та я можемо підтвердити його свідчення.

Настала коротка павза. Я помітив, як представник поліції та інспектор Кортіс про щось перемовлялись, поки суддя, нахилившись до свого урядовця, про щось із ним радився. Гордон підійшов до мене.

— Ні Логана, ні міс Соляно в суді немає,—швидко прошепотів він.—Чи не знаєте ви чому?

Я похитнув головою. Навіть у цей надзвичайно напружений й момент моє серце стиснулося за долю Мерчії.

Далі почувся різкий голос судді.

— Я хочу вислухати цих свідків перше, ніж постановити й далі тримати під арештом винуваченого.

Представник поліції встав, ніби хотів запротестувати, але суддя зробив йому знак рукою і показав Мілфордові зайняти місце в льожі свідків.

Від зворушення з несподіваної перерви та з переляку, що може щось трапилось з Мерчією й Біллі, якийсь момент я не міг зрозуміти, що навколо мене робиться. Аж потім я зрозумів, що Мілфорд виступає, як свідок, і що величезна тиша запанувала в залі.

Суддя протер свої окуляри.—Це буде найкраще,—промовив він стиха,—коли ви дасте свої свідчення сами. Ви не бійтесь і не соромтесь. Я робитиму вам запитання сам, але ніхто не перебаранчатиме вам, поки ви не скінчите.

З ввічливим уклонем Мілфорд встав перед судом і поклав свої руки на поручні перед собою. Він почав говорити в цілком поважному, безсторонньому тоні гарно вимуштрованого льокая. Була якась велична невідповідність між його спокоєм та тою лихоманкою, з якою вся зала прислуховувалась до його слів.

Розділ XXII.

— Мені на ім'я сер Мілфорд, Джон Мілфорд. Місяців дев'ять тому я був за льокая у пароплавного товариства „Блю Стар Лайн“. Там я вперше зустрів містера Норзкота. Він був одним із пасажирів на пароплаві „Каледонія“, що прибув сюди з Нью-Йорку в жовтні минулого року.

— Він сам подорожував?—запитав суддя.

— Так, сер! Прибув він на пароплав в останню хвилину перед відпливом. Він мав окрему каюту і мені було доручено доглядати за ним.

— Коли і як він запропонував вам перейти до нього за льокая?

Мілфорд на хвилинку завагався.—Це було після того, як він урятував мені життя. На третій день нашого подорожування я вилетів за борт і впав у море, тоді містер Норзкот, що був у цей момент на палубі, кинувся в воду і підтримав мене, поки під'їхав рятувальний човен. Звичайно, я був безмежно вдячний йому і, я думаю, сер, що це й подало йому вперше цю думку. Урятувавши моє життя, він відчував, що може звіритись на мене.

Ледве чутний гомін промайнув по залі.

— Що це означає?—запитав суддя, нахилившись уперед.— Чи не думаєте ви, що його життя було в небезпеці?

— Я цього не знаю, сер. Містер Норзкот був Ігнац Прадо, президент Сан Лукка.

Мілфордів виклад, що він його робив цілком спокійно. Не робив тої сенсації на всіх, на яку я сподівався. Я навіть думаю, що мало хто з присутніх у залі знали будь-що за Сан Лукка, яка лежить у Південній Америці, де, у всякім разі, ім'я Прадо було дуже непопулярне.

Проте суддя видимо був краще поінформований.

— Це дивна заява,— промовив він, гостро глянувши на Мілфорда.—Я гадав, що Прадо було забито підчас останньої революції.

— Так, сер; це загальна думка. Але виявилось, що тієї ночі, коли його палац було висаджено в повітря, він вскочив у човна і добрався до пароплава, що й довів його до Нью-Йорку. Тоді за це ніхто не знав; не було навіть і підозріння, що він зостався живий, поки кілька місяців тому...

— Це все він оповів вам на пароплаві?

Мілфорд захитав головою.— Ні, сер! Я про це довідався лише скільки день тому. Коли містер Норзкот забрав мене

до себе, він просто сказав мені, що він має знайти помешкання в Лондоні і бажав би мати льокаю, що йому він міг би вірити. Я згодився на цю посаду, сер, і був вдоволений, що матиму нагоду довести, як я вдячний йому. Містер Норзкот спочатку жив в Лондоні дуже широко, як відомо, сер. Ми часто влаштовували величезні бали, і я мав під своїм доглядом яких десять-дванадцять чоловіка льокаїв. Далі якогось дня, пару місяців тому, здається, щось трапилося, бо наш господар зовсім змінився. Він припинив усі свої знайомства, зачинився в помешканні і почав звільняти служників, залишивши тільки трьох. Це було зовсім неможливе доглядати нам самим за всім у домі, але він на це не звертав уваги. Він подвоїв нам платню, хоч ми цього й не просили, і наказав, щоб ми, оскільки це можна, справлялись сами. Ми були подумали, що він занедужав, і дійсно, він мав такий вигляд, ніби його допіру оглядав лікар. Але це було не все, сер; ще не все. Він лише посміхався і казав, що він себе лікує.

— Він не казав вам, чому так змінив своє життя?

— Нічого, зовсім нічого, сер. Але я довідався, що йому загрожує небезпека. Він дав мені спеціальні інструкції не впускати нікого до помешкання, не сказавши йому наперед ім'я прибулого. Так воно йшло багато тижнів, і сталося це днів дев'ять тому. Містер Норзкот прийшов до мене в той день і наказав викликати йому таксі, бо він має виїхати о шостій годині. Він мав і свій власний мотор, але ж не моя справа про це запитувати. Я замовив йому таксі і він поїхав. З того часу я не бачив його аж до тої ночі, коли його забито.

Він замовк і випив води з шклянки, що стояла збоку біля нього.

— Згідно з свідченнями поліції,—промовив суддя,—містер Бортон повернувся до Парк Лайну на його місце.

— Так, сер.

— І ви стверджуєте, що не помітили цієї зміни?

— Ні, сер. Містер Бортон—точний двійник Норзкота. Навіть голос такий самий. Він носив Норзкотову одягу і прекрасно знав помешкання, сер. Не було нічого, що могло б викликати сумнів у тому, що він хазяїн.

Всі очі, що були в залі, тепер звернулись на мене. За звичайних умов я, напевне, зникнув би від цих поглядів, але я був остільки зацікавлений Мілфордовим оповіданням, що навіть не помітив їх. Я хотів почути, як багато з наших пригод він захоче викрити.

— Коли ж уперше ви почали примічати цей дивний обман?—запитав суддя.

Мілфорд замовк, ніби думаючи перевірити факти.

— Це було тої ночі, коли була вечірка у лорда Сангета, сер,—тої ночі, коли забито Норзкота. Містер Бортон вийшов щось пів на десяту; не минуло ще й чверти години, як до мене прийшов хлопчина з листом. Він був написаний рукою мого хазяїна, сер, і в ньому було наказано мені приїхати в таксі д. № 7 Блекстерс Райтс, що на Степней, яко мога швидше. Я зовсім нічого не міг зрозуміти, бо ж містер Норзкот тільки но вийшов з дому. Проте це було так. Не могло бути сумніву щодо підпису, і не моя справа була не їхати, коло цього бажав хазяїн. Отож, знайшовши в довіднику Блекстерс Райтс, я в з'яв візника і наказав йому везти мене на ріг Іст Стріту. В сьомому номері був матроський шинок. Там я знайшов хазяїна. Він написав у листі, під яким прізвиськом його питати. Але з першого погляду я б не впізнав його. Завжди він був дуже вибагливий щодо своєї зовнішності, але цієї ночі він був неголений, брудний, зодягнений в якесь матроське вбрання. Отож, сер, прийняв він мене в невеличкій кімнаті, що швидше нагадувала кучу для свиней. Він замкнув двері і підпер їх ліжком, ніби чогось боявся.

В цей момент у залі настала така тиша, що аж страшно зробилося. Почавши з судді і до полісмена, що стояв біля дверей, кожний присутній слухав оповідання Мілфорда з напруженою увагою. Його дивна простота і безпосередність у оповіданні сами по собі справляли колосальний ефект.

— Звичайно, ви вже не думали тоді, що він і містер Бортон та ж сама людина?—запитав суддя.

Мілфорд потер собі рукою чоло. — Не знаю, сер. Я був такий вражений, що й не знаю, що я тоді думав. Я тільки стояв, не казавши й слова. Як тепер пригадую—все це здалося мені, наче сон.

— Що ви робили потім?

Посадовивши мене на ліжко, він почав спокійно і дуже поволі говорити. Оповів усе; сказав, що він Прадо. Сказав, звідки він. Здається, він виїхав із Англії ще хлопчиком, але в Сан Лукка всі вірили йому, що він з Південної Америки. Він вискочив із палаца перед тим, як його висадили в повітря, і думав, що його ніхто не помітив. Ще бувши льокаєм на Блю Стар, сер, я чув про те, що він став за президента. Не треба й говорити про те, що багато хто всунув би йому межі плечі ножа, якби довідався, що він ще живий. Ось

оце, сер, і непокоїло його. Справді, скоро довідались, що його не забито в цьому заколоті, і дехто з Сан Лукки потрапив на його слід. Він не був боягузом. Якби він ним був, він не міг би стати президентом, чи урятувати мені життя, як це він зробив, але тут він зрозумів, що коли він не виїде з Лондону, його заб'ють. Люди, що приїхали за ним, входили в якусь таємну організацію, яку він майже знищив, і вони лише про одно й дбали: за всяку ціну його знищити, не думаючи, що може трапитися після того.

Зупинившись, Мілфорд знову напився води. Я крадькома глянув на Моріца. Він пильно дивився на свідка з невимовним, напруженим нервовим переляком. Це справило на мене досить приємне вражіння. Я не був єдиною людиною, що з таким напруженням ждала, що міг далі сказати Мілфорд.

— Далі!—промовив суддя.

— Цілком випадково, сер, трапилося так, що мій хазяїн зустрів містера Бортон. Це було тої ночі, коли він від'їхав на таксі, сер. Вів поїхав підписувати якісь папери до свого правника і, повертавшись назад, на набережній зустрів містера Бортон, що стояв на пішоході. Він зараз же помітив його подібність і тут же йому спало на думку, що цей міг би, коли б лише погодився, урятувати йому життя. Як би там не було, але на це були деякі шанси. Отже він, зупинивши кеб, підійшов і заговорив до містера Бортон.

Звідси починається моя участь у цій історії і я знову стаю в центрі уваги. Всі присутні нахилились уперед, щоб краще бачити мене, а одна чи двоє з жінок навіть навели на мене свої мініатюрні біноклі. Це було не зовсім приємно, але я засунув руки до кишені і мужньо це зносив.

— Він запросив містера Бортон повечеряти з ним до ресторану „Мілан“. Як казав мені містер Норзкот, вони взяли окремий кабінет. Я думаю, сер, що хазяїн ресторану міг би підтвердити це.

Суддя кивнув головою.—Так, так! Це вже підтверджено вчора.

В цей момент встав поліційний юрисконсулт, запротестував проти того, що суддя провадить справу занадто поволі і розкриває деякі таємні заходи.

Суддя, що, здається, був досить незалежною людиною, різко його обізвав:

— Ви дуже мене зобов'язете, коли сядете, містере Нейле!—обізвався він холодно.—Я не маю наміру продовжувати на-

далі арешт, поки я не дослухаю до кінця цього свідчення. Продовжуйте, містере Мілфорде!

— Гаразд, сер! Коли хазяїн довідався, що за людина був містер Бортон, він зробив йому дивну пропозицію—помінятися з ним ролями. Містер Бортон надів його одіж і повернувся замість нього до Парк Лайну: він дав слово, що три тижні він буде містером Норзкотом.

Якийсь напівзахоплений, напівскептичний гомін промайнув по залі. Чи Мілфордове свідчення припускав закон чи ні,—не знаю, але ясно було, що публіка була надзвичайно вдоволена.

— Дійсно, це надзвичайно цікаво,—обізвався суддя сухо.—І винувачений, видимо, прийняв сміливу Норзкотову пропозицію? А чи знав він, що за причини примушують Норзкота зникнути?

— Як казав мені мій хазяїн, містер Бортон знав, що його могли забити, але це й усе. Він йому запропонував добру плату, і той рішився ризикнути.

— А що; на вашу думку, може бути „доброю платою“?

— Містер Норзкот цього не казав. Він мені сказав, що дав містерові Бортонові деякі вказівки щодо помешкання та тих людей, що він міг їх зустріти. Далі вони помінялись одежею, і містер Бортон поїхав до Парк Лайну.

— А що зробив містер Норзкот?

— Він переночував у Брок Гавзі, сер. Другого ранку пішов на східню частину і купив собі поношене матроське вбрання. Він мав на думці виїхати до Австралії, але не було пароплава раніше як днів за чотири; тоді він найняв собі кімнату на Блекстерс Райтс і звідти не виходив увесь час.

— Навіщо ж він посилав по вас?

— На це було чимало причин, сер! Перш за все він бажав довідатися, чи не помітили різниці між ним та містером Бортоном, та чи гаразд містер Бортон веде свою роль. Далі він дав мені підписати якогось папера, що я мав однести його до юрисконсульта, містера Готсфола.

— Що це за папір?—запитав суддя.—Маєте ви його з собою?

Мілфорд, засунувши руку в спідню кишеню, витягнув звідти довгого синього конверта.

— Ось він, сер! Я не знаю, що там у ньому. Я лише написав там своє прізвище, щоб підтвердити, що я дійсно бачив, як його підписував хазяїн.

— Прошу дати мені його,—промовив суддя. Потім, під-

вівши голову, глянув навколо і запитав:—Чи є містер Готсфол у судді?

Літній, чисто поголений чоловік встав із свого місця, коли поліціант забрав листа у Мілфорда.

— Я Готсфол!—злегка уклонившись, промовив він.

Суддя поклав листа біля себе на столі.—Дуже добре,—відповів він.—Я попрошу вас прочитати його, коли закінчиться свідчення.—Потім, обернувшись до Мілфорда, він додав:—Прощу далі! Що ще доручив зробити вам містер Норзкот?

— Він узяв з мене обіцянку, що я писатиму йому до Австралії, і дам йому знати, чим усе це закінчиться. Він також попросив мене привезти йому дещо з одержі і купити квитка. Але це було дуже пізно вночі і я сказав йому, що денебудь поблизу переночую, а завтра ранком усе це зроблю. Я був зовсім приголомшений цим усім, як ви можете собі уявити, сер.

— Чому ж ви не заночували у Блекстерс Райтс?

— Там було повно. Не було ні одного вільного ліжка, сер. А не міг же я просидіти всю ніч. Я й так не дуже добре почувався останні пару днів.

— Де ви ночували?

— Недалеко! На розі вулиці як раз був готель, № 10 на Сміт Стріті, і я зайняв там кімнату. Я попросив хазяїна рано мене розбудити, тому що я був страшенно стомлений і боявся не заспати допізна. Він розбудив мене рівно о шостій годині, і перше, що він зробив, сказав мені, що цієї ночі в Блекстерс Райтс сталося вбивство в кімнаті номер сім. Тепер там повно поліції.

— Коли я почув ці слова, сер, мені, здається, аж серце впало. Я зразу догадався, що це мабуть забито хазяїна. Мене враз ударила думка, що це зробив той чужинець, що йшов за мною, і піджидав, аж поки я не вийшов від хазяїна. Схопившись, я зодягнувся й вийшов з кімнати. Навколо стояла юрба. Всі штовхались і лізли подивитись, а поліційний інспектор стояв на порозі...

Він замовк на хвилину, нібито збираючи думки.

— Ви увійшли до кімнати?—запитав суддя.

— Ні, сер. Прислухавшись до розмов, я довідався, що забито містера Норзкота. Дехто вже бачив його тіло, поки прибула поліція.

— Чому ж ви не підійшли до інспектора і не розповіли йому цієї історії?

Мілфорд заперечливо кивнув головою.

— Хіба ж міг я підійти до поліційного інспектора з таким оповіданням? Вони могли б узяти мене за божевільного. Крім цього мене це остільки приголомшило, що я й сам не знав, що мені робити. Мені спало на думку, що коли б вони довідалися, що я був там уночі, то вони могли б подумати, що й я замішаний у цю справу.

— Що ж ви зробили?—лагідно запитав суддя.

— Я повернувся на Сміт Стріт, гадавши, що цілу цю справу вже покінчено. Моя перша думка була побачити містера Бортонна. Потім я пригадав, що він лагодився їхати до Асштону і мабуть уже від'їхав. У мене не було жодного сумніву щодо того, хто забив мого хазяїна; я певний був, що це зробив хтось із тої Сан Лукської банди, що за неї він мені оповідав. Певно вони стежили за мною, коли я їхав до хазяїна, і мене страшенно турбувало, сер, що я спричинився до смерти того, хто врятував мені життя. Отож у мене з'явилася думка, що я повинен розшукати того, хто це вчинив.

Голос Мілфордові затремтів і він, одвернувши голову, швидко витер очі. Як Прадо, що був одним із найбільших негідників навіть для Південної Америки, міг навіяти таку сильну приязнь до себе, для мене це залишилось і досі таємницею. Було ж зовсім ясно, що Мілфордове горе було цілком шире.

— Чи не думали ви, що ця справа безнадійна?—зацікавився суддя.

Мілфорд хитнув головою.— Я мав лише дві прикмети, сер: я знав, що це був чужинець, і здогадувався, що він десь недалеко. Містер Норзкот був не з тих людей, що дав би себе легко забити, і я чув, як говорили в юрбі за криваві плями на сходах. Тому я й вирішив, що той мусів бути десь недалеко в сусідах. Там багато таких будинків, де можуть впустити всякого чоловіка, не розпитуючи, аби він лише добре заплатив.

Він замовк і витер піт, що виступив йому на чоло.

— Одчиніть друге вікно!—наказав суддя.— Тут так душно, що ми всі знепритомніємо.

Мілфорд заждав, поки поліціант виконував наказа.

— Це був випадок, лише щасливий випадок, що я натрапив на його слід. Днів зо три я винохував скрізь навколо, але нікого не знайшов крім того, що вже знала поліція. Минулої ночі точно о дев'ятій годині я стояв на вулиці біля Доскдьярд Армс, коли повз мене пробіг хлопчина з газетами.

Я купив газету і перше, що впало мені в око, це арешт містера Бортона. Ця несподіванка вразила мене, як грім. Ви бачите, сер, поки я не бачив газети, я навіть не знав, що поліція викрила в забитому містера Норзкота. Це мене так приголомшило, що я зайшов до шинку випити чарку бренді і все думав за цю справу. Отож, сидівши отак за чаркою бренді і обмірковувавши всю цю пригоду, я помітив, що до шинку зайшло двоє людей і сіли недалеко від мене. Вони почали якусь розмову не дуже голосно, але, оскільки я сидів близько, то міг дещо чути. Отож, слухаючи цю їхню балачку, я почув таке, що мене неначе хто по голові вдарив.

Він замовк.

— Ну, ну!—промовив суддя:—Далі!

— Один із них, сер, оповідав другому за якогось чоловіка, що лежить у нього в помешканні зовсім знесилений, та просить привести до нього пастора. Другий чоловік щось сказав йому за пастора Меріла, але перший відповів:—Гаразд! Але ж ви знаєте, його поранено на вулиці, і мені не хотілося б здійсмати гармідеру, поки він ще може платити.—Коли я це почув, сер, я трохи не підскочив на своєму стільці, бо щось казало мені, що це якраз той чоловік, що я його шукав. Я попробував присунутись до них ближче, але вони почали розмовляти так тихо, що я вже не міг почути, що було далі.

Так я просидів, поки вони не допили і вийшли. Тоді я назирці пішов за ними. На вулиці вони розійшлися; той, що казав першим, пішов униз, до річки. Він був здорово на підпитку і за ним легко було стежити. Він пройшов вздовж Шодовен і вступив до якогось напівзруйнованого будинку, що швидше нагадував якусь комору.

— О котрій годині це було?

— Це десь було близько о пів на одинадцятую. Точно не пригадую, знаю лише, що одинадцятую вибило, коли я добрався до церкви, що на розі Іст Стріту.

— Ви зараз же повернулись назад?

— Так, сер! Я подумав, що не буде жадної користі йти самому до хати, коли б навіть там і був убійник. Я хотів знайти когонебудь, що б допоміг мені. Когонебудь, що б міг посвідчити, якщо в цьому була б потреба. Була лише одна особа, що знала, як стоїть ціла справа; але містера Бортона заарештовано, тут я не міг помилитися. Отож, сер, перекинувши все в своїй голові, я вирішив нарешті, що не може бути кращого свідка, як цей саме пастор Меріл, що за нього гадували ці бесідники в шинку на Сміт Стріті.

— Сподіваюсь, що пастора Меріла всі знають на Іст Енді,—зауважив суддя.

— Я можу сказати, що всі, бо навіть у таку пізню годину легко було допитатися, де він живе. Я зайшов до нього на помешкання не вважаючи на те, що вже була близько північ; він сам зійшов униз і одчинив мені двері. Я стягнув його з ліжка, але він, здається, не збирався гніватися. Запросив мене до свого кабінету. Я сказав йому, що тут ходиться за життя й смерть і потім оповів йому цілу цю історію від початку до кінця. Само собою зрозуміло, що я показав йому того листа, що хаз їн заадресував містерові Готсфолу, і деякі старі листи, що були у мене в кишені, але й тут я ще не дуже був певний, що він пойме віри. Проте він повірив. Він уважно подивився на мене, зробив два чи три запитання і йому стало ясно, що я кажу істину.

— Залишайтеся тут,—промовив він,—а я піду зодягнуся і зараз же піду з вами.—Я почекав на нього може хвилині із десять, сер, і ми обидва вийшли разом. Не пройшли ми й половину нашої дороги, коли він підійшов до одного будинку і постукав у двері.

— Запросимо лікаря Роббінса з собою!—пояснив він мені.— Він дужий чоловік і вміє поводитись з убійниками.

Раптом сміх пролунав по напруженій залі. Сміялись суддя, Мері і доктор.

— Видимо, Стенней нічого собі місце,—зауважив суддя.— Прощу далі, Мілфорде!

— Доктор Роббінс встав і вдягнувся. Містер Меріла негайно пояснив йому, що сталося, і він зараз же пішов із нами. Коли ми підходили до тої комори, якраз вибило пів на другу. Ця хатина стояла майже в кінці вулиці, що доходить до річки, і в цю годину там було цілком порожньо: ніде ні душі. Підійшовши до хатини, лікар постукав у двері, але зразу ніхто не відповів. Отже довелося ще довше стукати. Після цього ми почули з середини якесь шамотіння. Нарешті двері почали поволі відчинятися і чоловік, за яким я стежив, висунув голову. Він ще, здається, був п'яний, сер, бо язик йому заплітався.

Проте лікар не звернув на нього уваги, він тільки одчинив ширше двері і ухопив його за плече.

— Слухайте но, чоловіче!—промовив він різко до нього:— Я лікар і прийшов навідати вашого хорого. Коли ви почнете робити якийсь галас, ми пішем по поліцію. Це справило, сер, гарне вражіння. Тільки но той почув слово поліція, як

зразу якось зчулився, ніби його хто відлупцював. Потім почав присягатися, що він нічого поганого не зробив і не знає того чоловіка, що лежить там у помешканні.

— Ніхто вас і не винуватить,—відповів лікар.—Все, що ви маєте зробити, це провести нас до нього і якомога швидше. Отож, сер, він увів нас до приміщення наповненого чимось надзвичайно вонючим. Було зовсім темно, але у лікаря була кишенькова дямпа. Коли він її засвітив, ми побачили, що в кутку на якомусь лахмітті лежав чоловік. Він тақ жахливо стогнав, що аж страшно було слухати. Лікар, перейшовши через кімнату, почав його слухати, не промовляючи ні слова. Потім, діставши з кишені книжечку для нотаток, вирівав один аркушик і, щось там написавши, звернувся до мене:—Візьміть оце і підіть до мене додому. Повертайтеся якомога швидше. Там мій помічник дасть вам усе, що треба.

— А що робив п'яний?—запитав суддя.

Він стояв у кутку, сер, і щось бубонів до себе. На нього ніхто не звертав уваги.

— А ви пішли на помешкання лікаря і принесли потрібні речі?

— Так, сер! Я повернувся десь за годину. Мене впустив містер Меріл. Я побачив, що вони зробили вже деякий лад і достали свічки. Той чоловік уже перестав стогнати, але почувався проте, здається, дуже погано. Лікар накладав йому перев'язки, і я побачив, що він був порізаний у кількох місцях.

— Він був притомний?

— Здається не зовсім; так я думаю, сер. Він розмовляв поганою англійською мовою і верз кат-зна-що. Можна сказати, що більше показував, ніж говорив. Лікар подав йому якісь ліки з пляшечки, що я приніс, і це, здається, трохи заспокоїло його. В усякому разі він стих. Лікар далі обмотував його бинтами, а, закінчивши з цим, підійшов до нас і промовив:—Тепер йому покращало. Можливо, що він ще отямиться перед тим, як померти.

— О котрій годині це було?—запитав суддя.

— Десь три чверті на третю, сер, так я думаю. В усякому разі я знаю, що незабаром уже почало розвиднятися. Отож так ми всі троє сиділи на підвіконні чи на лаві, що стояла під стінкою, і стежили за хорим. Ми не наслідувались вийти з кімнати, бо лікар сказав, що він кожної хвилини міг прокинутися, і коли ми бажаємо щось він нього довідатися, то

мусимо ждати на цей випадок. Коли ми так ждали, я оповів лікареві всю цю історію, як перед тим розповів її містерові Мерілові.

— А де ж увесь час був власник приміщення?

— Він спав у другій кімнаті, сер. Вони поклали його там, коли я ходив. Мені здається, що він був занадто п'яний, щоб будь з чого турбуватись.

— Видимо, він мав філософську вдачу,—зауважив суддя.— Гарезд. Далі!

Було вже мабуть коло дев'ятої години, коли порізаний враз застогнав і одкрив очі. Лікар зараз же підійшов до нього. В нього вже були готові якісь ліки в шклянці і він, обійнявши хорого, підніс і дав йому випити трохи цих ліків. Це здається йому зразу ж допомогло, бо він, відхилившись назад, оглянувся навколо себе цілком спокійно і притомно.—Хто ви?—запитав він.

Лікар, нахилившись до нього, промовив:

— Я лікар, а це пастор Меріл. Ви бажали бачити пастора, пригадуєте!

— Так, так!—промовив той, а потім став дивитися, хитро примруживши очі.

— Потім підійшов до його ліжка містер Меріл і почав розмовляти з ним дуже лагідно й приязно. Він казав, що він помирає і просив його,—коли той що має, то щоб висповідався. Той простягнув до Меріла свої затиснуті в кулаки руки.—Я вмираю, я вмираю?!—прохрипів він,—ви певні цього?—Меріл нахилив голову, а ранений знову відкинувся на своє ліжко.

Так, не промовивши ні слова, він пролежав скільки хвилин, важко дихаючи й мнучи свою одіж. Далі Меріл, нахилившись над ним, узяв обидві його руки в свої руки.

— Прадо помер,—сказав він дуже лагідно,—а невинного чоловіка заарештовано за його вбивство.

Це здається вразило його, бо він зідхнув і підвівся на подушці.

— Ні, ні!—прошепотів він.—Я забив його. Потім важко зідхнув.

— Слухайте, я вам усе оповім.

Ми всі троє стали навколо ліжка, сер. Лікар узяв свою кишенькову книжку й олівця і почав записувати те, що казав ранений.

Було важко розуміти його, бо він страшенно погано говорив англійською мовою, а голос ледве було чути; він майже

шепотів. У лікаря все записане, що той казав. Він вам покаже, сер, але це було якраз те, що мені було потрібно. Сам він був із Сан Лукка—на ім'я Да-Коста і мав завдання стежити за помешканням у Парк Лайні. Коли я їхав на таксі, він поїхав назирці за мною і простояв на вулиці, поки я вийшов. Потім так якимось, що ніхто його не помітив, він увійшов у готель і постукав до дверей хазяїнової кімнати.

Я гадаю, що містер Норзкот подумав, що то я повернувся, бо відчинив йому, і тут Да-Коста встиг ударити його ножем раніше, ніж той покликав собі на допомогу. Але містер Норзкот, як я вже казав, сер, не був із тих людей, що легко піддаються. Він відскочив від дверей, сер, але коли Да-Коста вскочив у кімнату, щоб прикінчити його, то він вихопив ножа і вдарив Да-Косту в бік. Як довго тривала боротьба, Да-Коста не тямить, але коли він справився з хазяїном, то й сам втратив свідомість. Він ледве виліз з кімнати і порачкував вниз до річки. Тут якраз зустрів того чоловіка, де він тепер лежав. Він наговорив йому, що його поранено на вулиці і що він шукає місця, де б йому можна було трохи відлежатись. Той чоловік запитав, чи має Да-Коста гроші, і коли він показав фунт стерлінгів, той узяв його до себе. Там він і був із того часу. Ось уся його історія, сер, як він її розповів нам. Ви знайдете все записане в книжечці лікаря; там у кінці Да-Коста підписав своє імення. Тільки но він зробив свій підпис, як йому знову погіршало.

— І ви приїхали звідити просто в суд?—запитав суддя, коли Мілфорд зупинився, щоб напиться води.

— Так, сер! Лікар викликав до Да-Кости сестру жалібницю, а ми просто приїхали сюди візником.

Настало коротке мовчання, поки суддя щось записував у книжку. Коли він закінчив записувати, підвів голову і глянув на Мілфорда.

— Гаразд! Я дуже вдячний вам, що ви подали ваші свідчення, містере Мілфорде,—поволі проказав він.—Ви виявили багато такту й мужности в усій цій справі. Я не сумніваюсь, що представник поліції побажає зробити вам декілька запитань перед тим, як ми вислухаємо свідчення лікаря Роббінса та містера Меріла, а покищо, — він повернувся до містера Гостфола,—може б ви, сер, були ласкаві прочитати нам листи.

Щодо решти процесу, то я не міг би, коли б навіть і хотів, дати детальний звіт. Увесь час, коли Мілфорд давав свої свідчення, моя увага була так напружена, що мені зробилося зовсім байдужим, що хто говорив далі. Я все ледве

чув і був у якомусь нетерпеливому роздратуванні. Мілфордові свідчення подавали такі ясні дані для всіх, що для мене було ясно, що мене мусять звільнити, і я лише ждав того моменту. Я навіть гадав, що запитання, які міг подати поліційний комісар, могли бути чисто формальні. Не могло бути сумніву в правдивості Мілфордового свідчення. Як би там поліція не могла думати про мою поведінку й характер, але ясно, що вона не могла більше припускати, що я вбійник.

Було інше, і для мене багато важливіше, ніж моє негайне звільнення. З того моменту, як Гордон сказав мені, що ні Біллі, ні Мерчії немає в суді, страшне підозріння запало мені в голову.

Поки Мілфорд давав своє свідчення, я надто був захоплений, щоб ще про щось думати, але тепер, коли інтерес трохи послабшав, всі мої мрії й побоювання щодо безпеки Мерчії повстали з подвійною силою.

Я неквапно й обережно оглянув залю суду і пересвідчився, що Гордон мав рацію. Обличчя за обличчям промайнуло перед моїми очима. Я навіть побачив бездоганно зодягнутого лорда Ламерсфілда, що сидів, спершись на спинку свого крісла: руки хрестом на грудях, а на обличчі цинічна посмішка. Трохи далі сидів старий джентельмен, що так мило запрошував мене випити з ним шампана на нашому першому зібранні Товариства. Йорк та його сестра, моя хазяйка з Челсі, лікар Рітчі, безстрашний метр д'отель з „Мілану“—всі, здається, що грали хоч невеличку роль у цій комедії містера Норзкота, зібралися тут, щоб самим побачити її останнього акта. Всі за виключенням трьох. Не було Біллі, Мерчії. Далі я з здивуванням і враз помітив, що також не було лорда Сангета. Скільки я не вдивлявся в натовп, що наповняв суд, я не міг зустрінути цієї важкої голови та його жорстоких сірих очей, що я собі їх так ясно уявляв.

Це мене більше вразило ніж безпека того, що процес може ще не закінчитися. Тут видимо був якийсь злий намір, щось таке, в чому вони всі троє—Мерчія, Біллі й Сангет заплутані, і, будучи тут, я нічим не можу їм допомогти. Мене сильно підбивало скочити з місця й кинутися до дверей, але на щастя мої розумові почуття взяли гору. Я засунув руки глибше до кишень і робив вигляд, що слухаю лікаря, далі Меріла, що на запитання судді підтверджували Мілфордові викриття.

Як воно довго тривало, я не можу сказати. Для мене це була ціла вічність, але насправді минуло не більше, як три

чверті години з того моменту, як Мілфорд закінчив своє свідчення. Суддя, нахилившись до представника поліції, запитав:

— Ви ще будете вимагати арешту винуваченого?

В залі всі заворушились; усі ждали, що скаже поліція. Вставши з свого місця, представник поліції промовив:

— Від імени поліції я пог оджуюся зняти винувачення в убивстві з містера Бортоня.

— Браво!—почувся срібний голос ззаду, що здається видався мені неначе знайомим, і за цим зо всіх боків почувлися оплески.

Я думаю, це було в наслідок нервового напруження, тому що не міг же я бути вже таким героєм і симпатичною фігурою. В усякому разі суддя поставився до цього досить суворо.

— Будьте ласкаві поводитись чемніше!—різко промовив він:—тут судова зала, а не концерт.—Потім він звернувся до оборонця:

— Ці свідчення я передам поліції. Я не маю сумніву, що містер Готсфол і надалі допоможе вам, коли буде потреба. Я вже не бачу рації провадити далі цей процес.

Гордон схопився на ноги.

— Ви припиняєте справу?

Суддя кивнув головою:—Винувачення знято, містере Гордоне,—відповів він.

Р о з д і л XXIII.

Ще не стихло зворушення в залі, як я вже був у маленькій кімнаті позад судової залі з Гордоном та інспектором Нейлем. Інспектор зачинив двері, і гармідеру, що був у залі, не стало чути.

— На моєму місці не вітають,—промовив інспектор,—але коли ви дозволите, від щирого серця поздоровляю вас.

— Звичайно, інспекторе. Я не дивуюсь, що ви підозрювали мене, мавши такі докази. Вони були досить поважні.

Він кивнув головою.—Це дивний випадок, сер; але, казавши вам правду, я думав, що ми помиляємось з першого моменту вашого арешту.

Він перейшов на другий бік кімнати.—Ця кімната буде до вашого розпорядження, коли ви побажаєте тут з кимсь побалакати. Я мушу піти довідатися, які надалі будуть розпорядження.

— Дозвольте додати вам і мої віншування,—промовив Гордон, коли ми залишились на самоті.

Я потиснув йому руку.—Дякую! Я дуже зобов'язаний перед вами за всі ваші турботи.

Він посміхнувся своєю кволою посмішкою.—Немає причин дякувати мені. Це все зробив ваш дивний льокай, зробивши таке свідчення. Я ще ні в одній справі не почував себе таким зайвим.

Коли він це говорив, мій страх за Мерчію й Біллі, що був затиш від зворушливої хвилини мого звільнення, повстав з новою силою.

— Містере Гордоне!—промовив я.—Може статися, що ваша допомога мені буде більше потрібна, ніж тепер. Видимо, щось трапалося з міс Соляно. Біллі мусів зайти до неї і привести її сюди в суд, але нікого з них не було.

— Я знаю,—відповів він швидко.—Але не маю чого дуже турбуватися. Я ще з учорашнього ранку поставив доброго чоловіка стежити за її помешканням і, коли Престонс має рацію, Гуарец та інші зараз десь в Іст Енді. Ледве, чи вони насміяться...

— Не Гуарец мені страшний,—перепинив я його,— а Сангет.

— Лорд Сангет?—повторив він здивовано.

— Так!—Потім я пригадав, що, оповідавши свої пригоди, я не сказав йому нічого за випадок у Сангетовому кабінеті.

— Він, бачите, кохає її, звичайно, на свій манір. І я маю досить поважні докази, що це кохання не зовсім безпечно.

Не встиг я промовити останнього слова, коли враз почувся стук у двері і до кімнати увійшов поліційний сержант.

— Тут прибули двоє джентельменів, що бажають негайно бачити вас і містера Гордона.

— Так, так, прошу!—промовив я.—Потім, повернувшись до Гордона, я додав:—Я думаю, що це Біллі та ваш чоловік.

Сержант виступив наперед і подав невеличкого пом'ятого папера.—Гаразд, сер, ось ще лист, сер! Це просила передати вам леді, що була в суді.

Я взяв листа. Глянувши на адресу, я зразу впізнав, що це писала леді Барадель, і поклав його у кишеню, не надаючи йому великого значіння. Я тепер не міг думати ні за кого, крім Мерчії.

Перший погляд на Біллі, коли він увійшов, показав мені, що в мене були підстави непокоїтись. Обличчя йому було сполотніле і він страшенно був заклопотаний.

— Дуже погано, Біллі?—запитав я.

— Сангет украв Мерчію,—прохрипів він.—Ми тепер мчимо за ним мотором. Сподіваюсь, що встигнем своєчасно.

Раніше, ніж я зібрався вимовити слово, почувся сухий голос Гордона.

— Що це означає, Вільтоне?

Невідомий чоловік ледве зібрався відповісти, як виступив Біллі і коротко відтяв:

— Містере Гордоне, ми зараз не маємо часу на балаканину. Ви мусите дозволити мені взяти Вільтона. Міс Соляно одвезено на яхту лорда Сангета в Баргам. Я переслідую їх на авті, що жде мене на вулиці, і мені потрібна людина, що не стане гаяти часу ради дурниць.

— Та ви ж маєте його!—скрикнув я з сміхом; побачивши його здивовання, я швидко додав:—я ж вільний, Біллі; справу припинено. Мілфорд повернувся в останню хвилину і довів, що вбійник Да-Коста.

З голосними вигуками здивовання він ухопив мене в обійми.

— О, це гаразд! Це правда, Джек? Це ж прекрасна новина! Бери шапку, чоловіче, та гайда! Зараз же гайда! Все розповідь дорогою.

— К бісу шапку!—гукнув я:—я готовий, Біллі!

— Ідьте з ними, Вільтоне!—кинув різко Гордон. Потім, звернувшись до мене, він додав підбадьорливо:—Коли там було насильство, ви маєте розправитись, як завгодно, навіть і вбити.

— Дуже приємно чути це,—нахмурився я.

— А про цю справу вам уже нічого турбуватись,—додав він, кивнувши головою на судову залу.—Я догляну ваших інтересів тут. Ви лише дайте мені телеграму, якщо повернетесь до міста сьогодні вночі.

Я кивнувши головою на знак подяки: у ту ж мить усі ми вилетіли в коритар.

На вулиці на нас чекав прекрасний могутній Рол-Ройс з шофером, що був ніби трохи здивований. Його оточив уже цілий навтоп глядачів, що були в суді.

Біллі без церемоній розчистив нам шлях і одчинив дверці.

— Ви сідайте зо мною, Джеку, а Вільтон сяде з шофером спереду.

Ще мить і ми помчали залюдненою вулицею. Голосно пошвистуючи, машина завершила за риг вулиці на Стренд.

— Ось, як це сталося,—почав Біллі, не ждавши на мої запитання.—Сьогодні зранку я приїхав по Мерчію, як ми умовились іще вчора. Коли я, подзвонивши, запитав її, служник сказав, що вона вийшла зараз після сніданку. Це мене дуже стурбувало: я собі подумав, що вона спочатку пішла дещо

собі купити і швидко повернеться назад; я сказав служникові, що я знову навідаюсь через чверть години.

Тільки но я встиг дійти до рогу вулиці, коли на зустріч мені летить таксі і на ньому сидить наш приятель Вільтон. Я його вже знав; мене з ним познайомив учора Гордон. Я зразу помітив на його обличчі, що сталося щось лихе. Поперше він запитав мене, чи не повернулась Мерчія. Коли я сказав, що ні, він зробився ще сумніший і за дві хвилини я примусив його оповісти мені всю історію.

Виявляється, що Мерчія вийшла з дому щось пів на дев'яту. Вільтон, якому було наказано не спускати з неї ока ні на хвилину, пішов за нею назирці аж до Сангетового помешкання, що на Вельграв Сквері. Вона увійшла туди в три чверті на десяту, а він ждав її на вулиці добрих пів години. Потім раптом до дверей під'їхав Сангетів мотор, далі вийшов сам Сангет із Мерчією і сіли в авто. Вільтон же не мав під руками таксі і поки він його знайшов, за авто і слід пропав. Йому спало на думку, що може Сангет одвіз Мерчію додому, і він приїхав туди, чи не знайде її там.

Біллі на хвилинку замовк. Рол-Ройс, прекрасно ведений вправною рукою, гнав серед величезної юрби народу на Маншон Гавз Коржер. Я ждав кінця оповідання повний жаху й смертельної злости.

— Я зразу ж вирішив, що щось трапилось,—вів далі Біллі, коли авто завершило вниз по Анджейт. Я знав, що Мерчія уважала Сангета за головного свідка в суді, і мені враз спало на думку, що може він використав цей момент, щоб побачити її. Вона пішла до нього виключно, щоб допомогти вам, я певний цього. Отже треба було розвідати, яку він затіває нову брудну гру. Поміркувавши якусь мить, я вирішив, що найкраще буде поїхати до нього на помешкання і там довідатися, коли сподіваються на його повернення. Вільтон погодився зі мною. Отож, не гаявшись, ми скочили в таксі і майнули на Вельграв Сквер. Двері нам одчинив його льокай, якийсь паршук з блідним обличчям,—і коли я запитав лорда Сангета, він відповів, що той виїхав з міста. Більше він нічого не хотів мені сказати: ні де зараз є його ясність, ні коли він може повернутися. Але коли я натиснув на нього трохи дужче, він став балакучіший. Я зразу побачив, що його можна підкупити. Він так дивився, як чоловік, що хоче продати свою матір, отож я просто сказав йому, що він заробить десятку, коли я зможу знайти Сангета до вечора. Тоді він погодився. Видимо, він догадався, що я шукав Мерчію

та що я можу скрутити йому в'язи, і власне, якби тільки він не погодився, я б таки це й зробив йому. Далі я почув правду; принаймні я так думав. Сангет, казав він, поїхав на яхту днів на три чи чотири і я зможу його бачити, коли тільки застану ще на Баргам Круч, де стояла яхта.

— Біллі!—розпачливо перебив я його.—Невже ви припускаєте, що Мерчія сама на яхті з цим дикуном?

Біллі поклав руку мені на плече.—Вони випередили нас лише на дві години, Джеку! Якщо нам не доведеться загаятись, поки ми дістанем якогось мотора, щоб гнати за ними...

— Але що ж усе це має значити?—скрикнув я.—Яку він чортівську комедію грав перед нею, щоб вона йому повірила і поїхала з ним до Баргаму! Адже ж вона знає...

— Мені здається,—перепинив мене Біллі,—що їй і на думку не спадало, що авто поїде туди. Видимо, він умовив її прийти до нього тим, що він, мовляв, дасть свідчення на вашу користь, і запропонував їй поїхати з ним на авті в суд. Без сумніву це все можна тільки припускати, але це припущення, можна зробити, знаючи, який Сангет—мерзотник. Попавши до авта, вона не мала можливості вийти, аж поки вони доїхали до Баргаму. Та й що могла подіяти одна дівчина проти двох чи трьох чоловіків? Не може бути сумніву, що Сангет певний у своїх слугах.

Важко зідхнувши, я зціпив кулаки і вдарив об спинку авта.

— Коли це так, Біллі,—проказав я,—то Сангет каятиметься, що він і на світ народився.

Настала коротка мовчанка. Авто гнало із страшною силою околицями Страсфорду, звиваючись між візниками та пішоходами, що навздогінці вигукували нам прокльони.

— Що ж далі, Біллі?—промовив я, дивлячись уперед себе.—Кажіть, ради бога кажіть, бо я, здається, збожеволію. Скажіть мені, як ви дістали авто?

— Найняв його, — відповів Біллі. — Я зразу ж зрозумів, що коли ця льокайська вонючка казала правду, то нам залишилось узяти авто і гнати до Баргаму. Спочатку я подумав за ваше авто, але згадав, що ми ж недавно їздили ним; тоді я кинувся просто на Броунд Стріт до гаражу і взяв Рол-Ройс. За десять хвилин він був уже готовий, а поки вони там його готували, я послав Вільтона на таксі перевірити, чи бува не повернулась Мерчія додому. Далі ми вирішили, перед тим, як їхати до Баргаму, заїхати до вас у суд і повідомити вас, як стоїть справа.

Він замовк, закурюючи сигарету.

— Звичайно, мені ніколи й не снилося, що ви зможете поїхати з нами. Розкажіть же мені ще про це, мій друже; це буде краще, ніж сидіти й думати. Ми зробили все, що могли, Джеку!

Я був задоволений з того, що він зробив для мене. Все казало за те, що Мерчія в Сангетових руках. Отож без особливого піднесення я переказав йому історію Мілфордського драматичного свідчення в суді та його дивні викриття.

Тим часом авто гнало через Ромфорд та Brentwood; шофер, знаючи про надзвичайну пильність нашої подорожі, пустив машину на всю силу. За містом ми звернули на схід і, виїхавши на вільніший шлях, пустили машину і помчали через широчезні поля Есексу, що відділяли нас від міста.

Я повторив Біллі Мілфордське оповідання, оскільки я міг його пригадати, з численними запитаннями йому та перервами, що він їх робив увесь час. Ще не встиг я закінчити, як ми вже простували до річки Круч, а на віддаленні було вже видно сіру вежу баргамської церкви. Я ніколи не забуду тієї нетерплячки і невимовної злости, що охопила моє серце, коли шофер звернув туди.

Кожна хвилина з цих останніх трьох миль, що ми їх мали ще проїхати, все дужче збільшувала страждання. Я відчував, що й Біллі переживав майже те саме, що я. Брови йому нахмурились; ми сиділи пліч-о-пліч і вдивлялись у точку, до якої ми гнали.

Нарешті ми в селі. Ледве стишивши наш хід, ми поїхали головною вулицею з її маленькими сірими хатками і, різко повернувши праворуч, виїхали на набережну. Не думавши за свої шини, шофер рвучко зупинив мотора, а ми моментально вискочили з авта.

Старий портовий доглядач у синьому вбранні, що сто в спершись на поручні і любувався колекцією човнів та яхт, здивовано озирнувся при нашому раптовому появленні.

Я попростував до нього.

— Чи не могли б ви сказати, „Чайка“ вже відплила?— запитав я.

Він вийняв із рота невеличку чорну глиняну люльку і замислено подивився в землю.

— „Чайка“?—повторив він.—Це та, що приплила в останній четвер, а її хазяїн на ім'я Сангет?

Я кивнув головою.

Він повернувся до моря і, закривши рукою від сонця очі, глянув на море.

— Он вона!—нарешті промовив він, показуючи вниз на річку.

З жахом, що скував мені серце, глянув я в тому напрямкові, куди він показував пальцем. За милою від нас я помітив невелику тон на сто п'ятдесят яхту, що швидко плівла проти свіжого західного вітру.

— Це напевне вона,—промовив старий чоловік.—Від'їхали з годину тому. Її хазяїн приїхав автом як і ви, джентельмени.

— Він був сам?—запитав я, сподіваючись, що може ми помилились.

Старий кивнув головою.—Ні, з ним була молода дівчина, здається непритомна. Я звернув на це увагу, бо він ніс її на яхту.

Допіру я зрозумів, що означає, коли кажуть: „аж в очах почервоніло“. Раніше, ніж я висловив свій скажений гнів, Біллі вступив до розмови.

— Чи не має тут якого судна, щоб могло догнати „Чайку“?—запитав він. Ми маємо одвезти дуже важні листи до її хазяїна. Гроші для нас не важать, якщо ми зможем наздогнати її до того, як вона вийде в море.

Старий зняв шапку і повільно чухав потилицю.

— Тут у Баргамі немає швидшого за неї,—невквапно обізвався він.—Хіба що моторний човен, який прибув сьогодні вранці.

Він показав на невеличкого моторного човна, що гойдався на хвилях якраз перед нами внизу.

— Чий він?—рвучко запитав я.

— Я гаразд і не знаю,—вів старий.—Такий повний молодий іще чоловік. Я чув, як він казав, що приїхав з Вудфорду. Коли ви бажаєте його бачити, то він он там у готелі,—повернувся він, щоб показати пальцем на невеличкий будинок, і раптом скрикнув:—Та ось і він сам, сер; он стоїть біля ліхтаря.

Я подивився туди, і серце трохи не вискочило мені. В цій широкоплечій приємній людині, що прогулювалася там, я впізнав старого знайомого. Це був мій приятель письменник Комінг, людина, з якою я познайомився в „Булл Готелі“, коли гостював у Асштоні.

Не сказавши нічого Біллі, я швидко пішов назустріч йому через дорогу. Він зразу ж впізнав мене і, вітаючись, підніс руку.

— Як ся маєте?—запитав він, привітливо посміхнувшись.—Сподіваюсь, що ви легко знайшли Баргамський міст.

Я зупинився просто перед ним і глянув йому в вічі.

— Містере Комінгу!—промовив я.—Тоді ви мені здорово прислужились. Чи не могли б ви мені ще допомогти у важливішій справі?

Він хвилинку мовчки дивився на мене, неначе бажав упевнитись, чи я говорю серйозно. Але мій вигляд мусів би впевнити його в цьому.

— А що таке?—запитав він спокійно.

Я обернувся і показав на „Чайку“.—Жінка, яку я кохаю, он там на яхті. Сангет її чимсь напоїв і викрав. Є лише одна можливість наздогнати їх—це ваша моторка. Коли ви зможете довести нас туди, то решту ми беремо на себе. Я не знаю, скільки там люду, але тут нас троє і...

— Гаразд,—промовив він, і очі йому засяли.—Але ви не жартуєте?

Я похитав головою, злегка посміхнувшись.

— О, та це ж прекрасна річ!—промовив він. Але глянувши на мене, ввічливо додав:—Я не так висловився, само собою, але ж подумайте: я цілі роки пишу за викрадення, вбивства та всякі інші пригоди, а це буде перша справжня авантюра, в якій я візьму участь.

— Отже везете?—скрикнув я.

— Чи везу?—відказав він.—Так це ж, чорти його батькові, найкраще, що може трапитися на світі.

Біллі, що підійшов на його останні слова, поплескав його безцеремонно по плечі.

— Я не знаю, хто ви, мій друже, але бачу, що добрий чолові'яга. Вашу руку!

Комінг, що зразу, здається, зрозумів Біллі, засміявшись, потиснув йому руку, і через хвилину ми всі простували широчезними кроками до води. Залишивши авто, Вільтон і шофер швидко побігли вздовж набережної за нами.

— А нам знайдеться робота?—запитав шофер стурбовано.

— А як же ж авто?—запитав я, коли Комінг, вскочивши в човна, похапці витягав весла з-під сидіння.

Він заспокійливо посміхнувся.—Авто нічого, сер. Я дав тому старому п'ять центів, щоб він доглядав його.

— Тоді гайда!—відповів я:—це ще краще буде.—І, не гаявши часу, ми всі п'ятеро скочили в човен.

Скільки дужих помахів весел і ми під'їхали до моторки та моментально пересіли туди. Комінг, зараз же присівши навколішки, почав регулювати й налагоджувати приладдя, а решта розсілась, де хто міг, але так, щоб не порушити рівноваги.

— Дозвольте мені сісти до мотора, — сказав шофер. — У Франції мені доводилось часто бути за цією роботою.

Комінг кивнув головою на знак згоди і шофер узяв стерно до своїх рук. За хвилину ми вже швидко мчали повз силу різних човнів, простуючи на середину річки. Коли ми від'їхали досить далеко і машина пішла повною ходою, Комінг звівся на ноги і взявся сам керувати човном.

— Він легко може зробити двадцять миль, — зауважив він із вдоволеною посмішкою.

— Ми їх наздоженем іще до того, як вони виїдуть з пісків. — Потім, помовчавши, додав: — Чи маєте плян? Обігнати їх чи порівнятись і перескочити до них?

— Хіба ж човен може так близько підпливати? — запитав я.

— Він у мене й до пекла доїде, — весело відповів той; — якби тільки там було досить води. Справа лише в тім, чи зможете ви перескочити на борт.

Біллі злісно посміхнувся.

Невеличкий човен ішов серединою річки між білими пінястими хвилями, а ген-ген перед нами прекрасною картиною в хмарах, осяяних сонцем, пливла „Чайка“, швидко простуючи в море. Зігнувшись як ключка, я мовчки вдивлявся в сіру смугу води, що відділяла нас від неї і що з кожною хвилиною зменшувала це віддалення.

Біллі пошукав у скриньці з струментами, яку йому показав Комінг, і, діставши звідти важкого залізного швореня, подав його мені.

— Ось маєте, Джеку, — промовив він. — Вам цю штуку, а я маю револьвера.

Я взяв цю коротеньку, але смертельну зброю і поклав собі до кишені. Я відчував проте, що досить було б і моїх кулаків.

— Біллі, — промовив я: — коли ми дістанемося на борт, залишіть Сангета на мене.

Він на знак згоди кивнув головою. — Гаразд, нехай буде так! Мені там буде цілком досить роботи з рештою банди. Його ясність припаде цілком вам. — Потім, замовчавши і вдивляючись у „Чайку“, що була вже од нас не далі, як за пів милі, він додав: — Чи не думаєте ви, Джеку, що вам краще було б спуститися до каюти на той випадок, якщо Сангет вартує. Коли він помітить вас, то зразу зможе догадатись, що тут щось погане затівається, і нам може бути важко потрапити на борт. Ви зможете вийти, коли ми вже будемо рядом.

Пропозиція Біллі була остільки розумна, що я, не зважаючи на те, що мені дуже не хотілось залишати палубу, негайно послухався його. Тут мене Сангет ніяк не міг побачити, бо „Чайка“ була настільки вища на воді за нашого невеличкого човна, що лише східнями можна було зійти на неї. Отож, зійшовши до каюти, я застав там спокійного Вільтона, що, здається, забувши за всі ці справи і за свою звичайну денну роботу, спокійно лежав на дерев'яній лавці.

Побачивши мене, він встав; далі обмінявшись парою зауважень про швидкість, з якою ми могли наздогнати наших утікачів, ми більше не розмовляли. Я занадто гостро переживав усе, щоб розмовляти, тоді як Вільтон, я так думаю, був з природи мовчазною людиною, навіть як на детектива. Як би там не було, але ми сиділи мовчки, слухаючи гуркіт і плескіт води об боки човна.

Як довго ми так сиділи, сказати не можу. Нарешті Біллі просунув голову в двері і промовив:

— Ми вже йдемо обіч яхти. На палубі видно трьох людей, але вони видимо нічого не догадуються.

— Сангет?—запитав я нетерпеливо.

Він хитнув головою.—Ніяких ознак ні його, ні Мерчії. Вони, видимо, внизу в каюті.

Ми з Вільтоном встали на ноги.

— Ми троє мусимо наскочити на них перші,—промовив Біллі.—Комінг мусить раптом під'їхати до них, а ми перескочим через поручні. Це можна буде зробити з даху нашої каюти.

— А далі?—запитав я, бо догадувався, що Біллі вже мав цільний план.

Він з посмішкою вдоволення поплескав себе по кишені, де був його револьвер.

— Далі я триматиму лад на палубі, поки ви з Вільтоном спуститесь вниз і добудете Мерчію. Шофер залишиться в човні. Він також хотів іти з нами, але ж мусить хтось допомагати Комінг'ові.

Біллі швидко вискочив на вузьку палубу, а Вільтон і я пішли за ним. Ми пливли поряд із „Чайкою“ на віддаленні тридцяти кроків. Троє чоловіків, що були на її борту, не дуже додивлялись до нас. Один із них кермував, а двоє інших складали величезного каната. На кермі нашого човна сидів Комінг і покурював сигарету. Він, здавалось, уважно вдивлявся у водяну просторинь.

Враз, не міняючи свого курсу, він подав легенький свист. Біллі, я й Вільтон моментально вискочили на дах каюти і в

цей саме момент човник, збочивши, ринувся просто на „Чайку“, як ласка на кроля. Я почув переляканий крик стерничого, коли він помітив цей раптовий несподіваний напад, і повернув стерно, щоб уникнути аварії. В останню мить, коли, здавалося, катастрофа була неминуча, Комінг знову випростував стерно і став боком до „Чайки“. Ми всі троє кинулись на поручні „Чайки“.

Ліва рука мені зірвалась, а права, здається, вивихнулась від сильного вдару. Але я вдержався і через мить, забризканий водою, царапався вже на палубу „Чайки“. Озираючись швидко кругом, я побачив, що Біллі й Вільтон були також на палубі. Видимо, паралізовані несподіваним нападом, двоє людей, що змотували канат, не зробили й спроби затримати нас, поки ми дерлися на борт. Потім, коли я вже кинувся до каюткомпанії, вони обидва кинулись уперед з лайкою та прокльонами. Лише одному з них пощастило схопити мене, але я дав йому такого стусана, що він одлетів геть аж до поручнів. В цей саме момент почувся голос Біллі. Тримаючи в руці револьвера, він голосно вигукнув команду. Матрос враз зупинився й підніс руки вгору.

Не чекаючи на дальший розвиток дій, я повалив його товариша і одним ударом очистив прохід униз. Переді мною були двері, білі двері каюти з мідяними блискучими ручками. Я захопився за них руками і з силою рванув до себе. В цей момент зверху показала фігура Вільтона.

Вдержись до каюти, я наскочив на Сангета, що стояв з блідим від жаху й здивовання обличчям. Він перепинив мені дорогу. Він видимо сидів за столом, покурюючи й попиваючи віскі, бо перед ним на столі стояла пляшка віскі й сифон, а каюта була повна запаху від його сигари.

Такими ж блискучими і сповненими жаху очима дивилась на мене Мерчія. Вона сиділа на дивані в дальшому кутку каюти, притулившись до стіни, як затравлене гарненьке звірятко.

Коли вона побачила мене, обличчя їй просвітліло з радості і, схопившись на ноги, вона викрикнула моє ім'я.

Мовчки, як вовк, я кинувся на Сангета. Він, ухопивши пляшку з бренді за шийку, з дикою люттю пустив її в мене. Я відхилив удар лівою рукою і на нас обох полився спирт та посипались шматки скла. В наступну мить, вціпившись один в одного руками і відскочивши від столу, ми, як завзяті борці, гепнулись під стіну в другий кінець каюти.

Сангет був дужий чоловік. Такий майже заввишки як і я,

і змагався з дикою люттю. Але його лють була дурниці проти моєї.

Вирвавши з великим зусиллям свою праву руку, я, що є сили, вдарив його в обличчя, і почув, як кістки захрустіли під моїми пальцями, ніби вони були з вафельного тіста.

Він уже був ухопив мене за горло, але мій жакливий удар знесилив його, і страшний крик зірвався йому з вуст. Зібравши решту своїх сил, я гепнув ним об підлогу каюти.

В цей момент почувся довгий, важкий стогін Мерчії.—Ах...ах!

Я глянув угору: мої груди, обличчя й одежа все було заляпане кров'ю і бренді.

— Хочете, я вб'ю його?—запитав я спокійно.

Мерчія кинулась уперед. Її любе обличчя було бліде як смерть, але очі світилися гордістю.

— Немає потреби вбивати його,—відповіла вона ніжно.— Ви це завжди можете встигнути.

З безмежним почуттям щастя я притиснув її до свого серця і, не зважаючи на те, що я був такий скривавлений, вона обняла мене і міцно поцілувала в уста.

Розділ XXIV.

Раптом шум кроків та бійки знадвору припинив наші обійми. Залишивши Мерчію, я ухопив сифон із столу і скочив до дверей, де знайшов вірного Вільтона, що мужньо з залізним гаком у руці відбивав напад двох Сангетових матросів.

Тільки вони побачили мене, а вигляд я мав певно жакливий, мужність зрадила їх.

— Гайда на них, Вільтоне!—гукнув я і, замахнувшись сифоном, підскочив до нападників.

Цього вже було занадто для ворогів. Хоч які вірні були вони Сангетові, але, видимо, вони не мали бажання боротися далі. Вони враз вдарились на втьоки. Коли вони зникли в далекому коритарі, звідки видимо і з'явилися, я почув голос Біллі, що вигукував моє ім'я з палуби.

Я вернувся знову до каюти.

— Час їхати, Мерчіє!—обійнявши її, промовив я.

Вона простягла до мене свої ніжні маленькі пальчики. Коли вона це зробила, Сангет, що досі не ворухився, враз з великим зусиллям підвівся на лікоть.

— Прокляття вам!—прохрипів він.—Я завжди стоятиму між вами і проклинатиму обох.—Потім із стогоном він знову повалився додолу.

Коли виляяти нас робило йому хоч невелике полегшення, я не мав нічого проти.

Наш вихід із „Чайки“ потребував більшого церемоніялу, ніж вступ на неї. За допомогою свого переконливого револьвера, Біллі, видимо, примусив матросів спустити вітрила, бо коли ми вийшли на палубу, то побачили, що яхта спокійно похитується на хвилях і при боці її прив'язаний Комінгів моторний човен. Троє переможених, в тому числі й шкіпер, лежали долі в купці і стежили за Біллі далеко не приязними очима.

— Сподіваюсь, я не дуже вас підганяв, Джеку?—запитав Біллі, коли ми всі троє вийшли з каюти.

— Ні, дякувати, Біллі,—відповів я.—Я якраз закінчив усе. Він ступив наперед і потиснув руку Мерчії.

— Як же мається ваш хазяїн?—запитав він.

— Наш хазяїн?—відповів я.—Коли він наліпить собі пластиря, то його певно можна буде взяти за сіньюора Гуареца.

Біллі хитнув головою.—Ви завжди потрапите гаразд поцілити,—промовив він задоволено.

В цей момент з-за борту яхти висунулась голова Комінга; з деякою театральністю він спитав, на котру годину ми бажали б мати авто.

— Видимо нам і справді треба вже забиратися,—неохоче промовив Біллі.—Хоч і шкода, бо я тільки но почав добирати смаку. Диявольськи гарний увесь цей Сангетів екіпаж, коли потрапиш його гаразд приручити.

Не зважаючи на цей приємний комплімент, екіпаж не зрадив своєї ворожости до нас, коли ми вибирались. Вони стежили з похмурою злістю, коли я передавав Мерчію на руки Комінгові, а потім і сам скочив за нею. Далі, відштовхнувши мотора, ми повільно повернули на захід. Через хвилинку ми знову мчали проти вітру й плину, в той час, як „Чайка“ позад нас ще безпомічно гойдалася на хвилях посеред річки.

Декілька коротких запитань показали нам, що Біллі мав цілковиту рацію в своїх припущеннях щодо Мерчиної пригоди. Сангет у своєму листі писав, що він хоче дати свідчення на мою користь, і просив Мерчію, щоб вона одвідала його дома. Тут, висловивши своє співчуття, він сказав, що дуже сумнівається щодо моєї провини і запропонував поїхати в суд. Мерчія, що не припускала нічого поганого з його боку, охоче погодилась. Лише у величезному авті, що гнав як навіжений до Баргаму, вона зрозуміла, в чому справа, але вже було пізно, бо вийти вже не можна було.

Сангет перед тим, як зупинити авто, накинув на неї хустинку намочену в хлороформ і вона знепритомніла. Отямилась вона лише тоді, як вони вже були на яхті.

Це було єдине насильство, що він його заподіяв. Тільки на яхті Сангет, що був за себе дуже високої думки і мав себе за красуня, почав грати ролю безстрасного коханця, у якого почуття кохання вже пройшло. Певно він думав, що під впливом його чар та в такому безвихідному стані Мерчія прийме його залицяння. Отож він якраз готувався випробувати свою геніяльну систему, коли доля і мій правий кулак так несподівано стали йому на перешкоді.

Така була пригода з Мерчією; вона розповіла її мені пошепки, поки ми пливли назад сірими водами річки Круч.

У свою чергу Біллі і я оповіли їй у головних рисах наші дивні пригоди аж до моменту, коли ми з'явились на борту „Чайки“. Комінг, що тільки тепер зрозумів, хто ми, прислухався з такою захопленою увагою, що двічі налетів на міліну.

— Це ж надзвичайно!—скрикнув він, коли я закінчив.—Отже виходить, що ви Бортон—той самий Бортон! Я читав за вашу справу, ївши сніданок, і думав, якби це мені зустрінутися з ним.

— Гаразд, ви це вже маєте!—засміявся Біллі.—Чорт зна, як вам поталанило.

— Мій боже! Але канва яка!—вмішався знову Комінг, гдянувши з дивним зацікавленням перше на мене, а потім на Біллі й Мерчію.—Ця правда перевершує всі мої вигадки, а це вже чогось варта. Ї подумати, що я сам був при цьому! Це ж увесь „Авторський клуб“ покажиться від злоти.

— Їдьмо з нами до міста,—запропонував я.—Що правда, вони одвернулись від мене, як од убійника, але є ще багато інших цікавих дрібниць. Дуже ймовірно, що, коли ми повернемось, мене заарештують за крадіжку Норзкотових десятих тисяч.

— Що б там не сталось,—сказав Біллі, посміхнувшись до Мерчії,—ми можемо нарешті пообіцяти вам весілля.

— З такою ж імовірністю й похорони,—додав я,—коли мені трапиться з Моріцом...

— Як це мені подобається!—промовив Комінг, лавіруючи між силою човнів, що стояли коло берега.—В усякому разі я думаю, що краще буде, коли я відведу спочатку цього маленького човника в Малдон. Буде краще вивести його з Баргаму на той випадок, коли ваш приятель лорд Сангет приїде сюди по пластир. Мені однаково доведеться завтра бути у

місті; отож, якщо дасте мені вашу адресу, я заїду засвідчити вам свою пошану.

— Прощу!—сердечно промовив я.—Коли я не буду у Бов Стріті, ви зможете мене знайти в Ламерсфілдовому домі на Парк Лайні.

— Ви забули, мій друже,—втрутився знов Біллі,—що це приміщення вже не ваше.

— Ні, поки ще моє,—відповів я категорично.—Я дав обіцянку Норзкотові, і не виїду звідти, аж поки не мине трьох тижнів.

— Гаразд!—промовив Біллі.—Ми трошки побавимся з спадкоємцем, хто б він там не був.

Комінг прив'язав свого човна і, допомігши нам вийти на берег, посадовив у авто. Я не знаю, чи видно було нас з берега на „Чайці“, але в усякому разі наш старий портовий приятель видимо не цікавився нами. Він тільки поклав до кишені п'ять шілінгів, що я їх дав йому за догляд авта, і швидко побіг до шинку, не діждавшись навіть нашого від'їзду.

— Щасливої подорожі!—промовив Комінг, коли ми вмостилися і шофер приготувався від'їздити.

— Я передам ваше привітання Сангетові, коли здибаю його.

— Дякую!—відповів я.—Не журіться, якщо він здійме бучу. Джон Гордон казав, що суд нас виправдає, що б там не сталося; навіть убивство.

— За вбивство такого мерзотника,—промовив Комінг,—треба навіть нагороду дати.

Ми завернули за ріг вулиці і зупинились, щоб дати телеграму Гордонові.

„Експедицію закінчено щасливо,—писав я.—Коли бажаєте, можете зустріти нас в „Палас Готелі“ на Ветмінстері о п'ять тридцять“.

— Це якраз навпроти ратуші,—пояснив я Біллі.—Отже він зможе прийти туди, коли навіть і справи має. Я страшенно хочу знати, що сталося по нашому від'їзді.

— А я страшенно хочу чогось поїсти,—зауважив Біллі, коли ми знову сіли в авто,—і сподіваюся, що міс Соляно погодиться зі мною.

Мерчія кивнула головою.—Я не дуже голодна. Лише хочеться швидше повернутись до Лондону.

— Запросить Вільяма,—промовив я.—Ми всі добре побідаємо в Лондоні, коли не будемо у в'язниці.

Миля по милі величезне авто несло нас назад тими самими полями й шляхами, якими ми не так давно гнали вперед.

Я себе так швидко почував, що навіть розмовляти не міг. Відкинувшись на спинку мого сидіння, я тримав Мерчині руки. В цей час Біллі сумував за чимсь їстивним. Ті оригінальні почуття, що він мав до Мерчії, просто зникли. Вона була тепер частиною фірми, як кажуть — „один із нас“, і поведінка Біллі показувала, що він ухвалював цю зміну.

Було якраз чверть на шосту, коли ми, швидко обминувши ріг Парламент Скверу, підїхали до „Палас Готелю“ на Ветмінстері.

Всі ми були стомлені, брудні і потребували трохи почититись. Отже між нашим приїздом і візитом Гордона була перерва хвилин на п'ятдесят. Я знав з власного досвіду, що і дорожня курява, і ознаки моїх аргументів Сангетові надавали мені вигляду розбійника, в чому й переконало люстро спальної кімнати. Це я помітив і в тому здивованні служників готелю, з яким вони зустріли нас.

Як би там не було, а ванна, гребінець та інші туалетові аксесуари швидко повернули мені поважний вигляд, і я, сівши на ліжку, чекав на Біллі, що ще крутився перед люстром. Сидівши так, я засунув руку в кишеню і знайшов там листа леді Барадель. Казавши правду, я зовсім був забув за неї підчас моїх безмежних пригод, і тепер одкрив його з певним приємним почуттям зацікавлености.

„Я гадаю, що мусіла б бути вдячною вам, але мені здається, що це не так. Тепер і завжди мої вам найкращі побажання. А. Б.“

Я поволі читав листа, і картина прекрасної жінки, з бронзовими розпущеними косами, що спускались аж на плечі, з дивними очима, що дивились так пристрасно, повстала переді мною з надзвичайною ясністю. Я подумав за добрі, але не завжди доречні вибрики природи і, діставши сірника, витер його об кінець ліжка і підніс до рижка записки.

— Що ви там палите? — запитав Біллі, глянувши на мене.

— Лише невеличку частину минулого, — сумно відповів я. Він кинув рушника зі своїм звичним посміхом.

— Коли ви починаєте таку гру. Джеку, — промовив він, — то ліпше проводьте свій медовий місяць на Везувії, а то ви геть витратитесь на сірники.

Ми зійшли вниз у кімнату, що я її замовив раніше; там був уже готовий чай. Через хвилинку прийшла Мерчія. Не зважаючи на все, що їй довелось пережити, вона сяла незвичайною красою і увійшла до кімнати, ніби чогось засоромившись.

Біллі був так вражений її красою, що аж підскочив на місці від широкого захоплення.

— На бога, Мерчіє!—промовив він.—Вас треба викрадати двічі на день. Це вас робить кращою над усе.

Вона ніжно засміялась і підійшла до мене.—Тоді я боюся, що я ніколи не була гарною,—відповіла вона.—Хіба що для дуже безрозсудного чоловіка.

Я ніжно обійняв її за плечі.—Я не бажаю, щоб ви були кращою, Мерчіє. Мені було б страшно, коли б це було так.

Почувся стукіт у двері; увійшов льокай і сповістив, що прибув містер Гордон.

— Не турбуйтеся, оповідати нічого,—промовив він, потискуючи всім руки.—Я маю всього лише десять хвилин і вже чув дещо за ваші пригоди, які, до речі, зовсім виправдовую. Я зустрів Вільтона у вестибюлі.

— Що це трапилося з ним?—здивувався я,—ми сподівалися на нього тут до чаю.

Гордон хитнув головою.—Надаремне ждете. Вільтон дуже спритний і розумний детектив, але поза своєю роботою він надзвичайно соромливий й дурний.—Він посміхнувся своєю стомленою посмішкою.—Проте він просив вітати вас.

— Мене вітати? З якого приводу?

Гордон узяв чашку чаю, що Мерчія подала йому.—З приводу п'ятидесяти тисяч, я гадаю. Немає сумніву, що є багато більше, якщо їх тільки пощастить знайти.

Ми всі дивились на нього з незахованим здивуванням. Він глянув на нас усіх і засміявся.

— Ті папери, які дивак містер Мілфорд приніс до суду і які були адресовані до містера Готсфола, були Норзкотовою духівницею. Він залишив усе вам.

Я підскочив на стільці.—Що ви, жартуете?—скрикнув я.

Гордон кивнув головою.—Я ніколи не жартую поза парламентом.

— Навіщо ж це?—почав було я.

— Оскільки я міг зрозуміти,—перебив мене Гордон,—наш небіжчик приятель подумував за це. Звичайно, могло статися, що вас могли забити раніше, ніж минуло б три тижні. Отже всі маєтності Прадо, що він їх набув, могли б дістатися Моріцові Фурнівалеві, як найближчому спадкоємцеві. Цього він вирішив не допустити, бо, здається, він цілком переконався, що якраз Фурніваль його викрив. Він написав у своїй духівниці та листі, як справді була його справа, і надіслав його до Готсфола з тим, щоб він прочитав його

на випадок його смерті. А як цей лист доводив, що він іще живий, цього документа було цілком досить, щоб відкласти справу зі спадком до того часу, поки він знову з'явиться знов, в усякому разі повідомить за це суд.

— Але ж духівниця?—нетерпелився я:—духівниця?!

— О!—промовив Гордон.—Як і багато інших негідників, я думаю, містер Прадо був до певної міри фаталіст. Хоч він, видимо, обставив усе спритно, проте мені здається, що він мав передчуття, що його дні пораховано, бо фактично він на це натякає в листі до Готсфола. В ньому він говорить, що склав цього заповіта на той випадок, коли вжиті заходи не будуть достатні. Цей заповіт—цілком звичайний заповіт. Він залишає вам усе на той неймовірний випадок, як пише він, що ви переживете його. На інший кінець, все майно піде на благодійність.

— І Моріц не дістане нічого?

— Ні шеляга,—весело відповів Гордон.—Коли б йому прикрутило, то Прадо радить йому поїхати до Сан Лукка. Мені здається, що це єдиний жарт, що його зробив Прадо за все своє життя.

— Але чи ж буде ця духівниця мати законну силу?—запитав я.

Гордон потиснув плечима.—Я думаю, що буде. Звичайно, вона має деякі хиби з погляду права, але її ніхто не заперечуватиме, крім Фурніваля, але ж хіба він дурень, щоб щось розпочинати. Я маю досить ясних доказів, щоб ментально його заарештувати за підготування замаху на ваше бвиство у Вудфорді. Це стане мені в пригоді на всякий випадок. До речі, вам нічого клопотатися за ваших південно-американських друзів; вони від'їхали до Нью-Йорку сьогодні вранці. Я міг би заарештувати їх там по той бік моря, коли б це було потрібне, але, я думаю, краще дати їм спокій.

Я кивнув на знак згоди.—Сумно нам буде без них, чи ж не так Біллі? Проте і з найкращими друзями доводиться розлучатися.

— Так, доводиться,—погодився Гордон, глянувши на годинника.—Я маю промовляти в палаті о шостій годині, а зараз уже за десять шоста.

Він поспішно взяв капелюха й рукавички.—Бувайте здорові!—промовив він, подаючи всім руку.—Заходьте до мене в контору в пів на одинадцятую ввввтра і ми розберемося трохи в справах. До того,—очі йому засяли,—ми спробуєм бути далі від усяких злих замірів.

— П'ятдесят тисяч фунтів!—скрикнув Біллі, коли двері зачинилися за Гордоном.—Чортяка б йому в пузо! Дайте мені ще чаю. Я почуваю, що мені аж голова замакітрилась.

Мерчія подала йому ще чаю і він мовчки випив його.

— П'ятдесят тисяч,—повторив я поволі.—Це надто велика сума, правда?

— Велика!—бубонів Біллі.—Та це... це... це,—йому цілком забракло слів, щоб висловитись.

— Отож ходімо,—промовив я, вставши з стільця.—Підемо назад у Парк Лайн, побачимо, що сталося там. Маємо силу справ полагодити до обіду.

— Силу справ?—повторив Біллі докірливо.—Мій дорогий Джеку, ви забули за себе, ви тепер є один з багатьох ледарів...

— Не зовсім, Біллі,—відповів я.—Ще багато треба змити куряви. Ми почнемо з того, що треба заплатити за чай.

Я подзвонив і заплатив по рахункові, давши льокаєві на чай таку суму, що йому аж волосся зачучерявилось. Мені приємно було, що я маю змогу хоч комунебудь показати, що я щасливий.

Потім ми вийшли до вестибюля, де швейцар поспішив покликати нашого вірного шофера, що з нашого розпорядження також десь підсилювався в готелі. Через хвилинку Рол-Ройс підлетів до дверей.

— Будинок Ламерсфілда, Парк Лайн!—наказав я. Біллі набундючившись сів навпроти мене.—І подумати лишень,—бубонів він,—усього десять днів тому ми обідали у Паррелі.

— Сьогодні ввечері,—промовив я,—ми всі троє обідатимемо в Парк Лайні. Що ви скажете на це, Мерчіє?

Мерчія кивнула поважно головою. З того моменту, коли Гордон подав нам цю звістку, вона стала якась дивно мовчазна.

— Це власне залежатиме від того, чи знайдемо ми кого там. Бо більше ніж можливе, що обидві жінки вже покинули помешкання, і хто зна, що трапилося з Мілфордом.

— Гаразд, ми швидко довідаємося,—зауважив, потішаючи мене Біллі.—В усякому разі ми зможемо подзвонити до Гарода й наказати йому, щоб він прислав нам щось попоїсти. Це вищий шик і так повинен робити мільйонер.

Мерчія діткнулася до моєї руки.—Я мушу дати знати Трегтокам, що я в безпеці,—промовила вона.—Вони можуть турбуватися за мене. Мене ж немає з самого сніданку.

— Краще вдарити їм телеграму, що ви повернетесь на десяту. Ми могли б, звичайно, зателефонувати їм, але за це не зовсім зручно говорити телефоном.

Повернувши за ріг Пікаділлі на Парк Лайн, авто проїхало іще якихось сотню ярдів і легенько зупинилося перед будинком Ламерсфілда. Я цілком забув, що тепер я був найвидатнішою персоною Англії. Цей брак пам'яті трохи не довів мене до небажаного інциденту, бо коли я вискочив із авта і допомагав вийти Мерчії, якийсь молодий чоловік, у синьому вбранні, що стояв на пішоході, раптом підскочив до нас.

Крикнувши Біллі, я приготувався до бійки, але невідомий вмить відскочив назад.

— Я...я...я... прошу вибачити, містере Бортоне,—і тут же почав щось шукати в кишені.—Я представник Daily Wire. Я боюся, що я вас трохи перелякав...

— Це нічого,—промовив я,—в порівнянні до того, що я мав зробити вам.

— Коли б ви дозволили мені на п'ять хвилин...—почав він.

— Слушайте, я зараз зайнятий; до мене приїхали друзі. Приходьте за пів години і ми з вами побалакаємо. •

Він пильно глянув на мене, ніби бажаючи переконатись, що я кажу правду. Потім, видимо, вдовольнившись з мого чесного погляду, почав висловлювати мені свою подяку.

— Це звичайно не моя справа,—додав він,—але я сподіваюсь, вам відомо, що містер Фурніваль у помешканні.

— Що таке?—майже крикнув я.

— Так, так! Я власне й прийшов проінтерв'ювати його, але він odmовився прийняти журналіста.

— Справді?!—промовив я.—Гаразд, коли заждете тут хвилинку, то може статися, що я примушу змінити його думку.

— Це,—вмішався Біллі, стискаючи кулаки,—цілком гаразд довершить наш день.

Я звернувся до Мерчії.—Ви не лякайтесь, люба. Кровопротиття тут більше не буде.

Вона посміхнулася.—Я не боюся. З таким як Моріц не борються. Він боягуз і зрадник. Це він викрив Прадо „лізі“, і хотів забити вас, коли ви були в Асштоні.

— Знаю, Мерчіє. Ось за це ми його тут і провчимо.—Я зійшов сходами і, коли вже поклав руку на дзвінок, затримався.

— Що за чортовина, Біллі!—промовив я.—Він мабуть вважає себе за власника всього Прадового майна.

— Мабуть, що так,—відповів Біллі.

Я натиснув дзвінок і через хвилинку двері відчинились. Я опинився віч-на-віч з моєю гарненькою покоївкою.

Вона здивована моїм появленням радісно скрикнула:

— О, сер! Ви повернулись! Повернулись назад?

— Ну, звичайно. Я ж казав вам, що повернуся. А я чашенько таки кажу правду.

Вона відступилась назад і пропустила нас. Коли ми увійшли, вона повела нас просто до залі.

— А де ж містер Фурніваль?—запитав я.

— Містер Фурніваль...—почала вона, але враз замовкла. Внизу біля сходів стояв сам Моріц, дивлячись на мене не то здивовано, не то вороже і, видимо з переляку, був надзвичайно стурбований.

Певно, перша думка, що промайнула йому в голові—була втекти, бо я помітив, як швидко він зробив рух до поручнів.

Далі, мабуть, цей нікчемний рух вразив його, бо з великим напруженням волі він стримався і пішов назустріч нам з погано захованою неприязню.

— Я гадав,—промовив він,—що це останнє помешкання, в яке ви насмілились би завітати.

Я дивився на нього з хвилину з надто виразною посмішкою.

— Мій дорогий Моріце!—промовив я нарешті,—коли б ви мали хоч трошки більше сміливости, з вас би був справді знаменитий негідник. А то...—я здвигнув плечима і пішов до нього.

Він зблід і відступив назад.—Коли ви лише насмілитесь зробити тут скандал...—почав він.

— Краще мовчіть!—промовив я, підійшовши до нього і взявши його за барки.

Він навіжено заверещав:—Пішліть по поліцію! Пішліть по поліцію!

— Ви можете посилати по цілу британську армію, коли це вам до вподоби,—обізвався я, стріпнувши ним так, що він замовк.—Тепер слухайте, Моріце! Ваш кузен хоч і міг бути негідником, але, в усякому разі, він довіряв вам, а ви його продали. Продали його, як підлий, брудний Юда Іскарійот. Окрім цього ви робили замах забити мене.

— Це неправда!—хрипів він.

— Ні, це правда! Не перече мені, а то я розгніваюсь. Ви не тільки пробували забити мене в Асштоні, але ще найганебнішим способом набрекали на мене поліції.—Тут я його підніс і так тріпонував, що йому аж зуби застукотіли.

— Тепер, Моріце,—додав я:—люди, що поводитись зі мною так, сами попали в неприємність. Гуарец утік, Роджес утік, а зовсім недавно я сам поквитався з вашим приятелем Сангетом.

— Слухайте,—тріпався Моріц;—ви помиляєтесь. Слово чести, помиляєтесь. Вам не треба чинити насильства. Коли ви хочете грошей... Він замовк.

— Ну?!—промовив я похмуро.

— Я... я дам вам чек; ви можете виїхати і почати нове життя...

— Біллі,—промовив я:—відчиніть но лишень двері.

Потім я повернув свого бранця кругом так, щоб глянути йому в обличчя.

— Ви, здається, трошки помиляєтесь, Моріце!—промовив я.—Поперше ви не спадкоємець Прадо, а подруге я грошей не потребую.—Стиснувши міцніше його за барки, я поволі повів його в напрямкові до дверей.

— Що ви робите?—репетував він.

— Коли б я виконував свій обов'язок,—чемно промовив я,—я б скрутив вам в'язи. Але, не бажаючи робити неприємності вашій тітці Мері, я просто викину вас із помешкання.

Він крутився, вигинався, як вуж, але крок за кроком я немилосердно пер його до дверей, які Біллі прислужливо відчинив навстіж.

Я не думаю, щоб Мерчина тендітність була вражена; вона не з таких. Але його зібгана шия, промайнувши перед нею, довела мені ще раз мою силу.

На порозі ми на мить зупинились, поки я розмахував ним, щоб він міг побачити місце свого призначення. Потім сильним ударом пустив його шкереберть униз по сходах.

— Така доля всіх зрадників,—гукнув йому навздогін Біллі.

Моріц, що на весь зріст ляпнувся в болото, ледве потім звівся на ноги. Його обличчя, на якому відбивалися злість й розпач, могло б бути навіть гарним, коли б не таке огидливе. Він був вкрай роздратований і, ще не встигши трохи отямитись, він враз побачив, що до нього простує представник Daily Wire, що, видимо, чатував на його вихід.

Мабуть він запитав його, що сталося, як це звичайно міг зробити кожний хронікер. Проте ніяке роздратовання не може виправдати того струму брудної лайки, з якою Моріц наскочив на свого інтерв'юера.

Якийсь момент той стояв як вкопаний, не мігши й слова вимовити від здивування. Потім, скористувавшись моментом, коли Моріц передихнув, він почав так палко боронитися, як це тільки може бути властиве літературним темпераментам.

Побачивши, що слухати цей діалог якось не личить Мерчії та моїй гарненькій покоївці, я вже був обернувся зачинити двері і йти в дім, коли враз почувся голос, що видався мені надто знайомим серед усього цього гармідеру.

— Коли ви не стримаєте свого язика та негайно звідси

не підете геть, я покличу поліцію. Соромно вам, джентельмене, розводити таке тут, у Парк Лайні.

Це оув Мілфорд! Навіть коли б я не впізнав його голосу, то догадався б про це з одного того, як він звертається до почуттів.

Після цього вигуку обмін компліментів між тими двома припинився. Моріц, який, видимо, зрозумів, що він чинив як віслук, оглянувся навколо себе диким поглядом, шукаючи закутку, щоб заховатися від надокучливих глядачів. На другому боці вулиці стояв таксі, шофер якого навмисно під'їхав, щоб подивитися на цю пригоду. Пересікши вулицю, Моріц дав йому вказівки і, вскочивши в каретку, зачинив за собою двері, навіть і не глянувши на моє помешкання.

Я дивився кругом, шукаючи Мілфорда, але він десь уже зник. Зачинивши двері, я звернувся до гарньоїкої покоївки.

— Елен!— промовив я.— Мілфорд прийшов, прошу його покликати сюди, нагору.

— Гаразд, сер!— відповіла вона і вийшла з вестибюлю.

Білі глибоко зідхнув.— Ось це називається жити! Як це так до речі трапився Мілфорд?

— Коли є люди, що мають вроджене драматичне чуття, то Мілфорд належить до них,— відповів я.

Ледве я вимовив ці слова, як двері з середини одчинились і мій незамінимий слуга з'явився перед нами.

Він оглянув усіх і чемно вклонився.

— Дозвольте мені привітати вас із вашим поверненням до дому, сер! Я дуже шкодую, що мене не було тут, щоб зустрінути вас.

Я зробив крок наперед і подав йому руку.— Мілфорде!— промовив я.— Я не дуже вмію дякувати, але... але я надзвичайно вдячний вам,— закінчив я привітливо.

— Нема защо, сер! Я сам радий, що міг допомогти вам. Можу сказати, що я з великим вдоволенням читав, що містер Норзкот зробив вас своїм спадкоємцем. Я гадаю, сер, що це і пояснює, чому містера Фурніваля...

Мілфорд зробив значущий знак на вулицю.

— Певно,— відповів я,— та ще штурхан у потилицю.

Мілфорд чемно кивнув головою.— Погана компанія, сер, дуже погана компанія. Я завжди застерігав містера Норзкота проти нього.

— Мілфорде, я не знаю, як тут стоїть справа. Що ви думаєте, коли б подзвонити Гародові чи Гунтерові і попросити приготувати скромний обід на три персони на восьму годину.

Міс Соляно та містер Логан пройшли зі мною через усі ці пригоди і мені хотілось би відсвяткувати їх успішний кінець.

Посмішка професійної гордості з'явилась на обличчі у Мілфорда.

— Звичайно, сер,—уклонившись, відповів він.—Все буде готове на восьму. Можете бути певні, сер!

Коли вийшов Мілфорд, я звернувся до Біллі:—Ви, звичайно, залишитесь тут, Біллі?

— Мабуть,—відповів Біллі.—Ви не думайте, що я вас облишу тепер, коли маєте п'ятдесят тисяч фунтів. Я лише поїду до обіду на своє старе помешкання і заберу свої речі.

— Маєте рацію,—засміявся я.—Може б ви зараз надіслали й телеграму леді Третток.

Ми стояли у великій кімнаті, де десять днів тому нічна куля мало не поклала кінець моїм пригодам.

— Мерчіє!—промовив я,—моя рідненька Мерчіє!—І взявши її руки, я поклав їх собі на плечі і дивився на її любе обличчя.

Я думаю, що вона відгадала, що я мав на думці, бо, глянувши на порт'єру, затремтіла.

— Ах!—прошепотіла вона,—що, якби тоді вас убила?

— Принаймні,—відповів я,—тоді не постраждав би Сангетів гарний вид.—Потім нахилившись уперед, я ніжно поцілував її сумні вуста, які я так кохав.

— Мерчіє, я знаю, що ви думаєте за Прадові гроші. Я знаю, що їх нажито кривдами друзів і одnodумців вашого батька і що ви згодні краще вмерти, ніж скористатися з того, що набуто через страждання інших.

— Так, так!—шепотіла вона.—Я знала, що ви мене зрозумієте.

— Найдорожча моя! Ми зробимо трест: ви, я й Біллі. Хто знає, як багато лиха й нещастя завдав Прадо, але там у Болівії є досить золота, щоб викупити його кривди. Мануель Соляно врятував уже раз Сан Лукка, а тепер Солянова дочка врятує її вдруге.

З криком радості Мерчія вхопила мою руку, і не встиг я одняти її, як вона піднесла її до своїх уст...

